НАКАЗАТЕЛЕН КОДЕКС

В сила от 01.05.1968 г.

Обн. ДВ. бр.26 от 2 Април 1968г., попр. ДВ. бр.29 от 12 Април 1968г., изм. ДВ. бр.92 от 28 Ноември 1969г., изм. ДВ. бр.26 от 30 Март 1973г., изм. ДВ. бр.27 от 3 Април 1973г., изм. ДВ. бр.89 от 15 Ноември 1974г., изм. ДВ. бр.95 от 12 Декември 1975г., изм. ДВ. бр.3 от 11 Януари 1977г., изм. ДВ. бр.54 от 11 Юли 1978г., изм. ДВ. бр.89 от 9 Ноември 1979г., изм. ДВ. бр.28 от 9 Април 1982г., попр. ДВ. бр.31 от 20 Април 1982г., изм. ДВ. бр.44 от 5 Юни 1984г., изм. ДВ. бр.41 от 28 Май 1985г., изм. ДВ. бр.79 от 11 Октомври 1985г., попр. ДВ. бр.80 от 15 Октомври 1985г., изм. ДВ. бр.89 от 18 Ноември 1986г., попр. ДВ. бр.90 от 21 Ноември 1986г., изм. ДВ. бр.37 от 16 Май 1989г., изм. ДВ. бр.91 от 24 Ноември 1989г., изм. ДВ. бр.99 от 22 Декември 1989г., изм. ДВ. бр.10 от 2 Февруари 1990г., изм. ДВ. бр.31 от 17 Април 1990г., изм. ДВ. бр.81 от 9 Октомври 1990г., изм. ДВ. бр.1 от 4 Януари 1991г., изм. ДВ. бр.86 от 18 Октомври 1991г., попр. ДВ. бр.90 от 1 Ноември 1991г., изм. ДВ. бр.105 от 19 Декември 1991г., доп. ДВ. бр.54 от 3 Юли 1992г., изм. ДВ. бр.10 от 5 Февруари 1993г., изм. ДВ. бр.50 от 1 Юни 1995г., изм. ДВ. бр.97 от 3 Ноември 1995г., изм. ДВ. бр.102 от 21 Ноември 1995г., изм. ДВ. бр.107 от 17 Декември 1996г., изм. ДВ. бр.62 от 5 Август 1997г., изм. ДВ. бр.85 от 26 Септември 1997г., изм. ДВ. бр.120 от 16 Декември 1997г., доп. ДВ. бр.83 от 21 Юли 1998г., изм. ДВ. бр.85 от 24 Юли 1998г., доп. ДВ. бр.132 от 10 Ноември 1998г., изм. ДВ. бр.133 от 11 Ноември 1998г., изм. ДВ. бр.153 от 23 Декември 1998г., изм. ДВ. бр.7 от 26 Януари 1999г., изм. ДВ. бр.51 от 4 Юни 1999г., изм. ДВ. бр.81 от 14 Септември 1999г., изм. ДВ. бр.21 от 17 Март 2000г., изм. ДВ. бр.51 от 23 Юни 2000г., изм. ДВ. бр.98 от 1 Декември 2000г., доп. ДВ. бр.41 от 24 Април 2001г., изм. ДВ. бр.101 от 23 Ноември 2001г., изм. ДВ. бр.45 от 30 Април 2002г., изм. ДВ. бр.92 от 27 Септември 2002г., изм. ДВ. бр.26 от 30 Март 2004г., изм. ДВ. бр.103 от 23 Ноември 2004г., изм. ДВ. бр.24 от 22 Март 2005г., изм. ДВ. бр.43 от 20 Май 2005г., изм. ДВ. бр.76 от 20 Септември 2005г., изм. ДВ. бр.86 от 28 Октомври 2005г., изм. ДВ. бр.88 от 4 Ноември 2005г., изм. ДВ. бр.59 от 21 Юли 2006г., изм. ДВ. бр.75 от 12 Септември 2006г., изм. ДВ. бр.102 от 19 Декември 2006г., изм. ДВ. бр.38 от 11 Май 2007г., изм. ДВ. бр.57 от 13 Юли 2007г., изм. ДВ. бр.64 от 7 Август 2007г., изм. ДВ. бр.85 от 23 Октомври 2007г., изм. ДВ. бр.89 от 6 Ноември 2007г., изм. ДВ. бр.94 от 16 Ноември 2007г., изм. ДВ. бр.19 от 22 Февруари 2008г., изм. ДВ. бр.67 от 29 Юли 2008г., изм. ДВ. бр.102 от 28 Ноември 2008г., изм. ДВ. бр.12 от 13 Февруари 2009г., изм. ДВ. бр.23 от 27 Март 2009г., изм. ДВ. бр.27 от 10 Април 2009г., изм. ДВ. бр.32 от 28 Април 2009г., изм. ДВ. бр.47 от 23 Юни 2009г., изм. ДВ. бр.80 от 9 Октомври 2009г.,

*изм. ДВ. бр.93 от 24 Ноември 2009г., изм. ДВ. бр.102 от 22 Декември 2009г., изм. ДВ. бр.26 от 6 Април 2010г., изм. ДВ. бр.32 от 27 Април 2010г., изм. ДВ. бр.33 от 26 Април 2011г., изм. ДВ. бр.60 от 5 Август 2011г., доп. ДВ. бр.19 от 6 Март 2012г., изм. и доп. ДВ. бр.20 от 9 Март 2012г., изм. и доп. ДВ. бр.60 от 7 Август 2012г., изм. ДВ. бр.17 от 21 Февруари 2013г., доп. ДВ. бр.61 от 9 Юли 2013г., изм. и доп. ДВ. бр.84 от 27 Септември 2013г., изм. и доп. ДВ. бр.19 от 5 Март 2014г., изм. ДВ. бр.53 от 27 Юни 2014г., доп. ДВ. бр.107 от 24 Декември 2014г., изм. ДВ. бр.14 от 20 Февруари 2015г., изм. и доп. ДВ. бр.24 от 31 Март 2015г., доп. ДВ. бр.41 от 5 Юни 2015г., изм. и доп. ДВ. бр.74 от 26 Септември 2015г., изм. ДВ. бр.79 от 13 Октомври 2015г., доп. ДВ. бр.102 от 29 Декември 2015г., изм. ДВ. бр.32 от 22 Април 2016г., доп. ДВ. бр.47 от 21 Юни 2016г., изм. ДВ. бр.83 от 21 Октомври 2016г., изм. и доп. ДВ. бр.95 от 29 Ноември 2016г., изм. ДВ. бр.13 от 7 Февруари 2017г., доп. ДВ. бр.54 от 5 Юли 2017г., изм. ДВ. бр.85 от 24 Октомври 2017г., изм. и доп. ДВ. бр.101 от 19 Декември 2017г., изм. ДВ. бр.55 от 3 Юли 2018г., доп. ДВ. бр.1 от 3 Януари 2019г., изм. и доп. ДВ. бр.7 от 22 Януари 2019г., изм. и доп. ДВ. бр.16 от 22 Февруари 2019г., изм. и доп. ДВ. бр.83 от 22 Октомври 2019г., изм. ДВ. бр.13 от 14 Февруари 2020г., изм. и доп. ДВ. бр.23 от 14 Март 2020г., изм. и доп. ДВ. бр.28 от 24 Март 2020г., изм. ДВ. бр.44 от 13 Май 2020г., доп. ДВ. бр.88 от 13 Октомври 2020г., изм. и доп. ДВ. бр.103 от 4 Декември 2020г., доп. ДВ. бр.108 от 22 Декември 2020г., изм. ДВ. бр.9 от 2 Февруари 2021г., изм. ДВ. бр.84 от 8 Октомври 2021г., изм. и доп. ДВ. бр.53 от 8 Юли 2022г., изм. ДВ. бр.79 от 4 Октомври 2022г., изм. ДВ. бр.10 от 31 Януари 2023г., изм. и доп. ДВ. бр.67 от 4 Август 2023г., изм. и доп. ДВ. бр.82 от 29 Септември 2023г., изм. и доп. ДВ. бр.84 от 6 Октомври 2023г., изм. ДВ. бр.23 от 19 Март 2024г., изм. и доп. ДВ. бр.39 от 1 Май 2024г., изм. ДВ. бр.41 от 10 Май 2024г., изм. ДВ. бр.42 от 14 Май 2024г., изм. ДВ. бр.49 от 17 Юни 2025г., изм. ДВ. бр.50 от 20 Юни 2025г., доп. ДВ. бр.54 от 4 Юли 2025г., изм. ДВ. бр.60 от 25 Юли 2025г., изм. и доп. ДВ. бр.61 от 29 Юли 2025г., доп. ДВ. бр.64 от 5 Август 2025г., доп. ДВ. бр.65 от 8 Август 2025г., доп. ДВ. бр.87 от 17 Октомври 2025г., изм. и доп. ДВ. бр.115 от 30 Декември 2025г., изм. и доп. ДВ. бр.27 от 17 Март 2026г., изм. и доп. ДВ. бр.32 от 1 Април 2026г., **изм. ДВ. бр.55 от 16 Юни 2026г.***

ОБЩА ЧАСТ

Глава първа.
ЗАДАЧА И ПРЕДЕЛИ НА ДЕЙСТВИЕ НА НАКАЗАТЕЛНИЯ КОДЕКС

Раздел I.
Задача на Наказателния кодекс

Чл. 1. (1) (Изм. - ДВ, бр. 1 от 1991 г.) Наказателният кодекс има за задача да защитава от престъпни посегателства личността и правата на гражданите и цялостния установен в страната правов ред.

(2) За осъществяване на тази задача Наказателният кодекс определя кои обществено опасни деяния са престъпления и какви наказания се налагат за тях и установява случаите, когато вместо наказание могат да бъдат наложени мерки за обществено въздействие и възпитание.

Раздел II.
Пределите на действие на Наказателния кодекс

Чл. 2. (1) За всяко престъпление се прилага онзи закон, който е бил в сила по време на извършването му.

(2) Ако до влизане на присъдата в сила последват различни закони, прилага се законът, който е най-благоприятен за дееца.

Чл. 3. (1) Наказателният кодекс се прилага за всички престъпления, извършени на територията на Република България.

(2) Въпросът за отговорността на чужденци, които се ползуват с имунитет по отношение на наказателната юрисдикция на Република България, се решава съобразно с приетите от нея норми на международното право.

Чл. 4. (1) Наказателният кодекс се прилага към българските граждани и за извършените от тях престъпления в чужбина.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.) Гражданин на Република България не може да бъде предаден на друга държава или на международен съд за целите на наказателно преследване, освен ако това е предвидено в международен договор, ратифициран, обнародван и влязъл в сила за Република България.

Чл. 5. Наказателният кодекс се прилага и към чужденци, извършили в чужбина престъпления от общ характер, с които се засягат интересите на Република България или на български гражданин.

Чл. 6. (1) Наказателният кодекс се прилага и по отношение на чужденци, извършили в чужбина престъпление против мира и човечеството, с което се засягат интересите на друга държава или чужди граждани.

(2) Наказателният кодекс се прилага и за други престъпления, извършени от чужденци в чужбина, когато това е предвидено в международно съглашение, в което участвува Република България.

Чл. 7. В случаите на чл. 4 и 5 предварителното задържане и изтърпяното наказание в чужбина се приспадат. Когато двете наказания са разнородни, изтърпяното в чужбина наказание се взема предвид при определяне на наказанието от съда.

Чл. 8. (1) (Предишен текст на чл. 8 - ДВ, бр. 33 от 2011 г., в сила от 27.05.2011 г.) Присъдата на чужд съд за престъпление, за което се прилага българският Наказателен кодекс, се взема предвид в случаите, установени с международно съглашение, в което участвува Република България.

(2) (Нова - ДВ, бр. 33 от 2011 г., в сила от 27.05.2011 г.) Влязла в сила присъда, постановена в друга държава - членка на Европейския съюз, за деяние, което съставлява престъпление по българския Наказателен кодекс, се взема предвид във всяко наказателно производство, което се провежда срещу същото лице в Република България.

Глава втора.
ПРЕСТЪПЛЕНИЕ

Раздел I.
Общи положения

Чл. 9. (1) Престъпление е това обществеоопасно деяние (действие или бездействие), което е извършено виновно и е обявено от закона за наказуемо.

(2) Не е престъпно деянието, което макар формално и да осъществява признаците на предвидено в закона престъпление, поради своята малозначителност не е обществеоопасно или неговата обществена опасност е явно незначителна.

Чл. 10. (Изм. - ДВ, бр. 50 от 1995 г.) Обществеоопасно е деянието, което застрашава или уврежда личността, правата на гражданите, собствеността, установения с Конституцията правов ред в Република България или други интереси, защитени от правото.

Чл. 11. (1) Обществеоопасното деяние е извършено виновно, когато е умишлено или непредпазливо.

(2) Деянието е умишлено, когато деецът е съзнавал обществеоопасния му характер, предвиждал е неговите обществеоопасни последици и е искал или допускал настъпването на тези последици.

(3) Деянието е непредпазливо, когато деецът не е предвиждал настъпването на общественоопасните последици, но е бил длъжен и е могъл да ги предвиди, или когато е предвиждал настъпването на тези последици, но е мислил да ги предотврати.

(4) Непредпазливите деяния са наказуеми само в предвидените от закона случаи.

(5) Когато законът квалифицира деянието като по-тежко престъпление поради настъпването на допълнителни общественоопасни последици, ако не се изисква умисъл за тези последици, деецът отговаря за по-тежкото престъпление, когато по отношение на тях е действувал непредпазливо.

Чл. 12. (1) Не е общественоопасно деянието, което е извършено при неизбежна отбрана - за да се защитят от непосредствено противоправно нападение държавни или обществени интереси, личността или правата на отбраняващия се или на другиго чрез причиняване вреди на нападателя в рамките на необходимите предели.

(2) Превишаване пределите на неизбежната отбрана има, когато защитата явно не съответствува на характера и опасността на нападението.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 62 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.) Няма превишаване пределите на неизбежната отбрана, ако нападението е извършено чрез проникване с насилие или с взлом в жилище.

(4) (Предишна ал. 3 - ДВ, бр. 62 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г.) Деецът не се наказва, когато извърши деянието при превишаване пределите на неизбежната отбрана, ако това се дължи на уплаха или смущение.

Чл. 12а. (Нов - ДВ, бр. 62 от 1997 г.) (1) Не е общественоопасно причиняването на вреди на лице, извършило престъпление при неговото задържане за предаване на органите на властта и предотвратяване на възможността за извършване на друго престъпление, ако няма друг начин за неговото задържане и ако при това задържане не е допуснато превишаване на необходимите и законосъобразни мерки.

(2) Необходимите мерки за задържане на лице, извършило престъпление, се превишават тогава, когато има явно несъответствие между характера и степента на обществената опасност на извършеното от задържаното лице престъпление и обстоятелствата по задържането, както и когато на лицето без необходимост се причинява явно прекомерна вреда. В тези случаи наказателна отговорност се носи само в случаите на умишлено причиняване на вредата.

Чл. 12б. (Нов - ДВ, бр. 32 от 2010 г., в сила от 28.05.2010 г.) Не е общественоопасно деянието, извършено от лице, което е действало като служител под прикритие в рамките на определените му правомощия по закон.

Чл. 13. (1) Не е общественоопасно деянието, което е извършено от някого при крайна необходимост - за да спаси държавни или обществени интереси, както и свои или на другиго лични или имотни блага от непосредствена опасност, която деецът не е могъл да избегне по друг начин, ако причинените от деянието вреди са по-малко значителни от предотвратените.

(2) Няма крайна необходимост, когато самото отбягване от опасността съставлява престъпление.

Чл. 13а. (Нов - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г.) (1) Не е общественоопасно деянието, което е извършено при оправдан стопански риск - за да се постигне съществен общественополезен резултат или да се избягнат значителни вреди, ако то не противоречи на изрична забрана, установена с нормативен акт, отговаря на съвременните научно-технически постижения и опит, не поставя в опасност живота и здравето на другиго и деецът е направил всичко, зависещо от него, за предотвратяване на настъпилите вредни последици.

(2) При решаване на въпроса, дали рискът е оправдан, се взема предвид и съотношението между очаквания положителен резултат и възможните отрицателни последици, както и вероятността за тяхното настъпване.

Чл. 14. (1) Незнанието на фактическите обстоятелства, които принадлежат към състава на престъплението, изключва умисъла относно това престъпление.

(2) Тази разпоредба се отнася и за непредпазливите деяния, когато самото незнание на фактическите обстоятелства не се дължи на непредпазливост.

Чл. 15. Не е виновно извършено деянието, когато деецът не е бил длъжен или не е могъл да предвиди настъпването на общественоопасните последици (случайно деяние).

Чл. 16. Не е виновно извършено деянието, което е осъществено в изпълнение на неправомерна служебна заповед, дадена по установения ред, ако тя не налага очевидно за дееца престъпление.

Чл. 16а. (1) (Нов - ДВ, бр. 84 от 2013 г., предишен текст на чл. 16а - ДВ, бр. 74 от 2015 г.) Не е виновно извършено деянието, което е осъществено от лице, пострадало от трафик на хора, когато е било принудено да го осъществи в пряка връзка с това му качество.

(2) (Нова - ДВ, бр. 74 от 2015 г.) Не е виновно извършено деянието, което е осъществено от непълнолетно лице, пострадало от престъпление по чл. 155, 156, 158а и чл. 188, ал. 2, или от непълнолетно лице, използвано за създаването на порнографски материал, когато е било принудено да го осъществи в пряка връзка с това му качество.

Раздел II.
Приготовление и опит

Чл. 17. (1) Приготовление е подготвянето на средства, намирането на съучастници и изобщо създаването на условия за извършване на намисленото престъпление, преди да е почнало неговото изпълнение.

(2) Приготовлението е наказуемо само в предвидените от закона случаи.

(3) Деецът не се наказва, когато по собствена подбуда се е отказал да извърши престъплението.

Чл. 18. (1) Опитът е започнатото изпълнение на умишлено престъпление, при което изпълнителното деяние не е довършено или макар и да е довършено, не са настъпили предвидените в закона и искани от дееца обществеоопасни последици на това престъпление.

(2) При опит деецът се наказва с наказанието, предвидено за довършеното престъпление, като се взема предвид степента на осъществяване на намерението и причините, поради които престъплението е останало недовършено.

(3) При опит деецът не се наказва, когато по собствена подбуда:

а) се е отказал да довърши изпълнението на престъплението или

б) е предотвратил настъпването на престъпните последици.

Чл. 19. В случаите на чл. 17, ал. 3 и 18, ал. 3, ако деянието, в което са се изразили приготовлението или опитът, съдържа признаците на друго престъпление, деецът отговаря за това престъпление.

Раздел III.
Съучастие

Чл. 20. (1) Съучастници в извършването на умишлено престъпление са извършителите, подбудителите и помагачите.

(2) Извършител е този, който участвува в самото изпълнение на престъплението.

(3) Подбудител е този, който умишлено е склонил другиго да извърши престъплението.

(4) Помагач е този, който умишлено е улеснил извършването на престъплението чрез съвети, разяснения, обещание да се даде помощ след деянието, отстраняване на спънки, набавяне на средства или по друг начин.

Чл. 21. (1) Всички съучастници се наказват с наказанието, предвидено за извършеното престъпление, като се вземат предвид характерът и степента на тяхното участие.

(2) Подбудителят и помагачът отговарят само за онова, за което умишлено са подбудили или подпомогнали извършителя.

(3) Когато поради определено лично свойство или отношение на дееца законът възвежда извършеното деяние в престъпление, за това престъпление отговарят и подбудителят, и помагачът, за които тези обстоятелства не са налице.

(4) Особените обстоятелства, поради които законът изключва, намалява или увеличава наказанието за някого от съучастниците, не се вземат предвид за останалите съучастници, по отношение на които тези обстоятелства не са налице.

Чл. 22. (1) Подбудителят и помагачът не се наказват, ако по собствена подбуда се откажат от по-нататъшно участие и попречат да се извърши деянието или предотвратят настъпването на престъпните последици

(2) В тези случаи се прилага съответно разпоредбата на чл. 19.

Раздел IV.
Множество престъпления

Чл. 23. (1) Ако с едно деяние са извършени няколко престъпления или ако едно лице е извършило няколко отделни престъпления, преди да е имало влязла в сила присъда за което и да е от тях, съдът, след като определи наказание за всяко престъпление отделно, налага най-тежкото от тях.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., в сила от 01.01.2005 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 26 от 2004 г., в сила от 01.01.2004 г., изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) Наложените наказания обществено порицание и лишаване от права по чл. 37, ал. 1, т. 6, 7 и 9 се присъединяват към определеното най-тежко наказание. Ако е постановено лишаване от еднакви права, налага се онова от тях, което е за най-дълъг срок.

(3) Когато наказанията са различни по вид и някое от тях е глоба или конфискация, съдът може да го присъедини изцяло или отчасти към най-тежкото наказание.

Чл. 24. Когато наложените наказания са от един и същ вид, съдът може да увеличи определеното общо най-тежко наказание най-много с една втора, но така увеличеното наказание не може да надминава сбора от отделните наказания, нито максималния размер, предвиден за съответния вид наказание.

Чл. 25. (1) Разпоредбите на чл. 23 и 24 се прилагат и когато лицето е осъдено с отделни присъди.

(2) В тези случаи, ако наказанието по някоя от присъдите е изтърпяно изцяло или отчасти, то се приспада, ако е от вида на определеното за изтърпяване общо наказание.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) Изтърпяното наказание пробация се приспада изцяло от лишаването от свобода и обратно, като два дни пробация се зачитат за един ден лишаване от свобода.

(4) (Нова - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г.) Когато по една или повече от присъдите лицето е било освободено от изтърпяване на наложеното наказание по реда на чл. 64, ал. 1 или на чл. 66, въпросът за изпълнението на общото наказание се решава при неговото определяне.

Чл. 26. (Изм. - ДВ, бр. 62 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г.) (1) Разпоредбите на чл. 23 - 25 не се прилагат в случаите на продължавано престъпление - когато две или повече деяния, които осъществяват поотделно един или различни състави на едно и също престъпление, са извършени през непродължителни периоди от време, при една и съща обстановка и при еднородност на вината, при което последващите се явяват от обективна и субективна страна продължение на предшестващите.

(2) При продължаваното престъпление деецът се наказва съобразно включените в него деяния, взети в тяхната съвкупност, и с причинения от тях общ престъпен резултат.

(3) Когато отделните деяния осъществяват различни състави, продължаваното престъпление се наказва по по-тежкия от тях, като се вземат предвид значението на деянията, извършени при квалифициращи обстоятелства, и на самите квалифициращи обстоятелства за цялостната престъпна дейност.

(4) Когато квалифициращите обстоятелства не се отразяват значително върху тежестта на цялостната престъпна дейност, последната се подвежда по по-лекия състав, като квалифициращите обстоятелства се вземат предвид при определяне на наказанието.

(5) Когато някои от деянията са довършени, а други представляват опит и довършените деяния не се отразяват значително върху характера на цялостната престъпна дейност, на дееца се налага наказание като за опит.

(6) Разпоредбите на този член не се прилагат по отношение на престъпление против личността на различни граждани и за престъпления, извършени след внасянето на

обвинителния акт за тях в съда, както и за престъпления, извършени преди внасянето на обвинителния акт, но невключени в него.

Чл. 27. (1) (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г.) Когато едно лице извърши престъпление, след като е осъдено с влязла в сила присъда на лишаване от свобода, но преди да е изтърпяло това наказание, съдът присъединява към неизтърпяната част изцяло или отчасти наказанието по втората присъда, ако то е лишаване от свобода. Определеното общо наказание не може да бъде по-малко от наказанието по втората присъда.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г.) Наказанието по втората присъда се присъединява изцяло, ако е лишаване от свобода повече от пет години или ако е наложено за престъпление, извършено повторно или представляващо опасен рецидив.

(3) Когато лицето е извършило престъпление след изтърпяване наказанието по предишната присъда, наложеното наказание за това престъпление се изтърпява изцяло.

Чл. 28. (1) Предвиденото в особената част на този кодекс наказание за престъпление, извършено повторно, се налага, ако деецът е извършил престъпление, след като е бил осъден с влязла в сила присъда за друго такова престъпление.

(2) Тази разпоредба се прилага и когато се касае за еднакви по вид престъпления против обществената и личната собственост.

Чл. 29. (1) Предвидените в особената част на този кодекс по-тежки наказания за престъпления, представляващи опасен рецидив, се налагат, когато деецът:

а) (изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г.) извърши престъплението, след като е бил осъждан за тежко умишлено престъпление на лишаване от свобода не по-малко от една година, изпълнението на което не е отложено по чл. 66;

б) (изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г.) извърши престъплението, след като е бил осъждан два или повече пъти на лишаване от свобода за умишлени престъпления от общ характер, ако поне за едно от тях изпълнението на наказанието не е отложено по чл. 66.

в) (зал. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г.)

(2) При прилагане разпоредбите на предходната алинея не се вземат предвид престъпленията, извършени от дееца като непълнолетен.

(3) (Нова - ДВ, бр. 95 от 1975 г.) Когато за дадено престъпление са предвидени едновременно състави за повторно извършване и за опасен рецидив и деянието осъществява признаците на двата състава, прилага се разпоредбата за опасния рецидив.

Чл. 30. (1) Правилата на чл. 28 и 29 не се прилагат, ако са изтекли пет години от изтърпяване на наказанието по предишните присъди. Реабилитацията в този срок не изключва тяхното прилагане.

(2) (Нова - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г.) При условно осъждане и при условно предсрочно освобождаване срокът по ал. 1 започва да тече от деня, в който е изтекъл изпитателният срок.

Глава трета.
НАКАЗАТЕЛНООТГОВОРНИ ЛИЦА

Чл. 31. (1) Наказателноотговорно е пълнолетното лице - навършило 18-годишна възраст, което в състояние на вменяемост извърши престъпление.

(2) Непълнолетно лице - навършило 14 години, но ненавършило 18 години - е наказателноотговорно, ако е могло да разбира свойството и значението на деянието и да ръководи постъпките си.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 107 от 1996 г.) Непълнолетните, на които деянието не може да се вмени във вина, се настаняват по решение на съда във възпитателно училище-интернат или в друго подходящо заведение, ако това се налага от обстоятелствата на случая.

(4) По отношение на наказателната отговорност на непълнолетните се прилагат особените правила, предвидени в този кодекс.

Чл. 32. (1) Не е наказателноотговорно малолетното лице - ненавършило 14-годишна възраст.

(2) По отношение на малолетните лица, извършили общественоопасни деяния могат да бъдат приложени съответни възпитателни мерки.

Чл. 33. (1) Не е наказателноотговорно лицето, което действува в състояние на невменяемост - когато поради умствена недоразвитост или продължително или краткотрайно разстройство на съзнанието не е могло да разбира свойството или значението на извършеното или да ръководи постъпките си.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 95 от 1975 г.) Не се налага наказание на лице, което е извършило престъпление, когато до произнасяне на присъдата изпадне в разстройство на съзнанието, вследствие на което не може да разбира свойството или значението на своите постъпки или да ги ръководи. Такова лице подлежи на наказание, ако оздравее.

Чл. 34. По отношение на лицата, указани в предходния член, в предвидените в този кодекс случаи могат да бъдат приложени съответни принудителни медицински мерки.

Глава четвърта.
НАКАЗАНИЕ

Раздел I.
Общи положения

Чл. 35. (1) Наказателната отговорност е лична.

(2) Наказание може да се наложи само на лице, извършило предвидено в закона престъпление.

(3) Наказанието е съответно на престъплението.

(4) Наказание за престъпление се налага само от установените съдилища.

Чл. 36. (1) Наказанието се налага с цел: 1) да се поправи и превъзпита осъденият към спазване законите и добрите нрави, 2) да се въздействува предупредително върху него и да му се отнеме възможността да върши други престъпления и 3) да се въздействува възпитателно и предупредително върху другите членове на обществото.

(2) Наказанието не може да има за цел причиняване на физическо страдание или унижаване на човешкото достойнство.

(3) (Нова - ДВ, бр. 153 от 1998 г.) В Република България няма смъртно наказание.

Чл. 37. (1) Наказанията са:

1. (нова - ДВ, бр. 50 от 1995 г.) доживотен затвор;

1а. (предишна т. 1 - ДВ, бр. 50 от 1995 г.) лишаване от свобода;

2. (нова - ДВ, бр. 92 от 2002 г., в сила от 01.01.2005 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 26 от 2004 г., в сила от 01.01.2004 г.) пробация;

2а. (предишна т. 2 - ДВ, бр. 92 от 2002 г., в сила от 01.01.2005 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 26 от 2004 г., в сила от 01.01.2004 г., отм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.)

3. конфискация на налично имущество;

4. глоба;

5. (отм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., в сила от 01.01.2005 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 26 от 2004 г., в сила от 01.01.2004 г.)

6. лишаване от право да се заема определена държавна или обществена длъжност;

7. лишаване от право да се упражнява определена професия или дейност;

8. (отм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., в сила от 01.01.2005 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 26 от 2004 г., в сила от 01.01.2004 г.)

9. лишаване от право на получени ордени, почетни звания и отличия;

10. лишаване от военно звание;

11. обществено порицание.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 153 от 1998 г.) За най-тежките престъпления, които заплашват основите на републиката, както и за други особено опасни умишлени престъпления като временна и изключителна мярка се предвижда доживотен затвор без замяна.

Раздел II.
Видове наказания

Чл. 38. (Изм. - ДВ, бр. 153 от 1998 г.) (1) Наказанието доживотен затвор без замяна, предвидено в особената част за даден вид престъпление, се налага само ако конкретно извършеното престъпление е изключително тежко и посочените в чл. 36 цели не могат да бъдат постигнати чрез по-леко наказание.

(2) Наказанието доживотен затвор без замяна не може да се наложи на лице, което по време на извършване на престъплението не е навършило двадесет години, а по отношение на военнослужещите, както и във военно време - осемнадесет години. Наказанието доживотен затвор без замяна не може да се наложи и на жена, която се е намирала в състояние на бременност по време на извършване на престъплението или на постановяване на присъдата.

Чл. 38а. (Нов - ДВ, бр. 50 от 1995 г.) (1) Доживотен затвор е принудително изолиране на осъдения до края на живота му в места за изтърпяване на наказанието лишаване от свобода.

(2) Доживотен затвор се налага, когато извършеното престъпление е изключително тежко.

(3) Доживотният затвор може да бъде заменен с наказание лишаване от свобода за срок от тридесет години, ако осъденият е изтърпял не по-малко от двадесет години.

(4) По време на изтърпяване на наказанието доживотен затвор не се зачитат работни дни.

(5) Изтърпяното наказание доживотен затвор се зачита за лишаване от свобода.

Чл. 39. (1) (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 89 от 1986 г.) Лишаването от свобода може да бъде от три месеца до двадесет години.

(2) (Ал. 2 отм., предишна ал. 3, изм. - ДВ, бр. 89 от 1986 г., изм. - ДВ, бр. 50 от 1995 г., изм. - ДВ, бр. 153 от 1998 г.) По изключение наказанието лишаване от свобода може да бъде за срок до тридесет години при замяна на доживотен затвор при множество престъпления по чл. 24 и 27, ал. 1, както и за някои особено тежки умишлени престъпления в случаите, специално указани в особената част на този кодекс.

Чл. 40. (1) (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г., изм. - ДВ, бр. 32 от 2016 г.) Наказанието лишаване от свобода се изтърпява в затворите, както и в поправителните домове и затворническите общежития към тях.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 89 от 1986 г., отм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г.)

(3) По отношение на младите пълнолетни се полагат особени грижи.

(4) (Доп. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.) По отношение на осъдени с тежка психопатия или страдащи от разстройство на съзнанието, което не изключва вменяемостта, както и по отношение на осъдени лица, които са зависими от наркотични вещества, се полагат съответни медицински грижи.

Чл. 41. (1) Изтърпяване на наказанието лишаване от свобода се съпровожда с подходящ, съответно заплатен обществено полезен труд, чрез който се цели превъзпитанието на осъдените, както и създаването и повишаването на тяхната професионална квалификация.

(2) Наред с това се прилагат и други мерки за възпитание и образование.

(3) Положеният труд се зачита за намаляване срока на наказанието, като два работни дни се считат за три дни лишаване от свобода.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 89 от 1986 г.) Когато осъденото лице при изтърпяване на наказанието лишаване от свобода системно се отклонява от обществено полезен труд, извърши умишлено престъпление или тежки нарушения на установения ред и с това покаже, че не се поправя, съдът може да отмени изцяло или отчасти зачитането на работните дни от последните две години преди извършване на последното нарушение.

(5) (Ал. 5 отм., предишна ал. 6 - ДВ, бр. 89 от 1986 г.) Редът и начинът за изпълнение на наказанието лишаване от свобода, включително и особените грижи по ал. 3 на чл. 40, заплащането на труда на осъдените, както и настаняването им на работа след тяхното освобождаване се уреждат със закон.

(6) (Изм. - ДВ, бр. 89 от 1974 г., предишна ал. 7 - ДВ, бр. 89 от 1986 г., изм. - ДВ, бр. 27 от 2009 г., в сила от 01.06.2009 г., изм. - ДВ, бр. 13 от 2017 г., в сила от 07.02.2017 г.) Първоначалният режим на изтърпяване на наказанието лишаване от свобода се определя от съда съобразно разпоредбите на този кодекс и на специалния закон.

Чл. 42. (1) Във военно време военният съд може да отложи до края на военните действия изпълнението на наложеното наказание лишаване от свобода, като изпрати осъдения в действуващата армия. Отлагането на изпълнението може да се отмени, ако осъденият извърши ново престъпление.

(2) По предложение на началника съдът може напълно или отчасти да освободи осъдения, изпратен в действуващата армия по реда на ал. 1, от изтърпяване на наложеното наказание, ако се прояви като добър защитник на родината.

(3) Съдът може и без предложение на началника да освободи напълно или отчасти от изтърпяване на наложеното наказание уволнения от действуващата армия поради инвалидност.

Чл. 42а. (Нов - ДВ, бр. 92 от 2002 г., в сила от 01.01.2005 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 26 от 2004 г., в сила от 01.01.2004 г., изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) (1) Пробацията е съвкупност от мерки за контрол и въздействие без лишаване от свобода, които се налагат заедно или поотделно.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) Пробационните мерки са:

1. задължителна регистрация по настоящ адрес;

2. задължителни периодични срещи с пробационен служител;

3. ограничения в свободното придвижване;

4. (изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.) включване в курсове за професионална квалификация, програми за обществено въздействие;

5. поправителен труд;

6. безвъзмезден труд в полза на обществото.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) Пробационните мерки са с продължителност:

1. от 6 месеца до три години - за мерките по ал. 2, т. 1 - 4;

2. от три месеца до две години - за поправителния труд;

3. от 100 до 320 часа годишно за не повече от три поредни години - за безвъзмездния труд в полза на обществото.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) Мерките по ал. 2, т. 1 и 2 се налагат задължително на всички осъдени на пробация, а мерките по ал. 2, т. 5 и 6 не се налагат на непълнолетни лица, ненавършили 16-годишна възраст.

(5) Пробацията се изпълнява по ред, определен със закон.

Чл. 42б. (Нов - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) (1) (Доп. - ДВ, бр. 27 от 2009 г., в сила от 01.06.2009 г.) Пробационната мярка задължителна регистрация по настоящ адрес е явяване и подписване на осъдения пред пробационния служител или определено от него длъжностно лице в съответствие с определената от съда периодичност, но не по-малко от два пъти седмично.

(2) Пробационната мярка задължителни периодични срещи с пробационен служител се провежда в пробационната служба, на чиято територия е настоящият адрес на осъдения. По изключение те може да се проведат на друго подходящо място, определено от пробационния служител, ако важни причини налагат това. Срещите са планирани или извънредни по искане на пробационния служител или осъдения.

(3) Пробационната мярка ограничения в свободното придвижване е налагане на една или няколко от следните забрани за:

1. посещаване на точно определени в присъдата места, райони и заведения;

2. напускане на населеното място за повече от 24 часа без разрешение от пробационния служител или прокурора;

3. напускане на жилището, което обитава, за определен период от денонощието.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.) Пробационната мярка включване в курсове за професионална квалификация, програми за обществено въздействие е насочена към трудова интеграция или изграждане на социални навици и умения за законосъобразно поведение на осъдения.

(5) Пробационната мярка безвъзмезден труд е труд, който се полага в полза на обществото без ограничаване на свободата на осъдения.

Чл. 43. (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) (1) Пробационната мярка поправителен труд се изпълнява по местоработата на осъдения и включва удръжки върху възнаграждението му от 10 до 25 на сто в полза на държавата. Времето, през което се изтърпява мярката, не се зачита за трудов стаж.

(2) Когато осъденият остане без работа, съдът заменя остатъка от поправителния труд с безвъзмезден труд в полза на обществото, като за един ден от остатъка се определя един час безвъзмезден труд. В този случай срокът на безвъзмездния труд може да бъде и под минимума по чл. 42а, ал. 3, т. 3.

(3) Разпоредбата на ал. 2 се прилага и когато осъденият напусне местоработата, където изтърпява наказанието, и в едномесечен срок не уведоми пробационния служител за новата си месторабота.

(4) Времето, през което не се внасят удръжките по ал. 1, не се зачита за изпълнение на пробационната мярка поправителен труд.

Чл. 43а. (Нов - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) Ако осъденият без основателна причина не изпълнява наложената пробационна мярка, по предложение на съответния пробационен съвет съдът може да:

1. наложи друга пробационна мярка;

2. (доп. - ДВ, бр. 27 от 2009 г., в сила от 01.06.2009 г.) замени изцяло или отчасти пробацията с лишаване от свобода като два дни пробация се заменят с един ден лишаване от свобода; в тези случаи срокът на лишаването от свобода може да бъде и под минимума по чл. 39, ал. 1.

Чл. 44. (1) Конфискацията е принудително и безвъзмездно отчуждаване в полза на държавата на принадлежащото на виновния имущество или на част от него, на определени имущества на виновния или на части от такива имущества.

(2) (Отм. - ДВ, бр. 62 от 1997 г.)

Чл. 45. (1) Конфискация не се постановява, ако виновният не притежава налично имущество, което може да бъде предмет на това наказание.

(2) Не подлежат на конфискация необходимите на осъдения и на неговото семейство вещи за лично и домашно употребление, предметите, необходими за упражняване на занятието му, посочени в списък, приет от Министерския съвет, както и средствата за издръжка на семейството му за една година.

Чл. 46. При конфискация държавата отговаря до размера на стойността на конфискуваното имущество за възстановяване на вредите, причинени с престъплението, и

след това и за задълженията на осъдения, възникнали до възбуждането на наказателното преследване, когато останалото негово налично имущество не е достатъчно за възстановяване на вредите и за изплащане на задълженията.

Чл. 47. (1) (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г.) Глобата се съобразява с имотното състояние, с доходите и семейните задължения на дееца, като при определяне на нейния размер се прилагат и разпоредбите на глава пета. Тя не може да бъде по-малка от 100 лева.

(2) Глобата се събира от имуществото, останало от осъдения, и след неговата смърт, ако присъдата е влязла в сила преди това.

(3) Вещите, които не подлежат на конфискация, не могат да се продават за принудително събиране на глобата.

Чл. 48. (Отм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., в сила от 01.01.2005 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 26 от 2004 г., в сила от 01.01.2004 г.)

Чл. 49. (1) (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., в сила от 01.01.2005 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 26 от 2004 г., в сила от 01.01.2004 г.) Наказанията лишаване от права по чл. 37, ал. 1, точки 6 и 7, когато се налагат самостоятелно или с друго наказание, несвързано с лишаване от свобода, се постановяват за определен срок до три години в пределите, установени в особената част на този кодекс.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 1978 г., доп. - ДВ, бр. 64 от 2025 г., в сила от 07.09.2025 г.) Когато лишаването от такова право се налага заедно с лишаване от свобода, неговият срок може да надминава срока на последното най-много с три години, а ако деецът е бил в пияно състояние, или след употреба на наркотични вещества или техни аналози - с пет години освен ако в особената част на този кодекс е предвидено друго.

(3) Срокът започва да тече от влизането на присъдата в сила, но осъденият не може да се ползува от правата, от които е лишен, преди да е изтърпял наказанието лишаване от свобода.

(4) Срокът на лишаването от права се намалява с толкова време, с колкото е намален срокът на лишаването от свобода поради помилване, работа или приспадане на предварителното задържане.

(5) (Изм. - ДВ, бр. 153 от 1998 г.) Осъденият на доживотен затвор без замяна се лишава от указаните в присъдата права завинаги.

Чл. 50. (1) Наказанията лишаване от право да се заема определена държавна или обществена длъжност и лишаване от право да се упражнява определена професия или дейност се налагат в предвидените от закона случаи, ако заемането на съответната

длъжност или упражняването на съответната професия или дейност е несъвместимо с характера на извършеното престъпление.

(2) (Нова - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., отм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., в сила от 01.01.2005 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 26 от 2004 г., в сила от 01.01.2004 г.)

(3) (Предишна ал. 2 - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г.) Наказанията лишаване от право на получени ордени, почетни звания и отличия и лишаване от военно звание могат да бъдат наложени само при осъждане за тежки престъпления.

Чл. 51. След изтичане на срока осъденият може отново да упражнява правата, от които е бил лишен с присъдата. Това не се отнася до правата по чл. 37, ал. 1, точки 9 и 10, които могат да бъдат придобити отново само по установения за това ред.

Чл. 52. Наказанието обществено порицание се състои в публично порицаване на виновния, което се обявява пред съответния колектив, чрез печата или по друг подходящ начин съобразно с указаното в присъдата.

Чл. 53. (1) (Предишен текст на чл. 53 - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 61 от 2025 г., в сила от 31.01.2026 г.) Независимо от наказателната отговорност отнема се в полза на държавата:

а) (доп. - ДВ, бр. 7 от 2019 г., изм. - ДВ, бр. 61 от 2025 г., в сила от 31.01.2026 г., изм. - ДВ, бр. 32 от 2026 г.) имуществото, което е собственост на виновния и е било предназначено или послужило за извършване на умишлено престъпление; когато имуществото липсва или е отчуждено, присъжда се неговата равностойност;

б) (изм. - ДВ, бр. 61 от 2025 г., в сила от 31.01.2026 г., изм. - ДВ, бр. 32 от 2026 г.) имуществото, което е собственост на виновния и е било предмет на умишлено престъпление - в случаите, изрично предвидени в особената част на този кодекс; когато имуществото липсва или е отчуждено, присъжда се неговата равностойност.

(2) (Нова - ДВ, бр. 32 от 2026 г.) В случаите, изрично предвидени в особената част на този кодекс, когато имуществото, което е било предназначено или е послужило за извършване на умишлено престъпление или е било предмет на умишлено престъпление, не е собственост на виновния или е в съсобственост, се присъжда неговата равностойност.

(3) (Нова - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 61 от 2025 г., в сила от 31.01.2026 г., предишна ал. 2 - ДВ, бр. 32 от 2026 г.) Отнема се в полза на държавата и:

а) (изм. - ДВ, бр. 61 от 2025 г., в сила от 31.01.2026 г.) имуществото, предмет или средство на престъплението, притежаването на които е забранено, и

б) (изм. - ДВ, бр. 7 от 2019 г.) пряката и непряката облага, придобити чрез престъплението, ако не подлежат на връщане или възстановяване; когато облагата липсва или е отчуждена, присъжда се нейната равностойност.

(4) (Нова - ДВ, бр. 7 от 2019 г., предишна ал. 3, изм. - ДВ, бр. 32 от 2026 г.) По смисъла на ал. 3, буква "б":

1. пряка облага е всяка икономическа полза, настъпила като непосредствена последица от престъплението;

2. непряка облага е всяка икономическа полза, настъпила в резултат на разпореждане с пряката облага, както и всяко имущество, получено в резултат на последващо пълно или частично преобразуване на пряка облага, включително, когато е била смесена с имущество, придобито от законни източници; на отнемане подлежи имуществото до стойността на включената пряка облага заедно с настъпилите увеличения на имуществото, ако са пряко свързани с разпореждането или преобразуването на пряката облага и включването на пряката облага в имуществото.

(5) (Нова - ДВ, бр. 61 от 2025 г., в сила от 31.01.2026 г., предишна ал. 4 - ДВ, бр. 32 от 2026 г.) Имуществото, отнемано по предходните алинеи, обхваща всякакъв вид материални или нематериални активи, включително движими и недвижими вещи и права върху вещи, документи, платежни и други инструменти във всякаква форма, включително електронна, доказващи правото на собственост, или други права върху такива активи.

(6) (Нова - ДВ, бр. 65 от 2025 г., в сила от 10.11.2025 г., предишна ал. 5, изм. - ДВ, бр. 32 от 2026 г.) Отнема се в полза на държавата и имущество по ал. 1 и 3, придобито от трето недобросъвестно лице, когато неговото деяние не съставлява престъпление и ако имуществото не подлежи на връщане или възстановяване. Имуществото се отнема и при правоприемство на юридическото лице.

(7) (Нова - ДВ, бр. 65 от 2025 г., в сила от 10.11.2025 г., предишна ал. 6, изм. - ДВ, бр. 32 от 2026 г.) Имущество, придобито от трето недобросъвестно лице, по смисъла на ал. 6 е:

1. (изм. - ДВ, бр. 32 от 2026 г.) придобитото безвъзмездно от трето лице, което към момента на придобиването знае или предполага, че имуществото е сред посочените в ал. 1 или 3;

2. (изм. - ДВ, бр. 32 от 2026 г.) придобитото възмездно от трето лице, което към момента на придобиването знае или предполага, че имуществото е сред посочените в ал. 1 или 3 и е придобито:

а) на стойност, значително надвишаваща или значително по-ниска от пазарната стойност, или

б) в замяна на имущество на стойност, значително надвишаваща или значително по-ниска от пазарната стойност;

3. (изм. - ДВ, бр. 32 от 2026 г.) придобитото от съпруг, лице, с което се намира във фактическо съжителство, бивш съпруг, роднини по права линия без ограничение в степените, роднини по съребрена линия - до четвърта степен включително, и по сватовство - до втора степен включително, което към момента на придобиването знае или предполага, че придобитото имущество е сред посочените в ал. 1 или 3;

4. (изм. - ДВ, бр. 32 от 2026 г.) прехвърлено или внесено като непарична или парична вноска в капитала на юридическо лице, ако към момента на прехвърлянето или внасянето ѝ лицето, което управлява или контролира юридическото лице, знае или предполага, че придобитото имущество е сред посочените в ал. 1 или 3;

5. придобитото от юридическо лице, което е контролирано от виновния или от лице по т. 3 или 4 самостоятелно или съвместно.

Глава пета.
ОПРЕДЕЛЯНЕ НА НАКАЗАНИЕТО

Чл. 54. (1) Съдът определя наказанието в пределите, предвидени от закона за извършеното престъпление, като се ръководи от разпоредбите на общата част на този кодекс и като взема предвид:

степента на обществената опасност на деянието и дееца,

подбудите за извършване на деянието и другите смекчаващи и отегчаващи вината обстоятелства.

(2) Смекчаващите обстоятелства обуславят налагането на по-леко наказание, а отегчаващите - на по-тежко наказание.

Чл. 55. (1) При изключителни или многобройни смекчаващи обстоятелства, когато и най-лекото, предвидено в закона наказание се окаже несъразмерно тежко, съдът:

1. определя наказанието под най-ниския предел;

2. заменява:

а) (изм. - ДВ, бр. 153 от 1998 г.) доживотния затвор - с лишаване от свобода от петнадесет до двадесет години;

б) (изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 62 от 1997 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., в сила от 01.01.2005 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 26 от 2004 г., в сила от 01.01.2004 г., изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) лишаването от свобода, когато не е предвиден най-ниският предел - с пробация, а за непълнолетните - с пробация или обществено порицание;

в) (изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 62 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., в сила от 01.01.2005 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 26 от 2004 г., в сила от 01.01.2004 г., изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) пробацията - с глоба от сто до петстотин лева.

(2) В случаите на точка 1 на предходната алинея, когато наказанието е глоба, съдът може да слезе под най-ниския предел най-много с една втора.

(3) В тези случаи съдът може да не наложи по-лекото наказание, което законът предвижда наред с наказанието лишаване от свобода.

(4) (Зал. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г.)

Чл. 56. Не са смекчаващи и отегчаващи обстоятелства тези, които са взети предвид от закона при определяне на съответното престъпление.

Чл. 57. (1) Когато в особената част на този кодекс е предвидена възможност за извършеното престъпление да бъде наложено едно измежду две или повече наказания, съдът определя най-подходящото по вид и размер наказание, като се ръководи от правилата на предходните членове.

(2) Когато в особената част на този кодекс е предвидена възможност за дадено престъпление да бъдат наложени едновременно две или повече наказания, съдът, като се ръководи от правилата на предходните членове, определя размера на всяко едно от тях така, че те в своята съвкупност да отговарят на целите, посочени в чл. 36.

Чл. 58. Съдът може да приложи разпоредбите на чл. 55 и в следните случаи:
а) при опит - поради недовършеността на престъплението, като съобрази и обстоятелствата по чл. 18, ал. 2;

б) при помагачество - когато степента на участие на дееца в престъплението е малка.

Чл. 58а. (Нов - ДВ, бр. 27 от 2009 г., изм. - ДВ, бр. 26 от 2010 г.) (1) При постановяване на осъдителна присъда в случаите по чл. 373, ал. 2 от Наказателно-процесуалния кодекс съдът определя наказанието лишаване от свобода, като се ръководи от разпоредбите на Общата част на този кодекс и намалява така определеното наказание с една трета.

(2) В случаите по чл. 57, ал. 1, когато съдът определи като най-подходящо по вид наказанието доживотен затвор без замяна, не го налага, а наказанието доживотен затвор заменя с лишаване от свобода от двадесет до тридесет години.

(3) Съдът определя размера на наказанието лишаване от свобода в пределите на най-ниския минимален размер и най-високия максимален размер на наказанието лишаване от свобода, определено при условията на ал. 2 и наказанието лишаване от свобода, предвидено в Особената част на този кодекс.

(4) В случаите, когато едновременно са налице условията по ал. 1 - 3 и условията на чл. 55, съдът прилага само чл. 55, ако е по-благоприятен за дееца.

(5) Правилата по ал. 1 - 4 не се прилагат за предвидените в Особената част на този кодекс наказания по чл. 37, ал. 1, т. 2 - 11.

Чл. 59. (1) (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., в сила от 01.01.2005 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 26 от 2004 г., в сила от 01.01.2004 г., изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г., изм. - ДВ, бр. 27 от 2009 г.) Времето, през което осъденият е бил задържан или по отношение на него е била взета мярка за неотклонение домашен арест, се приспада при изпълнение на наказанието лишаване от свобода или пробация, както следва:

1. един ден задържане се зачита за един ден лишаване от свобода или за три дни пробация;

2. два дни домашен арест се зачитат за един ден лишаване от свобода или за два дни пробация.

(2) (Нова - ДВ, бр. 27 от 2009 г.) Задържане по смисъла на ал. 1 освен мярката за неотклонение задържане под стража е и всяко друго задържане по реда на Наказателнопроцесуалния кодекс, Закона за Министерството на вътрешните работи или друг закон, свързано с престъплението, за което лицето е осъдено или е било задържано за изпълнение на наказанието.

(3) (Нова - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., предишна ал. 2 - ДВ, бр. 27 от 2009 г.) Разпоредбата на предходната алинея се прилага и когато осъденият е бил задържан по обвинение за друго престъпление, по което производството е било прекратено или е завършило с оправдателна присъда, ако по отношение на деянията би могла да се приложи разпоредбата на чл. 23, ал. 1.

(4) (Нова - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г., предишна ал. 3 - ДВ, бр. 27 от 2009 г., доп. - ДВ, бр. 95 от 2016 г.) При изпълнение на наказанието лишаване от права по чл. 37, ал. 1, т. 6 и 7 се приспада времето, през което за същото деяние осъденият е бил лишен по административен ред или по реда на чл. 69а от Наказателно-процесуалния кодекс от възможността да упражнява тези права.

Глава шеста.
ОСОБЕНИ ПРАВИЛА ЗА НЕПЪЛНОЛЕТНИТЕ

Чл. 60. Наказанието на непълнолетните се налага с цел преди всичко да бъдат те превъзпитани и подготвени за общественополезен труд.

Чл. 61. (1) (Изм. - ДВ, бр. 89 от 1986 г., изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.) По отношение на непълнолетен, извършил поради увлечение или лекомислие престъпление, което не представлява голяма обществена опасност, прокурорът може да реши да не се образува или да прекрати образуваното досъдебно производство, а съдът да реши да не бъде предаван за съдене или да не бъде осъден, ако спрямо него могат да се приложат успешно възпитателни мерки по Закона за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните.

(2) В тези случаи съдът може сам да наложи възпитателна мярка, като уведоми за това местната комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните или ѝ изпрати преписката за налагане на такава мярка.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 89 от 1986 г., изм. - ДВ, бр. 107 от 1996 г., изм. - ДВ, бр. 26 от 2004 г., изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.) Когато прокурорът реши да не се образува досъдебно производство или да прекрати образуваното досъдебно производство, той изпраща преписката на комисията за налагане на възпитателна мярка.

Чл. 62. На непълнолетните могат да бъдат наложени само следните наказания:

1. лишаване от свобода;

1а. (нова - ДВ, бр. 92 от 2002 г., в сила от 01.01.2005 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 26 от 2004 г., в сила от 01.01.2004 г., изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) пробация;

2. обществено порицание;

3. (изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) лишаване от право да се упражнява определена професия или дейност по чл. 37, ал. 1, т. 7.

Чл. 63. (1) За непълнолетните предвидените в особената част на този кодекс наказания се заменят:

1. (доп. - ДВ, бр. 50 от 1995 г., изм. - ДВ, бр. 153 от 1998 г.) доживотният затвор без замяна и доживотният затвор - с лишаване от свобода от три до десет години;

2. лишаването от свобода за повече от десет години - с лишаване от свобода до пет години;

3. лишаването от свобода за повече от пет години - с лишаване от свобода до три години;

4. лишаването от свобода до пет години включително - с лишаване от свобода до две години, но не повече от предвиденото от закона;

5. (изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., в сила от 01.01.2005 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 26 от 2004 г., в сила от 01.01.2004 г., изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г., изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.) глобата - с обществено порицание;

6. (нова - ДВ, бр. 92 от 2002 г., в сила от 01.01.2005 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 26 от 2004 г., в сила от 01.01.2004 г.) пробацията за ненавършилите 16-годишна възраст непълнолетни - с обществено порицание.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г.) На непълнолетните, навършили шестнадесетгодишна възраст, предвидените в особената част на този кодекс наказания се заменят:

1. (доп. - ДВ, бр. 50 от 1995 г., изм. - ДВ, бр. 153 от 1998 г.) доживотният затвор без замяна, доживотният затвор и лишаването от свобода за повече от петнадесет години - с лишаване от свобода от пет до дванадесет години;

2. лишаването от свобода за повече от десет години - с лишаване от свобода от две до осем години.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г.) В пределите по предходните алинеи съдът определя наказанието съобразно с правилата на глава пета.

Чл. 64. (1) (Изм. - ДВ, бр. 107 от 1996 г.) Когато определеното наказание е лишаване от свобода по-малко от една година и неговото изпълнение не е отложено по чл. 66, непълнолетният се освобождава от изтърпяването му и съдът го настанява във възпитателно училище-интернат или му налага друга възпитателна мярка, предвидена в Закона за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 107 от 1996 г.) По предложение на прокурора или на съответната местна комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните съдът може и след постановяване на присъдата да замени настаняването във възпитателно училище-интернат с друга възпитателна мярка.

(3) Правилото на ал. 1 не се прилага:

а) когато непълнолетният е извършил престъпление по време на изтърпяване наказанието лишаване от свобода и

б) когато е осъден, след като е навършил пълнолетие.

(4) Правилото на ал. 1 не се прилага и в случаите на повторно осъждане, ако съдът намери, че за поправянето и превъзпитанието на дееца се налага той да изтърпи наказанието лишаване от свобода и когато:

а) неговият срок не е по-малък от шест месеца или

б) ако деецът вече е изтърпял наказание лишаване от свобода.

Чл. 65. (1) Непълнолетните до навършване на пълнолетие изтърпяват наказанието лишаване от свобода в поправителен дом.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.) След навършване на пълнолетие те се преместват в затвор или в затворническо общежитие. За довършване на

тяхното образование или квалификация по предложение на педагогическия съвет с разрешение на прокурора те могат да бъдат оставени в поправителния дом до навършване на двадесет години.

Глава седма.
ОСВОБОЖДАВАНЕ ОТ ИЗТЪРПЯВАНЕ НА НАЛОЖЕНО НАКАЗАНИЕ

Раздел I.
Условно осъждане

Чл. 66. (1) (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., попр. бр. 31 от 1982 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., в сила от 01.01.2005 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 26 от 2004 г., в сила от 01.01.2004 г.) Когато съдът налага наказание лишаване от свобода до три години, той може да отложи изпълнението на наложеното наказание за срок от три до пет години, ако лицето не е осъждано на лишаване от свобода за престъпление от общ характер и ако съдът намери, че за постигане целите на наказанието и преди всичко за поправянето на осъдения не е наложително да изтърпи наказанието.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., в сила от 01.01.2005 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 26 от 2004 г., в сила от 01.01.2004 г.) Изпитателният срок не може да надминава срока на наложеното наказание лишаване от свобода с повече от три години.

(3) (Отм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., в сила от 01.01.2005 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 26 от 2004 г., в сила от 01.01.2004 г.)

(4) (Нова - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., доп. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.) През изпитателния срок осъденият е длъжен да работи или да учи, освен ако е задължен да се лекува.

Чл. 67. (1) Когато отложи изпълнението на наказанието, съдът може да възложи на съответната обществена организация или трудов колектив с тяхно съгласие полагането на възпитателни грижи спрямо осъдения през изпитателния срок.

(2) Когато липсва такова съгласие или когато съдът намери това за необходимо, той възлага на определено лице възпитателните грижи за условно осъдения. Ако условно осъденият има местоживеенето си в друго населено място, това лице се определя от съответния районен съд.

(3) (Нова - ДВ, бр. 92 от 2002 г., в сила от 01.01.2005 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 26 от 2004 г., в сила от 01.01.2004 г., изм. - ДВ, бр. 27 от 2009 г., изм. - ДВ, бр. 67 от 2023 г.) Когато отложеното наказание лишаване от свобода е не по-малко от шест месеца, съдът може да постанови една или няколко от пробационните мерки по чл. 42а, ал. 2 през изпитателния срок.

(4) (Нова - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., отм., предишна ал. 3 - ДВ, бр. 92 от 2002 г., в сила от 01.01.2005 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 26 от 2004 г., в сила от 01.01.2004 г.) Когато отложи изпълнението на наказанието по отношение на непълнолетен, съдът уведомява съответната местна комисия, която организира полагането на възпитателните грижи.

(5) (Изм. - ДВ, бр. 95 от 1975 г., предишна ал. 4 - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г.) Общият контрол относно възпитателните грижи и поведението на условно осъдените се осъществява от районния съд по местоживеенето им.

(6) (Предишна ал. 5 - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г.) Редът и начинът за прилагане разпоредбите на предходните алинеи се уреждат със закон.

Чл. 68. (1) Ако до изтичане на определения от съда изпитателен срок осъденият извърши друго умишлено престъпление от общ характер, за което, макар и след този срок, му бъде наложено наказание лишаване от свобода, той изтърпява и отложеното наказание.

(2) Ако при условията на ал. 1 осъденият извърши непредпазливо престъпление, съдът може да постанови отложеното наказание да не бъде изтърпяно или да бъде изтърпяно изцяло или отчасти.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., в сила от 01.01.2005 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 26 от 2004 г., в сила от 01.01.2004 г., изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) Ако условно осъденият не изпълнява без основателна причина някоя от определените му по реда на чл. 67, ал. 3 пробационни мерки, съдът може по предложение на пробационния съвет да я замени с друга или да постанови да изтърпи изцяло или отчасти отложеното наказание лишаване от свобода.

(4) (Нова - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.) Ако условно осъденият без основателна причина прекъсне лечението, съдът постановява да изтърпи изцяло отложеното наказание лишаване от свобода.

(5) (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., предишна ал. 4 - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.) Извън случаите по предходните алинеи отложеното наказание не се изтърпява.

Чл. 69. (1) По отношение на лице, осъдено условно за престъпление, което то е извършило като непълнолетно, изпитателният срок е от една до три години.

(2) По отношение на такова лице в случаите на ал. 1 на предходния член съдът може да постанови то да бъде освободено отчасти или изцяло от изтърпяване на наказанието, чието изпълнение е било отложено.

Чл. 69а. (Нов - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г., изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.) В случаите по чл. 68, ал. 2, 3 и 5 и чл. 69, ал. 2, ако осъденият в изпитателния срок извърши ново престъпление от общ характер, за което му е наложено наказание лишаване от свобода, или продължава да не изпълнява без основателна причина някоя от определените му по реда на чл. 67, ал. 3 пробационни мерки, той изтърпява останалата част от наказанието.

Раздел II.
Предсрочно освобождаване

Чл. 70. (1) (Изм. - ДВ, бр. 153 от 1998 г., доп. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г., изм. - ДВ, бр. 27 от 2009 г., изм. - ДВ, бр. 13 от 2017 г., в сила от 07.02.2017 г.) Съдът може да постанови условно предсрочно освобождаване от изтърпяване на останалата част от наказанието лишаване от свобода по отношение на осъден, който е дал доказателства за своето поправяне и е изтърпял фактически:

1. не по-малко от една втора от наложеното наказание;

2. не по-малко от две трети от наложеното наказание в случаите на опасен рецидив.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., отм. - ДВ, бр. 13 от 2017 г., в сила от 07.02.2017 г.)

(3) (Отм. - ДВ, бр. 13 от 2017 г., в сила от 07.02.2017 г.)

(4) (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., в сила от 01.01.2005 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 26 от 2004 г., в сила от 01.01.2004 г.) Условното предсрочно освобождаване засяга и срока на наказанията лишаване от права по чл. 37, ал. 1, точки 6 и 7.

(5) (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., в сила от 01.01.2005 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 26 от 2004 г., в сила от 01.01.2004 г.) При условно предсрочно освобождаване съдът може да освободи осъдения от изтърпяване на наложеното му наказание лишаване от права по чл. 37, ал. 1, точки 6 или 7.

(6) (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., доп. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., в сила от 01.01.2005 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 26 от 2004 г., в сила от 01.01.2004 г., доп. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г., изм. - ДВ, бр. 27 от 2009 г., изм. - ДВ, бр. 13 от 2017 г., в сила от 07.02.2017 г.) При условното предсрочно освобождаване за осъдения се установява изпитателен срок в размер на неизтърпяната част от наказанието. В рамките на изпитателния срок, но за не повече от три години, съдът може да постанови една от пробационните мерки по чл. 42а, ал. 2, т. 1 - 4, като взема предвид доклад от пробационния служител.

(7) (Доп. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., в сила от 01.01.2005 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 26 от 2004 г., в сила от 01.01.2004 г.) Освободеният предсрочно изтърпява

отделно и неизтърпяната част от наказанието, ако в изпитателния срок извърши ново умишлено престъпление, за което се предвижда наказание лишаване от свобода или не изпълнява постановената пробация. Ако в този срок предсрочно освободеният извърши непредпазливо престъпление, съдът може да постанови отложеното наказание да не бъде изтърпяно или да бъде изтърпяно изцяло или отчасти.

(8) (Попр. - ДВ, бр. 29 от 1968 г.) В случаите на предходната алинея осъденият изтърпява изцяло наказанието, от което е бил освободен по ал. 5 на този член.

(9) Срокът за реабилитация по чл. 86 при условното предсрочно освобождаване започва да тече от момента на изтичане на изпитателния срок.

Чл. 71. (1) Съдът може предсрочно да освободи осъдения на лишаване от свобода непълнолетен, ако се е поправил, след като е изтърпял фактически не по-малко от една трета от наложеното му наказание.

(2) По отношение на лице, осъдено за престъпление, което то е извършило като непълнолетно, след навършване на пълнолетието относно действието на предсрочното освобождаване се прилагат разпоредбите на чл. 70.

Чл. 72. (Отм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., в сила от 01.01.2005 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 26 от 2004 г., в сила от 01.01.2004 г.)

Чл. 73. (1) (Изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.) По отношение на предсрочно освободените съдът възлага организирането на надзора и възпитателните грижи за тях през изпитателния срок на съответната комисия, а за непълнолетните - на съответната местна комисия за борба с противообществените прояви на малолетните и непълнолетните.

(2) Когато това е необходимо, съдът възлага надзора и възпитателните грижи на определена обществена организация с нейно съгласие или на определено лице, като уведомява за това наблюдателната или местната комисия.

(3) Общият контрол и ръководството относно възпитателните грижи и поведението на предсрочно освободените се осъществява от районния съд по местоживеенето им.

(4) Редът и начинът за прилагане разпоредбите на предходните алинеи се уреждат със закон.

Раздел III.
Помилване

Чл. 74. (Доп. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.) Президентът може чрез помилване да опрости изцяло или отчасти наложеното наказание, а смъртното наказание, доживотния затвор без замяна и доживотния затвор - да опрости или замени.

Глава осма.
ОСВОБОЖДАВАНЕ ОТ НАКАЗАТЕЛНА ОТГОВОРНОСТ

Раздел I.
Условно освобождаване от наказателна отговорност с предаване на обществено поръчителство

Чл. 75. (Отм. - ДВ, бр. 62 от 1997 г.)

Чл. 76. (Отм. - ДВ, бр. 62 от 1997 г.)

Раздел II.
Освобождаване от наказателна отговорност с налагане на мерки за обществено въздействие от другарския съд

Чл. 77. (Отм. - ДВ, бр. 105 от 1991 г.).

Раздел III.
Освобождаване от наказателна отговорност на непълнолетни с прилагане на възпитателни мерки

Чл. 78. В случаите, посочени в чл. 61, непълнолетният може да бъде освободен от наказателна отговорност, като се приложи съответна възпитателна мярка.

Раздел IV.
Освобождаване от наказателна отговорност с налагане на административно наказание

Чл. 78а. (Нов - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 62 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 21 от 2000 г., изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г., изм. - ДВ, бр. 26 от 2010 г.) Пълнолетно лице се освобождава от наказателна отговорност от съда и му се налага наказание от хиляда до пет хиляди лева, когато са налице едновременно следните условия:

а) (изм. - ДВ, бр. 86 от 2005 г., в сила от 29.04.2006 г.) за престъплението се предвижда наказание лишаване от свобода до три години или друго по-леко наказание, когато е умишлено, или лишаване от свобода до пет години или друго по-леко наказание, когато е непредпазливо;

б) деецът не е осъждан за престъпление от общ характер и не е освобождаван от наказателна отговорност по реда на този раздел;

в) причинените от престъплението имуществени вреди са възстановени.

(2) (Отм. - ДВ, бр. 21 от 2000 г.)

(3) (Отм. - ДВ, бр. 21 от 2000 г.)

(4) Съдът, който налага глобата по ал. 1, може да наложи и административно наказание лишаване от право да се упражнява определена професия или дейност за срок до три години, ако лишаване от такова право е предвидено за съответното престъпление.

(5) Когато за извършеното престъпление е предвидено само глоба или глоба и друго по-леко наказание, административното наказание не може да надвишава размера на тази глоба.

(6) (Нова - ДВ, бр. 26 от 2010 г.) Когато са налице основанията по ал. 1 и деянието е извършено от непълнолетно лице, съдът го освобождава от наказателна отговорност, като му налага административно наказание обществено порицание или възпитателна мярка. Съдът може да наложи и административно наказание лишаване от право да се упражнява определена професия или дейност за срок до три години, ако лишаване от такова право е предвидено за съответното престъпление.

(7) (Нова - ДВ, бр. 86 от 2005 г., в сила от 29.04.2006 г., изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г., доп. - ДВ, бр. 27 от 2009 г., предишна ал. 6 - ДВ, бр. 26 от 2010 г., изм. - ДВ, бр. 95 от 2016 г., доп. - ДВ, бр. 54 от 2017 г., доп. - ДВ, бр. 67 от 2023 г.) Алинеи 1 - 6 не се прилагат, ако причиненото увреждане е тежка телесна повреда или смърт, или деецът е бил в пияно състояние, или след употреба на наркотични вещества или техни аналози, както и при множество престъпления както и когато престъплението е извършено спрямо орган на власт при или по повод изпълнение на службата му, освен в случаите, когато то е обида или клевета.

Раздел V.
Определяне вида на освобождаване от наказателна отговорност

Чл. 78б. (Отм. - ДВ, бр. 62 от 1997 г.)

Глава девета.
ПОГАСЯВАНЕ НА НАКАЗАТЕЛНОТО ПРЕСЛЕДВАНЕ И НА НАЛОЖЕНОТО НАКАЗАНИЕ

Чл. 79. (1) Наказателното преследване и изпълнението на наказанието се изключват:

1. когато деецът умре;

2. когато е изтекла предвидената от закона давност;

3. когато е последвала амнистия.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2015 г. (*)) Не се изключват по давност наказателното преследване и изпълнението на наказанието по отношение на:

1. престъпления против мира и човечеството;

2. (обявена за противоконституционна с РКС № 12 от 2016 г. - ДВ, бр. 83 от 2016 г.) тежки престъпления по глава втора, раздел I, раздел II, раздел IV и раздел V; глава трета, раздел I, раздел II и раздел III; глава единадесета, раздел III от особената част на Наказателния кодекс, извършени в периода от 9 септември 1944 г. до 10 ноември 1989 г. от членове на ръководни органи на Българската комунистическа партия, както и от трети лица, на които са възложени ръководни длъжностни или партийни функции.

Чл. 80. (1) Наказателното преследване се изключва по давност, когато то не е възбудено в продължение на:

1. (изм. - ДВ, бр. 31 от 1990 г., изм. - ДВ, бр. 153 от 1998 г., доп. - ДВ, бр. 39 от 2024 г.) двадесет години за деяния, наказуеми с доживотен затвор без замяна, доживотен затвор, престъпления по глава втора, раздел VIII и раздел IX от особената част на този кодекс, извършени против малолетни или непълнолетни лица, и 35 години за убийство на две или повече лица;

2. петнадесет години за деяния, наказуеми с лишаване от свобода повече от десет години;

3. десет години за деяния, наказуеми с лишаване от свобода повече от три години;

4. (изм. - ДВ, бр. 62 от 1997 г.) пет години за деяние, наказуемо с лишаване от свобода повече от една година, и

5. (изм. - ДВ, бр. 26 от 2010 г.) три години за всички останали случаи.

(2) Давностните срокове по предходната алинея за престъпления, извършени от непълнолетни, се определят, след като се съобрази заменяването на наказанията по чл. 63.

(3) Давността за преследване започва от довършването на престъплението, при опит и приготовление - от деня, когато е извършено последното действие, а за престъпленията, които траят непрекъснато, както и за продължаваните престъпления - от прекратяването им.

(4) (Нова - ДВ, бр. 32 от 2026 г.) Давността за преследване за престъпление по глава втора и по глава четвърта от особената част на този кодекс, извършено по отношение на малолетно или непълнолетно лице, започва да тече от навършване на пълнолетие от това лице, а ако към този момент престъплението не е довършено, давността за преследване започва да тече съобразно правилата по ал. 3.

Чл. 81. (1) Давността спира, когато започването или продължаването на наказателното преследване зависи от разрешаването на някой предварителен въпрос с влязъл в сила съдебен акт.

(2) Давността се прекъсва с всяко действие на надлежните органи, предприето за преследване, и то само спрямо лицето, срещу което е насочено преследването. След свършване на действието, с което е прекъсната давността, започва да тече нова давност.

(3) Независимо от спирането или прекъсването на давността наказателното преследване се изключва, ако е изтекъл срок, който надвишава с една втора срока, предвиден в предходния член.

Чл. 82. (1) Наложеното наказание не се изпълнява, когато са изтекли:

1. (изм. - ДВ, бр. 153 от 1998 г.) двадесет години, ако наказанието е доживотен затвор без замяна или доживотен затвор;

2. петнадесет години, ако наказанието е лишаване от свобода повече от десет години;

3. десет години, ако наказанието е лишаване от свобода от три до десет години;

4. пет години, ако наказанието е лишаване от свобода по-малко от три години, и

5. две години за всички останали случаи.

(2) Давността за изпълнение на наказанието започва да тече от деня, когато присъдата е влязла в сила, а по отношение на наказанието, чието изпълнение е било отложено съгласно чл. 66 - от влизане в сила на присъдата или определението по чл. 68.

(3) Давността се прекъсва с всяко действие на надлежните органи, предприето спрямо осъдения за изпълнение на присъдата. След свършване на действието, с което се прекъсва давността, започва да тече нова давност.

(4) Независимо от спирането или прекъсването на давността наказанието не се изпълнява, ако е изтекъл срок, който надвишава с една втора срока, предвиден в алинея 1.

(5) (Нова - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г.) Разпоредбата на предходната алинея не се прилага по отношение на глобата, когато за събирането ѝ е образувано изпълнително производство.

Чл. 83. Амнистията заличава престъпния характер на определен вид извършени деяния или освобождава от наказателна отговорност и от последиците на осъждането за определени престъпления.

Чл. 84. (1) За престъпления, които се преследват по тъжба на пострадалия, наказателното преследване не се възбужда, макар давността да не е изтекла, ако не се подаде тъжба в шестмесечен срок от деня, когато пострадалият узнае, че престъплението е извършено.

(2) Ако пострадалият умре, преди да е изтекъл тоя срок, тъжбата може да се подаде от неговите наследници до изтичането му.

(3) За тези престъпления наказанието не се изпълнява, ако тъжителят е поискал това, преди да започне неговото изпълнение.

Глава десета.
РЕАБИЛИТАЦИЯ

Чл. 85. (1) (Предишен текст на чл. 85 - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г.) Реабилитацията заличава осъждането и отменя за в бъдеще последиците, които законите свързват със самото осъждане, освен ако в някое отношение със закон или указ е установено противното.

(2) (Нова - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г.) Разпоредбата на предходната алинея не се прилага по отношение на осъдените за престъпления против мира и човечеството.

Чл. 86. (1) Реабилитацията настъпва по право в следните случаи:

1. когато лицето е осъдено условно, ако в изпитателния срок не е извършило друго престъпление, поради което следва да изтърпи отложеното наказание;

2. (изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., в сила от 01.01.2005 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 26 от 2004 г., в сила от 01.01.2004 г., изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) когато е осъдено на лишаване от свобода до три години или на пробация, ако в течение на три години от изтичане на срока на наложеното с присъдата или намаленото с работа или помилване наказание не е извършено друго престъпление, наказуемо с лишаване от свобода или с по-тежко наказание;

3. когато е осъдено заедно или поотделно на глоба, обществено порицание или лишаване от права, ако в течение на една година от изпълнение на наказанието не е извършило друго престъпление от общ характер, и

4. когато е осъдено като непълнолетно, ако в течение на две години от изтърпяване на наказанието не е извършило друго престъпление от общ характер, за което му е наложено наказание лишаване от свобода.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г.) Реабилитацията по право не настъпва за престъпление, извършено от пълнолетно лице, което е било веднъж реабилитирано.

Чл. 87. (1) Вън от случаите по предходния член всеки осъден може да бъде реабилитиран от съда, който е издал присъдата като първа инстанция, ако в течение на три години от изтичане на срока на наложеното с присъдата или намалено с работа или помилване наказание не е извършил друго престъпление, наказуемо с лишаване от свобода или с по-тежко наказание:

1. ако е имал добро поведение и

2. ако при умишлено престъпление е възстановил причинените вреди.

(2) Съдът може да реабилитира осъдения и без да е възстановил причинените вреди, ако има за това уважителни причини.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., в сила от 01.01.2005 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 26 от 2004 г., в сила от 01.01.2004 г., изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) Когато наред с наказанието лишаване от свобода е наложено и наказание лишаване от права по чл. 37, ал. 1, точки 6 и 7, или пробация, за да се постанови реабилитация, трябва да е изтекъл срокът на това наказание. Когато е наложена глоба, тя трябва да е изплатена.

Чл. 88. Реабилитация може да се иска и от наследниците на осъдения след неговата смърт, ако той е имал право на това.

Чл. 88а. (Нов - ДВ, бр. 28 от 1982 г.) (1) (Доп. - ДВ, бр. 89 от 1986 г.) Когато от изтърпяването на наказанието е изтекъл срок, равен на този по чл. 82, ал. 1 и осъденият не е извършил ново умишлено престъпление от общ характер, за което се предвижда наказание лишаване от свобода, осъждането и последиците му се заличават независимо от предвиденото в друг закон или указ.

(2) Когато наложеното наказание лишаване от свобода е повече от една година и лицето не е освободено от изтърпяването му на основание чл. 66, срокът по ал. 1 не може да бъде по-малък от десет години.

(3) При условно осъждане и условно предсрочно освобождаване срокът по ал. 1 започва да тече от деня, в който е изтекъл изпитателният срок.

(4) (Нова - ДВ, бр. 89 от 1986 г.) Когато лицето е извършило две или повече престъпления, за които не е реабилитирано, осъждането и последиците му се заличават след изтичане на предвидените в предходните алинеи срокове за всички осъждания.

(5) (Предишна ал. 4 - ДВ, бр. 89 от 1986 г.) Разпоредбите на предходните алинеи не се прилагат по отношение на осъдените за тежки престъпления против Републиката и за престъпления против мира и човечеството.

Глава единадесета.
ПРИНУДИТЕЛНИ МЕДИЦИНСКИ МЕРКИ

Чл. 89. По отношение на лице, извършило общественоопасно деяние в състояние на невменяемост или изпаднало в такова състояние преди постановяване на присъдата или през време на изтърпяване на наказанието, съдът може да постанови:

а) предаване на близките, ако поемат задължение за лекуването му под наблюдение на психо-неврологически диспансер;

б) принудително лекуване в обикновено психо-неврологическо заведение;

в) принудително лекуване в специална психиатрическа болница или в специално отделение в обикновено психо-неврологическо заведение.

Чл. 90. (1) Принудителното лекуване в обикновено психо-неврологическо заведение може да бъде постановено от съда по отношение на душевно болен, който с оглед на неговото психическо състояние и на характера на извършеното общественоопасно деяние се нуждае от болнични грижи и лекуване по принудителен ред.

(2) Принудителното лекуване в специална психиатрическа болница или в специално отделение може да бъде постановено от съда по отношение на душевно болен, който с оглед на своето психическо състояние и на характера на извършеното общественоопасно деяние се явява особено опасен за обществото или за своите близки. В тези случаи лицето се държи под усилен надзор, изключващ възможността то да извърши ново общественоопасно деяние.

Чл. 91. (1) Прекратяването и изменяването на постановената принудителна медицинска мярка става от съда, когато това се налага от настъпила промяна в състоянието на болния или от нуждите на неговото лекуване.

(2) Във всички случаи след изтичане на шестмесечен срок от настаняването в лечебното заведение съдът се произнася за прекратяване, продължаване или заменяване на принудителното лечение.

Чл. 92. (1) Когато престъплението е извършено от лице, което страда от алкохолизъм или от друга наркомания, съдът може наред с наказанието да постанови и принудително лекуване.

(2) Когато е наложено наказание без лишаване от свобода, принудителното лекуване се извършва в медицински заведения със специален лечебен и трудов режим.

(3) Принудителното лекуване на осъдените на лишаване от свобода се провежда през време на изпълнение на наказанието. Срокът за принудителното лекуване се приспада от срока на лишаването от свобода.

(4) Когато това е необходимо, съдът може да постанови лекуването да продължи и след освобождаването на осъдения от мястото за лишаване от свобода - в медицинските заведения, указани в алинея втора.

(5) Принудителното лекуване се прекратява от съда, когато неговото продължаване не е повече необходимо.

Допълнителна разпоредба

Обяснение на някои думи

Чл. 93. Указаните по-долу думи и изрази са употребени в този кодекс в следния смисъл:

1. "Длъжностно лице" е това, на което е възложено да изпълнява със заплата или безплатно, временно или постоянно:

а) служба в държавно учреждение с изключение на извършващите дейност само на материално изпълнение;

б) (изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 62 от 1997 г., доп. - ДВ, бр. 43 от 2005 г., в сила от 01.09.2005 г., изм. - ДВ, бр. 64 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 26 от 2010 г.) ръководна работа или работа, свързана с пазене или управление на чуждо имущество в държавно предприятие, кооперация, обществена организация, друго юридическо лице или при едноличен търговец, както и на нотариус и помощник-нотариус, частен съдебен изпълнител и помощник-частен съдебен изпълнител.

2. (изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г.) "Орган на власт" са органите на държавна власт, органите на държавно управление, органите на съдебната власт, както и служителите при тях, които са натоварени с упражняването на властнически функции.

3. "Представител на обществеността" е лице, посочено от обществена организация да упражнява въз основа на закона или на друг нормативен акт определена функция.

4. (доп. - ДВ, бр. 51 от 2000 г.) "Обществени имущества" са имуществата на държавата, на общините, на кооперациите, на обществените организации и на другите юридически лица, в които те участвуват.

5. "Официален документ" е този, който е издаден по установения ред и форма от длъжностно лице в кръга на службата му или от представител на обществеността в кръга на възложената му функция.

6. "Неистински документ" е този, на който е придаден вид, че представлява конкретно писмено изявление на друго лице, а не на това, което действително го е съставило.

7. (доп. - ДВ, бр. 50 от 1995 г., изм. - ДВ, бр. 153 от 1998 г.) "Тежко престъпление" е това, за което по закона е предвидено наказание лишаване от свобода повече от пет години, доживотен затвор или доживотен затвор без замяна.

8. "Особено тежък случай" е този, при който извършеното престъпление с оглед на настъпилите вредни последици и на други отегчаващи обстоятелства разкрива изключително висока степен на обществена опасност на деянието и дееца.

9. "Маловажен случай" е този, при който извършеното престъпление с оглед на липсата или незначителността на вредните последици или с оглед на други смекчаващи обстоятелства представлява по-ниска степен на обществена опасност в сравнение с обикновените случаи на престъпление от съответния вид.

10. "Ближни" са съпрузите, възходящите, низходящите (включително осиновени, доведени и заварени), братята, сестрите и техните съпрузи, роднините по съребрена линия до IV степен.

11. "Военно време" е времето от обявяването на война или от фактическото започване на военни действия до обявяване на тяхното прекратяване.

12. (нова - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г.) Престъплението е извършено "от две или повече лица", когато в самото изпълнение са участвували най-малко две лица.

13. (нова - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г.) С международна защита се ползуват лицата, за които е предвидена такава защита в международен договор, по който Република България е страна.

14. (нова - ДВ, бр. 62 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 21 от 2000 г.) "Данъци в големи размери" са тези, които надхвърлят три хиляди лева, а "данъци в особено големи размери" са тези, които надхвърлят дванадесет хиляди лева.

15. (нова - ДВ, бр. 7 от 1999 г.) "Чуждо длъжностно лице" е това, което изпълнява:

а) служба в учреждение на чужда държава;

б) функции, възложени от чужда държава, включително от чуждо държавно предприятие или организация;

в) (доп. - ДВ, бр. 92 от 2002 г.) служба или поръчение, възложени от международна организация, както и служба в международно парламентарно събрание или международен съд;

г) (нова - ДВ, бр. 74 от 2015 г.) функции на арбитър, възложени в съответствие със закона на чужда държава.

16. (нова - ДВ, бр. 21 от 2000 г., отм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г., нова - ДВ, бр. 61 от 2025 г., в сила от 31.01.2026 г.) Деянието е извършено с терористична цел по смисъла на глава първа "а", когато чрез него деецът се стреми да внесе смут и страх в населението или да заплаши, или да принуди орган на властта, представител на обществеността или представител на чужда държава или на международна организация да извърши или да пропусне нещо, или да предизвика значително разстройване или разрушаване на основни политически, конституционни, икономически или социални структури на държавата или на международна организация.

17. (нова - ДВ, бр. 21 от 2000 г., доп. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., отм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.)

18. (нова - ДВ, бр. 21 от 2000 г., доп. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., отм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.)

19. (нова - ДВ, бр. 21 от 2000 г., отм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.)

20. (нова - ДВ, бр. 92 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 27 от 2009 г.) "Организирана престъпна група" е структурирано трайно сдружение на три или повече лица с цел да вършат съгласувано в страната или чужбина престъпления, за които е предвидено наказание лишаване от свобода повече от три години. Сдружението е структурирано и без наличие на формално разпределение на функциите между участниците, продължителност на участието или развита структура.

21. (нова - ДВ, бр. 92 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 38 от 2007 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 101 от 2017 г.) "Информационна система" е всяко отделно устройство или съвкупност от взаимосвързани или сходни устройства, което в изпълнение на определена програма осигурява или един от елементите на което осигурява автоматична обработка на данни, както и компютърните данни, съхранявани, обработвани, извличани или предавани от такова устройство или група от устройства с цел оперирането с тези данни и използването, защитата и поддръжката им.

22. (нова - ДВ, бр. 92 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 38 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 101 от 2017 г.) "Компютърни данни" е всяко представяне на факти, информация или понятия във форма, поддаваща се на обработка в информационни системи, включително програма, която е в състояние да направи така, че дадена информационна система да изпълни определена функция.

23. (нова - ДВ, бр. 92 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 101 от 2017 г.) "Доставчик на компютърно-информационни услуги" е всяко юридическо или физическо лице, което предлага възможността за комуникация чрез информационна система или което обработва или съхранява компютърни данни за тази комуникационна услуга или за нейните ползватели.

24. (нова - ДВ, бр. 92 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г., доп. - ДВ, бр. 84 от 2023 г.) "Платежен инструмент" е веществено или невеществено средство, което позволява самостоятелно или във връзка с друго средство да се прехвърлят пари или парични стойности.

25. (нова - ДВ, бр. 38 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 101 от 2017 г.) "Компютърна мрежа" е съвкупност от свързани помежду си информационни системи или съоръжения, която дава възможност за обмен на компютърни данни.

26. (нова - ДВ, бр. 38 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 101 от 2017 г.) "Компютърна програма" е поредица от машинни инструкции, които са в състояние да приведат информационна система да осъществява определени функции.

27. (нова - ДВ, бр. 38 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 101 от 2017 г.) "Компютърен вирус" е компютърна програма, която се разпространява автоматично и против волята или без знанието на ползващите информационните системи лица и е предназначена за привеждане на информационни системи или компютърни мрежи в нежелани от ползващите ги състояния или в осъществяване на нежелани резултати.

28. (нова - ДВ, бр. 38 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 74 от 2015 г.) "Порнографски материал" е изготвен по какъвто и да е начин, неприличен, неприемлив или несъвместим с обществения морал материал, чието съдържание изобразява реално или симулирано блудствено действие, съвкупление, полово сношение, включително содомия, мастурбация, сексуален садизъм или мазохизъм, както и похотливо показване на половите органи на лице.

29. (нова - ДВ, бр. 107 от 2014 г., в сила от 01.01.2015 г.) "Задължителни осигурителни вноски за държавно обществено осигуряване или за здравно осигуряване в големи размери" са тези, които надхвърлят три хиляди лева, а "задължителни осигурителни вноски за държавно обществено осигуряване или за здравно осигуряване в особено големи размери" са тези, които надхвърлят дванадесет хиляди лева.

30. (нова - ДВ, бр. 74 от 2015 г.) "Порнографско представление" е представяне на живо или в реално време пред другиго на похотливо показване на половите органи на лице, ненавършило 18-годишна възраст, или на участието на такова лице в реално или симулирано блудствено действие, съвкупление, полово сношение, включително содомия, мастурбация, сексуален садизъм или мазохизъм.

31. (нова - ДВ, бр. 16 от 2019 г., изм. - ДВ, бр. 67 от 2023 г.) Престъплението е извършено "в условията на домашно насилие", ако е извършено чрез упражняване на физическо, сексуално или психическо насилие, поставяне в икономическа зависимост,

принудително ограничаване на личния живот, личната свобода и личните права и е осъществено спрямо възходящ, низходящ, съпруг или бивш съпруг, лице, от което има дете, лице, с което се намира или е било във фактическо съпружеско съжителство, или лице, с което живеят или е живяло в едно домакинство.

32. (нова - ДВ, бр. 84 от 2023 г., отм. - ДВ, бр. 61 от 2025 г., в сила от 31.01.2026 г.)

Особена разпоредба

Чл. 94. Разпоредбите на общата част на този кодекс се прилагат и за престъпления, предвидени в други закони.

ОСОБЕНА ЧАСТ

Глава първа.
ПРЕСТЪПЛЕНИЯ ПРОТИВ РЕПУБЛИКАТА

Раздел I.
Измяна

Чл. 95. (Доп. - ДВ, бр. 50 от 1995 г., изм. - ДВ, бр. 153 от 1998 г.) Който с цел да бъде съборена, подровена или отслабена властта в републиката участвува в извършването на опит за преврат за насилствено завземане на властта в центъра или по места, или в бунт, или във въоръжено въстание, се наказва с лишаване от свобода от десет до двадесет години, с доживотен затвор или с доживотен затвор без замяна.

Чл. 96. (Изм. - ДВ, бр. 41 от 1985 г.) (1) (Доп. - ДВ, бр. 50 от 1995 г., изм. - ДВ, бр. 153 от 1998 г.) Който с цел да подрови или отслаби властта в републиката или да ѝ създаде затруднения лиши от живот държавен или обществен деятел, се наказва с лишаване от свобода двадесет години, с доживотен затвор или с доживотен затвор без замяна.

(2) Който със същата цел причини тежка телесна повреда на такова лице, се наказва с лишаване от свобода от пет до петнадесет години.

(3) (Доп. - ДВ, бр. 50 от 1995 г., изм. - ДВ, бр. 153 от 1998 г.) Който с целта по ал. 1 чрез палеж, взрив, наводнение или друго общоопасно деяние причини смърт на едно или повече лица, се наказва с лишаване от свобода от петнадесет до двадесет години, с доживотен затвор или доживотен затвор без замяна.

Чл. 97. (Доп. - ДВ, бр. 50 от 1995 г., изм. - ДВ, бр. 153 от 1998 г.) Който с посочената в предходния член цел извърши общоопасно престъпление по чл. 349 или 350, се наказва с лишаване от свобода от десет до двадесет години, с доживотен затвор или с доживотен затвор без замяна.

Чл. 97а. (Нов - ДВ, бр. 41 от 1985 г.) (1) Който с целта по чл. 96 задържи някого като заложник, чието освобождаване поставя в зависимост от изпълнението на определено условие от страна на държавата, на държавна или обществена организация или на трето лице, се наказва с лишаване от свобода от три до десет години.

(2) Когато в случаите по предходната алинея деецът заплашва, че ако поставеното от него условие не бъде изпълнено, ще причини смърт или тежка или средна телесна повреда на задържания, наказанието е лишаване от свобода от пет до петнадесет години.

Раздел II.
Предателство и шпионство

Чл. 98. (1) Който подбужда чужда държава или обществена група в чужбина към война или друго враждебно действие против Републиката, се наказва с лишаване от свобода от пет до петнадесет години.

(2) Същото наказание се налага и на онзи, който извърши действие с цел да предизвика война или друго враждебно действие против Републиката.

Чл. 99. (1) (Доп. - ДВ, бр. 50 от 1995 г., изм. - ДВ, бр. 153 от 1998 г.) Който лиши от живот представител на чужда държава с цел да предизвика война или международни усложнения срещу републиката, се наказва с лишаване от свобода от десет до двадесет години, с доживотен затвор или с доживотен затвор без замяна.

(2) За тежка телесна повреда на такова лице със същата цел наказанието е лишаване от свобода от пет до петнадесет години.

Чл. 100. (1) (Доп. - ДВ, бр. 50 от 1995 г., изм. - ДВ, бр. 153 от 1998 г.) Български гражданин, който във време на обявена или започната война, постъпи доброволно в редовете на неприятелска войска или въоръжена група или участвува във враждебно действие против Републиката, или под каквато и да е форма премине на страната на неприятеля, се наказва с лишаване от свобода от десет до двадесет години, с доживотен затвор или с доживотен затвор без замяна.

(2) Същото наказание се налага и на български гражданин, който по какъвто и да е начин подпомага чужда държава или обществена група в чужбина при провеждане на военни или други враждебни действия против Републиката.

Чл. 101. (1) Български гражданин, който напусне страната или откаже да се върне в страната с цел да се постави в услуга на чужда държава или на чужда организация, за да ѝ служи във вреда на републиката, се наказва с лишаване от свобода от три до десет години.

(2) Ако деянието е извършено от военнослужещ, наказанието е лишаване от свобода от пет до петнадесет години.

Чл. 102. (1) Който с цел да намали отбранителната способност на републиката предизвика бунт или неподчинение в българската войска или бягство от нея, или със същата цел разстрои подготовката или снабдяването ѝ, се наказва с лишаване от свобода от пет до петнадесет години.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 50 от 1995 г., изм. - ДВ, бр. 153 от 1998 г.) Ако от деянието са настъпили тежки последици или ако то е извършено във военно време, наказанието е лишаване от свобода от десет до двадесет години, доживотен затвор или доживотен затвор без замяна.

Чл. 103. (Доп. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.) Който, изпълнявайки държавна служба или поръчение пред чуждо правителство или международна организация умишлено ги води във вреда на републиката, се наказва с лишаване от свобода от десет до петнадесет години, както и с лишаване от права по чл. 37, ал. 1, т. 6 и 9.

Чл. 104. (1) (Доп. - ДВ, бр. 50 от 1995 г., изм. - ДВ, бр. 153 от 1998 г., изм. - ДВ, бр. 26 от 2004 г.) Който издаде или събира с цел да издаде на чужда държава или на чужда организация информация, представляваща държавна тайна, се наказва за шпионство с лишаване от свобода от десет до двадесет години, с доживотен затвор или с доживотен затвор без замяна.

(2) Ако деецът доброволно разкрие пред органите на властта извършеното престъпление, наказва се при смекчаващи обстоятелства.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 95 от 1975 г., изм. - ДВ, бр. 99 от 1989 г., изм. - ДВ, бр. 26 от 2004 г.) Информацията, представляваща държавна тайна, се определя със закон.

Чл. 105. (1) Който се постави в услуга на чужда държава или на чужда организация, за да ѝ служи като шпионин, ако не е извършил деяние по предходния член, се наказва с лишаване от свобода от пет до петнадесет години.

(2) Деецът не се наказва, ако доброволно се разкрие пред органите на властта.

Раздел III.
Диверсия и вредителство

Чл. 106. (Доп. - ДВ, бр. 50 от 1995 г., изм. - ДВ, бр. 153 от 1998 г.) Който с цел да отслаби властта или да ѝ създаде затруднения унищожи или повреди обществени сгради, строежи, инсталации, съоръжения, транспортни или съобщителни средства или друго значително обществено имущество, се наказва за диверсия с лишаване от свобода от пет

до петнадесет години, а в особено тежки случаи - с лишаване от свобода двадесет години, с доживотен затвор или с доживотен затвор без замяна.

Чл. 107. Който с цел да отслаби властта или да ѝ създаде затруднения разстройва или подравя промишлеността, транспорта, селското стопанство, паричната и кредитната система, други стопански отрасли или отделни стопански предприятия, като използува държавни учреждения, стопански предприятия или обществени организации, като възпрепятствува тяхната дейност, или като не изпълнява възложените му важни стопански задачи, се наказва за вредителство с лишаване от свобода от три до десет години, а в особено тежки случаи - с лишаване от свобода от пет до петнадесет години.

Раздел IV.
Други престъпления

Чл. 108. (Изм. - ДВ, бр. 41 от 1985 г., изм. - ДВ, бр. 99 от 1989 г., изм. - ДВ, бр. 61 от 2025 г., в сила от 31.01.2026 г.) (1) Който проповядва фашистка или друга антидемократична идеология или насилственото изменяне на установения от Конституцията на Република България обществен и държавен строй, се наказва с лишаване от свобода до три години, с пробация или с глоба до пет хиляди лева, както и с обществено порицание.

(2) Когато деянието по ал. 1 е извършено:

1. от длъжностно лице или от представител на обществеността при или по повод изпълнение на службата или на функцията му; или
2. чрез средства за масова информация, изявление в социални мрежи или по друг начин, който позволява последващо или масово разпространение на проповедта,

наказанието е лишаване от свобода от една до шест години и обществено порицание.

(3) Когато деянието по предходните алинеи е извършено от лице, което действа по поръчение или в изпълнение на решение на група или организация по чл. 111 или по поръчение на чужда държава, наказанието е лишаване от свобода от пет до десет години.

Чл. 108а. (Нов - ДВ, бр. 92 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 61 от 2025 г., в сила от 31.01.2026 г.) Който по какъвто и да е начин опетни герба, знамето или химна на Република България, или знамето или химна на Европейския съюз, се наказва с лишаване от свобода до две години или с глоба до три хиляди лева.

Чл. 109. (Изм. - ДВ, бр. 61 от 2025 г., в сила от 31.01.2026 г.) Който явно подбужда към престъпление по тази глава, се наказва с лишаване от свобода от две до десет години, но с не по-тежко наказание от това, предвидено за самото престъпление.

Чл. 110. (Изм. - ДВ, бр. 61 от 2025 г., в сила от 31.01.2026 г.) За приготовление към престъпление по тази глава наказанието е лишаване от свобода до шест години, но не повече от наказанието, предвидено за съответното престъпление.

Чл. 111. (Отм. - ДВ, бр. 99 от 1989 г., нов - ДВ, бр. 84 от 2023 г., изм. - ДВ, бр. 61 от 2025 г., в сила от 31.01.2026 г.) (1) Който образува или ръководи група или организация, която си поставя за цел извършването на престъпления по тази глава, се наказва с

лишаване от свобода до дванадесет години, но с не повече от наказанието, предвидено за съответното престъпление.

(2) Който участва в такава група или организация, се наказва с лишаване от свобода до десет години, но с не повече от наказанието, предвидено за съответното престъпление.

(3) Когато групата или организацията си поставя за цел извършването на престъпление по раздел първи или едновременно по тази глава и тероризъм, наказанието е:

1. по ал. 1 - лишаване от свобода от десет до двадесет години;
2. по ал. 2 - лишаване от свобода от пет до дванадесет години.

(4) Участник, който доброволно се предаде на властта и разкрие всичко, което му е известно за организацията или групата, когато е извършено някое от престъпленията, за които тя е създадена, и с това улесни разкриването и доказването им, се наказва при условията на чл. 55.

(5) Не се наказва участник, който доброволно се предаде на властта и разкрие групата или организацията, преди да е извършено друго престъпление по тази глава.

Чл. 112. (Отм. - ДВ, бр. 99 от 1989 г.)

Чл. 112а. (Нов - ДВ, бр. 41 от 1985 г., отм. - ДВ, бр. 99 от 1989 г.)

Чл. 113. (Отм. - ДВ, бр. 99 от 1989 г.)

Допълнителна разпоредба

Чл. 114. (Изм. - ДВ, бр. 61 от 2025 г., в сила от 31.01.2026 г.) (1) За престъпления по тази глава съдът постановява и лишаване от права по чл. 37, ал. 1, т. 6 - 10, като може да наложи и конфискация на част или на цялото имущество на виновния.

(2) Имуществото, предназначено за извършване на престъпления по тази глава, се отнема в полза на държавата, а ако липсва или е отчуждено, се присъжда неговата равностойност.

Глава първа "а".
ТЕРОРИЗЪМ (НОВА - ДВ, БР. 61 ОТ 2025 Г., В СИЛА ОТ 31.01.2026 Г.)

Раздел I.
Същински терористични престъпления (Нов - ДВ, бр. 61 от 2025 г., в сила от 31.01.2026 г.)

Чл. 114а. (Нов - ДВ, бр. 61 от 2025 г., в сила от 31.01.2026 г.) (1) Който умъртви лице, ползващо се с международна защита, се наказва с лишаване от свобода от петнадесет до двадесет години или с доживотен затвор.

(2) Който причини телесна повреда или отвлече, или лиши от свобода такова лице, се наказва с лишаване от свобода от три до петнадесет години, а когато деянието е извършено по начин или със средства, опасни за живота на мнозина, или с особена жестокост, се наказва с лишаване от свобода от десет до двадесет години.

(3) Който влезе в жилище, превозно средство или служебно помещение на лице, ползващо се с международна защита, като употреби за това сила, заплашване, хитрост, ловкост или специално техническо средство или като злоупотреби с власт, се наказва с лишаване от свобода до три години или с пробация, а когато деянието е извършено нощем или от въоръжено лице, или от две или повече лица, или е поставило в опасност личността или свободата на лицето, ползващо се с международна защита, наказанието е лишаване от свобода от две до осем години.

(4) Който се закани на такова лице с престъпление по предходните алинеи, се наказва с лишаване от свобода до шест години.

(5) Когато деянието по предходните алинеи е извършено с терористична цел или от длъжностно лице при или по повод изпълнение на службата му или от лице, което действа по поръчение или в изпълнение на решение на група или организация по чл. 111 или чл. 114п или по поръчение на чужда държава, наказанието е:

1. по ал. 2 - 4 - лишаване от свобода от пет до петнадесет години;

2. по ал. 1 - лишаване от свобода от петнадесет до тридесет години или доживотен затвор.

Чл. 114б. (Нов - ДВ, бр. 61 от 2025 г., в сила от 31.01.2026 г.) (1) Който залови или задържа другиго като заложник, чието освобождаване поставя в зависимост от изпълнението на определено условие от страна на орган на властта, представител на обществеността или представител на чужда държава или на международна организация, се наказва с лишаване от свобода от три до осем години.

(2) Когато:

1. са заловени или са задържани две или повече лица;

2. деецът заплаши, че ще причини смърт, тежка или средна телесна повреда на заложника или че ще продължи да го задържа, ако условието му не бъде изпълнено от страна на лице по ал. 1, друго юридическо или физическо лице или група лица,

наказанието е лишаване от свобода от пет до десет години.

(3) Когато деянието е извършено от длъжностно лице при или по повод изпълнение на службата му или от лице, което действа по поръчение или в изпълнение на решение на група или организация по чл. 111 или чл. 114п или по поръчение на чужда държава, наказанието е:

1. в случаите по ал. 1 - лишаване от свобода от три до десет години;

2. в случаите по ал. 2 - лишаване от свобода от пет до дванадесет години.

(4) Когато деянието по ал. 1 е извършено с терористична цел, наказанието е лишаване от свобода от пет до петнадесет години.

Чл. 114в. (Нов - ДВ, бр. 61 от 2025 г., в сила от 31.01.2026 г.) (1) Който с цел да причини смърт, тежка или средна телесна повреда, с терористична цел или с цел да причини значителни имуществени вреди постави взривно или друго смъртоносно устройство на място за обществено ползване, в държавен или общински обект, в обект от системата за обществен транспорт или в инфраструктурен обект, се наказва с лишаване от свобода от три до осем години.

(2) Същото наказание се налага и на онзи, който с терористична цел извърши деянието по ал. 1 по отношение на частен обект или на информационна система.

(3) Който с цел по ал. 1 причини взрив или задейства взривно или друго смъртоносно устройство на място за обществено ползване, в държавен или частен обект, в обект от системата за обществен транспорт, в инфраструктурен обект или в информационна система, се наказва с лишаване от свобода от пет до десет години.

(4) Когато с деяние по този член е причинена тежка или средна телесна повреда или от него са последвали значителни вреди, или то е извършено от длъжностно лице при или по повод изпълнение на службата му или от лице, което действа по поръчение или в изпълнение на решение на група или организация по чл. 111 или чл. 114п или по поръчение на чужда държава, наказанието е лишаване от свобода от пет до петнадесет години и глоба от пет хиляди до петнадесет хиляди лева, а когато е причинена смърт - лишаване от свобода от петнадесет до тридесет години или доживотен затвор.

(5) Извън случаите по ал. 4, който с цел по ал. 1 изготвя, придобива, пренася, предава, доставя, държи или набавя взривно или друго смъртоносно устройство, се наказва с лишаване от свобода от две до шест години.

Чл. 114г. (Нов - ДВ, бр. 61 от 2025 г., в сила от 31.01.2026 г.) (1) Който употреби сила или заплашване спрямо лице, което се намира:

1. във въздухоплавателно средство;

2. на борда на кораб;

3. на неподвижна платформа, разположена върху континенталния шелф; или

4. в сграда или съоръжение на гражданско летище,

с което застраши или може да застраши тяхната безопасност при ползване, се наказва с лишаване от свобода от две до десет години.

(2) Когато деецът е използвал взривно или друго смъртоносно устройство или вещество и извършеното не съставлява по-тежко престъпление, наказанието е лишаване от свобода от пет до десет години.

(3) Когато деянието по ал. 1 е извършено от длъжностно лице при или по повод изпълнение на службата му или от лице, което действа по поръчение или в изпълнение на решение на организирана престъпна група, на група или организация по чл. 321а, на група или организация по чл. 111 или чл. 114п или по поръчение на чужда държава, наказанието е лишаване от свобода от пет до дванадесет години.

(4) Когато от деянието по ал. 1 е последвала значителна повреда на въздухоплавателното средство, на кораба, на неподвижната платформа или на сградата или съоръжението на гражданското летище, наказанието е лишаване от свобода от три до петнадесет години и глоба от три хиляди до десет хиляди лева.

(5) Независимо дали са настъпили последици по ал. 4, когато от деянието по ал. 1 или 2:

1. е последвала тежка или средна телесна повреда на едно или на повече лица, наказанието е лишаване от свобода от пет до петнадесет години;

2. е последвала смърт на едно или на повече лица, наказанието е лишаване от свобода от петнадесет до двадесет години или доживотен затвор.

(6) Който се закани другиму с престъпление по предходните алинеи и това може да застраши безопасното ползване на въздухоплавателно средство, на кораб или на неподвижна платформа, разположена върху континенталния шелф, се наказва с лишаване от свобода до пет години.

Чл. 114д. (Нов - ДВ, бр. 61 от 2025 г., в сила от 31.01.2026 г.) (1) Който чрез употреба на сила или заплашване завладее или по друг начин установи контрол върху:

1. въздухоплавателно средство;

2. кораб;

3. неподвижна платформа, разположена върху континенталния шелф,

се наказва с лишаване от свобода от три до дванадесет години.

(2) Когато деянието по ал. 1 е извършено от длъжностно лице при или по повод изпълнение на службата му или от лице, което действа по поръчение или в изпълнение на решение на организирана престъпна група, на група или организация по чл. 321а, на група или организация по чл. 111 или чл. 114п или по поръчение на чужда държава, наказанието е лишаване от свобода от три до петнадесет години.

(3) Наказанието по ал. 2 се налага и когато от деянието по ал. 1 е последвала значителна повреда на предмета на престъплението.

(4) Независимо дали са настъпили последици по ал. 3, когато от деянието по ал. 1 или 2 е последвала:

1. тежка или средна телесна повреда на едно или на повече лица, наказанието е лишаване от свобода от пет до петнадесет години;

2. смърт на едно или на повече лица, наказанието е лишаване от свобода от петнадесет до двадесет години или доживотен затвор.

Чл. 114е. (Нов - ДВ, бр. 61 от 2025 г., в сила от 31.01.2026 г.) (1) Който постави:

1. във въздухоплавателно средство;

2. на борда на кораб, включително в товар на борда на кораб;

3. на неподвижна платформа, разположена върху континенталния шелф,

устройство или вещество, което може да ги разруши, да ги повреди или да ги направи негодни за ползване, и с това застраши безопасността на въздухоплавателното средство, кораба или платформата, ако не подлежи на по-тежко наказание, се наказва с лишаване от свобода от три до десет години.

(2) С наказанието по ал. 1 се наказва и онзи, който предаде или съобщи информация или подаде сигнал, за които знае, че са лъжливи, или премести знак, предназначен за обезпечаване на безопасността на движението, и с това застраши безопасността на въздухоплавателно средство в полет или безопасното плаване на кораб.

(2а) (Нова - ДВ, бр. 87 от 2025 г., в сила от 31.01.2026 г.) С наказанието по ал. 1 се наказва и онзи, който експлоатира безпилотно въздухоплавателно средство в нарушение на установения за това ред, и с това застраши безопасността на въздухоплавателно средство в полет.

(3) Който:

1. използва взривно вещество, радиоактивен материал, биологично, химично или ядрено оръжие, или друго ядрено съоръжение срещу или във въздухоплавателно средство, на борда на кораб или на неподвижна платформа, разположена върху континенталния шелф;

2. изпусне, излее, изхвърли или разтоварва от въздухоплавателно средство, от кораб или от неподвижна платформа, разположена върху континенталния шелф, взривно вещество, радиоактивен материал, биологично, химично или ядрено оръжие, или друго ядрено съоръжение;

3. изпусне, излее, изхвърли или разтоварва от въздухоплавателно средство, от кораб или от неподвижна платформа, разположена върху континенталния шелф, петрол, втечнен природен газ, опасно или вредно вещество, извън случаите по т. 2;

4. използва въздухоплавателно средство или кораб

и с това създаде опасност за живота на другиго или за причиняване на тежка или на средна телесна повреда, или на значителна вреда, се наказва с лишаване от свобода от три до дванадесет години.

(4) С наказанието по ал. 3 се наказва и онзи, който противозаконно превозва на въздухоплавателно средство или на борда на кораб оръжие, опасно вещество, материал, информационна технология или друг предмет, предвиден в международен договор, влязъл в сила за Република България.

(5) Когато деянието по предходните алинеи е извършено с терористична цел или от длъжностно лице при или по повод изпълнение на службата му или от лице, което действа по поръчение или в изпълнение на решение на организирана престъпна група, на група или организация по чл. 321а, на група или организация по чл. 111 или чл. 114п или по поръчение на чужда държава, наказанието е лишаване от свобода от пет до петнадесет години.

(6) Ако в случаите по предходните алинеи е последвала:

1. средна или тежка телесна повреда на едно или повече лица, наказанието е лишаване от свобода от осем до петнадесет години;

2. смърт на едно или повече лица, наказанието е лишаване от свобода от десет до двадесет години или доживотен затвор.

Чл. 114ж. (Нов - ДВ, бр. 61 от 2025 г., в сила от 31.01.2026 г.) (1) Който разруши въздухоплавателно средство или му причини повреда, която го прави негодно за полет или която може да застраши безопасността му в полет, се наказва с лишаване от свобода от пет до петнадесет години и с глоба от пет хиляди до петнадесет хиляди лева.

(2) Наказанието по ал. 1 се налага и на онзи, който:

1. разруши кораб или му причини повреда, или причини повреда на неговия товар, която прави кораба негоден за ползване или може да застраши безопасното му плаване;

2. разруши неподвижна платформа, включително когато е разположена върху континенталния шелф, или ѝ причини повреда, която я прави негодна за ползване или може да застраши нейната сигурност.

(3) Който разруши или повреди, или наруши работата на:

1. инсталация или съоръжение за ръководството на движението или ползването на въздухоплавателно средство, ако това може да застраши неговата безопасност в полет;

2. навигационни съоръжения, когато това може да застраши безопасното плаване на кораб;

3. инсталация или съоръжение на гражданско летище, ако това действие застрашава или може да застраши неговата сигурност,

се наказва с лишаване от свобода от три до десет години.

(4) С наказанието по ал. 3 се наказва и онзи, който по какъвто и да е начин прекъсне или разстройва дейността на гражданско летище и с това застраши или може да застраши неговата сигурност.

(5) (Изм. - ДВ, бр. 115 от 2025 г., в сила от 31.01.2026 г.) Ако деянието по предходните алинеи е извършено с терористична цел, наказанието е лишаване от свобода от осем до петнадесет години.

(6) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 115 от 2025 г., в сила от 31.01.2026 г.) Когато деянието по предходните алинеи е извършено чрез използване на взривно или друго смъртоносно устройство или вещество или друго оръжие или от него са настъпили значителни

имуществени вреди или е последвала средна или тежка телесна повреда на едно или повече лица, наказанието е лишаване от свобода от осем до двадесет години.

(7) Когато деянието по предходните алинеи е извършено от длъжностно лице при или по повод изпълнение на службата му или от лице, което действа по поръчение или в изпълнение на решение на организирана престъпна група, на група или организация по чл. 321а, на група или организация по чл. 111 или чл. 114п или по поръчение на чужда държава, наказанието е лишаване от свобода от десет до двадесет години и конфискация.

(8) Ако в случаите по предходните алинеи е последвала смърт на едно или повече лица, наказанието е лишаване от свобода от десет до двадесет години или доживотен затвор.

Чл. 114з. (Нов - ДВ, бр. 61 от 2025 г., в сила от 31.01.2026 г.) (1) Който без надлежно разрешение произвежда, видоизменя, разпръсква, придобива, държи, предава другиму, използва, унищожава или повреди ядрен материал или източник на йонизиращи лъчения, или компонент за такъв източник, се наказва с лишаване от свобода от една до шест години.

(2) Когато от деянието по ал. 1 е последвала:

1. опасност от причиняване на вреда на околната среда или на значителни имуществени вреди;

2. опасност за живота или здравето на другиго,

наказанието е лишаване от свобода от две до осем години.

(3) Когато от деянието по ал. 1 е последвала:

1. вреда за околната среда или значителни имуществени вреди;

2. средна или тежка телесна повреда на едно или повече лица, наказанието е лишаване от свобода от пет до десет години.

(4) Който:

1. чрез въвеждане в заблуждение или използване на сила или заплашване поиска да му бъде даден ядрен материал или друг източник на йонизиращо лъчение;

2. заплашва, че ще използва ядрен материал или друг източник на йонизиращо лъчение за причиняване на смърт, на тежка или на средна телесна повреда, или на значителна имуществена вреда; или

3. заплаши, че ще придобие ядрен материал или друг източник на йонизиращо лъчение, за да принуди другиго да извърши, да пропусне или да претърпи нещо противно на волята му с цел да придобие по какъвто и да е начин такъв материал, се наказва с лишаване от свобода от три до дванадесет години и с конфискация до една втора от имуществото.

(5) Когато деянието по предходните алинеи е извършено с терористична цел или от длъжностно лице при или по повод изпълнение на службата му, наказанието е лишаване от свобода от пет до петнадесет години.

(6) Когато деянието по предходните алинеи е извършено от лице, което действа по поръчение или в изпълнение на решение на организирана престъпна група, на група или организация по чл. 321а, на група или организация по чл. 111 или чл. 114п или по поръчение на чужда държава, наказанието е лишаване от свобода от десет до двадесет години и конфискация.

(7) Когато с деяние по предходните алинеи е причинена смърт на едно или повече лица, наказанието е лишаване от свобода от петнадесет до тридесет години или доживотен затвор.

Чл. 114и. (Нов - ДВ, бр. 61 от 2025 г., в сила от 31.01.2026 г.) (1) Който с терористична цел причини средна или тежка телесна повреда, противозаконно лиши другиго от свобода или го отвлече, или унищожи или повреди чуждо имущество, или извърши престъпление по чл. 143, чл. 319б - 319г, чл. 326, чл. 330, чл. 333, чл. 334, чл. 337, чл. 339, чл. 340, чл. 341б, чл. 344, чл. 347, ал. 1, чл. 348, чл. 349, чл. 350, чл. 352, ал. 1, 2 и 3, чл. 354, чл. 356е, чл. 356з, чл. 356л и чл. 356м, се наказва с лишаване от свобода от пет до петнадесет години.

(2) Наказанието е лишаване от свобода от петнадесет до двадесет години или доживотен затвор, когато:

1. е пострадало длъжностно лице, орган на власт, представител на обществеността или представител на чужда държава или на международна организация;

2. е пострадало лице от състава на командването на българските въоръжени сили или на съюзническа въоръжена сила;

3. са пострадали две или повече лица;

4. деянието е причинило разрушаване или повреждане на културна или историческа ценност или на елементи от далекосъобщителната мрежа или критична инфраструктура;

5. деянието е причинило обществено бедствие;

6. деянието е причинило смущения или прекъсване на снабдяването с вода, електроенергия или други основни природни ресурси и от това е възникнала опасност за живота на хората;

7. деянието е извършено от длъжностно лице при или по повод изпълнение на службата му или от лице, което действа по поръчение или в изпълнение на решение на група или организация по чл. 111 или чл. 114п или по поръчение на чужда държава;

8. деянието е извършено повторно или представлява опасен рецидив.

(3) Който с терористична цел унищожи или повреди сграда, строеж, инсталация, съоръжение, място за обществено ползване, информационна система, транспортно средство или друго значително имущество, се наказва с лишаване от свобода от пет до петнадесет години, а когато деянието представлява особено тежък случай - с лишаване от свобода от десет до двадесет години.

(4) Когато с деяние по предходните алинеи е причинена смърт, наказанието е лишаване от свобода от петнадесет до тридесет години или доживотен затвор.

Раздел II.
Несъщински терористични престъпления (Нов - ДВ, бр. 61 от 2025 г., в сила от 31.01.2026 г.)

Чл. 114к. (Нов - ДВ, бр. 61 от 2025 г., в сила от 31.01.2026 г.) (1) Който проповядва извършването на тероризъм, се наказва с лишаване от свобода до три години, с пробация или с глоба до пет хиляди лева, както и с обществено порицание.

(2) Когато деянието по ал. 1 е извършено:

1. от длъжностно лице или от представител на обществеността при или по повод изпълнение на службата или на функцията му; или

2. чрез средства за масова информация, изявление в социални мрежи или по друг начин, който позволява последващо или масово разпространение на проповедта, наказанието е лишаване от свобода от една до шест години и обществено порицание, както и глоба от три хиляди до десет хиляди лева.

(3) Когато деянието по предходните алинеи е извършено от лице, което действа по поръчение или в изпълнение на решение на група или организация по чл. 111 или по чл. 114п или по поръчение на чужда държава, наказанието е лишаване от свобода от пет до десет години, както и глоба от три хиляди до десет хиляди лева.

Чл. 114л. (Нов - ДВ, бр. 61 от 2025 г., в сила от 31.01.2026 г.) Който явно подбужда към престъпление по тази глава, се наказва с лишаване от свобода от две до десет години, но с не по-тежко наказание от това, предвидено за самото престъпление.

Чл. 114м. (Нов - ДВ, бр. 61 от 2025 г., в сила от 31.01.2026 г.) (1) За приготовление към престъпление по тази глава наказанието е лишаване от свобода до шест години, но не повече от наказанието, предвидено за съответното престъпление.

(2) Който премине през границата на страната с цел да участва в извършването или приготовлението към престъпление по тази глава или по какъвто и да е начин да спомогне друго лице или група лица да извършат тероризъм против друга държава, се наказва с лишаване от свобода до десет години.

(3) Наказанието по ал. 2 се налага и на:

1. чужденец, който с целта по ал. 2 незаконно пребивава в страната;

2. онзи, който организира или подпомага пътуване с цел тероризъм на лице по т. 1 или по ал. 2.

Чл. 114н. (Нов - ДВ, бр. 61 от 2025 г., в сила от 31.01.2026 г.) (1) Който набира или обучава отделни лица или групи от хора за извършване на престъпление по тази глава, се наказва с лишаване от свобода от три до дванадесет години и с лишаване от права по чл. 37, ал. 1, т. 6, 7 и 9, както и с обществено порицание.

(2) Който с цел по ал. 1 се обучава в извършване на престъпление по тази глава, се наказва с лишаване от свобода до осем години.

Чл. 114о. (Нов - ДВ, бр. 61 от 2025 г., в сила от 31.01.2026 г.) (1) Който пряко или косвено събира или предоставя финансови средства или други имущества, като знае или предполага, че те ще бъдат използвани изцяло или отчасти:

1. за извършване на престъпление по тази глава;

2. от група или организация по чл. 114п;

3. от лице, извършило престъпление по тази глава,

се наказва за финансиране на тероризъм с лишаване от свобода от три до дванадесет години, с глоба от пет хиляди до тридесет хиляди лева и с лишаване от право по чл. 37, ал. 1, т. 6, 7 и 9.

(2) Когато деянието е извършено:

1. от длъжностно лице при или по повод изпълнение на службата му;

2. по поръчение или в изпълнение на решение на група или организация по чл. 111 или чл. 114п;

3. по поръчение на чужда държава,

наказанието е лишаване от свобода от десет до двадесет години, конфискация и лишаване от право по чл. 37, ал. 1, т. 6, 7 и 9.

(3) "Финансови средства или други имущества за финансиране на тероризъм" по смисъла на ал. 1 са всякакви активи, финансови, икономически ресурси, материална или нематериална облага, движима или недвижима собственост, независимо от начина на придобиване, документи или инструменти, включително в електронна или цифрова форма, доказващи право на собственост или интерес, средства, банкови кредити, пътнически чекове, банкови чекове, парични преводи, акции, ценни книжа, облигации, менителници

или акредитиви, лихви, дивиденти или друг доход или стойност, начислени или генерирани от такива средства, които потенциално могат да бъдат използвани за получаване на средства, стоки или услуги.

(4) Предметът на престъплението се отнема в полза на държавата, а когато липсва или е отчужден, се присъжда неговата равностойност.

Чл. 114п. (Нов - ДВ, бр. 61 от 2025 г., в сила от 31.01.2026 г.) (1) Който образува или ръководи група или организация, която си поставя за цел извършването в страната или в чужбина на престъпления по тази глава, се наказва с лишаване от свобода до дванадесет години.

(2) Който участва в такава група или организация, се наказва с лишаване от свобода до десет години.

(3) Когато групата или организацията си поставя за цел извършването на престъпление по чл. 114а, ал. 1 или 2, чл. 114б, чл. 114д или чл. 114и, наказанието е:

1. по ал. 1 - лишаване от свобода от десет до двадесет години;

2. по ал. 2 - лишаване от свобода от пет до дванадесет години.

(4) Участник, който доброволно се предаде на властта и разкрие всичко, което му е известно за организацията или групата, когато е извършено някое от престъпленията, за които тя е създадена, и с това улесни разкриването и доказването им, се наказва при условията на чл. 55.

(5) Не се наказва участник, който доброволно се предаде на властта и разкрие групата или организацията, преди да е извършено друго престъпление по тази глава.

Чл. 114р. (Нов - ДВ, бр. 61 от 2025 г., в сила от 31.01.2026 г.) (1) (Доп. - ДВ, бр. 115 от 2025 г., в сила от 31.01.2026 г.) Който се закани с престъпление по чл. 114а, чл. 114б, ал. 1 - 3, чл. 114г, ал. 1 - 5, чл. 114д или чл. 114е се наказва с лишаване от свобода до три години, с пробация или с глоба от хиляда до пет хиляди лева.

(2) Който се закани да извърши друго престъпление по тази глава и това заканване би могло да предизвика основателен страх за осъществяването му, се наказва с лишаване от свобода от една до четири години.

(3) Ако деянието е извършено от лице, което ръководи или образува група или организация по чл. 111 или чл. 114п, наказанието е лишаване от свобода от две до осем години.

Чл. 114с. (Нов - ДВ, бр. 61 от 2025 г., в сила от 31.01.2026 г.) (1) Длъжностно лице или член на екипаж на кораб или на въздухоплавателно средство, който с цел да избави от наказателно преследване или от наказание лице, извършило престъпление по тази глава, противозаконно го спомогне да пътува на борда на въздухоплавателно средство или на кораб, без да се е споразумял с това лице, преди да е извършило самото престъпление, се наказва за лично укривателство на терорист с лишаване от свобода до пет години, но не с по-тежко наказание от предвиденото за укривания.

(2) Деецът не се наказва, ако е съпруг, низходящ, възходящ, брат или сестра на укривания и съпруг на такова лице.

Чл. 114т. (Нов - ДВ, бр. 61 от 2025 г., в сила от 31.01.2026 г.) Длъжностно лице, което знае, че се върши престъпление по тази глава и не съобщи за това на властта, се наказва с пробация и с глоба до десет хиляди лева.

Допълнителна разпоредба

Чл. 114у. (Нов - ДВ, бр. 61 от 2025 г., в сила от 31.01.2026 г.) (1) За престъпления по тази глава съдът постановява и лишаване от права по чл. 37, ал. 1, т. 6 - 10, като може да наложи и конфискация на част или на цялото имущество на виновния.

(2) Имуществото на дееца, предназначено за извършване на престъпления по тази глава, се отнема в полза на държавата, а ако липсва или е отчуждено, се присъжда неговата равностойност.

Глава втора.
ПРЕСТЪПЛЕНИЯ ПРОТИВ ЛИЧНОСТТА

Раздел I.
Убийство

Чл. 115. Който умишлено умъртви другиго, се наказва за убийство с лишаване от свобода от десет до двадесет години.

Чл. 116. (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., доп. - ДВ, бр. 50 от 1995 г.) (1) За убийство:

1. (изм. - ДВ, бр. 61 от 2025 г., в сила от 31.01.2026 г.) на длъжностно лице, на представител на обществеността, както и на военно лице, включително от съюзна или приятелска държава или войска, при или по повод изпълнение на службата или функцията му;

2. (изм. - ДВ, бр. 27 от 2009 г.) от длъжностно лице, както и от представител на обществеността, от полицейски орган при или по повод изпълнение на службата или функцията му;

3. на баща или на майка, както и на рожден син или на рождена дъщеря;

4. (доп. - ДВ, бр. 62 от 1997 г.) на бременна жена, на малолетно лице или на повече от едно лице;

5. на лице, което се намира в безпомощно състояние;

6. по начин или със средства, опасни за живота на мнозина, по особено мъчителен начин за убития или с особена жестокост;

6а. (нова - ДВ, бр. 16 от 2019 г.) извършено в условията на домашно насилие;

7. с користна цел;

8. с цел да бъде улеснено или прикрито друго престъпление;

8а. (нова - ДВ, бр. 84 от 2013 г.) с цел отнемане на телесен орган, тъкан, клетка или телесна течност от пострадалия;

9. извършено предумишлено;

10. (нова - ДВ, бр. 92 от 2002 г.) извършено от лице, което действа по поръчение или в изпълнение на решение на организирана престъпна група;

11. (предишна т. 10 - ДВ, бр. 92 от 2002 г., доп. - ДВ, бр. 33 от 2011 г., в сила от 27.05.2011 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 67 от 2023 г.) извършено по хулигански, расистки, ксенофобски или свързани със сексуалната ориентация подбуди и

12. (изм. - ДВ, бр. 153 от 1998 г., предишна т. 11, изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., в сила от 01.01.2005 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 26 от 2004 г., в сила от 01.01.2004 г.) представляващо опасен рецидив или осъществено от лице, извършило друго умишлено убийство по предходния или настоящия член, за което не е постановена присъда,

(доп. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 50 от 1995 г., изм. - ДВ, бр. 153 от 1998 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) наказанието е лишаване от свобода от петнадесет до двадесет години, доживотен затвор или доживотен затвор без замяна.

(2) (Нова - ДВ, бр. 62 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 153 от 1998 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г., доп. - ДВ, бр. 43 от 2005 г., в сила от 01.09.2005 г., изм. - ДВ, бр. 64 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 27 от 2009 г., изм. - ДВ, бр. 80 от 2009 г., изм. - ДВ, бр. 33 от 2011 г., в сила от 27.05.2011 г., доп. - ДВ, бр. 61 от 2013 г.) За убийство на съдия, прокурор, следовател, полицейски орган, разследващ полицай, държавен съдебен изпълнител, частен съдебен изпълнител и помощник-частен съдебен изпълнител, както и на митнически служител, на орган по приходите, на служител от Изпълнителната агенция по горите или на служител на Министерството на околната среда и водите, осъществяващ контролна дейност или на медицински специалист, на учител (възпитател) при или по повод изпълнение на службата или функцията му наказанието е лишаване от свобода от двадесет до тридесет години, доживотен затвор или доживотен затвор без замяна.

Чл. 117. (1) (Изм. - ДВ, бр. 26 от 2010 г.) Приготовление за убийство се наказва с лишаване от свобода от една до шест години.

(2) Същото наказание се налага и на онзи, който подбужда другиго към убийство.

Чл. 118. (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 26 от 2010 г.) За убийство, извършено в състояние на силно раздразнение, което е предизвикано от пострадалия с насилие, с тежка обида или клевета или с друго противозаконно действие, от което са настъпили или е било възможно да настъпят тежки последици за виновния или негови ближни, наказанието е: в случаите на чл. 115 - лишаване от свобода от една до осем години, а в случаите на чл. 116, ал. 1, т. 1 - 6 - лишаване от свобода от три до десет години.

Чл. 119. За убийство, извършено при превишаване пределите на неизбежната отбрана, наказанието е лишаване от свобода до пет години.

Чл. 120. За убийство, извършено от майка върху рожба във време на раждане или веднага след него, наказанието е лишаване от свобода до три години.

Чл. 121. (Изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) За убийство на токущо родена рожба с чудовищен вид виновният родител се наказва с лишаване от свобода до една година или с пробация.

Чл. 122. (1) (Изм. - ДВ, бр. 26 от 2010 г.) Който причини другиму смърт по непредпазливост, се наказва с лишаване от свобода до пет години.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 26 от 2010 г.) Ако смъртта е причинена с огнестрелно оръжие или със силно действуващо отровно вещество или ако е причинена смърт на две или повече лица, наказанието е лишаване от свобода от една до шест години.

Чл. 123. (1) (Изм. - ДВ, бр. 26 от 2010 г.) Който причини другиму смърт поради незнание или немарливо изпълнение на занятие или на друга правно регламентирана дейност, представляващи източник на повишена опасност, се наказва с лишаване от свобода от една до шест години.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 26 от 2010 г.) Който по непредпазливост причини другиму смърт чрез действия, които спадат към занятие или дейност по предходната алинея, които той няма право да упражнява, се наказва с лишаване от свобода от две до осем години.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 26 от 2010 г.) Ако в случаите по предходните алинеи деецът е бил в пияно състояние или ако е причинена смърт на повече от едно лице, наказанието е лишаване от свобода от три до десет години, а в особено тежки случаи - лишаване от свобода от пет до петнадесет години.

(4) Ако деецът след деянието е направил всичко, зависещо от него за спасяване на пострадалия, наказанието е: по ал. 1 и 2 - лишаване от свобода до три години; по ал. 3 - лишаване от свобода до пет години, а в особено тежки случаи - лишаване от свобода от три до десет години.

Чл. 124. (1) Който причини другиму смърт по непредпазливост вследствие на умишлено нанесена телесна повреда, се наказва с лишаване от свобода от три до дванадесет години при тежка телесна повреда, от две до осем години при средна телесна повреда и до пет години при лека телесна повреда.

(2) (Нова - ДВ, бр. 95 от 1975 г., изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., изм. - ДВ, бр. 89 от 1986 г.) Ако деянието по предходната алинея е извършено в състояние на силно раздразнение, което е предизвикано от пострадалия с насилие, с тежка обида или клевета или с друго противозаконно действие, от което са настъпили или е било възможно да настъпят тежки последици за виновния или негови ближни, наказанието е: при тежка телесна повреда - лишаване от свобода до пет години; при средна телесна повреда -

лишаване от свобода до три години; при лека телесна повреда - лишаване от свобода до две години.

(3) (Нова ал. 3 - ДВ, бр. 89 от 1986 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., в сила от 01.01.2005 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 26 от 2004 г., в сила от 01.01.2004 г., изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) Ако телесната повреда, от която е последвала смъртта, е опасен рецидив, наказанието е: при тежка телесна повреда - лишаване от свобода от пет до петнадесет години, а при средна телесна повреда - лишаване от свобода от три до десет години.

(4) (Нова - ДВ, бр. 89 от 1986 г.) Когато деянието по ал. 1 или 3 е извършено при превишаване пределите на неизбежната отбрана, наказанието е: при тежка телесна повреда - лишаване от свобода до пет години, при средна телесна повреда - лишаване от свобода до четири години, а при лека телесна повреда - лишаване от свобода до две години.

Чл. 125. Не се наказва майка, която по непредпазливост причини смърт на своята недородена или току-що родена рожба.

Чл. 126. (1) (Изм. - ДВ, бр. 62 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.) Който със съгласието на бременна жена умъртви плода ѝ извън акредитирано лечебно заведение или в нарушение на утвърдените медицински стандарти и правилата за добра медицинска практика, се наказва с лишаване от свобода до пет години.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 62 от 1997 г.) Ако виновният няма висше медицинско образование или е умъртвил плода на две или повече жени, наказанието е лишаване от свобода до осем години.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 62 от 1997 г.) Ако деянието по предходните алинеи е извършено повторно, наказанието е лишаване от свобода от две до осем години.

(4) Бременната жена не носи наказателна отговорност по предходните алинеи, включително и за подбудителство и помагачество.

(5) (Изм. - ДВ, бр. 62 от 1997 г.) Ако умъртвяването на плода е извършено без съгласието на бременната, наказанието е лишаване от свобода от три до осем години.

(6) (Изм. - ДВ, бр. 62 от 1997 г.) Ако в последния случай е последвала смъртта на бременната, наказанието е лишаване от свобода от пет до дванадесет години.

Чл. 127. (1) (Изм. - ДВ, бр. 26 от 2010 г.) Който по какъвто и да е начин подпомогне или склони другиго към самоубийство и последва такова или само опит, се наказва с лишаване от свобода от една до шест години.

(2) За същото престъпление, извършено спрямо непълнолетно лице или спрямо лице, за което виновният знае, че е неспособно да ръководи постъпките си или че не

разбира свойството или значението на извършеното, наказанието е лишаване от свобода от три до десет години.

(3) Който чрез жестоко отнасяне или системно унизяване на достойнството на лице, намиращо се в материална или друга зависимост от него, го доведе до самоубийство или до опит за самоубийство, като е допущал това, се наказва с лишаване от свобода от две до осем години.

(4) Ако деянието по предходната алинея е извършено по непредпазливост, наказанието е лишаване от свобода до три години.

Раздел II.
Телесна повреда

Чл. 128. (1) Който причини другиму тежка телесна повреда се наказва с лишаване от свобода от три до десет години.

(2) Телесната повреда е тежка, ако е причинено: продължително разстройство на съзнанието; постоянна слепота с едното или с двете очи; постоянна глухота; загуба на речта; детеродна неспособност; обезобразяване, което причинява завинаги разстройство на речта или на сетивен орган; загуба на единия бъбрек, слезката или на крило на белия дроб; загуба или осакатяване на крак или ръка; постоянно общо разстройство на здравето, опасно за живота.

Чл. 129. (1) (Изм. - ДВ, бр. 26 от 2010 г.) Който причини другиму средна телесна повреда, се наказва с лишаване от свобода до шест години.

(2) Телесната повреда е средна, ако е причинено: трайно отслабване на зрението или слуха; трайно затрудняване на речта, на движението на крайниците, снагата или врата, на функциите на половите органи без причиняване на детеродна неспособност; счупване на челюст или избиване на зъби, без които се затруднява дъвченето или говоренето; обезобразяване на лицето или на други части от тялото; постоянно разстройство на здравето, неопасно за живота, или разстройство на здравето, временно опасно за живота; наранявания, които проникват в черепната, гръдната и коремната кухина.

Чл. 130. (1) (Изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) Който причини другиму разстройство на здравето, извън случаите на чл. 128 и 129, се наказва за лека телесна повреда с лишаване от свобода до две години или с пробация.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., попр. - ДВ, бр. 31 от 1982 г., изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) За лека телесна повреда, изразяваща се в причиняване на болка или страдание без разстройство на здравето, наказанието е лишаване от свобода до шест месеца или пробация, или глоба от сто до триста лева.

(3) Ако в случаите на предходните алинеи пострадалият е отвърнал веднага на дееца със също такава телесна повреда, съдът може да освободи и двамата от наказание.

Чл. 131. (1) За причиняване телесна повреда:

1. (доп. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 62 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 61 от 2025 г., в сила от 31.01.2026 г.) на длъжностно лице, на представител на обществеността, както и на военно лице, включително и от съюзна или приятелска държава или войска при или по повод изпълнение на службата или функцията му;

2. (изм. - ДВ, бр. 27 от 2009 г.) от длъжностно лице, от представител на обществеността, от полицейски орган при или по повод изпълнение на службата или функцията му;

3. на майка или на баща;

4. (доп. - ДВ, бр. 95 от 1975 г., изм. - ДВ, бр. 62 от 1997 г.) на бременна жена, на малолетно лице или на повече от едно лице;

5. (изм. - ДВ, бр. 95 от 1975 г.) по начин, особено мъчителен за пострадалия;

5а. (нова - ДВ, бр. 16 от 2019 г.) в условията на домашно насилие;

6. (нова - ДВ, бр. 95 от 1975 г.) от лице, извършило умишлено друга тежка или средна телесна повреда по чл. 128 и 129 или по този член, за която не е постановена присъда;

7. (нова - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г.) повторно, ако телесната повреда е тежка или средна;

8. (нова - ДВ, бр. 92 от 2002 г.) от лице, което действа по поръчение или в изпълнение на решение на организирана престъпна група;

8а. (нова - ДВ, бр. 84 от 2013 г.) с цел отнемане на телесен орган, тъкан, клетка или телесна течност от пострадалия;

9. (нова - ДВ, бр. 92 от 2002 г.) по начин или със средства, опасни за живота на мнозина или с особена жестокост;

10. (нова - ДВ, бр. 92 от 2002 г.) с користна цел;

11. (нова - ДВ, бр. 92 от 2002 г.) с цел да бъде улеснено или прикрито друго престъпление;

12. (нова - ДВ, бр. 92 от 2002 г., доп. - ДВ, бр. 33 от 2011 г., в сила от 27.05.2011 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 67 от 2023 г.) по хулигански, расистки, ксенофобски или свързани със сексуалната ориентация подбуди.

(Нов израз - ДВ, бр. 95 от 1975 г., изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г., изм. - ДВ, бр. 26 от 2010 г.) наказанието е лишаване от свобода от три до петнадесет години при тежка телесна повреда; от две до десет години при средна телесна повреда; до три години при лека телесна повреда по чл. 130, ал. 1 и до една година или пробация по чл. 130, ал. 2;

(2) (Нова - ДВ, бр. 62 от 1997 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г., доп. - ДВ, бр. 43 от 2005 г., в сила от 01.09.2005 г., изм. - ДВ, бр. 64 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 27 от 2009 г., изм. - ДВ, бр. 80 от 2009 г., изм. - ДВ, бр. 33 от 2011 г., в сила от 27.05.2011 г., доп. - ДВ, бр. 61 от 2013 г.) За причиняване на телесна повреда на съдия, прокурор, следовател, полицейски орган, разследващ полицай, държавен съдебен изпълнител, частен съдебен изпълнител и помощник-частен съдебен изпълнител, както и на митнически служител, на орган по приходите, на служител от Изпълнителната агенция по горите или на служител на Министерството на околната среда и водите, осъществяващ контролна дейност или на медицински специалист, на учител (възпитател) при или по повод изпълнение на службата или функцията му наказанието е лишаване от свобода:

1. от пет до петнадесет години при тежка телесна повреда;

2. от три до десет години при средна телесна повреда;

3. от една до пет години при лека телесна повреда по чл. 130, ал. 1;

4. до три години при лека телесна повреда по чл. 130, ал. 2.

Чл. 131а. (Предишна ал. 2 на чл. 131 - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 89 от 1986 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., в сила от 01.01.2005 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 26 от 2004 г., в сила от 01.01.2004 г., изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г., изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г., изм. - ДВ, бр. 26 от 2010 г.) В случаите на опасен рецидив, наказанието е: при тежка телесна повреда лишаване от свобода от осем до петнадесет години, а при средна телесна повреда лишаване от свобода от пет до дванадесет години.

Чл. 132. (1) (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 89 от 1986 г.) За телесна повреда, освен в случаите на чл. 131а, причинена другиму в състояние на силно раздразнение, предизвикано от пострадалия с насилие, с тежка обида, с клевета или с друго противозаконно действие, от което са настъпили или е било възможно да настъпят тежки последици за виновния или негови ближни, наказанието е:

1. лишаване от свобода до три години при тежка телесна повреда;

2. лишаване от свобода до една година при средна телесна повреда;

3. (изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) лишаване от свобода три месеца или пробация до шест месеца при лека телесна повреда по чл. 130, ал. 1;

4. (изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) пробация до шест месеца или глоба от сто до триста лева по чл. 130, ал. 2.

(2) Наказанията по предходната алинея се налагат и в случаите на причиняване телесна повреда при превишаване пределите на неизбежната отбрана.

Чл. 133. (Изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) Който причини другиму по непредпазливост тежка или средна телесна повреда, се наказва с лишаване от свобода до една година или с пробация.

Чл. 134. (1) Който причини другиму тежка или средна телесна повреда поради незнание или поради немарливо изпълнение на занятие или на друга правно регламентирана дейност, представляващи източник на повишена опасност, се наказва:

1. с лишаване от свобода до три години при тежка телесна повреда и

2. (изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) с лишаване от свобода до две години или с пробация при средна телесна повреда.

(2) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.) Който по непредпазливост причини другиму тежка или средна телесна повреда чрез действия, които спадат към занятие или дейност по предходната алинея, които той няма право да упражнява се наказва за тежка телесна повреда с лишаване от свобода до пет години, а за средна телесна повреда - с лишаване от свобода до три години.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.) Ако в случаите на предходните алинеи деецът е бил в пияно състояние или ако е причинена повреда на повече от едно лице, наказанието е лишаване от свобода от една до шест години при тежка телесна повреда и лишаване от свобода до пет години при средна телесна повреда.

(4) Ако деецът след деянието е направил всичко зависещо от него за оказване помощ на пострадалия, това се взема предвид като смекчаващо обстоятелство при определяне на наказанието.

Чл. 135. (1) (Изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 62 от 1997 г.) Който, като знае, че страда от венерическа болест, зарази другиго със същата болест, се наказва с лишаване от свобода до три години и с глоба до двеста лева.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 62 от 1997 г.) Ако в случая на предходната алинея заразените са непълнолетни лица до 16-годишна възраст или са

заразени повече от две лица, наказанието е лишаване от свобода до пет години или глоба до петстотин лева.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 62 от 1997 г.) Който, като знае, че страда от венерическа болест, зарази по непредпазливост другиго със същата болест се наказва с лишаване от свобода до една година или с глоба до двеста лева.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 62 от 1997 г.) Който чрез полово сношение или по друг начин постави друго лице в опасност да бъде заразено от венерическа болест, се наказва с лишаване от свобода до шест месеца или с глоба до двеста лева.

(5) (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 62 от 1997 г.) Лице, болно от венерическа болест, което откаже да се лекува или се отклонява от редовно задължително лекуване, се наказва с глоба до триста лева, налагана по административен ред.

(6) Ако деянието по предходната алинея е извършено повторно, наказанието е лишаване от свобода до шест месеца.

Раздел III.
Злепоставяне

Чл. 136. (1) (Предишен текст на чл. 136 - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) Който наруши правила, установени за охрана на безопасността на труда, и с това изложи на опасност живота или здравето на трудещите се, се наказва с лишаване от свобода до три години или с пробация, както и с обществено порицание.

(2) (Нова - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) Когато с деяние по предходната алинея по непредпазливост се изложи на опасност животът или здравето на трудещите се, наказанието е лишаване от свобода до една година или пробация.

Чл. 137. (Изм. - ДВ, бр. 115 от 2025 г.) Който изложи лице, лишено от възможността да се самозапазва поради малолетство, престарялост, болест или изобщо поради своята безпомощност, по такъв начин, че животът му може да бъде в опасност, и като съзнава това, не му се притече на помощ, се наказва с лишаване от свобода до пет години.

Чл. 138. (Изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г., изм. - ДВ, бр. 115 от 2025 г.) Който съзнателно не окаже помощ на лице, за което е длъжен да се грижи и което се намира в опасност за живота си и няма възможност да се самозапази поради малолетство, престарялост, болест или изобщо поради своята безпомощност, в случаите,

когато е могъл да окаже помощ, се наказва с лишаване от свобода до три години или с пробация.

Чл. 139. (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) Който при непосредствена опасност за живота на другиго не се притече на помощ, която е могъл да му даде без опасност за себе си или за другиго, се наказва с пробация до шест месеца или с глоба от сто до триста лева.

Чл. 140. (Изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) Водач на превозно средство, който след превозна злополука, в която има участие, не окаже необходимата помощ на пострадалото лице, която е могъл да му даде без опасност за себе си или за другиго, се наказва с лишаване от свобода до една година или с пробация.

Чл. 141. (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) Лице, което упражнява медицинско занятие, ако след като бъде поканено, не се притече на помощ на болен или на родилка без уважителна причина, се наказва с пробация или с глоба от сто до триста лева.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) Ако на виновния е било известно, че болният или родилката са в опасно положение, наказанието е лишаване от свобода до една година или пробация.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) Който, като е длъжен да окаже помощ на болен, не му окаже такава помощ без уважителни причини, се наказва с пробация до шест месеца или с глоба от сто до триста лева.

Раздел IV.
Отвличане и противозаконно лишаване от свобода (Загл. изм. - ДВ, бр. 50 от 1995 г.)

Чл. 142. (Нов - ДВ, бр. 50 от 1995 г.) (1) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., доп. - ДВ, бр. 27 от 2009 г., изм. - ДВ, бр. 26 от 2010 г.) Който отвлече другиго, се наказва с лишаване от свобода от три до десет години.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 26 от 2010 г.) Наказанието е лишаване от свобода от седем до петнадесет години, когато:

1. деецът е бил въоръжен;

2. деянието е извършено от две или повече лица;

3. (изм. - ДВ, бр. 62 от 1997 г.) отвлеченото лице е бременна жена или не е навършило 18 години;

4. (отм. - ДВ, бр. 61 от 2025 г., в сила от 31.01.2026 г.)

5. деянието е извършено по отношение на две или повече лица;

5а. (нова - ДВ, бр. 16 от 2019 г.) деянието е извършено в условията на домашно насилие;

6. (нова - ДВ, бр. 62 от 1997 г.) деянието е извършено от лице, което се занимава с охранителна дейност, от служител в организация, която извършва охранителна или застрахователна дейност, от лице, което действа по поръчка на такава организация или се представя, че действа по такава поръчка, от лице от състава на Министерството на вътрешните работи или лице, което се представя за такова;

7. (нова - ДВ, бр. 62 от 1997 г., доп. - ДВ, бр. 92 от 2002 г.) отвличането е с користна цел или с цел лицето да бъде изведено извън границите на страната;

8. (нова - ДВ, бр. 62 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г.) деянието е извършено от лице, което действа по поръчение или в изпълнение на решение на организация или група по чл. 321а или организирана престъпна група;

9. (нова - ДВ, бр. 67 от 2023 г.) деянието е извършено по расистки, ксенофобски или свързани със сексуалната ориентация подбуди.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 26 от 2010 г.) Наказанието е лишаване от свобода от десет до двадесет години или доживотен затвор, както и конфискация на част или цялото имущество на виновния, когато:

1. деянието е извършено повторно или представлява опасен рецидив;

2. от деянието са настъпили значителни вредни последици;

3. към отвлеченото лице е проявена особена жестокост;

4. деянието е извършено по особено мъчителен или опасен за здравето на отвлечения начин;

5. освобождаването на отвлечения е поставено в зависимост от изпълнение на определено условие от страна на трето лице.

(4) (Отм. - ДВ, бр. 26 от 2010 г.)

(5) (Нова - ДВ, бр. 26 от 2010 г.) За приготовление, подбуждане или сдружаване с цел извършване на престъпление по този член наказанието е лишаване от свобода от една до шест години.

(6) (Нова - ДВ, бр. 26 от 2010 г.) В случаите по ал. 1 - 5 деецът се наказва при условията на чл. 55, ако доброволно се предаде на органите на властта, разкрие всичко,

което му е известно за извършените престъпления, и по този начин съществено улесни разкриването и доказването на престъпленията.

Чл. 142а. (Предишен чл. 142 - ДВ, бр. 50 от 1995 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 62 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 26 от 2010 г.) Който противозаконно лиши някого от свобода, се наказва с лишаване от свобода до шест години.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 62 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 26 от 2010 г.) Ако деянието е извършено от длъжностно лице или от представител на обществеността в нарушение на службата или функцията му, или от лице по чл. 142, ал. 2, точки 6 и 8, наказанието е лишаване от свобода от две до осем години.

(3) (Нова - ДВ, бр. 62 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 101 от 2017 г., изм. - ДВ, бр. 67 от 2023 г.) Ако деянието по ал. 1 и 2 е извършено:

1. по отношение на бременна жена, малолетно или непълнолетно лице;

2. (отм. - ДВ, бр. 61 от 2025 г., в сила от 31.01.2026 г.)

3. по расистки, ксенофобски или свързани със сексуалната ориентация подбуди, наказанието е лишаване от свобода от три до десет години.

(4) (Нова - ДВ, бр. 16 от 2019 г.) Ако деянието по ал. 1 е извършено в условията на домашно насилие, наказанието е лишаване от свобода от три до десет години.

(5) (Предишна ал. 3, изм.- ДВ, бр. 62 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 26 от 2010 г., предишна ал. 4 - ДВ, бр. 16 от 2019 г.) Ако деянието по предходните алинеи е извършено по начин, мъчителен или опасен за здравето на пострадалия, или ако лишаването от свобода е продължило повече от две денонощия, наказанието е лишаване от свобода от три до дванадесет години.

(6) (Нова - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., отм. - ДВ, бр. 50 от 1995 г., предишна ал. 4 - ДВ, бр. 62 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 26 от 2010 г., предишна ал. 5 - ДВ, бр. 16 от 2019 г.) Наказанието по ал. 1 се налага и на онзи, който съзнателно настани или задържи здраво лице в здравно заведение за душевно болни.

(7) (Нова - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., отм. - ДВ, бр. 50 от 1995 г., предишна ал. 6 - ДВ, бр. 16 от 2019 г.)

Раздел V.
Принуда

Чл. 143. (1) (Изм. - ДВ, бр. 50 от 1995 г., предишен текст на чл. 143 - ДВ, бр. 62 от 1997 г.) Който принуди другиго да извърши, да пропусне или да претърпи нещо, противно на волята му, като употреби за това сила, заплашване или злоупотреби с властта си, се наказва с лишаване от свобода до шест години.

(2) (Нова - ДВ, бр. 62 от 1997 г.) Ако деянието е извършено от лице по чл. 142, ал. 2, точки 6 и 8, наказанието е лишаване от свобода от три до десет години.

(3) (Нова - ДВ, бр. 16 от 2019 г., изм. - ДВ, бр. 67 от 2023 г.) Ако деянието по ал. 1 е извършено:

1. в условията на домашно насилие;

2. по расистки или ксенофобски подбуди,

наказанието е лишаване от свобода от три до десет години.

(4) (Нова - ДВ, бр. 62 от 1997 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г., доп. - ДВ, бр. 43 от 2005 г., в сила от 01.09.2005 г., изм. - ДВ, бр. 64 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 27 от 2009 г., изм. - ДВ, бр. 80 от 2009 г., изм. - ДВ, бр. 33 от 2011 г., в сила от 27.05.2011 г., предишна ал. 3 - ДВ, бр. 16 от 2019 г.) Когато принудата се упражнява по отношение на съдия, прокурор, следовател, полицейски орган, разследващ полицай, държавен съдебен изпълнител, частен съдебен изпълнител и помощник частен съдебен изпълнител, както и на митнически служител, на орган по приходите, на служител от Изпълнителната агенция по горите или на служител на Министерството на околната среда и водите, осъществяващ контролна дейност при или по повод изпълнение на службата или на функцията му, наказанието е:

1. в случаите по ал. 1 - лишаване от свобода от две до осем години;

2. в случаите по ал. 2 - лишаване от свобода от пет до петнадесет години.

Чл. 143а. (Нов - ДВ, бр. 41 от 1985 г., изм. - ДВ, бр. 61 от 2025 г., в сила от 31.01.2026 г.) (1) Който залови или задържа някого като заложник, чието освобождаване поставя в зависимост от изпълнението на определено условие от страна на юридическо или на физическо лице, се наказва с лишаване от свобода от една до осем години.

(2) Когато:

1. са задържани две или повече лица;

2. деецът заплаши, че ако условието му не бъде изпълнено, ще упражни спрямо заложника насилие извън случаите по чл. 114б, ал. 2, т. 2, и условието е поставено за изпълнение пред група лица,

наказанието е лишаване от свобода от две до десет години.

(3) Когато деянието е извършено от длъжностно лице при или по повод изпълнение на службата му или от лице, което действа по поръчение или в изпълнение на решение на организирана престъпна група, на група или организация по чл. 321а, наказанието е:

1. в случаите по ал. 1 - лишаване от свобода от две до десет години;

2. в случаите по ал. 2 - лишаване от свобода от пет до дванадесет години.

Чл. 144. (1) (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 62 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 26 от 2010 г.) Който се закани на другиго с престъпление против неговата личност или имот или против личността или имота на неговите ближни и това заканване би могло да възбуди основателен страх за осъществяването му, се наказва с лишаване от свобода до три години.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 62 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 26 от 2010 г., изм. - ДВ, бр. 61 от 2025 г., в сила от 31.01.2026 г.) За закана спрямо длъжностно лице или представител на обществеността при или по повод изпълнение на службата му наказанието е лишаване от свобода до пет години и глоба в размер от петстотин до две хиляди лева.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 62 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., в сила от 01.01.2005 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 26 от 2004 г., в сила от 01.01.2004 г., изм. - ДВ, бр. 26 от 2010 г., доп. - ДВ, бр. 16 от 2019 г., изм. - ДВ, бр. 67 от 2023 г.) Наказанието е лишаване от свобода до шест години, когато:

1. деецът се е заканил с убийство;

2. деянието е извършено от лице по чл. 142, ал. 2, т. 6 и 8;

3. деянието е извършено в условията на домашно насилие;

4. деянието е извършено по расистки или ксенофобски подбуди.

Чл. 144а. (Нов - ДВ, бр. 16 от 2019 г.) (1) Който системно следи другиго и това би могло да възбуди основателен страх за живота или здравето му, или за живота или здравето на негови ближни, ако извършеното не съставлява по-тежко престъпление, се наказва с лишаване от свобода до една година или пробация.

(2) Следене по ал. 1 е всяко поведение със заплашителен характер срещу конкретно лице, което може да се изразява в преследване на другото лице, показване на другото лице, че е наблюдавано, навлизане в нежелана комуникация с него чрез всички възможни средства за комуникация.

(3) (Доп. - ДВ, бр. 67 от 2023 г.) Ако деянието е извършено в условията на домашно насилие или по расистки или ксенофобски подбуди, наказанието е лишаване от свобода до пет години.

Чл. 144б. (Нов - ДВ, бр. 67 от 2023 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 61 от 2025 г., в сила от 29.07.2025 г.) Който чрез сила, заплашване или по друг начин изтезава другиго, за да даде той или друго лице сведение или признание или за да го накаже за деяние, което той или друг е извършил или се подозира, че е извършил, се наказва за изтезание с лишаване от свобода от една до шест години, ако не подлежи на по-тежко наказание.

(2) Когато деянието е извършено от длъжностно лице при или по повод изпълнение на службата му, наказанието е лишаване от свобода от две до осем години.

Раздел VI.
Издаване на чужда тайна

Чл. 145. (1) (Предишен текст на чл. 145, изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г.) Който противозаконно открие чужда тайна, опасна за доброто име на някого, която му е поверена или му е станала известна във връзка с неговото занятие, се наказва с лишаване от свобода до една година или с глоба от сто до триста лева.

(2) (Нова - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) Който разгласи тайната на осиновяването с намерение да причини вредни последици на осиновения, на осиновителя или на семейството им, се наказва с лишаване от свобода до шест месеца или с пробация, а когато от деянието са настъпили тежки последици - с лишаване от свобода до една година.

Чл. 145а. (Нов - ДВ, бр. 62 от 1997 г.) (1) Който използва информация, събрана чрез използване на специални разузнавателни средства, извън нейното предназначение за опазване на националната сигурност или за целите на наказателното производство, се наказва с лишаване от свобода до три години и глоба до петстотин лева.

(2) Когато деянието е извършено от длъжностно лице, което е придобило информацията или тя му е станала известна в кръга на неговата служба, наказанието е лишаване от свобода от една до пет години и глоба до пет хиляди лева.

(3) В случаите по предходната алинея съдът може да постанови лишаване от права по чл. 37, ал. 1, точки 6 и 7.

Раздел VII.
Обида и клевета

Чл. 146. (1) (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 21 от 2000 г., изм. - ДВ, бр. 61 от 2025 г., в сила от 29.07.2025 г.) Който каже или извърши нещо унизително за честта или достойнството на другиго в негово присъствие, се наказва за обида с глоба от петстотин до три хиляди лева. В този случай съдът може да наложи и наказание обществено порицание.

(2) Ако обиденият е отвърнал веднага с обида, съдът може да освободи и двамата от наказание.

Чл. 147. (1) (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 21 от 2000 г., изм. - ДВ, бр. 61 от 2025 г., в сила от 29.07.2025 г.) Който разгласи позорно обстоятелство за другиго или му припише престъпление, се наказва за клевета с глоба от хиляда до седем хиляди лева и с обществено порицание.

(2) Деецът не се наказва, ако се докаже истинността на разгласените обстоятелства или на приписаните престъпления.

Чл. 148. (1) (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г.) За обида:

1. нанесена публично;

2. (изм. - ДВ, бр. 67 от 2023 г.) разпространена чрез средства за масова информация или по друг начин;

3. (отм. - ДВ, бр. 67 от 2023 г.)

4. (изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 67 от 2023 г.) от длъжностно лице или от представител на обществеността при или по повод изпълнение на службата или функцията му;

5. (нова - ДВ, бр. 67 от 2023 г.) нанесена по расистки или ксенофобски подбуди,

(изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 67 от 2023 г.) наказанието е глоба от петстотин до десет хиляди лева и обществено порицание.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 21 от 2000 г., изм. - ДВ, бр. 67 от 2023 г.) За клевета, извършена при условията на предходната алинея, както и за клевета, от която са настъпили тежки последици, наказанието е глоба от хиляда лева до петнадесет хиляди лева и обществено порицание.

(3) В случаите на ал. 1, точка 1 може да намери приложение ал. 2 на чл. 146.

Чл. 148а. (Нов - ДВ, бр. 62 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 21 от 2000 г., изм. - ДВ, бр. 67 от 2023 г.) Който разгласи устно, чрез средства за масова информация или по друг начин данни, обстоятелства или твърдения за другиго, основаващи се на неправомерно придобита информация от архива на Министерството на вътрешните работи, се наказва с глоба от пет хиляди до двадесет хиляди лева.

Раздел VIII.
Разврат

Чл. 149. (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 89 от 1986 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 107 от 1996 г., изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г., изм. - ДВ, бр. 27 от 2026 г.) Който извърши действие с цел да възбуди или удовлетвори

полово желание без съвкупление по отношение на лице, ненавършило 16-годишна възраст, се наказва за блудство с лишаване от свобода от една до шест години.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 107 от 1996 г., доп. - ДВ, бр. 27 от 2009 г., изм. - ДВ, бр. 74 от 2015 г., изм. - ДВ, бр. 39 от 2024 г.) За блудство наказанието е лишаване от свобода от две до десет години, когато е извършено:

1. чрез употреба на сила или заплашване;

2. чрез привеждане на пострадалия в безпомощно състояние;

3. чрез използване на безпомощното състояние на пострадалия;

4. чрез използване на положение на зависимост или надзор;

5. по отношение на лице, което се занимава с проституция.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 107 от 1996 г., изм. - ДВ, бр. 38 от 2007 г.) Когато деянието по предходните алинеи е извършено повторно, наказанието е лишаване от свобода от три до десет години.

(4) (Нова - ДВ, бр. 107 от 1996 г.) За блудство наказанието е лишаване от свобода от три до петнадесет години:

1. ако е извършено от две или повече лица;

2. (отм. - ДВ, бр. 62 от 1997 г., нова - ДВ, бр. 74 от 2015 г., доп. - ДВ, бр. 32 от 2026 г.) ако е извършено по отношение на лице, което не е навършило 10-годишна възраст или което не разбира свойството или значението на извършеното.

3. (отм. - ДВ, бр. 62 от 1997 г.)

4. (отм. - ДВ, бр. 62 от 1997 г.)

(5) (Нова - ДВ, бр. 62 от 1997 г.) За блудство наказанието е лишаване от свобода от пет до двадесет години:

1. (изм. - ДВ, бр. 27 от 2026 г.) ако е блудствано с две или повече лица, ненавършили 16-годишна възраст;

2. ако е причинена тежка телесна повреда или е последвал опит за самоубийство;

3. ако представлява опасен рецидив;

4. (нова - ДВ, бр. 38 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 32 от 2026 г.) ако от деянието са настъпили значителни вредни последици за физическото, душевното или моралното развитие на пострадалия или деянието представлява особено тежък случай.

Чл. 150. (1) (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 89 от 1986 г., изм. - ДВ, бр. 107 от 1996 г., изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г., предишен текст на чл. 150, изм. и доп. - ДВ, бр. 27 от 2009 г., изм. - ДВ, бр. 26 от 2010 г., изм. - ДВ, бр. 27 от 2026 г.) Който извърши действие с цел да възбуди или удовлетвори полово желание без съвкупление по отношение на лице, навършило 16-годишна възраст, чрез употреба на сила или заплашване, чрез използуване на безпомощното му състояние или чрез привеждането му в такова състояние или чрез използване на положение на зависимост или надзор, се наказва с лишаване от свобода от две до осем години.

(2) (Нова - ДВ, бр. 74 от 2015 г., доп. - ДВ, бр. 27 от 2026 г.) Наказанието по ал. 1 се налага и на онзи, който извърши деянието по ал. 1 по отношение на непълнолетно лице, навършило 16 години, което се занимава с проституция.

(3) (Нова - ДВ, бр. 27 от 2009 г., изм. - ДВ, бр. 26 от 2010 г., предишна ал. 2, изм. и доп. - ДВ, бр. 74 от 2015 г., изм. - ДВ, бр. 32 от 2026 г.) Наказанието е лишаване от свобода от три до петнадесет години, когато деянието е извършено:

1. от две или повече лица;
2. по отношение на лице, което не разбира свойството или значението на извършеното;
3. повторно.

(4) (Нова - ДВ, бр. 32 от 2026 г.) Наказанието е лишаване от свобода от пет до двадесет години, когато:
1. деянието е извършено по отношение на две или повече лица;
2. от деянието е причинена тежка телесна повреда или е последвал опит за самоубийство;
3. деянието представлява опасен рецидив;
4. от деянието са настъпили значителни вредни последици за физическото, душевното или моралното развитие на пострадалия или деянието представлява особено тежък случай.

Чл. 151. (1) (Изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г., изм. - ДВ, бр. 39 от 2024 г., изм. - ДВ, бр. 27 от 2026 г.) Който се съвъкупи с лице, ненавършило 16-годишна възраст, доколкото извършеното не съставлява престъпление по чл. 152, се наказва с лишаване от свобода от две до осем години.

(2) (Нова - ДВ, бр. 74 от 2015 г.) Когато деянието по ал. 1 е извършено:

1. чрез използване на положение на зависимост или надзор;

2. (изм. - ДВ, бр. 27 от 2026 г.) по отношение на лице, ненавършило 16-годишна възраст, което се занимава с проституция;

3. от две или повече лица;

4. (нова - ДВ, бр. 39 от 2024 г., доп. - ДВ, бр. 32 от 2026 г.) по отношение на лице, което не е навършило 10-годишна възраст или което не разбира свойството или значението на извършеното или което се намира в безпомощно състояние;

5. (нова - ДВ, бр. 39 от 2024 г.) чрез употреба на сила или заплашване,

6. (нова - ДВ, бр. 32 от 2026 г.) повторно,

(изм. - ДВ, бр. 39 от 2024 г., изм. - ДВ, бр. 32 от 2026 г.) наказанието е лишаване от свобода от три до петнадесет години.

(3) (Нова - ДВ, бр. 27 от 2009 г., изм. - ДВ, бр. 26 от 2010 г., предишна ал. 2 - ДВ, бр. 74 от 2015 г., доп. - ДВ, бр. 39 от 2024 г.) Когато деянието по ал. 1 е извършено с непълнолетно лице чрез използване на положение на зависимост или надзор или чрез употреба на сила или заплашване, наказанието е лишаване от свобода от една до пет години.

(4) (Нова - ДВ, бр. 32 от 2026 г.) Наказанието е лишаване от свобода от пет до двадесет години, когато:

1. деянието е извършено по отношение на две или повече лица;

2. от деянието е причинена тежка телесна повреда или е последвал опит за самоубийство;

3. деянието представлява опасен рецидив;

4. от деянието по ал. 1 - 3 са настъпили значителни вредни последици за физическото, душевното или моралното развитие на пострадалия или деянието представлява особено тежък случай.

(5) (Предишна ал. 2 - ДВ, бр. 27 от 2009 г., изм. - ДВ, бр. 26 от 2010 г., предишна ал. 3 - ДВ, бр. 74 от 2015 г., изм. - ДВ, бр. 27 от 2026 г., предишна ал. 4 - ДВ, бр. 32 от 2026 г.) Който се съвкупи с лице, навършило 16-годишна възраст, което не разбира свойството или значението на извършеното, се наказва с лишаване от свобода до пет години.

(6) (Нова - ДВ, бр. 39 от 2024 г., предишна ал. 5, изм. - ДВ, бр. 32 от 2026 г.) Когато от деянието по ал. 5 са настъпили значителни вредни последици за физическото, душевното или моралното развитие на пострадалия или деянието представлява особено тежък случай, наказанието е лишаване от свобода от три до десет години.

Чл. 152. (1) Който се съвкупи с лице от женски пол:

1. лишено от възможност за самоотбрана, и то без негово съгласие;

2. като го принуди към това със сила или заплашване;

3. като го приведе в безпомощно състояние, се наказва за изнасилване с лишаване от свобода от две до осем години.

(2) За изнасилване наказанието е лишаване от свобода от три до десет години:

1. (изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г.) ако изнасилената не е навършила осемнадесет години;

2. ако тя е низходяща сродница;

3. (нова - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г.) ако е извършено повторно.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г.) За изнасилване наказанието е лишаване от свобода от три до петнадесет години:

1. ако е извършено от две или повече лица;

2. ако е причинена средна телесна повреда;

3. ако е последвал опит за самоубийство;

4. (нова - ДВ, бр. 92 от 2002 г.) ако е извършено с цел въвличане в последващи развратни действия или проституция;

5. (предишна т. 4 - ДВ, бр. 92 от 2002 г.) ако представлява опасен рецидив.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г.) За изнасилване наказанието е лишаване от свобода от десет до двадесет години:

1. (изм. - ДВ, бр. 27 от 2026 г.) ако изнасилената не е навършила шестнадесет години;

2. ако е причинена тежка телесна повреда;

3. ако е последвало самоубийство;

4. ако представлява особено тежък случай.

Чл. 153. (Изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.) Който се съвкупи с друго лице, като го принуди към това чрез използване на служебната му или материална зависимост от него, се наказва с лишаване от свобода до три години.

Чл. 154. Съвъкупление между възходящи и низходящи, между братя и сестри и между осиновители и осиновени се наказва с лишаване от свобода до три години.

Чл. 154а. (1) (Нов - ДВ, бр. 27 от 2009 г., предишен текст на чл. 154а, изм. - ДВ, бр. 74 от 2015 г., доп. - ДВ, бр. 27 от 2026 г., изм. - ДВ, бр. 32 от 2026 г.) Който извърши блудствени действия или съвкупление с непълнолетно лице, навършило 16 години, което се занимава с проституция, се наказва с лишаване от свобода от една до три години.

(2) (Нова - ДВ, бр. 74 от 2015 г., доп. - ДВ, бр. 39 от 2024 г., изм. - ДВ, бр. 32 от 2026 г.) Когато деянието по ал. 1 е извършено повторно или от две или повече лица или когато от деянието са настъпили значителни вредни последици за физическото, душевното или моралното развитие на пострадалия, наказанието е лишаване от свобода от три до пет години.

Чл. 155. (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 62 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 26 от 2004 г., изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г., изм. - ДВ, бр. 32 от 2026 г.) Който склонява друго лице към проституция или свожда към блудствени действия или съвкупление, се наказва с лишаване от свобода от една до три години и глоба от хиляда до десет хиляди лева.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 62 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.) Който предоставя систематически помещение на различни лица за полови сношения или за блудствени действия се наказва с лишаване от свобода до пет години и с глоба от хиляда до пет хиляди лева.

(3) (Нова - ДВ, бр. 62 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.) Когато деянията по ал. 1 и 2 са извършени с користна цел, наказанието е лишаване от свобода от една до шест години и глоба от пет хиляди до петнадесет хиляди лева.

(4) (Нова - ДВ, бр. 21 от 2000 г., изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.) Който склони или принуди друго лице към употреба на наркотични вещества или техни аналози с цел проституиране, съвкупление, блудствени действия или извършване на полово сношение или действия на полово удовлетворение с лице от същия пол, се наказва с лишаване от свобода от пет до петнадесет години и с глоба от десет хиляди до петдесет хиляди лева.

(5) (Нова - ДВ, бр. 21 от 2000 г., доп. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г., изм. - ДВ, бр. 38 от 2007 г.) Когато деянието по ал. 1 - 4 е извършено:

1. от лице, което действа по поръчение или в изпълнение на решение на организирана престъпна група;

2. (доп. - ДВ, бр. 39 от 2024 г.) по отношение на лице, ненавършило 18 години, или невменяем, или когато от деянието са настъпили значителни вредни последици за физическото, душевното или моралното развитие на пострадалия;

3. по отношение на две или повече лица;

4. повторно;

5. при условията на опасен рецидив,

наказанието в случаите по ал. 1 и 2 е лишаване от свобода от две до осем години и глоба от пет хиляди до петнадесет хиляди лева, в случаите по ал. 3 - лишаване от свобода от три до десет години и глоба от десет хиляди до двадесет и пет хиляди лева, а в случаите по ал. 4 - лишаване от свобода от десет до двадесет години и глоба от сто хиляди до триста хиляди лева.

(6) (Предишна ал. 3 - ДВ, бр. 62 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 62 от 1997 г., предишна ал. 4 - ДВ, бр. 21 от 2000 г., отм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.)

(7) (Предишна ал. 4 - ДВ, бр. 62 от 1997 г., предишна ал. 5 - ДВ, бр. 21 от 2000 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., в сила от 01.01.2005 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 26 от 2004 г., в сила от 01.01.2004 г., отм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.)

Чл. 155а. (Нов - ДВ, бр. 38 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 74 от 2015 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 67 от 2023 г., изм. - ДВ, бр. 32 от 2026 г.) Който чрез информационна или съобщителна технология или по друг начин предоставя или събира информация за лице, ненавършило 18-годишна възраст, за да се установи контакт с него за извършване на блудствено действие, съвкупление, полово сношение, проституция, за създаване на порнографски материал или за участие в порнографско представление, се наказва с лишаване от свобода от пет до дванадесет години и с глоба от двадесет хиляди до петдесет хиляди лева.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 27 от 2026 г.) Наказанието по ал. 1 се налага и на онзи, който чрез информационна или съобщителна технология или по друг начин установи контакт с лице, ненавършило 16-годишна възраст, с цел извършване на блудствено действие, съвкупление, полово сношение, за създаване на порнографски материал или за участие в порнографско представление.

(3) (Нова - ДВ, бр. 39 от 2024 г., изм. - ДВ, бр. 32 от 2026 г.) Когато от деянието по ал. 1 и 2 са настъпили значителни вредни последици за физическото, душевното или моралното развитие на пострадалия, наказанието е лишаване от свобода от пет до петнадесет години.

Чл. 155б. (1) (Нов - ДВ, бр. 27 от 2009 г., предишен текст на чл. 155б, изм. - ДВ, бр. 26 от 2010 г., изм. - ДВ, бр. 53 от 2022 г., изм. - ДВ, бр. 67 от 2023 г., изм. - ДВ, бр. 27 от 2026 г., изм. - ДВ, бр. 32 от 2026 г.) Който склонява лице, ненавършило 16-годишна възраст, да наблюдава действителни, виртуални или симулирани полови сношения между лица от еднакъв или различен пол или похотливо показване на човешки полови органи, содомия, мастурбация, сексуален садизъм или мазохизъм, се наказва с лишаване от свобода от пет до десет години.

(2) (Нова - ДВ, бр. 53 от 2022 г., изм. - ДВ, бр. 67 от 2023 г., изм. - ДВ, бр. 27 от 2026 г., изм. - ДВ, бр. 32 от 2026 г.) Който склонява лице, ненавършило 16-годишна възраст, да участва в действителни, виртуални или симулирани полови сношения между лица от еднакъв или различен пол или похотливо показване на човешки полови органи, содомия, мастурбация, сексуален садизъм или мазохизъм, се наказва с лишаване от свобода от пет до дванадесет години.

(3) (Нова - ДВ, бр. 74 от 2015 г., предишна ал. 2 - ДВ, бр. 53 от 2022 г., доп. - ДВ, бр. 39 от 2024 г.) Когато деянието по ал. 1 и 2 е извършено:

1. чрез употреба на сила или заплашване;
2. чрез използване на положение на зависимост или надзор;

3. от две или повече лица, сговорили се предварително;
4. (изм. - ДВ, бр. 53 от 2022 г., изм. - ДВ, бр. 67 от 2023 г.) повторно, наказанието е лишаване от свобода от пет до петнадесет години.

(4) (Нова - ДВ, бр. 39 от 2024 г.) Наказанието по ал. 3 се налага и когато от деянието по ал. 1 - 3 са настъпили значителни вредни последици за физическото, душевното или моралното развитие на пострадалия.

Чл. 155в. (1) (Нов - ДВ, бр. 74 от 2015 г., предишен текст на чл. 155в, изм. - ДВ, бр. 53 от 2022 г., изм. - ДВ, бр. 67 от 2023 г., изм. - ДВ, бр. 32 от 2026 г.) Който чрез употреба на сила или заплашване, или чрез използване на положение на зависимост или надзор склонява непълнолетно лице да наблюдава действително, виртуално или симулирано блудствено действие, съвкупление, полово сношение, включително содомия, мастурбация, сексуален садизъм или мазохизъм, както и похотливо показване на човешки полови органи, се наказва с лишаване от свобода от пет до десет години.

(2) (Нова - ДВ, бр. 53 от 2022 г., изм. - ДВ, бр. 67 от 2023 г., изм. - ДВ, бр. 32 от 2026 г.) Който чрез употреба на сила или заплашване, или чрез използване на положение на зависимост или надзор склонява непълнолетно лице да участва в действително, виртуално или симулирано блудствено действие, съвкупление, полово сношение, включително содомия, мастурбация, сексуален садизъм или мазохизъм, както и за похотливо показване на човешки полови органи, се наказва с лишаване от свобода от пет до дванадесет години.

(3) (Нова - ДВ, бр. 39 от 2024 г., изм. - ДВ, бр. 32 от 2026 г.) Когато от деянието по ал. 1 и 2 са настъпили значителни вредни последици за физическото, душевното или моралното развитие на пострадалия, наказанието е лишаване от свобода от пет до петнадесет години.

Чл. 156. (Изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 62 от 1997 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г., изм. - ДВ, бр. 67 от 2023 г.) Който отвлече друго лице с цел да бъде предоставено за развратни действия се наказва с лишаване от свобода от три до десет години и с глоба до десет хиляди лева.

(2) (Нова - ДВ, бр. 62 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.) Наказанието е лишаване от свобода от пет до дванадесет години, когато:

1. отвлеченото лице не е навършило 18 години;

2. отвлеченото лице е предоставено за развратни действия, или

3. отвличането е с цел лицето да бъде предоставено за развратни действия извън границите на страната.

(3) (Нова - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.) Наказанието е лишаване от свобода от пет до петнадесет години и глоба от пет хиляди до двадесет хиляди лева, когато:

1. деянието е извършено от лице, което действа по поръчение или в изпълнение на решение на организирана престъпна група;

2. отвлеченото лице е предоставено за развратни действия извън границите на страната;

3. деянието представлява опасен рецидив.

Чл. 157. (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 74 от 2015 г.) (1) Който извърши полово сношение или действия на полово удовлетворение с лице от същия пол, като употреби за това сила или заплашване или използва положение на зависимост или надзор, както и с лице, лишено от възможност за самоотбрана, се наказва с лишаване от свобода от две до осем години.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 67 от 2023 г., доп. - ДВ, бр. 27 от 2026 г.) Когато деянието по ал. 1 е извършено по отношение на непълнолетно лице, навършило 16 години, което се занимава с проституция, наказанието е лишаване от свобода от пет до десет години.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 67 от 2023 г., изм. - ДВ, бр. 27 от 2026 г.) Когато деянието по ал. 1 е извършено по отношение на лице, ненавършило 16-годишна възраст, наказанието е лишаване от свобода от пет до дванадесет години.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 67 от 2023 г., изм. - ДВ, бр. 27 от 2026 г., изм. - ДВ, бр. 32 от 2026 г.) Който извърши полово сношение или действия на полово удовлетворение с лице от същия пол, ненавършило 16-годишна възраст, се наказва с лишаване от свобода от пет до десет години.

(5) (Изм. - ДВ, бр. 67 от 2023 г., изм. - ДВ, бр. 27 от 2026 г.) Когато деянието по ал. 4 е извършено по отношение на лице, ненавършило 16-годишна възраст, което се занимава с проституция, наказанието е от три до десет години.

(6) (Изм. - ДВ, бр. 67 от 2023 г., изм. - ДВ, бр. 27 от 2026 г., изм. - ДВ, бр. 32 от 2026 г.) Който извърши полово сношение или действия на полово удовлетворение с лице от същия пол, навършило 16-годишна възраст, което не разбира свойството или значението на извършеното, се наказва с лишаване от свобода от пет до десет години.

(7) Когато деянието по ал. 1 - 6 представлява особено тежък случай, наказанието е лишаване от свобода от пет до двадесет години.

Чл. 158. (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., отм. - ДВ, бр. 74 от 2015 г.)

Чл. 158а. (Нов - ДВ, бр. 27 от 2009 г., изм. - ДВ, бр. 74 от 2015 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 67 от 2023 г., изм. - ДВ, бр. 32 от 2026 г.) Който по какъвто и да е начин набира, подпомага или използва лице, ненавършило 18-годишна възраст, или група от такива лица да участва в порнографско представление, се наказва с лишаване от свобода от пет до десет години.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 67 от 2023 г., изм. - ДВ, бр. 32 от 2026 г.) Който принуждава лице, ненавършило 18-годишна възраст, или група от такива лица да участва в порнографско представление, се наказва с лишаване от свобода от пет до десет години.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 67 от 2023 г., изм. - ДВ, бр. 32 от 2026 г.) Когато деянието по ал. 1 или 2 е извършено по отношение на лице, ненавършило 14-годишна възраст, наказанието е лишаване от свобода от пет до петнадесет години.

(4) Когато от деянието е получена имотна облага, наказанието е:

1. (изм. - ДВ, бр. 67 от 2023 г.) в случаите по ал. 1 или 2 - лишаване от свобода от три до десет години и глоба от десет хиляди до двадесет хиляди лева;

2. в случаите по ал. 3 - лишаване от свобода от три до десет години и глоба от двадесет хиляди до петдесет хиляди лева.

(5) (Изм. - ДВ, бр. 67 от 2023 г.) Който наблюдава порнографско представление, в което участва лице, ненавършило 18-годишна възраст, се наказва с лишаване от свобода до пет години.

(6) (Нова - ДВ, бр. 39 от 2024 г., изм. - ДВ, бр. 32 от 2026 г.) Когато от деянието по ал. 1 - 4 са настъпили значителни вредни последици за физическото, душевното или моралното развитие на пострадалия, наказанието е лишаване от свобода от пет до двадесет години.

Чл. 158б. (Нов - ДВ, бр. 74 от 2015 г.) За престъпление по чл. 149 - 157 или чл. 158а съдът може да наложи и лишаване от право по чл. 37, ал. 1, т. 6 или 7.

Чл. 159. (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 62 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 38 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 32 от 2026 г.) Който създава, излага, представя, излъчва, предлага, продава, дава под наем или по друг начин разпространява порнографски материал, се наказва с лишаване от свобода от една до пет години и глоба от хиляда до десет хиляди лева.

(2) (Нова - ДВ, бр. 38 от 2007 г., доп. - ДВ, бр. 27 от 2009 г., изм. - ДВ, бр. 74 от 2015 г., изм. - ДВ, бр. 32 от 2026 г.) Който разпространява чрез информационна или съобщителна технология или по друг подобен начин порнографски материал, се наказва с лишаване от свобода от една до пет години и глоба от хиляда до десет хиляди лева.

(3) (Предишна ал. 2, изм. - ДВ, бр. 38 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 53 от 2022 г., изм. - ДВ, бр. 32 от 2026 г.) Който излага, представя, предлага, продава, дава под наем или по друг начин разпространява порнографски материал на лице, ненавършило 16 години, се наказва с лишаване от свобода от три до осем години и глоба от три хиляди до петнадесет хиляди лева.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г., предишна ал. 3, изм. - ДВ, бр. 38 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 74 от 2015 г., изм. - ДВ, бр. 67 от 2023 г., изм. - ДВ, бр. 32 от 2026 г.) За деянието по ал. 1 - 3 наказанието е лишаване от свобода от пет до десет години и глоба от десет до двадесет хиляди лева, когато:

1. за създаването на порнографския материал е използвано лице, ненавършило 18-годишна възраст, или лице, което изглежда като такова;

2. за създаването на порнографския материал е използвано лице, което не разбира свойството или значението на извършеното;

3. е извършено от две или повече лица;

4. е извършено повторно.

(5) (Предишна ал. 4, изм. - ДВ, бр. 38 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 67 от 2023 г., изм. - ДВ, бр. 32 от 2026 г.) Когато деянието по ал. 1 - 4 е извършено по поръчение или в изпълнение на решение на организирана престъпна група, наказанието е лишаване от свобода от пет до петнадесет години и глоба от двадесет до петдесет хиляди лева, като съдът може да постанови и конфискация на част или на цялото имущество на дееца.

(6) (Предишна ал. 5, изм. - ДВ, бр. 38 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 74 от 2015 г., изм. - ДВ, бр. 67 от 2023 г., изм. - ДВ, бр. 32 от 2026 г.) Който държи или набавя за себе си или за другиго чрез информационна или съобщителна технология или по друг начин порнографски материал, за създаването на който е използвано лице, ненавършило 18 години, или лице, което изглежда като такова, се наказва с лишаване от свобода от пет до десет години и с глоба от десет до двадесет хиляди лева.

(7) (Нова - ДВ, бр. 74 от 2015 г.) Наказанието по ал. 6 се налага и на онзи, който чрез информационна или съобщителна технология съзнателно осъществи достъп до порнографски материал, за създаването на който е използвано лице, ненавършило 18-годишна възраст, или лице, което изглежда като такова.

(8) (Нова - ДВ, бр. 74 от 2015 г.) В случаите по ал. 1 - 7 съдът може да наложи и лишаване от право по чл. 37, ал. 1, т. 6 или 7.

(9) (Предишна ал. 6 - ДВ, бр. 38 от 2007 г., предишна ал. 7 - ДВ, бр. 74 от 2015 г.) Предметът на престъплението се отнема в полза на държавата, а ако липсва или е отчужден, се присъжда неговата равностойност.

Раздел IX.
Трафик на хора (Нов - ДВ, бр. 92 от 2002 г.)

Чл. 159а. (Нов - ДВ, бр. 92 от 2002 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 27 от 2009 г., изм. - ДВ, бр. 84 от 2013 г.) Който набира, транспортира, укрива или приема отделни лица или групи от хора с цел да бъдат използвани за развратни действия, за принудителен труд или за просия, за отнемане на телесен орган, тъкан, клетка или телесна течност или за да бъдат държани в принудително подчинение независимо от съгласието им, се наказва с лишаване от свобода от две до осем години и глоба от три хиляди до дванадесет хиляди лева.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 27 от 2009 г.) Когато деянието по ал. 1 е извършено:

1. спрямо лице, ненавършило осемнадесет години;

2. чрез използване на принуда или чрез въвеждане на лицето в заблуждение;

3. чрез отвличане или противозаконно лишаване от свобода;

4. чрез използване състояние на зависимост;

5. чрез злоупотреба с власт;

6. чрез обещаване, даване или получаване на облаги;

7. (нова - ДВ, бр. 84 от 2013 г.) от длъжностно лице при или по повод изпълнение на службата му,

наказанието е лишаване от свобода от три до десет години и глоба от десет хиляди до двадесет хиляди лева.

(3) (Нова - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г., изм. - ДВ, бр. 27 от 2009 г.) Когато деянието по ал. 1 е извършено спрямо бременна жена с цел продажба на детето, наказанието е лишаване от свобода от три до петнадесет години и глоба от двадесет хиляди до петдесет хиляди лева.

Чл. 159б. (Нов - ДВ, бр. 92 от 2002 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 27 от 2009 г.) Който набира, транспортира, укрива или приема отделни лица или групи от хора и ги преведе през границата на страната с целта по чл. 159а, ал. 1, се наказва с лишаване от свобода от три до дванадесет години и глоба от десет хиляди до двадесет хиляди лева.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г., изм. - ДВ, бр. 27 от 2009 г.) Ако деянието по ал. 1 е извършено при условията на чл. 159а, ал. 2 и 3, наказанието е лишаване от свобода от пет до дванадесет години и глоба от двадесет хиляди до петдесет хиляди лева.

Чл. 159в. (Нов - ДВ, бр. 27 от 2009 г., изм. - ДВ, бр. 84 от 2013 г.) Който използва лице, пострадало от трафик на хора, за развратни действия, за принудителен труд или за просия, за отнемане на телесен орган, тъкан, клетка или телесна течност или за да бъде държано в принудително подчинение независимо от съгласието му, се наказва с лишаване от свобода от три до десет години и глоба от десет хиляди до двадесет хиляди лева.

Чл. 159г. (Нов - ДВ, бр. 92 от 2002 г., предишен чл. 159в, изм. - ДВ, бр. 27 от 2009 г.) Когато деянието по чл. 159а - 159в представлява опасен рецидив или е извършено по поръчение или в изпълнение на решение на организирана престъпна група, наказанието е лишаване от свобода от пет до петнадесет години и глоба от двадесет хиляди до сто хиляди лева, като съдът може да постанови и конфискация на част или на цялото имущество на дееца.

Допълнителна разпоредба

Чл. 160. (1) (Предишен текст на чл. 160 - ДВ, бр. 54 от 1978 г., изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г., изм. - ДВ, бр. 26 от 2010 г.) За престъпленията по чл. 116, ал. 1, точка 2, 123, 126, чл. 131, ал. 1, точка 2, 134, чл. 142, ал. 2 и 3, съдът може да постанови лишаване от право по чл. 37, ал. 1, точка 6 или 7.

(2) (Нова - ДВ, бр. 54 от 1978 г., заличена - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г.)

Особена разпоредба

Чл. 161. (1) (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 89 от 1986 г., изм. - ДВ, бр. 50 от 1995 г., изм. - ДВ, бр. 21 от 2000 г., предишен текст на чл. 161 - ДВ, бр. 92 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 26 от 2004 г., изм. - ДВ, бр. 16 от 2019 г.) За лека телесна повреда по чл. 130 и чл. 131, ал. 1, точки 3 - 5, за лека и средна телесна повреда по чл. 132, за престъпленията по чл. 144, ал. 1, чл. 145, 146 - 148а, както и за телесна повреда по чл. 132, 133 и 134, причинена на възходящ, низходящ, съпруг, брат или сестра, наказателното преследване се възбужда по тъжба на пострадалия.

(2) (Нова - ДВ, бр. 92 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 16 от 2019 г.) За телесна повреда по чл. 129, причинена на възходящ, низходящ, съпруг, брат или сестра, както и за престъпления по чл. 133, чл. 135, ал. 1, 3 и 4, чл. 139 - 141 и чл. 144а, ал. 1 наказателното преследване от общ характер се възбужда по тъжба на пострадалия до прокуратурата и не може да се прекрати по негово искане.

Глава трета.
ПРЕСТЪПЛЕНИЯ ПРОТИВ ПРАВАТА НА ГРАЖДАНИТЕ

Раздел I.
Престъпления против равенството на гражданите (Загл. изм. - ДВ, бр. 33 от 2011 г., в сила от 27.05.2011 г.)

Чл. 162. (1) (Изм. - ДВ, бр. 27 от 2009 г., изм. - ДВ, бр. 33 от 2011 г., в сила от 27.05.2011 г., доп. - ДВ, бр. 67 от 2023 г.) Който чрез слово, печат или други средства за масова информация, чрез електронни информационни системи или по друг начин проповядва или подбужда към дискриминация, насилие или омраза, основани на раса, цвят на кожата, произход, народност или етническа принадлежност или сексуална ориентация, се наказва с лишаване от свобода от една до четири години и с глоба от пет хиляди до десет хиляди лева, както и с обществено порицание.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 27 от 2009 г., изм. - ДВ, бр. 33 от 2011 г., в сила от 27.05.2011 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 67 от 2023 г.) Който употреби насилие срещу другиго или повреди имота му поради неговата раса, цвят на кожата, произход, народност, етническа принадлежност, религия, политически убеждения или сексуална ориентация, се наказва с лишаване от свобода от една до четири години и с глоба от пет хиляди до десет хиляди лева, както и с обществено порицание.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 27 от 2009 г.) Който образува или ръководи организация или група, която си поставя за цел извършването на деяния по ал. 1 и 2 или системно допуска извършването на такива деяния, се наказва с лишаване от свобода от една до шест години и с глоба от десет хиляди до тридесет хиляди лева, както и с обществено порицание.

(4) Който членува в такава организация или група, се наказва с лишаване от свобода до три години и с обществено порицание.

(5) (Нова - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., в сила от 01.01.2005 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 26 от 2004 г., в сила от 01.01.2004 г., отм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.)

Чл. 163. (1) (Доп. - ДВ, бр. 27 от 2009 г., изм. - ДВ, бр. 67 от 2023 г.) Лицата, които участват в тълпа, събрана за нападение на групи от населението, отделни граждани или техни имоти във връзка с тяхната раса, цвят на кожата, произход, народност, етническа принадлежност или сексуална ориентация, се наказват:

1. подбудителите и предводителите - с лишаване от свобода до пет години;

2. (изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) всички други - с лишаване от свобода до една година или с пробация.

(2) Ако тълпата или някои от участниците са въоръжени, наказанието е:

1. за подбудителите и предводителите - лишаване от свобода от една до шест години;

2. за всички други - лишаване от свобода до три години.

(3) Ако е извършено нападение и от него е последвала тежка телесна повреда или смърт, подбудителите и предводителите се наказват с лишаване от свобода от три до петнадесет години, а всички останали - с лишаване от свобода до пет години, когато не подлежат на по-тежко наказание.

Раздел II.
Престъпления против изповеданията

Чл. 164. (Изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г., изм. - ДВ, бр. 27 от 2009 г.) (1) (Доп. - ДВ, бр. 74 от 2015 г.) Който проповядва или подбужда към дискриминация, насилие или омраза на религиозна основа чрез слово, печат или други средства за масова информация, чрез електронни информационни системи или по друг начин, се наказва с лишаване от свобода до четири години или с пробация, както и с глоба от пет хиляди до десет хиляди лева.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 67 от 2023 г.) Който оскверни, унищожи или повреди религиозен храм, молитвен дом, светилище или прилежаща към тях сграда, техни символи,

гробове или надгробни паметници, се наказва с лишаване от свобода до три години или с пробация, както и с глоба от три хиляди до десет хиляди лева.

(3) (Нова - ДВ, бр. 67 от 2023 г.) Наказанието е лишаване от свобода до пет години или пробация, както и глоба от пет хиляди до десет хиляди лева, когато деянието по ал. 2 е извършено по расистки или ксенофобски подбуди.

Чл. 165. (1) Който със сила или заплашване пречи на гражданите свободно да изповядват своята вяра или да извършват религиозните си обреди и служби, с които не се нарушават законите в страната, обществения ред и добрите нрави, се наказва с лишаване от свобода до една година.

(2) Същото наказание се налага и на онзи, който по същия начин принуди другиго да участвува в религиозни обреди и служби.

(3) За деянията по чл. 163, извършени против групи от населението, отделни граждани или техни имоти във връзка с религиозната им принадлежност, се прилагат предвидените в него наказания.

Чл. 166. (Доп. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., в сила от 01.01.2005 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 26 от 2004 г., в сила от 01.01.2004 г., изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г., изм. - ДВ, бр. 27 от 2009 г.) Който образува политическа организация на религиозна основа или който чрез слово, печат, действие или по друг начин използува църквата или религията за пропаганда против държавната власт или нейните мероприятия, се наказва с лишаване от свобода до три години, ако не подлежи на по-тежко наказание.

Раздел III.
Престъпления против политическите права на гражданите (Загл. изм. - ДВ, бр. 1 от 1991 г.)

Чл. 167. (1) (Изм. - ДВ, бр. 1 от 1991 г., изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г., предишен текст на чл. 167 - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г., изм. - ДВ, бр. 27 от 2009 г., доп. - ДВ, бр. 19 от 2014 г., в сила от 05.03.2014 г., изм. - ДВ, бр. 74 от 2015 г.) Който чрез насилие, измама, заплашване или по друг незаконен начин пречи на някого да осъществи избирателното си право или да бъде избран или да гласува на референдум или да участва в подписка за произвеждане на референдум, се наказва с лишаване от свобода от една до три години и с глоба от хиляда до десет хиляди лева.

(2) (Нова - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 27 от 2009 г., доп. - ДВ, бр. 19 от 2014 г., в сила от 05.03.2014 г., изм. - ДВ, бр. 74 от 2015 г.) Който предложи или даде на другиго имотна облага с цел да го склони да упражни избирателното си право в полза на определен кандидат, политическа партия или коалиция или да гласува на референдум по определен начин се наказва с лишаване от свобода от една до шест години и с глоба от десет хиляди до двадесет хиляди лева.

(3) (Нова - ДВ, бр. 85 от 2007 г., в сила от 23.10.2007 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 27 от 2009 г., изм. - ДВ, бр. 17 от 2013 г., доп. - ДВ, бр. 19 от 2014 г., в сила от 05.03.2014 г., изм. - ДВ, бр. 74 от 2015 г.) Който организира предлагането или даването на другиго на имотна облага с цел да го склони да упражни избирателното си право в полза на определен кандидат, политическа партия или коалиция или да гласува на референдум по определен начин се наказва с лишаване от свобода от една до седем години и с глоба от десет хиляди до двадесет и пет хиляди лева.

(4) (Нова - ДВ, бр. 27 от 2009 г., доп. - ДВ, бр. 19 от 2014 г., в сила от 05.03.2014 г.) Наказанието по ал. 3 се налага и на лице, което предоставя имотната облага на лицата по ал. 2 и 3, за да бъде предложена или дадена на другиго с цел да бъде склонен да упражни избирателното си право в полза на определен кандидат, политическа партия или коалиция или да гласува на референдум по определен начин.

(5) (Нова - ДВ, бр. 19 от 2014 г., в сила от 05.03.2014 г., изм. - ДВ, бр. 74 от 2015 г.) Когато деянието по ал. 1 - 4 е извършено от длъжностно лице при или по повод изпълнение на служебните му задължения, наказанието е лишаване от свобода от две до седем години и глоба от десет хиляди до тридесет хиляди лева.

(6) (Нова - ДВ, бр. 27 от 2009 г., предишна ал. 5, изм. - ДВ, бр. 19 от 2014 г., в сила от 05.03.2014 г.) В случаите по ал. 2, 3, 4 и 5 съдът постановява и наказание лишаване от право по чл. 37, ал. 1, т. 6.

(7) (Нова - ДВ, бр. 19 от 2008 г., предишна ал. 4, доп. - ДВ, бр. 27 от 2009 г., предишна ал. 6 - ДВ, бр. 19 от 2014 г., в сила от 05.03.2014 г.) Деецът по ал. 2 не се наказва, ако доброволно съобщи на надлежен орган на властта за извършено престъпление по ал. 3 и 4.

Чл. 167а. (1) (Нов - ДВ, бр. 85 от 2007 г., в сила от 23.10.2007 г., предишен текст на чл. 167а - ДВ, бр. 19 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 27 от 2009 г., доп. - ДВ, бр. 19 от 2014 г., в сила от 05.03.2014 г., доп. - ДВ, бр. 88 от 2020 г.) Който с цел да упражни избирателното си право в полза на определен кандидат, политическа партия или коалиция или да гласува на референдум по определен начин поиска или получи имотна облага, се наказва с лишаване от свобода до три години и с глоба от хиляда до пет хиляди лева.

(2) (Нова - ДВ, бр. 19 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 27 от 2009 г.) Деецът не се наказва, ако доброволно съобщи на надлежен орган на властта за извършено престъпление по чл. 167, ал. 2, 3 или 4.

Чл. 168. (1) (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г., предишен текст на чл. 168 - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г., доп. - ДВ, бр. 19 от 2014 г., в сила от 05.03.2014 г.) Който упражни избирателно право или гласува на

референдум, без да има такова право, се наказва с пробация до шест месеца или с глоба от сто до триста лева.

(2) (Нова - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г., доп. - ДВ, бр. 19 от 2014 г., в сила от 05.03.2014 г.) Който упражни избирателното си право два или повече пъти при един избор, или гласува два или повече пъти при един референдум се наказва с пробация и с глоба от петстотин до две хиляди лева.

Чл. 168а. (Нов - ДВ, бр. 19 от 2014 г., в сила от 05.03.2014 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2015 г.) Който в нарушение на установените правила отпечатва бюлетини за гласуване, се наказва с лишаване от свобода от една до шест години и с глоба от хиляда до три хиляди лева.

(2) С наказанието по ал. 1 се наказва и този, който противозаконно държи или разпространява бюлетини за гласуване.

Чл. 169. (Изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г., доп. - ДВ, бр. 19 от 2014 г., в сила от 05.03.2014 г., изм. - ДВ, бр. 74 от 2015 г.) Длъжностно лице, както и лице от състава на избирателна комисия, което наруши тайната на гласуването или по какъвто и да е начин преправи резултат от избори, или референдум се наказва с лишаване от свобода от една до пет години.

Чл. 169а. (Нов - ДВ, бр. 1 от 1991 г., изм. бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г.) Който чрез насилие, заплашване или по друг незаконен начин принуди някого противно на убежденията или волята му да участвува или да напусне политическа партия, организация, движение или коалиция с политическа цел, се наказва с лишаване от свобода до три години или глоба от сто до триста лева.

Чл. 169б. (Нов - ДВ, бр. 1 от 1991 г., изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г.) Който чрез насилие, заплашване или по друг незаконен начин попречи на някого да осъществи своите конституционни политически права, се наказва с лишаване от свобода до три години или глоба от сто до триста лева.

Чл. 169в. (Нов - ДВ, бр. 1 от 1991 г.) Когато деянието по чл. 169а и 169б е извършено от длъжностно лице при или по повод изпълнение на служебните му задължения, наказанието е лишаване от свобода до пет години.

Чл. 169г. (Нов - ДВ, бр. 27 от 2009 г.) (1) Който образува или ръководи група, която си поставя за цел да извършва престъпления по този раздел, се наказва с лишаване от свобода от една до осем години.

(2) Който членува в такава група, се наказва с лишаване от свобода до шест години.

(3) Участник в групата, който доброволно се предаде на органите на властта, разкрие всичко, което му е известно за групата, и по този начин съществено улесни

разкриването и доказването на извършени от нея престъпления, се наказва при условията на чл. 55.

(4) Не се наказва участник в групата, който доброволно се предаде на властта и разкрие групата, преди да е извършено от нея или от него друго престъпление по този раздел.

Раздел IV.
Нарушаване неприкосновеността на жилище, помещение или превозно средство
(Загл. изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г.)

Чл. 170. (1) (Изм. - ДВ, бр. 62 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) Който влезе в чуждо жилище, като употреби за това сила, заплашване, хитрост, ловкост, злоупотреба с власт или специални технически средства, се наказва с лишаване от свобода до три години или с пробация до шест месеца.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 62 от 1997 г.) Ако деянието по предходната алинея е извършено нощем или от въоръжено лице, или от две или повече лица, наказанието е лишаване от свобода от една до пет години.

(3) (Нова - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 62 от 1997 г., отм. - ДВ, бр. 61 от 2025 г., в сила от 31.01.2026 г.)

(4) (Предишна ал. 3, изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 62 от 1997 г.) Който противозаконно остане в чуждо жилище въпреки изричната покана да го напусне, се наказва с лишаване от свобода до една година.

Раздел V.
Нарушаване неприкосновеността на кореспонденцията

Чл. 171. (1) (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г.) Който противозаконно:

1. отвори, подправи, скрие или унищожи чуждо писмо, телеграма, запечатани книжа пакет или други подобни;

2. (изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г.) вземе чуждо, макар и отворено писмо или телеграма с цел да узнае тяхното съдържание или пък със същата цел предаде другиму чуждо писмо или телеграма;

3. (нова - ДВ, бр. 92 от 2002 г.) узнае неадресирано до него съобщение, изпратено по електронен път, или отклони от адресата му такова съобщение,

се наказва с лишаване от свобода до една година или с глоба от сто до триста лева

(2) (Изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.) Ако деянието е извършено от длъжностно лице, което се е възползувало от служебното си положение, наказанието е

лишаване от свобода до две години, като съдът може да постанови и лишаване от право по чл. 37, ал. 1, точка 6.

(3) (Доп. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., доп. - ДВ, бр. 101 от 2017 г.) Който чрез използуване на специални технически средства противозаконно осъществи достъп до или узнае неадресирано до него съобщение, предадено по телефон, телеграф, чрез компютърна мрежа или по друго далекосъобщително средство, се наказва с лишаване от свобода до две години.

(4) (Нова - ДВ, бр. 101 от 2017 г.) Наказанието по ал. 3 се налага и когато предмет на деянието са компютърни данни, изпращани в рамките на една или между повече информационни системи, включително електромагнитни емисии от информационна система.

(5) (Нова - ДВ, бр. 38 от 2007 г., предишна ал. 4, доп. - ДВ, бр. 101 от 2017 г.) Когато деянието по ал. 3 и 4 е извършено с користна цел или са причинени значителни вреди, наказанието е лишаване от свобода до три години и глоба до пет хиляди лева.

Чл. 171а. (Нов - ДВ, бр. 26 от 2010 г.) (1) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 24 от 2015 г., в сила от 31.03.2015 г.) Който противозаконно придобие, съхранява, разкрие или разпространи данни, каквито се събират, обработват, съхраняват или използват съгласно Закона за електронните съобщения, се наказва с лишаване от свобода до три години или пробация.

(2) Когато деянието по ал. 1 е извършено с користна цел, наказанието е лишаване от свобода от една до шест години.

Раздел VI.
Престъпления против трудовите права на гражданите

Чл. 172. (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 1 от 1991 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 67 от 2023 г.) Който съзнателно попречи на някого да постъпи на работа или го принуди да напусне работа поради неговата народност или етническа принадлежност, раса, цвят на кожата, религия, социален произход, сексуална ориентация, членуване или нечленуване в синдикална или друга организация, политическа партия, организация, движение или коалиция с политическа цел или поради неговите или на ближните му политически или други убеждения, се наказва с лишаване от свобода до три години или с глоба до пет хиляди лева.

(2) Длъжностно лице, което не изпълни заповед или влязло в сила решение за възстановяване на неправилно уволнен работник или служител, се наказва с лишаване от свобода до три години.

Раздел VII.
Престъпления против интелектуалната собственост (Загл. изм. - ДВ, бр. 50 от 1995 г.)

Чл. 172а. (Нов - ДВ, бр. 50 от 1995 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 62 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г., изм. - ДВ, бр. 53 от 2022 г.) Който записва, възпроизвежда, разпространява, излъчва или предава, или използва по друг начин чужд обект на авторско или сродно на него право, или екземпляри от него, без необходимото по закон съгласие на носителя на съответното право, се наказва с лишаване от свобода от една до шест години и с глоба до десет хиляди лева.

(2) (Нова - ДВ, бр. 67 от 2023 г.) Наказанието по ал. 1 се налага и на онзи, който изгражда или поддържа информационна система или предоставя услуга на информационното общество с цел извършване на престъпления по ал. 1 и получаване на материална облага.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 62 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г., изм. - ДВ, бр. 53 от 2022 г., предишна ал. 2, изм. - ДВ, бр. 67 от 2023 г.) Който без необходимото по закон съгласие държи материални носители, съдържащи чужд обект на авторско или сродно на него право, при което паричната равностойност на един или повече от обектите надхвърля 70 минимални работни заплати и обектите надхвърлят петдесет броя, или държи матрица за възпроизвеждане на такива носители, се наказва с лишаване от свобода от две до шест години и с глоба от две хиляди до десет хиляди лева.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 62 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г., изм. - ДВ, бр. 53 от 2022 г., предишна ал. 3, изм. - ДВ, бр. 67 от 2023 г.) Ако деянието по ал. 1 - 3 е извършено повторно или са причинени значителни вредни последици, наказанието е лишаване от свобода от две до осем години и глоба от три хиляди до петнадесет хиляди лева.

(5) (Нова - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г., предишна ал. 4, изм. - ДВ, бр. 67 от 2023 г.) Когато деянието по ал. 3 е в особено големи размери, наказанието е лишаване от свобода от две до осем години и глоба от десет хиляди до петдесет хиляди лева.

(6) (Предишна ал. 4 - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г., предишна ал. 5 - ДВ, бр. 67 от 2023 г.) За маловажни случаи деецът се наказва по административен ред по Закона за авторското право и сродните му права.

(7) (Предишна ал. 5, изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г., предишна ал. 6, изм. - ДВ, бр. 67 от 2023 г., изм. - ДВ, бр. 39 от 2024 г.) Предметът на престъплението се отнема в полза на държавата, независимо чия собственост е, и се унищожава.

Чл. 172б. (Нов - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.) (1) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 53 от 2022 г.) Който без съгласието на притежателя на изключителното право използва в търговската дейност марка, изобретение, полезен модел, промишлен дизайн, сорт растение или порода животно, обект на това изключително право, или използва географско означение или негова имитация без правно основание, се наказва с лишаване от свобода от една до шест години и с глоба до десет хиляди лева.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 53 от 2022 г., изм. - ДВ, бр. 39 от 2024 г.) Ако деянието по ал. 1 е извършено повторно или са причинени значителни вредни последици, наказанието е лишаване от свобода от две до осем години и глоба от десет хиляди до петнадесет хиляди лева.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 67 от 2023 г., изм. - ДВ, бр. 39 от 2024 г.) Предметът на престъплението се отнема в полза на държавата, независимо чия собственост е, и се унищожава.

Чл. 173. (1) (Изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 53 от 2022 г.) Който издава или използува под свое име или под псевдоним чуждо произведение на науката, литературата или изкуството или значителна част от такова произведение, се наказва с лишаване от свобода до три години или с глоба от сто до триста лева, както и с обществено порицание.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 81 от 1999 г., в сила от 14.12.1999 г.) Със същото наказание се наказва и онзи, който представи за регистрация или регистрира от свое име чуждо изобретение, полезен модел или промишлен дизайн.

(3) (Нова - ДВ, бр. 53 от 2022 г.) Когато деянието по ал. 1 е извършено в интернет или са причинени значителни вредни последици, наказанието е лишаване от свобода до шест години и глоба до десет хиляди лева.

Чл. 174. (Изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 81 от 1999 г., в сила от 14.12.1999 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г.) Който, като злоупотреби със служебното си положение, се включи като съавтор на изобретение, полезен модел или промишлен дизайн или на произведение на науката, литературата или изкуството, без да е взел участие в творческата работа по неговото създаване, се наказва с лишаване от свобода до две години или с глоба от сто до триста лева, както и с обществено порицание.

Раздел VIII.
Престъпления против свободата на събранията, митингите и манифестациите

Чл. 174а. (Нов - ДВ, бр. 10 от 1990 г.) (1) Който с насилие, измама, заплашване или по друг незаконен начин разтури или попречи да се проведе събрание, митинг или манифестация, допустими по Закона за събранията, митингите и манифестациите, се наказва с лишаване от свобода до две години.

(2) Организатор, който в нарушение на чл. 12, ал. 3, и 13, ал. 1 от Закона за събранията, митингите и манифестациите проведе забранени или продължи да провежда прекратени събрание, митинг или манифестация, се наказва с лишаване от свобода до една година.

Раздел IX.
Престъпления против правото на работниците и служителите да се сдружават в синдикални организации и съюзи (Нов - ДВ, бр. 67 от 2023 г.)

Чл. 174б. (Нов - ДВ, бр. 67 от 2023 г.) (1) Който чрез насилие, заплаха или по друг незаконен начин пречи на някого да осъществи свое право на синдикално сдружаване, като го принуди противно на убежденията или волята му да членува или да се откаже от членство в синдикална организация, или му попречи да създаде такава, се наказва с лишаване от свобода до три години или с глоба до пет хиляди лева.

(2) Който чрез насилие, заплаха или по друг противозаконен начин пречи на някого да осъществи произтичащи от упражненото му право на синдикално сдружаване права, се наказва с лишаване от свобода до една година или с глоба до три хиляди лева.

(3) Ако деянието по ал. 1 или 2 е извършено повторно, наказанието е лишаване от свобода до пет години или с глоба до десет хиляди лева.

Особена разпоредба

Чл. 175. (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 62 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г.) (1) (Доп. - ДВ, бр. 53 от 2022 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 67 от 2023 г.) За престъпления по чл. 170, ал. 1 и 4, чл. 171, ал. 1, чл. 172, ал. 2, чл. 173, ал. 1 и 2 и чл. 174б наказателното преследване се възбужда по тъжба на пострадалия.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 19 от 2008 г.) За престъпления по чл. 172, ал. 1 и чл. 174 наказателното преследване от общ характер се възбужда по тъжба на пострадалия до прокуратурата и не може да се прекрати по негово искане.

Глава четвърта.
ПРЕСТЪПЛЕНИЯ ПРОТИВ БРАКА, СЕМЕЙСТВОТО И МЛАДЕЖТА

Раздел I.
Престъпления против брака и семейството

Чл. 176. (1) Който при встъпване в брак съзнателно укрие от длъжностното лице по гражданското състояние законна пречка за брака, се наказва с лишаване от свобода до две години.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.) Длъжностно лице по гражданското състояние, което извърши бракосъчетание, като знае, че има законна пречка за сключването на брака, се наказва с лишаване от свобода до три години, като съдът може да постанови и лишаване от право по чл. 37, ал. 1, точка 6.

(3) (Отм. - ДВ, бр. 51 от 2000 г.)

Чл. 177. (Изм. - ДВ, бр. 16 от 2019 г.) (1) Който принуди другиго да встъпи в брак, като употреби за това сила, заплашване или злоупотреба с власт, се наказва с лишаване от свобода от една до шест години.

(2) Наказанието по ал. 1 се налага и на лице, което отвлече другиго, с цел да го принуди да встъпи в брак.

(3) Наказанието по ал. 1 се налага и на лице, което, с цел да принуди другиго да встъпи в брак, чрез въвеждане в заблуждение го склони да премине на територията на друга държава.

(4) Наказанието по ал. 1 се налага и на лице, което по какъвто и да е начин склонява лице, което не е могло да разбира свойството и значението на извършеното, да встъпи в брак или да премине на територията на друга държава с цел да го принуди да встъпи в брак.

(5) Наказанието е лишаване от свобода от три до осем години, когато деянието по предходните алинеи е извършено:

1. от родител, друг сродник или настойник;

2. по отношение на непълнолетно лице;

3. по отношение на две или повече лица;

4. с користна цел.

Чл. 178. (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г.) Родител или друг сродник, който получи откуп, за да разреши да встъпи в брак негова дъщеря или сродница, се наказва с лишаване от свобода до една година или с глоба от сто до триста лева, както и с обществено порицание.

(2) Същото наказание се налага и на този, който дава или който посредничи при даването или получаването на такъв откуп.

Чл. 179. (1) Който при наличност на законен брак сключи друг, се наказва за многобрачие с лишаване от свобода до три години.

(2) Същото наказание се налага и на онзи, който сключи брак с лице, за което знае, че се намира в законен брак.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) Ако първият брак бъде обявен за недействителен или бъде прекратен на друго основание, наказанието е лишаване от свобода до една година или пробация.

Чл. 180. (Отм. - ДВ, бр. 1 от 1991 г.)

Чл. 181. (Изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) Който наруши свое задължение към съпруг, възходящ или низходящ, неспособен да се грижи за себе си, и с това го постави в положение на сериозно затруднение, ако извършеното не представлява по-тежко престъпление, се наказва с пробация, както и с обществено порицание.

Чл. 182. (1) (Изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г., изм. - ДВ, бр. 26 от 2010 г.) Родител или настойник, който остави лице, намиращо се под родителски грижи или настойничество, без надзор и достатъчна грижа и с това създаде опасност за неговото физическо, душевно или морално развитие, се наказва с лишаване от свобода до три години, както и с обществено порицание.

(2) (Нова - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г., изм. - ДВ, бр. 26 от 2010 г., изм. - ДВ, бр. 16 от 2019 г.) Родител или друг сродник, който не изпълни или по какъвто и да е начин осуети изпълнението на съдебно решение относно упражняване на родителски права или относно лични контакти с дете, се наказва с пробация и глоба от две хиляди до пет хиляди лева, а в особено тежки случаи - с лишаване от свобода до шест месеца и глоба от пет хиляди до десет хиляди лева.

(3) (Нова - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г.) Деецът не се наказва, ако след предупреждение от надлежен орган на властта изпълни решението или отстрани пречките за изпълнението му. Тази разпоредба не се прилага повторно.

Чл. 182а. (Нов - ДВ, бр. 26 от 2004 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 26 от 2010 г.) Който с цел имотна облага склонява родител чрез дарение, обещание, заплаха или злоупотреба със служебно положение да изостави свое дете или да даде съгласие за осиновяването му, се наказва с лишаване от свобода до три години и глоба до две хиляди лева.

(2) Наказанието по ал. 1 се налага и на онзи, който склонява непълнолетен да даде съгласие за осиновяването си, когато законът го изисква.

(3) Който с цел противозаконна имотна облага посредничи между лице или семейство, желаещо да осинови дете, и родител, желаещ да изостави свое дете, или жена, приемаща да износи в утробата си дете с цел да го предаде за осиновяване, се наказва с лишаване от свобода до две години и глоба до три хиляди лева.

(4) Ако деянието по ал. 3 е извършено повторно, наказанието е лишаване от свобода до три години и глоба до четири хиляди лева.

Чл. 182б. (Нов - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.) (1) Лице от женски пол, което даде съгласие за продажбата на детето си у нас или в чужбина, се наказва с лишаване от свобода от една до шест години и глоба от пет хиляди до петнадесет хиляди лева.

(2) Наказанието по ал. 1 се налага и на бременна жена, която дава съгласие за продажбата на детето си преди раждането му.

Чл. 183. (Изм. - ДВ, бр. 95 от 1975 г., изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., в сила от 01.01.2005 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 26 от 2004 г., в сила от 01.01.2004 г., изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г., доп. - ДВ, бр. 47 от 2009 г., в сила от 01.10.2009 г.) Който, като е осъден да издържа свой съпруг, възходящ, низходящ, брат или сестра, съзнателно не изпълни задължението си в размер на две или повече месечни вноски, се наказва с лишаване от свобода до една година или с пробация.

(2) Същото наказание се налага и на онзи, който нарочно се постави в невъзможност да дава издръжка, било като прехвърли имуществата си, било като не упражнява правата си или по друг начин.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г.) Деецът не се наказва, ако преди постановяване на присъдата от първата инстанция изпълни задължението си и не са настъпили други вредни последици за пострадалия. Тази разпоредба не се прилага повторно.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., в сила от 01.01.2005 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 26 от 2004 г., в сила от 01.01.2004 г.) Ако деянието по ал. 1 и 2 е извършено повторно, наказанието е лишаване от свобода до две години или пробация, както и обществено порицание.

Чл. 184. (1) Който умишлено замени, скрие или подхвърли малко дете или по друг начин укрие или замени гражданското състояние на някого, се наказва с лишаване от свобода до две години.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г.) Ако това бъде извършено с користна цел, наказанието е лишаване от свобода до три години и глоба от сто до триста лева.

Чл. 185. (1) (Изм. - ДВ, бр. 26 от 2010 г.) Който самоволно прибере или задържи при себе си чуждо дете, ненавършило четиринадесет години, и незабавно не уведоми властта или не го върне на родителите или на настойника му, се наказва с лишаване от свобода до три години.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 26 от 2010 г.) Ако това е станало с насилие, заплашване или измама или с намерение да използува детето за користни или безнравствени цели, наказанието е лишаване от свобода от една до шест години и глоба до пет хиляди лева.

Чл. 186. (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г., изм. - ДВ, бр. 26 от 2010 г.) Който прибере подхвърлено или заблудено дете по-малко от седем години и незабавно не съобщи за това на властта, на родителите или настойника му, се наказва с лишаване от свобода до една година или с пробация.

Раздел II.
Престъпления против младежта

Чл. 187. (Изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г., изм. - ДВ, бр. 26 от 2010 г.) Който изтезава малолетно или непълнолетно лице, намиращо се под негови грижи или чието възпитание му е възложено, ако извършеното не представлява по-тежко престъпление, се наказва с лишаване от свобода до три години или с пробация, както и с обществено порицание.

Чл. 188. (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2015 г.) (1) Който склонява лице, ненавършило 18-годишна възраст, към извършване на престъпление чрез принуда или чрез използване на положение на зависимост или надзор, се наказва с лишаване от свобода до пет години.

(2) Наказанието по ал. 1 се налага и на онзи, който склонява лице, ненавършило 18-годишна възраст, към проституция чрез принуда или чрез използване на положение на зависимост или надзор.

(3) Когато от деянието по ал. 1 или 2 са настъпили вредни последици за физическото, душевното или моралното развитие на пострадалия, когато деянието не представлява по-тежко престъпление, наказанието е лишаване от свобода от една до шест години и обществено порицание.

(4) Когато деянието по ал. 2 е извършено по отношение на лице, ненавършило 14-годишна възраст, наказанието е лишаване от свобода от една до десет години.

(5) В случаите по ал. 1 - 4 съдът може да наложи и лишаване от право по чл. 37, ал. 1, т. 6 или 7.

Чл. 189. (1) (Изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 27 от 2009 г.) Който системно използува за вършене на просия лице, намиращо се под негови грижи, се наказва с лишаване от свобода до една година или с глоба от хиляда до три хиляди лева.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) Ако деецът е родител или настойник на пострадалия, наказанието е лишаване от свобода до две години или пробация, както и обществено порицание.

Чл. 190. (Изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г., изм. - ДВ, бр. 16 от 2019 г.) (1) Който принуди другиго да заживее съпружески с някого, като употреби за това сила, заплашване или злоупотреба с власт, се наказва с лишаване от свобода от една до шест години.

(2) Наказанието по ал. 1 се налага и на лице, което отвлече другиго, с цел да го принуди да заживее съпружески с някого.

(3) Наказанието по ал. 1 се налага и на лице, което, с цел да принуди другиго да заживее съпружески с него или с друго лице, чрез въвеждане в заблуждение го склони да премине на територията на друга държава.

(4) Наказанието по ал. 1 се налага и на лице, което по какъвто и да е начин склонява лице, което не е могло да разбира свойството и значението на извършеното, да заживее съпружески с другиго.

(5) Наказанието е лишаване от свобода от три до осем години, когато деянието по предходните алинеи е извършено:

1. от родител, друг сродник или настойник;

2. по отношение на непълнолетно лице;

3. по отношение на две или повече лица;

4. с користна цел.

Чл. 191. (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) Пълнолетно лице, което, без да е сключило брак, заживее съпружески с лице от женски пол, ненавършило 16-годишна възраст, се наказва с лишаване от свобода до две години или с пробация, както и с обществено порицание.

(2) (Нова - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) Пълнолетно лице, което склони или улесни непълнолетно лице от мъжки пол и лице от женски пол, което не е навършило 16-годишна възраст, да заживеят съпружески, без да са сключили брак, се наказва с лишаване от свобода до две години или с пробация.

(3) (Предишна ал. 2 - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 89 от 1986 г.) Ако деянието по предходните алинеи е извършено с лице, ненавършило 14-годишна възраст, наказанието е лишаване от свобода от две до пет години.

(4) (Предишна ал. 3, изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., отм. - ДВ, бр. 16 от 2019 г.)

Чл. 192. (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 26 от 2010 г.) Родител или друг сродник, който получи откуп, за да разреши на своя дъщеря или сродница, ненавършила

16-годишна възраст, да заживее съпружески с другиго, се наказва с лишаване от свобода до две години или с глоба до три хиляди лева.

(2) (Нова - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г.) Същото наказание се налага и на този, който дава или посредничи при даването на такъв откуп.

Чл. 192а. (Нов - ДВ, бр. 26 от 2004 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 27 от 2009 г.) Който без надлежно разрешение приеме на работа лице, ненавършило 18-годишна възраст, се наказва с лишаване от свобода до шест месеца и глоба от хиляда до три хиляди лева.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 27 от 2009 г.) Ако деянието по ал. 1 е извършено по отношение на лице, ненавършило 16-годишна възраст, наказанието е лишаване от свобода до една година и глоба от три хиляди до пет хиляди лева.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 27 от 2009 г.) Ако деянието по ал. 1 е извършено повторно, наказанието е лишаване от свобода до една година и глоба от две хиляди до пет хиляди лева, а по ал. 2 - лишаване от свобода до три години и глоба от три хиляди до осем хиляди лева.

Чл. 193. (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 89 от 1986 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) Който опие с алкохолни напитки лице, ненавършило 18-годишна възраст, или невменяем, се наказва с лишаване от свобода до шест месеца или с глоба до петстотин лева.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г., изм. - ДВ, бр. 27 от 2009 г., изм. - ДВ, бр. 61 от 2025 г., в сила от 29.07.2025 г.) Който продаде алкохолна напитка, тютюнево изделие, бездимно тютюнево изделие на лице, ненавършило 18-годишна възраст, или на лице, което не разбира свойството или значението на извършеното, се наказва с пробация и с глоба от две хиляди до пет хиляди лева.

(3) (Нова - ДВ, бр. 61 от 2025 г., в сила от 29.07.2025 г.) Който продаде диазотен оксид - райски газ, на лице, ненавършило 18-годишна възраст, или на лице, което не разбира свойството или значението на извършеното, се наказва с лишаване от свобода до четири години и с глоба от пет хиляди до десет хиляди лева.

(4) (Нова - ДВ, бр. 61 от 2025 г., в сила от 29.07.2025 г.) Ако деянието по ал. 2 и 3 се извършва системно, наказанието е:

1. в случаите по ал. 2 - лишаване от свобода до четири години и глоба от пет хиляди до двадесет хиляди лева;
2. в случаите по ал. 3 - лишаване от свобода от една до шест години и глоба от двадесет хиляди до петдесет хиляди лева.

Особена разпоредба

Чл. 193а. (Нов - ДВ, бр. 62 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., доп. - ДВ, бр. 26 от 2004 г., отм. - ДВ, бр. 26 от 2010 г., нов - ДВ, бр. 16 от 2019 г.) За престъпление по чл. 182, ал. 2 наказателното преследване се възбужда по тъжба на пострадалия.

Глава пета.
ПРЕСТЪПЛЕНИЯ ПРОТИВ СОБСТВЕНОСТТА (Загл. изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г.)

Раздел I.
Кражба

Чл. 194. (1) (Изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г.) Който отнеме чужда движима вещ от владението на другиго без негово съгласие с намерение противозаконно да я присвои, се наказва за кражба с лишаване от свобода до осем години.

(2) Кражба има и тогава, когато част от вещта принадлежи на виновния.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) В маловажни случаи наказанието е лишаване от свобода до една година или пробация, или глоба от сто до триста лева.

Чл. 195. (1) (Изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г.) За кражба наказанието е лишаване от свобода от една до десет години:

1. ако е извършена във време на пожар, наводнение, корабокрушение, катастрофа, война или друго обществено бедствие;

2. (изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г.) ако откраднатата вещ не е под постоянен надзор;

3. ако е извършена чрез разрушаване, повреждане или подкопаване на прегради, здраво направени за защита на лица или имот;

4. (изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г.) ако за извършването на кражбата е използувано моторно превозно средство, техническо средство или специален начин;

5. ако е извършена от две или повече лица, сговорили се предварително за нейното осъществяване, когато не представлява маловажен случай;

6. ако кражбата е извършена от длъжностно лице, което се е възползувало от служебното си положение;

7. в немаловажни случаи, ако е извършена повторно;

8. (нова - ДВ, бр. 10 от 1993 г.) ако кражбата е извършена от гроб на покойник;

9. (нова - ДВ, бр. 62 от 1997 г.) ако кражбата е извършена от лице по чл. 142, ал. 2, точки 6 и 8;

10. (нова - ДВ, бр. 26 от 2004 г., изм. - ДВ, бр. 33 от 2011 г., в сила от 27.05.2011 г.) ако предмет на кражбата са взривни вещества, пиротехнически изделия, оръжия или боеприпаси за огнестрелни оръжия;

11. (нова - ДВ, бр. 101 от 2017 г., изм. - ДВ, бр. 61 от 2025 г., в сила от 31.01.2026 г.) ако кражбата е с цел набавяне на средства за извършване на престъпление по раздел I от глава първа "а" и по чл. 114м, ал. 2 и 3, чл. 114о, ал. 1 и 2 и чл. 114р;

12. (нова - ДВ, бр. 7 от 2019 г.) ако предмет на кражбата е моторно превозно средство.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., в сила от 01.01.2005 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 26 от 2004 г., в сила от 01.01.2004 г., изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) За кражба в големи размери наказанието е лишаване от свобода от три до петнадесет години, като съдът може да постанови конфискация до една втора от имуществото на виновния.

(3) (Нова - ДВ, бр. 26 от 2004 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2006 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 93 от 2009 г., в сила от 25.12.2009 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 33 от 2011 г., в сила от 27.05.2011 г., изм. - ДВ, бр. 79 от 2015 г., в сила от 01.11.2015 г.) Наказанието по ал. 2 се налага и за кражба на взривни вещества, огнестрелни оръжия или боеприпаси за огнестрелни оръжия от структурните звена на Министерството на вътрешните работи, от Министерството на отбраната, от Българската армия и от структурите на подчинение на министъра на отбраната, от Държавна агенция "Държавен резерв и военновременни запаси", от Държавна агенция "Национална сигурност", от Главна дирекция "Охрана" и Главна дирекция "Изпълнение на наказанията" при Министерството на правосъдието, от Държавна агенция "Разузнаване" и Националната служба за охрана.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., предишна ал. 3 - ДВ, бр. 26 от 2004 г., изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) В маловажни случаи по точки 2 и 6 на ал. 1 наказанието е лишаване от свобода до една година или пробация, или глоба от сто до триста лева.

(5) (Предишна ал. 4, изм. - ДВ, бр. 26 от 2004 г., изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г., изм. - ДВ, бр. 7 от 2019 г.) За приготовление към кражба по ал. 1, точки 3, 4 и 12 наказанието е лишаване от свобода до три години или пробация.

Чл. 196. (1) (Изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г.) За кражба, която представлява опасен рецидив, наказанието е:

1. в случаите на чл. 194, ал. 1 - лишаване от свобода от две до десет години;

2. (доп. - ДВ, бр. 26 от 2004 г.) в случаите на чл. 195, ал. 1 и 2 - лишаване от свобода от три до петнадесет години, а в случаите по чл. 195, ал. 3 - лишаване от свобода от пет до петнадесет години.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., в сила от 01.01.2005 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 26 от 2004 г., в сила от 01.01.2004 г., изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) Съдът може да постанови конфискация до една втора от имуществото на виновния.

Чл. 196а. (Нов - ДВ, бр. 89 от 1986 г., изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.) За кражба в особено големи размери, представляваща особено тежък случай, наказанието е лишаване от свобода от десет до двадесет години и конфискация на цялото или на част от имуществото на виновния.

Чл. 197. Ако до приключване на съдебното следствие в първоинстанционния съд откраднатата вещ бъде върната или заместена, наказанието е:
1. в случаите на чл. 194, ал. 1 - лишаване от свобода до пет години;

2. (изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 26 от 2004 г., изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) в случаите на чл. 194, ал. 3 и 195, ал. 4 - пробация или глоба от сто до триста лева;

3. (изм. - ДВ, бр. 89 от 1986 г.) в случаите на чл. 195, ал. 1, точки 2-6 - лишаване от свобода до осем години;

4. (изм. - ДВ, бр. 89 от 1986 г.) в случаите на чл. 195, ал. 2 във връзка с чл. 194 или с чл. 195, ал. 1, точки 2 - 6 - лишаване от свобода до осем години;

5. (нова - ДВ, бр. 89 от 1986 г.) в случаите на чл. 196а - лишаване от свобода от осем до двадесет години.

Чл. 197а. (Нов - ДВ, бр. 89 от 1986 г., отм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г.)

Раздел II.
Грабеж

Чл. 198. (1) (Изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г.) Който отнеме чужда движима вещ от владението на другиго с намерение противозаконно да я присвои, като употреби за това сила или заплашване, се наказва за грабеж с лишаване от свобода от три до десет години.

(2) Под заплашване се разбира застрашаване с такова непосредствено деяние, което излага на тежка опасност живота, здравето, честта или имота на заплашения или на друго някое присъствуващо лице.

(3) Грабеж е и всяка кражба, при която завареният на мястото на престъплението употреби сила или заплашване, за да запази владението върху откраднатата вещ.

(4) Грабеж има и когато за отнемане на вещта лицето е било приведено в безсъзнание или поставено в беззащитно състояние.

Чл. 199. (1) (Изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г.) За грабеж на вещи:

1. в големи размери;

2. извършен от две или повече лица, сговорили се предварително да вършат кражби или грабежи;

3. придружен с тежка или със средна телесна повреда;

4. (изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г.) представляващ опасен рецидив;

5. (нова - ДВ, бр. 92 от 2002 г.) извършен от лице, което действа по поръчение или в изпълнение на решение на организирана престъпна група,

(изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) наказанието е лишаване от свобода от пет до петнадесет години, като съдът може да постанови и конфискация до една втора от имуществото на виновния.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 89 от 1986 г., изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., доп. - ДВ, бр. 50 от 1995 г.) За грабеж на движима вещ:

1. придружен с тежка или със средна телесна повреда, от които е последвала смърт;

2. придружен с убийство или с опит за убийство;

3. (Изм. - ДВ, бр. 153 от 1998 г.) в особено големи размери, ако деецът е бил въоръжен, наказанието е лишаване от свобода от петнадесет до двадесет години, доживотен затвор или доживотен затвор без замяна. Съдът може да постанови и конфискация на цялото или на част от имуществото на виновния.

Чл. 200. За приготовление към грабеж по чл. 198 наказанието е лишаване от свобода до две години, а по чл. 199 - лишаване от свобода до три години.

Раздел III.
Присвоявания

Чл. 201. (1) (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., доп. - ДВ, бр. 50 от 1995 г., доп. от ДВ, бр. 50 от 1995 г. е обявено за противоконституционно с РКС № 19 от 1995 г. - ДВ, бр. 97 от 1995 г., изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г., предишен текст на чл. 201 - ДВ, бр. 83 от 2019 г.) Длъжностно лице, което присвои чужди пари, вещи или други ценности, връчени в това му качество или поверени му да ги пази или управлява, се наказва за длъжностно присвояване с лишаване от свобода до осем години, като съдът може да постанови конфискация до една втора от имуществото на виновния и да го лиши от права по чл. 37, ал. 1, точки 6 и 7.

(2) (Нова - ДВ, бр. 83 от 2019 г.) Наказанието по ал. 1 се налага и когато деянието е извършено от чуждо длъжностно лице.

Чл. 202. (1) За длъжностно присвояване наказанието е лишаване от свобода от една до десет години:

1. ако за улесняването му е извършено и друго престъпление, за което по закон не се предвижда по-тежко наказание;

2. (изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г.) ако е извършено от две или повече лица, сговорили се предварително.

(2) За длъжностно присвояване наказанието е лишаване от свобода от три до петнадесет години:

1. (изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г.) ако е в големи размери,

2. (изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г.) ако представлява опасен рецидив или

3. (нова - ДВ, бр. 92 от 2002 г.) ако присвоените средства са от фондове, принадлежащи на Европейския съюз или предоставени от Европейския съюз на българската държава.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., в сила от 01.01.2005 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 26 от 2004 г., в сила от 01.01.2004 г., изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) В случаите на предходните алинеи съдът лишава виновния от права по чл. 37, ал. 1, т. 6 и 7. Съдът може да постанови и конфискация по ал. 1 до една втора, а по ал. 2 - на част или на цялото имущество на виновния.

Чл. 203. (1) (Изм. - ДВ, бр. 89 от 1986 г., изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.) За длъжностно присвояване в особено големи размери, представляващо особено тежък случай, наказанието е лишаване от свобода от десет до двадесет години.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., в сила от 01.01.2005 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 26 от 2004 г., в сила от 01.01.2004 г.) Съдът постановява конфискация на цялото или на част от имуществото на виновния и го лишава от права по чл. 37, ал. 1, точки 6 и 7.

Чл. 204. В маловажни случаи на длъжностно присвояване наказанието е:

а) (изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) по чл. 201 - лишаване от свобода до една година или пробация, или глоба от сто до триста лева.

б) (изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) по чл. 202, ал. 1 - лишаване от свобода до две години или пробация.

Чл. 205. (1) Ако присвоените пари, вещи или ценности бъдат внесени или заместени до приключване на съдебното следствие в първоинстанционния съд, наказанието е:

1. (изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г.) в случаите на чл. 201 - лишаване от свобода до пет години;

2. (изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г.) в случаите на чл. 202, ал. 1 - лишаване от свобода от една до седем години;

3. в случаите на чл. 202, ал. 2 - лишаване от свобода от три до десет години;

4. (изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 89 от 1986 г.) в случаите на чл. 203 - лишаване от свобода от осем до двадесет години;

5. (изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) в случаите на чл. 204, буква "а" - пробация или глоба от сто до триста лева;

6. (изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) в случаите на чл. 204, буква "б" - лишаване от свобода до шест месеца или пробация.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.) В случаите на точки 2, 3 и 4 на предходната алинея съдът постановява и лишаване от права по чл. 37, ал. 1, точки 6 и 7, като в случаите по точка 3 може да постанови конфискация до една втора от имуществото на виновния, а в случаите по точка 4 постановява конфискация на част или на цялото имущество.

Чл. 206. (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 26 от 2010 г.) Който противозаконно присвои чужда движима

вещ, която владее или пази, се наказва за обсебване с лишаване от свобода от една до шест години.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 92 от 2002 г.) Обсебване има и когато част от вещта принадлежи на дееца, както и когато вещта принадлежи на дееца, но е обременена със залог и деецът се разпореди с нея неправомерно, без да запази правата на заложния кредитор, или когато деецът заложи чужда вещ, с което се затруднява удовлетворяването на кредитора.

(3) (Нова - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.) Ако обсебването е в големи размери или представлява опасен рецидив, наказанието е лишаване от свобода от три до десет години, като съдът лишава виновния от права по чл. 37, ал. 1, точки 6 и 7 и може да постанови конфискация на част или на цялото му имущество.

(4) (Нова - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.) За обсебване в особено големи размери, представляващо особено тежък случай, наказанието е лишаване от свобода от пет до петнадесет години, като съдът постановява и лишаване от права по чл. 37, ал. 1, точки 6 и 7 и конфискация на част или на цялото имущество на виновния.

(5) (Предишна ал. 3, изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) В маловажни случаи наказанието е лишаване от свобода до една година или пробация, или глоба от сто до триста лева.

(6) (Предишна ал. 4, изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г.) Ако присвоеното имущество бъде внесено или заместено до приключване на съдебното следствие в първоинстанционния съд, наказанието е:

1. по ал. 1 - лишаване от свобода до три години;

2. по ал. 3 - лишаване от свобода от две до осем години;

3. по ал. 4 - лишаване от свобода от три до дванадесет години;

4. (изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) по ал. 5 - пробация или глоба от сто до триста лева.

(7) (Нова - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.) В случаите на точка 2 на предходната алинея съдът може да постанови конфискация до една втора от имуществото на виновния и да го лиши от права по чл. 37, ал. 1, точки 6 и 7, а в случаите на точка 3 постановява конфискация на част или на цялото имущество на виновния и го лишава от права по чл. 37, ал. 1, точки 6 и 7.

Чл. 207. (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., попр. - ДВ, бр. 31 от 1982 г., изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г.) Който намери чужда

движима вещ и в продължение на една седмица не съобщи за нея на собственика, на властта или на този, който я е загубил, се наказва с глоба от сто до триста лева.

(2) Същото наказание се налага и на този, който противозаконно присвои чужда вещ, която е попаднала у него случайно или по погрешка.

Чл. 208. (1) (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 26 от 2004 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 27 от 2009 г., в сила от 10.04.2009 г.) Който открие съкровище и в продължение на седем дни не съобщи на властта, се наказва с пробация или с глоба от петстотин до хиляда лева.

(2) (Нова - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 26 от 2004 г., изм. - ДВ, бр. 27 от 2009 г., в сила от 10.04.2009 г.) Който, като търси, открие съкровище и в продължение на две седмици не съобщи на властта, се наказва с лишаване от свобода до три години или с глоба от хиляда до пет хиляди лева.

(3) (Предишна ал. 2, изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 26 от 2004 г.) Ако съкровището е в особено големи размери, наказанието е: по ал. 1 - лишаване от свобода до две години или глоба от пет хиляди до десет хиляди лева, а по ал. 2 - лишаване от свобода до пет години или глоба от пет хиляди до десет хиляди лева.

(4) (Нова - ДВ, бр. 27 от 2009 г., в сила от 10.04.2009 г.) Когато съкровището съдържа културна ценност или деянието по ал. 1 - 3 е извършено повторно, наказанието е: по ал. 1 - лишаване от свобода до две години и глоба до пет хиляди лева, по ал. 2 - лишаване от свобода до пет години и глоба от пет хиляди до десет хиляди лева, а по ал. 3 - лишаване от свобода от една до шест години и глоба от десет хиляди до двадесет хиляди лева.

(5) (Нова - ДВ, бр. 27 от 2009 г., в сила от 10.04.2009 г.) Когато деянието по ал. 2 - 4 е извършено по поръчение или в изпълнение на решение на организирана престъпна група или представлява опасен рецидив, наказанието е лишаване от свобода от две до осем години и глоба от десет хиляди до тридесет хиляди лева.

(6) (Нова - ДВ, бр. 26 от 2004 г., предишна ал. 4 - ДВ, бр. 27 от 2009 г., в сила от 10.04.2009 г.) Предметът на престъплението се отнема в полза на държавата, а ако липсва или е отчужден, се присъжда неговата равностойност.

Раздел IV.
Измама

Чл. 209. (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 26 от 2010 г.) Който с цел да набави за себе си или за другиго имотна облага възбуди или поддържа у някого заблуждение и с това причини нему или другиму имотна вреда, се наказва за измама с лишаване от свобода от една до шест години.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 26 от 2010 г.) Който със същата цел използва заблуждението, неопитността или неосведомеността на някого и с това причини нему или другиму имотна вреда, се наказва с лишаване от свобода до пет години.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) В маловажни случаи по предходните алинеи наказанието е лишаване от свобода до една година или пробация.

Чл. 210. (1) За измама наказанието е лишаване от свобода от една до осем години:

1. ако деецът се е представил за длъжностно лице или за лице, което действува по поръка на властта;

2. (изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г.) ако е извършена от две или повече лица, сговорили се предварително за нейното извършване;

3. (доп. - ДВ, бр. 26 от 2004 г.) ако измамата е извършена от длъжностно лице или от пълномощник в кръга на неговата длъжност или пълномощие или от лице, което непосредствено извършва по занятие сделки с валута в наличност;

4. ако е извършена повторно в немаловажни случаи;

5. (нова - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г.) ако причинената вреда е в големи размери.

(2) (Нова - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г.) В случаите на точки 4 и 5 съдът може да постанови конфискация до една втора от имуществото на виновния.

Чл. 211. (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., в сила от 01.01.2005 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 26 от 2004 г., в сила от 01.01.2004 г., изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) Когато измамата по чл. 209, ал. 1 и 2 и по 210 е в особено големи размери, представляваща особено тежък случай или представлява опасен рецидив, наказанието е лишаване от свобода от три до десет години. Съдът може да постанови конфискация до една втора от имуществото на виновния.

Чл. 212. (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 26 от 2010 г.) Който чрез използване на документ с невярно съдържание или на неистински или преправен документ получи без правно основание чуждо движимо или недвижимо имущество с намерение да го присвои, се наказва с лишаване от свобода от две до осем години.

(2) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 27 от 2009 г.) Наказанието по ал. 1 се налага и на онзи, който чрез съставяне на документ с невярно съдържание или на неистински или преправен

документ съзнателно даде възможност на друго физическо или юридическо лице да получи без правно основание такова имущество.

(3) (Нова - ДВ, бр. 92 от 2002 г.) Когато имуществото е от фондове, принадлежащи на Европейския съюз или предоставено от тях на българската държава, наказанието е лишаване от свобода от три до десет години.

(4) (Предишна ал. 3 - ДВ, бр. 92 от 2002 г.) Ако имуществото по предходните алинеи е в големи размери или деянието представлява опасен рецидив, наказанието е лишаване от свобода от три до петнадесет години.

(5) (Предишна ал. 4 - ДВ, бр. 92 от 2002 г.) За документна измама в особено големи размери, представляваща особено тежък случай, наказанието е лишаване от свобода от десет до двадесет години.

(6) (Предишна ал. 5 - ДВ, бр. 92 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) В маловажни случаи по алинеи 1 и 2 наказанието е лишаване от свобода до две години или пробация.

(7) (Предишна ал. 6 - ДВ, бр. 92 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г., изм. - ДВ, бр. 27 от 2009 г.) В случаите на ал. 1 съдът може да постанови конфискация до една втора от имуществото на виновния и да го лиши от права по чл. 37, ал. 1, точки 6 и 7, а в случаите на ал. 3, 4 и 5 постановява конфискация на част или на цялото имущество на виновния и го лишава от права по чл. 37, ал. 1, точки 6 и 7.

Чл. 212а. (Нов - ДВ, бр. 92 от 2002 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 38 от 2007 г.) Който с цел да набави за себе си или за другиго облага възбуди или поддържа заблуждение у някого, като внесе, измени, изтрие или заличи компютърни данни или използва чужд електронен подпис и с това причини на него или на другиго вреда, се наказва за компютърна измама с лишаване от свобода от една до шест години и глоба до шест хиляди лева.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 38 от 2007 г.) Същото наказание се налага и на този, който, без да има право, внесе, измени, изтрие или заличи компютърни данни, за да получи нещо, което не му се следва.

Чл. 212б. (Нов - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., предишен чл. 212а - ДВ, бр. 92 от 2002 г.) (1) Ако полученото имущество по чл. 212 бъде върнато или заместено до приключване на съдебното следствие в първоинстанционния съд, наказанието е:

1. по ал. 1 и 2 - лишаване от свобода до пет години;

2. по ал. 3 - лишаване от свобода от две до осем години;

3. (доп. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г., изм. - ДВ, бр. 39 от 2024 г.) по ал. 4 - лишаване от свобода от две до десет години, а в случаите по ал. 5 - лишаване от свобода от пет до петнадесет години;

4. (изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г., изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.) по ал. 6 - пробация или глоба от сто до триста лева.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.) В случаите по точка 2 на предходната алинея съдът може да постанови конфискация до една втора от имуществото на виновния и да го лиши от права по чл. 37, ал. 1, точки 6 и 7, а по точка 3 постановява конфискация на част или на цялото имущество на виновния и го лишава от права по чл. 37, ал. 1, точки 6 и 7.

Чл. 213. (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г.) Който разруши, повреди или унищожи с измамлива цел свое осигурено имущество, се наказва с лишаване от свобода до три години и с глоба от сто до триста лева.

Раздел V.
Изнудване

Чл. 213а. (Нов - ДВ, бр. 62 от 1997 г.) (1) Който с цел да принуди другиго да се разпореди с вещ или със свое право или да поеме имуществено задължение го заплаши с насилие, разгласяване на позорящи обстоятелства, увреждане на имущество или друго противозаконно действие с тежки последици за него или негови ближни, се наказва с лишаване от свобода от една до шест години и глоба от хиляда до три хиляди лева.

(2) Наказанието е лишаване от свобода от две до осем години и глоба от три хиляди до пет хиляди лева, когато деянието е:

1. придружено със заплаха за убийство или тежка телесна повреда;

2. придружено с причиняване на лека телесна повреда;

3. придружено с отнемане, унищожаване или повреждане на имущество;

4. извършено от две или повече лица;

5. извършено от лице по чл. 142, ал. 2, точки 6 и 8;

6. извършено от въоръжено лице;

7. извършено повторно в немаловажни случаи.

(3) Наказанието е лишаване от свобода от пет до петнадесет години и глоба от пет хиляди до десет хиляди лева, като съдът може да постанови конфискация до 1/2 от имуществото на дееца, когато:

1. е причинена средна или тежка телесна повреда, ако за извършеното престъпление не се предвижда налагане на по-тежко наказание;

2. са причинени значителни имуществени вреди;

3. деянието е извършено от организация или група или по поръчение на лице, организация или група;

4. деянието е придружено с взрив или палеж;

5. деянието е извършено от или с участието на длъжностно лице;

6. деянието е извършено спрямо длъжностно лице във връзка със службата му;

7. деянието представлява опасен рецидив.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 153 от 1998 г.) Наказанието е лишаване от свобода от петнадесет до двадесет години или доживотен затвор, или доживотен затвор без замяна, като съдът може да постанови конфискация на част или на цялото имущество на дееца, когато деянието е:

1. придружено с тежка или средна телесна повреда, от която е последвала смърт;
2. придружено с убийство или с опит за убийство.

Чл. 214. (1) (Изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 50 от 1995 г., изм. - ДВ, бр. 62 от 1997 г.) Който с цел да набави за себе си или за другиго имотна облага принуди някого чрез сила или заплашване да извърши, да пропусне или да претърпи нещо противно на волята му и с това причини нему или другиму имотна вреда, се наказва за изнудване с лишаване от свобода от една до шест години и глоба от хиляда до три хиляди лева, като съдът може да наложи конфискация до 1/2 от имуществото на дееца.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 50 от 1995 г., изм. - ДВ, бр. 62 от 1997 г.) За изнудване при условията на чл. 213а, ал. 2, 3 и 4 наказанието е:

1. по ал. 2 - лишаване от свобода от две до десет години и глоба от четири хиляди до шест хиляди лева, като съдът може да постанови конфискация до 1/2 от имуществото на дееца;

2. по ал. 3 - лишаване от свобода от пет до петнадесет години, глоба от пет хиляди до десет хиляди лева и конфискация до 1/2 от имуществото на дееца;

3. (Изм. - ДВ, бр. 153 от 1998 г.) по ал. 4 - лишаване от свобода от петнадесет до двадесет години, доживотен затвор или доживотен затвор без замяна и конфискация на не по-малко от 1/2 от имуществото на дееца.

(3) (Нова - ДВ, бр. 50 от 1995 г.) За изнудване наказанието е от пет до петнадесет години лишаване от свобода и глоба до петстотин лева, като съдът може да постанови конфискация до една втора част от имуществото на виновния, ако:

1. е придружено с тежка или със средна телесна повреда;

2. деянието представлява опасен рецидив.

Чл. 214а. (Нов - ДВ, бр. 62 от 1997 г.) За приготовление към престъпление по чл. 213а и 214 наказанието е лишаване от свобода от една до три години.

Раздел VI.
Вещно укривателство

Чл. 215. (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., доп. - ДВ, бр. 62 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 26 от 2010 г.) Който с цел да набави за себе си или за другиго имотна облага укрие, придобие или спомогне да бъдат отчуждени чужди движими вещи, за които знае или предполага, че са придобити от другиго чрез престъпление или чрез друго обществено опасно деяние, се наказва с лишаване от свобода от една до шест години, но с наказание, не по-тежко от предвиденото за самото престъпление.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 95 от 1975 г., изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 62 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 26 от 2010 г.) Наказанието е лишаване от свобода от три до десет години и глоба от пет хиляди до десет хиляди лева, ако укривателството:

1. е в големи размери;

2. е с вещи, поставени под специален режим;

3. се извършва по занаят;

4. е извършено повторно или представлява опасен рецидив.

Раздел VII.
Унищожаване и повреждане

Чл. 216. (1) (Изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г.) Който унищожи или повреди противозаконно чужда движима или недвижима вещ, се наказва с лишаване от свобода до пет години.

(2) (Нова - ДВ, бр. 92 от 2002 г.) Който унищожи, разруши или повреди свое ипотекирано или заложено имущество, се наказва с лишаване от свобода до пет години и глоба до две хиляди лева.

(3) (Нова - ДВ, бр. 92 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 101 от 2017 г.) Който, като осъществи нерегламентиран достъп до информационна система от значение за предприятие, учреждение, юридическо или физическо лице, и по този начин унищожи или повреди чуждо имущество, се наказва с лишаване от свобода от една до шест години и глоба до десет хиляди лева.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., предишна ал. 2, изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г.) В маловажни случаи наказанието е лишаване от свобода до шест месеца или глоба от сто до триста лева.

(5) (Изм. - ДВ, бр. 62 от 1997 г., предишна ал. 3 - ДВ, бр. 92 от 2002 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 26 от 2004 г., изм. - ДВ, бр. 67 от 2023 г.) Наказанието е лишаване от свобода до десет години, като съдът може да постанови и лишаване от права по чл. 37, ал. 1, т. 6 и 7, когато:

1. деянието е свързано с унищожаване или повреждане на елементи от далекосъобщителната мрежа;

2. от деянието са причинени значителни вреди или са настъпили други тежки последици;

3. деянието е извършено от лице по чл. 142, ал. 2, т. 6 и 8;

4. деянието е извършено по расистки, ксенофобски или свързани със сексуалната ориентация подбуди.

(6) (Изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., предишна ал. 4, изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г.) Ако деянието по ал. 1, 2, 3 и 5 е извършено по непредпазливост, наказанието е лишаване от свобода до две години или глоба от сто до триста лева.

Чл. 216а. (Нов - ДВ, бр. 26 от 2004 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 33 от 2011 г., в сила от 27.05.2011 г.) Който сам или чрез другиго неправомерно наруши целостта на съоръжения или обекти от електропреносна или електроразпределителна мрежа, от газотранспортна или топлопреносна система, от система за пренос на течни горива, или на водоснабдителна или канализационна система, с което създаде условия за отклоняване на електрическа енергия, природен газ, течни горива, топлинна енергия или вода, или отвеждане на отпадъчна вода, се наказва с лишаване от свобода до пет години и глоба до двадесет хиляди лева.

(2) (Нова - ДВ, бр. 84 от 2023 г.) Същото наказание се налага и на онзи, който сам или чрез другиго предизвика смущения или прекъсване снабдяването с вода, електроенергия или други основни природни ресурси, от които може да възникне опасност за живота на хората.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 33 от 2011 г., в сила от 27.05.2011 г., предишна ал. 2, доп. - ДВ, бр. 84 от 2023 г.) Ако деянието по ал. 1 или 2 е извършено повторно, наказанието е лишаване от свобода от една до десет години и глоба до тридесет хиляди лева.

Раздел VIII.
Злоупотреба на доверие

Чл. 217. (Изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г.) Който съзнателно ощети чуждо имущество, поверено му да го управлява или пази, се наказва с лишаване от свобода до три години или с глоба от сто до триста лева.

(2) Със същото наказание се наказва представител или пълномощник, който съзнателно действа против законните интереси на представлявания.

(3) (Нова - ДВ, бр. 92 от 2002 г.) С наказанието по ал. 1 се наказва и този, който се разпореди със запорирана или заложена вещ, оставена му за пазене.

(4) (Предишна ал. 3 - ДВ, бр. 92 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г.) Ако от горните деяния са последвали значителни или невъзстановими щети, наказанието е лишаване от свобода до пет години и глоба от сто до триста лева.

Особена разпоредба

Чл. 218. (Отм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г.)

Допълнителни разпоредби

(Загл. изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г.)

Чл. 218а. (Нов - ДВ, бр. 89 от 1979 г., изм. - ДВ, бр. 89 от 1986 г., отм. - бр. 10 от 1993 г.)

Чл. 218б. (Нов - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 62 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 21 от 2000 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 26 от 2004 г., изм. - ДВ, бр. 26 от 2010 г.) За деяния по чл. 194, ал. 3, чл. 195, ал. 4, чл. 204, буква "а", чл. 206, ал. 1 и 5 и чл. 207 и за вещно укривателство във връзка с тях, когато стойността на предмета е до размера на две минимални работни заплати за страната, установени към датата на извършване на деянието, наказанието е глоба от сто до триста лева, налагана по административен ред, ако предметът на престъплението е възстановен или заместен.

(2) Разпоредбата на предходната алинея не се прилага, когато:

1. (изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 62 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 21 от 2000 г.) деецът в продължение на една година е извършил две или повече деяния, общата стойност на предмета на които е над сто и петдесет лева;

2. деецът е осъждан за такова престъпление, както и ако му е налагано административно наказание за такова деяние и не е изтекла една година от извършването му;

3. (изм. - ДВ, бр. 33 от 2011 г., в сила от 27.05.2011 г.) предметът на деянието е оръжие, боеприпаси за огнестрелно оръжие, взривни, отровни или наркотични вещества, пиротехнически изделия, бойна и друга специална техника.

Чл. 218в. (Нов - ДВ, бр. 89 от 1986 г., изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 26 от 2010 г.) Наказателното преследване се възбужда по тъжба на пострадалия в следните случаи:

1. за престъпления по чл. 216, ал. 4 и 6 и чл. 217, ал. 1 и 2, когато предмет на престъплението е частно имущество;

2. за кражба, обсебване, измама и изнудване, когато предмет на престъплението е частно имущество, ако пострадалият е съпруг, възходящ, низходящ или роднина по съребрена линия до втора степен на виновния или живее с него в едно домакинство, или е настойник или попечител на виновния.

Глава шеста.
ПРЕСТЪПЛЕНИЯ ПРОТИВ СТОПАНСТВОТО

Раздел I.
Общи стопански престъпления

Чл. 219. (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 62 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 26 от 2010 г.) Длъжностно лице, което не положи достатъчно грижи за ръководенето, управлението, стопанисването или запазването на повереното му имущество или за възложената му работа и от това последва значителна повреда, унищожение или разпиляване на имуществото или други значителни щети на предприятието или на стопанството, се наказва с лишаване от свобода до шест години и глоба до пет хиляди лева.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 95 от 1975 г., изм.- ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 62 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 26 от 2010 г.) Който въпреки задълженията си не е упражнил достатъчен контрол върху работата на лица, на които е възложено управлението, разпореждането или отчитането на обществено имущество, и от това са

последвали значителни щети на предприятието или на стопанството, се наказва с лишаване от свобода до шест години и глоба до пет хиляди лева.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г., изм. - ДВ, бр. 26 от 2010 г.) Ако деянието по предходните алинеи е извършено умишлено и не съдържа признаците на по-тежко престъпление, наказанието е лишаване от свобода от две до осем години, като съдът може да постанови лишаване от право по чл. 37, ал. 1, точка 6.

(4) (Нова - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г., изм. - ДВ, бр. 26 от 2010 г.) За престъпление по предходните алинеи в особено големи размери, представляващо особено тежък случай, наказанието е по ал. 1 и 2 - лишаване от свобода от три до десет години, а по ал. 3 - лишаване от свобода от три до дванадесет години, като в тези случаи съдът постановява и лишаване от права по чл. 37, ал. 1, точки 6 и 7.

Чл. 220. (1) (Изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г., изм. - ДВ, бр. 26 от 2010 г.) Длъжностно лице, което съзнателно сключи неизгодна сделка и от това произлезе значителна вреда за стопанството или за учреждението, предприятието или организацията, които то представлява, се наказва с лишаване от свобода от една до шест години, като съдът може да постанови лишаване от право по чл. 37, ал. 1, точка 6.

(2) (Нова - ДВ, бр. 89 от 1986 г., изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г., изм. - ДВ, бр. 26 от 2010 г.) В особено тежки случаи по предходната алинея наказанието е от три до десет години лишаване от свобода, като съдът постановява и лишаване от права по чл. 37, ал. 1, точки 6 и 7.

(3) (Нова - ДВ, бр. 62 от 1997 г., отм. - ДВ, бр. 101 от 2001 г.)

Чл. 221. (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1988 г., отм. - ДВ, бр. 1 от 1991 г.)

Чл. 221а. (Нов - ДВ, бр. 27 от 1973 г., попр. бр. 31 от 1982 г., изм. - ДВ, бр. 86 от 1991 г., попр., бр. 90 от 1991 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г.) Който нареди или в нарушение на своите задължения допусне да се вземе и използва за строителство и за други неземеделски нужди неотчуждена или непредадена по установения ред земеделска земя или пасища, се наказва с лишаване от свобода до три години и глоба от сто до триста лева.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г.) Който продължи, нареди или в нарушение на своите задължения допусне да бъде продължено строителството или друго неземеделско ползване върху земи по предходната алинея, след като строежът и другото ползване са били спрени от надлежните органи по установения ред, се наказва с лишаване от свобода до пет години и с глоба от сто до триста лева.

Чл. 221б. (Нов - ДВ, бр. 44 от 1984 г., отм. - ДВ, бр. 1 от 1991 г.)

Чл. 222. (Отм. - ДВ, бр. 1 от 1991 г.)

Чл. 223. (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) Който даде неверни данни относно количеството, качеството или вида на произведеното или на извършената работа с цел да бъде получена имотна облага, която не се следва, ако това не съставлява по-тежко престъпление, се наказва с лишаване от свобода до три години или с пробация.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) Който за произведеното от него или за извършената работа получи възнаграждение, което не му се следва, като знае, че то е определено въз основа на такива неверни данни, ако това не съставлява по-тежко престъпление, се наказва с пробация или с глоба от сто до триста лева.

(3) Придобитото от дееца в резултат на престъпленията по предходните алинеи се връща на съответната организация.

Чл. 224. (1) (Изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г.) Който получи дар или друга имотна облага, за да даде или загдето е дал на чужда държава, чужда организация или дружество, или на чужд гражданин сведения, от които са произлезли или могат да произлязат значителни вреди за стопанството, ако извършеното не представлява по-тежко престъпление, се наказва с лишаване от свобода до пет години и с глоба от сто до триста лева.

(2) Същото наказание се налага и на този, който е дал дара или имотната облага.

(3) Предметът на престъплението се отнема в полза на държавата.

Чл. 225. (Изм. - ДВ, бр. 26 от 1973 г., изм. - ДВ, бр. 95 от 1975 г., изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 89 от 1986 г., изм. - ДВ, бр. 81 от 1990 г., изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г.) Който продаде стока на цена над определената или преди да е определена или утвърдена по установения ред или получи за услуга възнаграждение, по-голямо от законно допустимото, се наказва с лишаване от свобода до две години или с глоба от сто до триста лева.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г.) Ако деянието по предходната алинея е извършено повторно и е немаловажен случай или ако получената в повече сума е значителна, наказанието е лишаване от свобода от шест месеца до три години и глоба от сто до триста лева.

(3) (Нова - ДВ, бр. 26 от 1973 г., изм. - ДВ, бр. 89 от 1986 г., отм. - ДВ, бр. 81 от 1990 г., нова - ДВ, бр. 81 от 1990 г.) Който, след като е наказан за нарушение по чл. 3 от Закона за борба със спекулата, извърши същото нарушение, преди да е изтекла една

година от влизане на наказателното постановление в сила, се наказва с лишаване от свобода до три години.

(4) (Отм., предишна ал. 5 - ДВ, бр. 89 от 1986 г., изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) Който съзнателно състави неверни сведения или представи неверни данни за определяне цена на стока или услуга и от това са последвали или са могли да последват щети за държавно учреждение или предприятие, за обществена организация или за граждани, се наказва с лишаване от свобода до една година или с пробация.

(5) (Отм., предишна ал. 7 - ДВ, бр. 81 от 1990 г., изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.) В случаите, когато по предходните алинеи определи наказание лишаване от свобода, съдът може да постанови и лишаване от право по чл. 37, ал. 1, точка 6 или 7.

(6) (Отм., предишна ал. 5 - ДВ, бр. 89 от 1986 г., отм. - ДВ, бр. 81 от 1990 г., нова - ДВ, бр. 28 от 2020 г., в сила от 24.03.2020 г.) Когато деянието по ал. 1 е извършено при обявено извънредно положение по чл. 84, т. 12 от Конституцията на Република България, наказанието е лишаване от свобода от една до три години и глоба от пет хиляди до десет хиляди лева.

Чл. 225а. (Отм. - ДВ, бр. 1 от 1991 г.)

Чл. 225б. (Нов - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г.) Който за извършена работа или оказана услуга получи имотна облага, която не му се следва, ако извършеното не съставлява по-тежко престъпление, се наказва с лишаване от свобода до две години и с глоба от сто до триста лева.

(2) Ако деянието по предходната алинея е извършено повторно или облагата е в големи размери, наказанието е лишаване от свобода до три години.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г.) В маловажни случаи по ал. 1 наказанието е глоба от сто до триста лева, налагана по административен ред.

(4) Предметът на престъплението се отнема в полза на държавата.

Чл. 225в. (Нов - ДВ, бр. 92 от 2002 г.) (1) Който, като изпълнява работа за юридическо лице или едноличен търговец, поиска или приеме дар или каквато и да е облага, която не му се следва, или приеме предложение или обещание за дар или облага, за да извърши или да не извърши действие в нарушение на задълженията си при осъществяване на търговска дейност, се наказва с лишаване от свобода до пет години или с глоба до двадесет хиляди лева.

(2) Който при осъществяване на търговска дейност предложи, обещае или даде дар или каквато и да е облага на лице, което изпълнява работа в юридическо лице или при едноличен търговец, за да извърши или да не извърши действие в нарушение на неговите

задължения, се наказва с лишаване от свобода до три години или с глоба до петнадесет хиляди лева.

(3) Наказанията по предходните алинеи се налагат и когато със съгласие на лицето по ал. 1 дарът или облагата са предложени, обещани или дадени другиму.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 26 от 2004 г.) Който посредничи да се извърши някое от деянията по предходните алинеи, ако извършеното не представлява по-тежко престъпление, се наказва с лишаване от свобода до една година или глоба до пет хиляди лева.

(5) Предметът на престъплението се отнема в полза на държавата, а ако липсва или е отчужден, се присъжда неговата равностойност.

Чл. 226. (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г.) Който, като използува държавна, кооперативна или друга обществена организация, развива частна стопанска дейност в нарушение на установените разпоредби и по този начин получи значителни неправомерни доходи, се наказва с лишаване от свобода до пет години и с глоба от сто до триста лева.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., предишна ал. 3 - ДВ, бр. 89 от 1986 г., изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г.) Който развива частна стопанска дейност, като я прикрива под форма на държавна, кооперативна или друга обществена организация, се наказва с лишаване от свобода до пет години и глоба от сто до триста лева.

(3) (Предишна ал. 2, изм. - ДВ, бр. 89 от 1986 г., изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) Длъжностно лице от съответната държавна, кооперативна или друга обществена организация, което допусне да се извърши престъплението по предходните алинеи, се наказва с лишаване от свобода до три години или с пробация.

(4) (Нова - ДВ, бр. 26 от 1973 г., изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 89 от 1986 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., в сила от 01.01.2005 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 26 от 2004 г., в сила от 01.01.2004 г., изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) При повторно извършване на престъплението по предходните алинеи или когато неправомерният доход е в големи размери, наказанието е лишаване от свобода от една до осем години.

(5) (Предишна ал. 4 изм. - ДВ, бр. 26 от 1973 г., изм. - ДВ, бр. 89 от 1986 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., в сила от 01.01.2005 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 26 от 2004 г., в сила от 01.01.2004 г., изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) Ако неправомерният доход по предходните алинеи е в особено големи размери и случаят е особено тежък, наказанието е лишаване от свобода от три до дванадесет години.

Чл. 227. (Изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 50 от 1995 г., изм. - ДВ, бр. 81 от 1999 г., в сила от 14.12.1999 г., отм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г., нов - ДВ, бр. 19 от 2012 г.) (1) Който наеме на работа едновременно пет или повече незаконно

пребиваващи на територията на Република България чужденци, се наказва с лишаване от свобода до четири години и с глоба от две хиляди до двадесет хиляди лева.

(2) Наказанието по ал. 1 се налага и на лице, което наеме на работа незаконно пребиваващ на територията на Република България чужденец, за който деецът знае, че е пострадал от трафик на хора.

(3) Който наеме на работа незаконно пребиваващ на територията на Република България чужденец, ненавършил 18-годишна възраст, се наказва с лишаване от свобода до пет години и с глоба от три хиляди до тридесет хиляди лева.

(4) Който системно наема на работа един или повече незаконно пребиваващи на територията на Република България чужденци, се наказва с лишаване от свобода от една до пет години и глоба от пет хиляди до петдесет хиляди лева.

(5) Наказанието по ал. 4 се налага и на лице, което наеме на работа незаконно пребиваващ на територията на Република България чужденец при условия на труд, които съществено се различават от условията на труд на законно наети лица и накърняват човешкото достойнство.

(6) В маловажни случаи по ал. 2 - 4 наказанието е лишаване от свобода до две години или пробация, както и глоба от хиляда до десет хиляди лева.

Чл. 227а. (Нов - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., отм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.)

Раздел I "а".
Престъпления против кредиторите (Нов - ДВ, бр. 107 от 1996 г.)

Чл. 227б. (Нов - ДВ, бр. 107 от 1996 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 85 от 1998 г., изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г., доп. - ДВ, бр. 54 от 2025 г.) Търговец или предприемач по Търговския закон, който изпадне в неплатежоспособност и в 30-дневен срок от спиране на плащанията не заяви това пред съда, се наказва с лишаване от свобода до три години или с глоба до пет хиляди лева.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 26 от 2010 г.) С наказанието по ал. 1 се наказват и лицата, които управляват и представляват търговското дружество или кооперация, ако в 30-дневен срок от спиране на плащанията не са поискали от съда да открие производство по несъстоятелност.

(3) С наказанието по ал. 1 се наказва и прокуристът, който не е изпълнил задължението си по чл. 626, ал. 3 от Търговския закон.

(4) (Нова - ДВ, бр. 62 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 59 от 2006 г., в сила от 01.01.2007 г., доп. - ДВ, бр. 102 от 2015 г., в сила от 01.01.2016 г.) С наказанието по ал. 1 се наказват и

лицата, които, като са били длъжни да уведомят Българската народна банка за изпадане на банка в неплатежоспособност, съгласно Закона за кредитните институции, както и лицата, които, като са били длъжни да уведомят Комисията за финансов надзор за изпадане на застраховател или презастраховател в неплатежоспособност, съгласно Кодекса за застраховането, не са извършили това.

Чл. 227в. (Нов - ДВ, бр. 107 от 1996 г.) (1) (Доп. - ДВ, бр. 54 от 2025 г.) Търговец, предприемач по Търговския закон или длъжник по Закона за несъстоятелност на физическите лица, който след откриване на производство по несъстоятелност:

1. скрие, унищожи, повреди или отчужди безвъзмездно пари, вещи, ценни книжа или други ценности, които могат да послужат за удовлетворяване на неговите кредитори;

2. отчужди пари, вещи, ценни книжа или други ценности, които могат да послужат за удовлетворяване на неговите кредитори, когато даденото значително надхвърля полученото и е извършено в противоречие с нормалното водене на стопанската дейност;

3. опрости или скрие свое вземане;

4. признае или поеме по какъвто и да е начин или удовлетвори несъществуващо задължение;

5. вземе заем, като знае, че не може да го издължи;

6. предостави в кредит принадлежащи му стоки, пари, вещи, ценни книжа или други ценности по начин, противоречащ на нормалното водене на стопанската дейност;

7. противозаконно удовлетвори само един или няколко кредитори или ги обезпечи във вреда на останалите кредитори;

8. унищожи, скрие или преправи търговските си книги или документи или ги води в нарушение на закона по начин, който затруднява установяването на активите и пасивите на неговото предприятие или дейност, ако от изброените деяния са настъпили значителни щети, се наказва за умишлен банкрут с лишаване от свобода до три години.

(2) Когато с деяние по ал. 1 са причинени щети в особено големи размери, представляващо особено тежък случай, наказанието е лишаване от свобода от три до петнадесет години. Съдът постановява и лишаване от права по чл. 37, ал. 1, точки 6 и 7.

Чл. 227г. (Нов - ДВ, бр. 107 от 1996 г.) С наказанията по чл. 227в се наказват и лицата, които управляват и представляват търговското дружество или кооперацията, ако извършат или допуснат да се извършат посочените в същия член деяния, като в случаите на ал. 1 съдът може да постанови и глоба до 500 лв., а по ал. 2 - конфискация на част или на цялото имущество на виновния.

Чл. 227д. (Нов - ДВ, бр. 107 от 1996 г.) (1) Търговец, който:

1. не е водил търговските си дела с грижата на добър търговец или е участвал в очевидно рискови сделки, които не влизат в кръга на обикновената му дейност;

2. правил е лични, семейни или други разходи, очевидно неприсъщи и несвързани с дейността и несъобразени с имущественото му състояние;

3. пропуснал е да състави или е съставил неправилен годишен счетоводен отчет и баланс, като е бил длъжен да направи това,

поради което е обявен в несъстоятелност и от това са последвали щети за кредиторите, се наказва за непредпазлив банкрут с лишаване от свобода до две години, като съдът може да постанови и лишаване от права по чл. 37, ал. 1, т. 6 и 7.

(2) С наказанията по ал. 1 се наказва и търговец, който е обявен в несъстоятелност, без да е изпълнил задълженията си по предшестващ оздравителен план.

(3) С наказанията по ал. 1 се наказват и лицата, които управляват и представляват търговското дружество или кооперацията, ако извършат или допуснат да се извършат посочените в същата алинея деяния.

(4) Лицата по ал. 1-3 не се наказват, ако преди постановяване на присъдата от първата инстанция удовлетворят кредиторите си. Тази разпоредба не се прилага повторно.

Чл. 227е. (Нов - ДВ, бр. 107 от 1996 г.) (1) Търговец, който има задължения към друг търговец, за който има открито производство по несъстоятелност, като знае това и не изпълни задължението си в уговорения или обичайния срок, се наказва с лишаване от свобода до една година или с глоба до 200 лв.

(2) Търговец, който с одобрението, знанието или в интерес на свой кредитор укрие изцяло или отчасти задължение към него и с това причини щета на негов кредитор, се наказва с лишаване от свобода до две години и глоба до 300 лв.

(3) Който, като знае, че за търговец има открито производство по несъстоятелност, укрие или унищожи със съгласието му негови вещи, които принадлежат или биха принадлежали към масата на несъстоятелността, се наказва с лишаване от свобода до две години и глоба до 300 лв.

Раздел II.
Престъпления в отделни стопански отрасли

Чл. 228. (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) (1) Който като ръководител или контролен орган нареди или допусне да се произведат недоброкачествени, нестандартни или некомплектни промишлени произведения или произведения, които не отговарят на установените за тях изисквания за качество, тип или белези, се наказва с лишаване от свобода до три години или с пробация.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) Който в нарушение на служебните си задължения маркира като стандартна или не маркира стока, която не отговаря на съответните изисквания, когато това е задължително, се наказва с лишаване от свобода до една година или с пробация.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 89 от 1986 г., изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г.) Когато произведенията или стоките по предходните алинеи не са в значителни количества или със значителна стойност, наказанието по ал. 1 е глоба от сто до триста лева, а по ал. 2 - глоба от сто до триста лева, налагани по административен ред.

Чл. 229. (Изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) Който като приема селскостопански произведения за сметка на изкупвателна или търговска организация, измами доставчика относно качеството или количеството на тия произведения, се наказва с лишаване от свобода до три години или с пробация, както и с обществено порицание.

Чл. 230. (1) (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) Който наруши наредба, издадена против разпространяването или появяването на заразна болест по домашни животни, се наказва с пробация до шест месеца или с глоба от сто до триста лева.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) Ако от това е последвала зараза, наказанието е лишаване от свобода до една година или пробация.

(3) Ако заразната болест бъде широко разпространена, наказанието е лишаване от свобода до три години.

(4) Съобразно с различията в предходните алинеи се наказва и този, който наруши наредба, издадена за борба против болести и вредители по растенията.

Чл. 231. (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 62 от 1997 г.) Който пуска в продажба промишлени или селскостопански стоки в значителни количества или със значителна стойност, неотговарящи на изискванията, посочени в ал. 1 на чл. 228, без да е обявил изрично тези техни недостатъци, се наказва с лишаване от свобода до две години, с глоба от хиляда до три хиляди лева и с лишаване от право по чл. 37, ал. 1, точка 6.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г.) При маловажни случаи по предходната алинея наказанието е глоба от сто до триста лева, налагана по административен ред.

Чл. 232. (1) (Изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) Продавач, който измами купувач при тегленето или меренето на стока или който си служи с неверни мерки и теглилки, се наказва с лишаване от свобода до две години или с пробация.

(2) Със същото наказание се наказва:

а) който измами купувач чрез примесване на чужди вещества или влошаване качеството на стоката по друг начин;

б) който измами клиент относно качеството на стоките, материалите или услугите.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 27 от 2009 г.) Когато с едно или повече деяния по предходните алинеи е причинена вреда до сто лева, наказанието е глоба от сто до триста лева, налагана по административен ред.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 95 от 1975 г., изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) Ако деянието по предходната алинея е извършено, след като на лицето е било наложено по същата алинея административно наказание с постановление, влязло в сила, и не е изтекла една година от извършване на първото нарушение, наказанието е лишаване от свобода до една година или пробация, или глоба от сто до триста лева.

(5) (Нова - ДВ, бр. 95 от 1975 г., изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.) В случаите, когато по предходните алинеи определи наказание лишаване от свобода, съдът може да постанови и лишаване от право по чл. 37, ал. 1, точка 6 или 7.

Чл. 233. (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 89 от 1986 г., изм. - ДВ, бр. 81 от 1990 г., отм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., нов - ДВ, бр. 102 от 1995 г.) (1) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 26 от 2004 г., изм. - ДВ, бр. 38 от 2007 г.) Който без съответни лиценз, регистрация или разрешение изнася, внася, трансферира, транспортира, транзитира, извършва брокерска дейност с оръжия или с изделия или технологии с двойна употреба, както и когато такива дейности са осъществени в нарушение на забрани, ограничения или санкции, наложени от Съвета за сигурност на Организацията на обединените нации, от Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа или от Европейския съюз, указани в акт на Министерския съвет или произтичащи от международен договор, по който Република България е страна, се наказва с лишаване от свобода до шест години и с глоба до двеста хиляди лева.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г.) За особено тежки случаи по ал. 1 наказанието е лишаване от свобода от 3 до 8 години и глоба до петстотин хиляди лева.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г.) В маловажни случаи по ал. 1 наказанието е глоба до двадесет хиляди лева.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 26 от 2004 г., изм. - ДВ, бр. 38 от 2007 г.) Оръжието или изделията, или технологиите с двойна употреба, предмет на престъплението, се отнемат в полза на държавата независимо чия собственост са, а ако липсват или са отчуждени, присъжда се тяхната равностойност, определена съгласно външнотърговския договор.

Чл. 234. (Отм. - ДВ, бр. 1 от 1991 г., нов - ДВ, бр. 107 от 1996 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г., изм. - ДВ, бр. 26 от 2010 г., изм. - ДВ, бр. 7 от 2019 г.) Който разпространява или държи акцизни стоки без бандерол, когато такъв се изисква по закон, в немаловажни случаи, се наказва с лишаване от свобода от една до шест години и глоба до 10-кратния размер на пазарната цена на разпространяваните стоки, както и с лишаване от права по чл. 37, ал. 1, т. 7.

(2) (Нова - ДВ, бр. 7 от 2019 г.) Който произвежда или държи с цел разпространение алкохол, алкохолни напитки или тютюневи изделия без надлежно разрешително, в немаловажни случаи, се наказва с лишаване от свобода от една до шест години и глоба от двадесет хиляди до сто хиляди лева, както и с лишаване от права по чл. 37, ал. 1, т. 7.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г., изм. - ДВ, бр. 26 от 2010 г., предишна ал. 2 - ДВ, бр. 7 от 2019 г.) Наказанието е лишаване от свобода от две до осем години и лишаване от права по чл. 37, ал. 1, т. 7, когато деянието:

1. е извършено повторно;

2. е извършено от две или повече лица, сговорили се предварително;

3. ако предметът на престъплението е в големи размери.

(4) (Нова - ДВ, бр. 7 от 2019 г.) Който в нарушение на установения ред изготвя, държи или укрива предмети, материали или оръдия, както и технически съоръжения, за които знае или предполага, че са предназначени или послужили за изграждане на съоръжения за производство на алкохол, алкохолни напитки или тютюневи изделия по ал. 2, се наказва с лишаване от свобода до три години.

(5) (Предишна ал. 3 - ДВ, бр. 7 от 2019 г.) Предметът на престъплението се отнема в полза на държавата.

Чл. 234а. (Нов - ДВ, бр. 62 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 26 от 2010 г.) Който извършва външнотърговска дейност без разрешение, което се изисква по закон или по постановление на Министерския съвет или в нарушение на издадено такова разрешение, се наказва с лишаване от свобода до пет години, глоба от пет до десет хиляди лева и лишаване от права по чл. 37, ал. 1, точки 6 и 7.

Чл. 234б. (Нов - ДВ, бр. 92 от 2002 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 27 от 2009 г., изм. - ДВ, бр. 26 от 2010 г., изм. - ДВ, бр. 33 от 2011 г., в сила от 27.05.2011 г.) Който изкупува или извършва търговска дейност с отпадъци от черни или цветни метали без лиценз, който се изисква по нормативен акт, или в негово нарушение, се наказва с лишаване от свобода до пет години и глоба от две хиляди до петдесет хиляди лева, както и с лишаване от право по чл. 37, ал. 1, т. 7.

(2) Отпадъците, предмет на деянието по ал. 1, се отнемат в полза на държавата, а ако липсват или са отчуждени, се присъжда тяхната равностойност.

Чл. 234в. (Нов - ДВ, бр. 26 от 2004 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 33 от 2011 г., в сила от 27.05.2011 г.) Който сам или чрез другиго осъществи неправомерно присъединяване към електропреносна или електроразпределителна мрежа, или към газотранспортна, топлопреносна, водоснабдителна или канализационна система, система за пренос на течни горива, или неправомерно въздействие върху уредите за търговско измерване на електрическа енергия, природен газ, течно гориво, топлинна енергия или вода, или отведена отпадъчна вода, с което създаде условия за непълно отчитане на потребените електрическа енергия, природен газ, течно гориво, топлинна енергия или вода, или на отведена отпадъчна вода, се наказва с лишаване от свобода до пет години и глоба до петнадесет хиляди лева.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 33 от 2011 г., в сила от 27.05.2011 г.) Ако деянието по ал. 1 е извършено повторно, наказанието е лишаване от свобода от една до осем години и глоба до двадесет хиляди лева.

Чл. 234г. (Нов - ДВ, бр. 108 от 2020 г.) (1) Който без разрешение, регистрация или лиценз, които се изискват по нормативен акт или акт на Европейския съюз, извършва по занятие обществен превоз на пътници, се наказва с лишаване от свобода от една до три години.

(2) Когато деянието по ал. 1 е извършено от две или повече лица, сговорили се предварително за неговото осъществяване, или чрез използването на неистински или преправен документ или на документ с невярно съдържание, наказанието е лишаване от свобода от две до пет години и глоба от две до десет хиляди лева.

(3) (Обявена за противоконституционна в частта "независимо чия собственост е" с РКС № 12 от 2021 г. - ДВ, бр. 84 от 2021 г.) В случаите по ал. 1 и 2 моторното превозно средство, послужило за извършване на деянието, се отнема в полза на държавата, независимо чия собственост е, а когато липсва или е отчуждено, се присъжда неговата равностойност.

Чл. 234д. (Нов - ДВ, бр. 115 от 2025 г.) (1) Който предоставя социална или интегрирана здравно-социална услуга за резидентна грижа или социална услуга за осигуряване на подслон без лиценз, който се изисква по закон, след като е бил наказан по административен ред за такова деяние, се наказва с лишаване от свобода до пет години и глоба от хиляда до пет хиляди лева.

(2) С наказанието по ал. 1 се наказва и лице, което управлява или представлява юридическо лице, което предоставя социална или интегрирана здравно-социална услуга за резидентна грижа или социална услуга за осигуряване на подслон без лиценз, който се изисква по закон, след като е бил наказан по административен ред за такова деяние.

(3) Наказанието е лишаване от свобода от една до шест години и глоба от пет хиляди до двадесет хиляди лева, когато деянието по ал. 1 или 2 е извършено:

1. от две или повече лица, сговорили се предварително;

2. чрез използване на документ с невярно съдържание, неистински или преправен документ;

3. с цел имотна облага.

(4) Наказанието е лишаване от свобода от две до осем години и глоба от десет хиляди до петдесет хиляди лева, когато деянието по ал. 1 - 3:

1. е извършено от лице, което действа по поръчение или в изпълнение на решение на организирана престъпна група;

2. представлява опасен рецидив.

(5) В случаите по ал. 1 - 4 съдът може да постанови и лишаване от права по чл. 37, ал. 1, т. 7.

Чл. 235. (Изм. - ДВ, бр. 26 от 2004 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.) Който без редовно писмено позволително или с редовно позволително, но извън указаните в него места, срокове, количество и дървета сече, събира, добива, взема или извозва от горския фонд каквито и да било дървета или част от тях, включително отсечени или паднали, се наказва с лишаване от свобода до шест години и с глоба от хиляда до двадесет хиляди лева.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.) С наказанието по ал. 1 се наказва и този, който укрие, товари, транспортира, разтоварва, съхранява или преработва незаконно добит от другиго дървен материал.

(3) За престъпление по ал. 1 и 2 наказанието е лишаване от свобода от една до осем години и глоба от пет хиляди до петнадесет хиляди лева, ако:

1. е извършено от две или повече лица, сговорили се предварително за неговото осъществяване;

2. е извършено в съучастие със служител по горите, който се е възползвал от служебното си положение;

3. е извършено чрез използване на неистински или преправен документ или на документ с невярно съдържание;

4. е извършено повторно;

5. предметът на престъплението е в големи размери.

(4) Когато престъпленията по ал. 1 - 3 са извършени от лице, което действа по поръчение или в изпълнение на решение на организирана престъпна група или представляват опасен рецидив, наказанието е лишаване от свобода от три до десет години и глоба от десет хиляди до сто хиляди лева.

(5) Когато предметът на престъплението е в особено големи размери и случаят е особено тежък, наказанието е лишаване от свобода от пет до петнадесет години и глоба от петдесет хиляди до петстотин хиляди лева.

(6) (Нова - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.) В маловажни случаи наказанието е лишаване от свобода до една година или пробация, или глоба от сто до триста лева.

(7) (Предишна ал. 6 - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.) Предметът на престъплението се отнема в полза на държавата, а ако липсва или е отчужден, се присъжда неговата равностойност.

Чл. 236. (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 86 от 1991 г., изм. - ДВ, бр. 85 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г., изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.) Който унищожи или повреди по какъвто и да е начин горски дървета, младеняк, подраст, горска култура или горски разсадник, се наказва с лишаване от свобода до две години или с пробация, както и с глоба от сто до триста лева, а в особено тежки случаи - с лишаване от свобода до пет години.

Чл. 237. (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 89 от 1986 г., изм. - ДВ, бр. 86 от 1991 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 85 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.) Който убие или улови без надлежно разрешение едър дивеч, се наказва с лишаване от свобода до една година или с глоба от сто до триста лева, както и с лишаване от право по чл. 37, ал. 1, точка 7.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 89 от 1986 г., изм. - ДВ, бр. 86 от 1991 г., изм. - ДВ, бр. 85 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г., изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.) Който, без да притежава ловен билет, убие или улови дребен дивеч, специално указан в Закона за лова, както и онзи, който макар и да притежава ловен билет, убие или улови такъв дивеч в забранено време, в забранено място или със забранени средства, се наказва с пробация до шест месеца или с глоба от сто до триста лева, както и с лишаване от право по чл. 37, ал. 1, точка 7.

(3) Убитият или уловен дивеч се отнема в полза на държавата, а ако липсва или е отчужден, се присъжда неговата равностойност.

Чл. 238. (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 89 от 1986 г., изм. - ДВ, бр. 86 от 1991 г., изм. - ДВ, бр. 55 от 2018 г.) (1) Който лови, улови риба и/или други водни организми чрез използване на взривни, отровни или зашеметяващи вещества, се наказва с лишаване от свобода до една година и глоба от десет хиляди до петнадесет хиляди лева или с пробация.

(2) Който лови, улови риба и/или други водни организми:

1. с технически устройства и съоръжения за улов с електрически ток без валидно разрешително;

2. с риболовни мрежи в обекти, различни от Черно море, река Дунав и обектите, за които лицето има регистрация по чл. 25 от Закона за рибарството и аквакултурите и има влезли в сила две или повече наказателни постановления за административни нарушения по Закона за рибарството и аквакултурите;

3. в забранени места или при маловодие;

4. в непромишлени води през размножителния период на рибата;

5. от видове, забранени за улов,

се наказва с лишаване от свобода до шест месеца и глоба от пет хиляди до десет хиляди лева или с пробация.

(3) За престъпление по ал. 1 и 2 наказанието е лишаване от свобода от една до три години и глоба от петнадесет хиляди до двадесет хиляди лева, когато:

1. е извършено от две или повече лица, сговорили се предварително за неговото осъществяване;

2. е извършено в съучастие със служител на Изпълнителната агенция по рибарство и аквакултури, който се е възползвал от служебното си положение;

3. е извършено повторно;

4. предметът на престъплението е в големи размери.

(4) Уловената риба, другите уловени водни организми, както и уредите и средствата, с които е извършено престъплението, се отнемат в полза на държавата.

Чл. 239. (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 86 от 1991 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 85 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г., изм. - ДВ, бр. 27 от 2009 г.) Ръководител на предприятие, фирма, учреждение, организация или друго длъжностно лице, което наруши или допусне да се извърши нарушение на правилата, установени със специален закон за запазване на рибата и другите водни организми и за правилното развитие на риборазвъждането в страната, се наказва с лишаване от свобода до три години или с пробация, както и с глоба от сто до триста лева.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 27 от 2009 г.) Със същото наказание се наказва всяко лице, което пусне или изхвърли в рибостопанските води замърсени води или вещества, които с количеството или със свойствата си могат да увредят рибата и другите водни организми.

Чл. 240. (1) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 27 от 2009 г.) Чужд гражданин, който навлезе с плавателен съд в териториалните води на Република България в Черно море и върши стопански риболов без разрешение на съответните гранични власти, ако не подлежи на по-

тежко наказание по друг закон, се наказва с лишаване от свобода до три години, независимо от отговорността по Закона за рибарството и аквакултурите.

(2) Ако това е извършено от група чужди граждани, които са въоръжени, наказанието е лишаване от свобода до пет години.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 27 от 2009 г.) Уловената риба, другите уловени водни организми, както и уредите и средствата, с които е извършено престъплението, се отнемат в полза на държавата.

Чл. 240а. (Нов - ДВ, бр. 101 от 2017 г.) (1) Който извършва добив на подземни богатства без предоставена концесия или когато действието на предоставената концесия за добив е спряно по реда на чл. 68 от Закона за подземните богатства или на основание на сключения договор, се наказва с лишаване от свобода до шест години и с глоба от хиляда до двадесет хиляди лева.

(2) С наказанието по ал. 1 се наказва и онзи, който държи, съхранява, транспортира, преработва или отчуждава незаконно добити подземни богатства.

(3) Наказанието е лишаване от свобода от две до осем години и глоба от пет хиляди до петдесет хиляди лева, когато:

1. предметът на престъплението е в големи размери;

2. деянието е извършено в защитена територия или защитена зона по смисъла на Закона за биологичното разнообразие;

3. за извършването на деянието е използвано техническо средство или пътно превозно средство;

4. деянието е извършено чрез използване на документ с невярно съдържание, неистински или преправен документ;

5. деянието е извършено от две или повече лица, сговорили се предварително;

6. деянието е извършено с участието на длъжностно лице, което се е възползвало от служебното си положение;

7. деянието е извършено от лице, което системно се занимава с такава дейност;

8. деянието е извършено повторно.

(4) Наказанието е лишаване от свобода от три до десет години и глоба от десет хиляди до сто хиляди лева, когато:

1. предметът на престъплението е в особено големи размери и случаят е особено тежък;

2. деянието е извършено от лице, което действа по поръчение или в изпълнение на решение на организирана престъпна група;

3. деянието е извършено при условията на опасен рецидив.

(5) В маловажни случаи по ал. 1 и 2 наказанието е лишаване от свобода до една година или пробация, или глоба от сто до триста лева.

(6) Предметът на престъплението се отнема в полза на държавата, а ако липсва или е отчужден, присъжда се неговата равностойност.

(7) (Обявена за противоконституционна в частта "и когато не е собственост на дееца" с РКС № 1 от 2023 г. - ДВ, бр. 10 от 2023 г.) Превозното или преносното средство, послужило за превозването или пренасянето на предмета на престъплението, се отнема в полза на държавата и когато не е собственост на дееца, освен ако стойността му явно не съответства на тежестта на престъплението.

(8) Който изготвя, придобива, пази или укрива предмети, материали или оръдия, за които знае, че са предназначени или че са послужили за добив на подземни богатства без концесия, се наказва с лишаване от свобода до пет години.

Раздел III.
Престъпления против митническия режим (Загл. изм. - ДВ, бр. 50 от 1995 г.)

Чл. 241. (Отм. - ДВ, бр. 50 от 1995 г.)

Чл. 242. (Изм. - ДВ, бр. 95 от 1975 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 26 от 2004 г.) Който пренесе през границата на страната стоки без знанието и разрешението на митниците, когато това е извършено:

а) от лица, които системно се занимават с такава дейност;

б) (изм. - ДВ, бр. 26 от 2004 г.) чрез използване на документ с невярно съдържание, на чужд, неистински или преправен документ;

в) от длъжностно лице, което е в непосредствена връзка с митническата служба;

г) (изм. - ДВ, бр. 95 от 1975 г., доп. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., доп. - ДВ, бр. 26 от 2004 г., доп. - ДВ, бр. 33 от 2011 г., в сила от 27.05.2011 г.) когато са пренесени силно действуващи или отровни вещества, взривни вещества, оръжие или боеприпаси за огнестрелно оръжие, пиротехнически изделия, ядрен материал, ядрени съоръжения или други източници на йонизиращи лъчения или компоненти, или прекурсори за тях, определени със закон или с акт на Министерския съвет

д) (изм. - ДВ, бр. 95 от 1975 г.) стоки и предмети за търговски или производствени цели в големи размери;

е) (нова - ДВ, бр. 62 от 1997 г.) от две или повече лица, сговорили се предварително;

ж) (нова - ДВ, бр. 92 от 2002 г.) от лице, което действа по поръчение или в изпълнение на решение на организирана престъпна група;

з) (нова - ДВ, бр. 33 от 2011 г., в сила от 27.05.2011 г.) чрез пренасяне на екземпляр от защитен вид от дивата флора или фауна или негова част, или продукт.

(изм. - ДВ, бр. 26 от 2010 г.) се наказва за квалифицирана контрабанда с лишаване от свобода от три до десет години и с глоба от двадесет хиляди до сто хиляди лева;

(2) (Нова - ДВ, бр. 95 от 1975 г., изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 62 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 21 от 2000 г.) Който без надлежно разрешително пренесе през границата на страната наркотични вещества и/или техни аналози, се наказва за високорискови наркотични вещества с лишаване от свобода от десет до петнадесет години и глоба от сто хиляди до двеста хиляди лева и за рискови наркотични вещества - с лишаване от свобода от три до петнадесет години и глоба от десет хиляди до сто хиляди лева.

(3) (Нова - ДВ, бр. 21 от 2000 г.) Който без надлежно разрешение пренесе през границата на страната прекурсори или съоръжения и материали за производство на наркотични вещества, се наказва с лишаване от свобода от две до десет години и глоба от петдесет хиляди до сто хиляди лева.

(4) (Нова ал. 4 - ДВ, бр. 89 от 1986 г., изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., ал. 3 отм., предишна ал. 4 - ДВ, бр. 50 от 1995 г., изм. - ДВ, бр. 62 от 1997 г., предишна ал. 3, изм. - ДВ, бр. 21 от 2000 г.) Когато предметът на контрабандата по предходните алинеи е в особено големи размери и случаят е особено тежък или когато някое от лицата по буква "е" на ал. 1 е митнически служител, наказанието е: в случаите по ал. 1 - лишаване от свобода от пет до петнадесет години и глоба от петдесет хиляди до двеста хиляди лева, а в случаите по ал. 2 и 3 - лишаване от свобода от петнадесет до двадесет години и глоба от двеста хиляди до триста хиляди лева.

(5) (Предишна ал. 2, изм. - ДВ, бр. 95 от 1975 г., изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., предишна ал. 4, изм. - бр. 89 от 1986 г., предишна ал. 5, изм. - ДВ, бр. 50 от 1995 г., предишна ал. 4, изм. - ДВ, бр. 21 от 2000 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., в сила от 01.01.2005 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 26 от 2004 г., в сила от 01.01.2004 г., изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) В случаите по ал. 1, букви "а", "г" и "д", както и по ал. 2, 3 и 4, съдът може вместо глоба да наложи конфискация на част или на цялото имущество на виновния.

(6) (Предишна ал. 3, изм. - ДВ, бр. 95 от 1975 г., изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., предишна ал. 5, изм. - бр. 89 от 1986 г., изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., предишна ал. 6, бр. 50 от 1995 г., изм. - ДВ, бр. 62 от 1997 г., предишна ал. 5, изм. - ДВ, бр. 21 от 2000 г.) В маловажни случаи по ал. 1, 2 и 3 наказанието е глоба до хиляда лева, налагана по административен ред.

(7) (Предишна ал. 4, изм. - ДВ, бр. 95 от 1975 г., предишна ал. 6, изм. - бр. 89 от 1986 г., предишна ал. 7, бр. 50 от 1995 г., предишна ал. 6 - ДВ, бр. 21 от 2000 г.) Предметът на контрабандата се отнема в полза на държавата, независимо чия собственост е, а ако липсва или е отчужден, присъжда се неговата равностойност по съответни държавни цени на дребно.

(8) (Предишна ал. 5, изм. - ДВ, бр. 95 от 1975 г., предишна ал. 7, изм. - бр. 89 от 1986 г., предишна ал. 8, бр. 50 от 1995 г., предишна ал. 7 - ДВ, бр. 21 от 2000 г., обявена за противоконституционна в частта "и когато не е собственост на дееца" с РКС № 12 от 2021 г. - ДВ, бр. 84 от 2021 г.) Превозното или преносното средство, послужило за превозването или пренасянето на стоките, предмет на контрабандата, се отнема в полза на държавата и когато не е собственост на дееца освен ако стойността му явно не съответствува на тежестта на престъплението.

(9) (Нова - ДВ, бр. 41 от 1985 г., предишна ал. 8, изм. - бр. 89 от 1986 г., предишна ал. 9, изм., бр. 50 от 1995 г., предишна ал. 8, изм. - ДВ, бр. 21 от 2000 г.) За приготовление по ал. 2, 3 и 4 наказанието е лишаване от свобода до пет години. В тези случаи се прилага ал. 7.

Чл. 242а. (Нов - ДВ, бр. 21 от 2000 г., доп. - ДВ, бр. 26 от 2004 г.) Който пренесе през държавната граница стока с документи за транзитен пренос и в нарушение на установения ред разтоварва стоката на територията на страната, се наказва с лишаване от свобода до шест години и глоба от петдесет хиляди до петстотин хиляди лева. Стоката и превозното средство, послужило за пренасянето ѝ, се отнемат в полза на държавата независимо чия собственост са.

Раздел IV.
Престъпления против паричната и кредитната система

Чл. 243. (1) Който изготви неистински или преправи истински парични знаци с курс в страната или в чужбина, се наказва за подправка на парични знаци с лишаване от свобода от пет до петнадесет години.

(2) Същото наказание се налага и на онзи, който подправи:

1. таксови или пощенски марки и

2. облигации, издадени от държавата, или други държавни ценни книжа.

3. (нова - ДВ, бр. 62 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 27 от 2009 г.) платежни инструменти.

Чл. 244. (1) (Изм. - ДВ, бр. 62 от 1997 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 24 от 2005 г., изм. - ДВ, бр. 27 от 2009 г., доп. - ДВ, бр. 101 от 2017 г., доп. - ДВ, бр. 84 от 2023 г.) Който прокара в обращение подправени парични или други знаци или платежни инструменти по чл. 243, ал. 2, приеме, придобие, прехвърли или си служи с такива, като знае, че са подправени, или ги пренесе през границата на страната или ги превозва, се наказва с лишаване от свобода от две до осем години.

(2) (Нова - ДВ, бр. 62 от 1997 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 27 от 2009 г.) Наказанието по ал. 1 се налага и на лице, което държи такива знаци или платежни инструменти по чл. 243, ал. 2 в големи количества.

Чл. 244а. (Нов - ДВ, бр. 24 от 2005 г.) (1) (Доп. - ДВ, бр. 101 от 2017 г.) Който в нарушение на установения ред изготвя, приема, придобива, пренася през границата на страната или превозва парични знаци с курс в страната или в чужбина или парични знаци, които все още не са емитирани, но са предназначени за пускане в обращение като законно платежно средство, се наказва с лишаване от свобода от пет до петнадесет години.

(2) Който съзнателно прокара в обращение такива парични знаци, се наказва с лишаване от свобода до осем години.

Чл. 245. (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 62 от 1997 г.) Който приеме подправен паричен или друг знак по чл. 243 и след като узнае, че е такъв, съзнателно го прокара в обръщение като истински, се наказва с лишаване от свобода от една до три години и с глоба до хиляда лева.

Чл. 246. (1) (Изм. - ДВ, бр. 26 от 2004 г., изм. - ДВ, бр. 27 от 2009 г.) Приготовление за извършване на престъпление по чл. 243 или сдружаване с такава цел или за разпространяване на подправени парични или други знаци или платежни инструменти по чл. 243, ал. 2 се наказва с лишаване от свобода до шест години.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 24 от 2005 г.) Не се наказва онзи съучастник в сдружението, който, преди да е довършена подправката (ако сдружението е образувано с такава цел) или преди да започне разпространяването на подправените знаци (ако сдружението е образувано за това) или преди да довърши изготвянето на средствата по ал. 3, се откаже от деянието и съобщи на властта.

(3) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 24 от 2005 г., изм. - ДВ, бр. 27 от 2009 г., изм. - ДВ, бр. 101 от 2017 г., доп. - ДВ, бр. 84 от 2023 г.) Който изготвя, приема, придобива, пази или укрива, пренесе през границата на страната, прехвърли, превозва, разпространява или предоставя предмети, материали или оръдия, компютърни програми и данни, както и всякакви други средства или елементи за защита на паричните знаци, за които знае, че са предназначени или че са послужили за изготвяне на неистински парични знаци или за подправка на парични или други знаци или платежни инструменти по чл. 243, ал. 2, се наказва с лишаване от свобода до шест години.

Чл. 247. (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., попр. бр. 31 от 1982 г., изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г., отм. - ДВ, бр. 26 от 2010 г.)

Чл. 248. (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.)

Който знае, че се върши престъпление по чл. 243 и 244, и не съобщи за това на властта, се наказва с пробация или с глоба от сто до триста лева.

(2) Предходната алинея не се прилага спрямо съпруга, низходящите, възходящите, братята и сестрите на дееца и техните съпрузи.

Чл. 248а. (Нов - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 26 от 2010 г.) Който, за да получи кредит, представи неверни сведения, се наказва с лишаване от свобода до три години и с глоба от хиляда до пет хиляди лева.

(2) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 101 от 2017 г.) Същото наказание се налага и на онзи, който представи неверни сведения или затаи сведения в нарушение на задължение да предостави такива, за да бъдат получени средства от фондове, принадлежащи на Европейския съюз или предоставени от Европейския съюз на българската държава, както и средства, принадлежащи на българската държава, с които се съфинансират проекти, финансирани със средства от тези фондове.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 26 от 2010 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 101 от 2017 г.) Ако деянието по ал. 1 и 2 е извършено от лице, което управлява или представлява юридическо лице или гражданско дружество, или от търговец, наказанието е лишаване от свобода от една до шест години и глоба от две хиляди до десет хиляди лева.

(4) С наказанието по ал. 3 се наказва и длъжностното лице, разрешило кредита или отпуснало средствата по ал. 2, ако е знаело, че представените сведения са неверни.

(5) (Нова - ДВ, бр. 27 от 2009 г., изм. - ДВ, бр. 26 от 2010 г., изм. - ДВ, бр. 101 от 2017 г.) Ако в резултат на деянието по ал. 2 са получени средства от фондове, принадлежащи на Европейския съюз или предоставени от Европейския съюз на българската държава, както и средства, принадлежащи на българската държава, с които се съфинансират проекти, финансирани със средства от тези фондове, наказанието е лишаване от свобода от две до осем години.

Чл. 249. (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 27 от 2009 г.) Който използва платежен инструмент или данни от платежен инструмент без съгласието на титуляря ако деянието не съставлява по-тежко престъпление, се наказва с лишаване от свобода от две до осем години и с глоба до двойния размер на получената сума.

(2) Който използва платежен инструмент, издаден в Република България или в чужбина, без да има покритие за сумата, за която е използван инструментът, се наказва с лишаване от свобода от една до шест години и с глоба до двойния размер на получената сума.

(3) Който изготвя, монтира или използва техническо средство, за да придобие информация за съдържанието на платежен инструмент, се наказва с лишаване от свобода от една до осем години и с глоба до двойния размер на получената сума.

(4) Същото наказание се налага и на лице, което съхранява или предоставя другиму информацията по ал. 3.

Чл. 250. (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 89 от 1986 г., отм., бр. 10 от 1993 г., нов - ДВ, бр. 50 от 1995 г.) (1) (Предишен текст на чл. 250 - ДВ, бр. 21 от 2000 г.) Който преведе суми извън страната по банков път, използвайки неистински, преправен документ или документ с невярно съдържание, се наказва с лишаване от свобода от една до десет години и с глоба до размера на двойната сума по превода.

(2) (Нова - ДВ, бр. 21 от 2000 г., отм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.)

(Глава седма "Престъпления против личната собственост" с чл. 251 - 268 отм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г.)

Чл. 251. (Отм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., нов - ДВ, бр. 50 от 1995 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2015 г., изм. - ДВ, бр. 101 от 2017 г., изм. - ДВ, бр. 82 от 2023 г.) Който не изпълни задължение за деклариране на парични средства, пренасяни през границата на страната, и стойността на предмета на престъпление е в особено големи размери, се наказва с лишаване от свобода до пет години и с глоба в размер на една пета от стойността на предмета на престъплението.

(2) (Отм. - ДВ, бр. 83 от 2019 г., нова - ДВ, бр. 82 от 2023 г.) Който не изпълни задължение за деклариране на парични средства, пренасяни през границата на страната и не се установи техният законен произход, се наказва с лишаване от свобода от една до шест години, като средствата се отнемат в полза на държавата.

Чл. 252. (Отм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., нов - ДВ, бр. 50 от 1995 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 62 от 1997 г., доп. - ДВ, бр. 23 от 2009 г., в сила от 01.11.2009 г., изм. - ДВ, бр. 13 от 2020 г., в сила от 14.02.2020 г.) Който без съответно разрешение извършва по занятие банкови, застрахователни или други финансови сделки, предоставя платежни услуги или издава електронни пари, за които се изисква такова разрешение, се наказва с лишаване от свобода от три до пет години и с конфискация до 1/2 от имуществото на дееца.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 62 от 1997 г.) Когато с дейността по ал. 1 са причинени другиму значителни вреди или са получени значителни неправомерни доходи, наказанието е лишаване от свобода от пет до десет години и глоба от пет хиляди до десет хиляди лева, като съдът може да постанови и конфискация на част или на цялото имущество на дееца.

(3) Наказанието по ал. 2 се налага и на онзи, който при осъществяване на банковата дейност с разрешение, използва средства придобити в нарушение на установените разпоредби.

Глава седма.
ПРЕСТЪПЛЕНИЯ ПРОТИВ ФИНАНСОВАТА, ДАНЪЧНАТА И ОСИГУРИТЕЛНАТА СИСТЕМИ (ЗАГЛ. ИЗМ. - ДВ, БР. 62 ОТ 1997 Г., ИЗМ. - ДВ, БР. 51 ОТ 2000 Г.)

Чл. 253. (Отм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., нов - ДВ, бр. 62 от 1997 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 85 от 1998 г., изм. - ДВ, бр. 26 от 2004 г., доп. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.) Който извърши финансова операция или сделка с имущество, или прикрива произхода, местонахождението, движението или действителните права върху имущество, за което знае или предполага, че е придобито чрез престъпление или друго обществеоопасно деяние, се наказва за изпиране на пари с лишаване от свобода от една до шест години и глоба от три хиляди до пет хиляди лева.

(2) (Нова - ДВ, бр. 26 от 2004 г., доп. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.) Наказанието по ал. 1 се налага и на този, който придобие, получи, държи, използва, преобразува или спомогне по какъвто и да е начин за преобразуването на имущество, за което знае или предполага към момента на получаването му, че е придобито чрез престъпление или друго обществеоопасно деяние.

(3) (Предишна ал. 2, доп. - ДВ, бр. 26 от 2004 г.) Наказанието е лишаване от свобода от една до осем години и глоба от пет хиляди до двадесет хиляди лева, когато деянието по ал. 1 и 2 е извършено:

1. (изм. - ДВ, бр. 26 от 2004 г.) от две или повече лица, сговорили се предварително, или от лице, което действа по поръчение или в изпълнение на решение на организирана престъпна група;

2. два или повече пъти;

3. от длъжностно лице в кръга на службата му;

4. (нова - ДВ, бр. 26 от 2004 г.) чрез откриване или поддържане на сметка във финансова институция под фиктивно име или под името на лице, което не е дало своето съгласие за това;

5. (нова - ДВ, бр. 103 от 2020 г.) от задължено лице по чл. 4 от Закона за мерките срещу изпирането на пари или негов служител или работник при или по повод изпълнение на задълженията по същия закон.

(4) (Нова - ДВ, бр. 21 от 2000 г., предишна ал. 3, доп. - ДВ, бр. 26 от 2004 г., изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.) Наказанието е лишаване от свобода от три до дванадесет години и глоба от двадесет хиляди до двеста хиляди лева, когато деянието по

ал. 1 и 2 е извършено със средства или имущество, за които деецът е знаел или е предполагал, че са придобити чрез тежко умишлено престъпление.

(5) (Нова - ДВ, бр. 85 от 1998 г., предишна ал. 3 - ДВ, бр. 21 от 2000 г., предишна ал. 4, изм. - ДВ, бр. 26 от 2004 г., изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г., изм. - ДВ, бр. 61 от 2025 г., в сила от 31.01.2026 г.) Когато средствата или имуществото са в особено големи размери и случаят е особено тежък, наказанието е лишаване от свобода от пет до петнадесет години и глоба от тридесет хиляди до сто хиляди лева, като съдът лишава виновния от права по чл. 37, ал. 1, точки 6 и 7.

(6) (Нова - ДВ, бр. 85 от 1998 г., предишна ал. 4 - ДВ, бр. 21 от 2000 г., предишна ал. 5, изм. - ДВ, бр. 26 от 2004 г.) Предметът на престъплението или имуществото, в което е трансформиран, се отнема в полза на държавата, а ако липсва или е отчужден, се присъжда неговата равностойност.

(7) (Нова - ДВ, бр. 26 от 2004 г.) Разпоредбите на ал. 1 - 6 се прилагат и когато престъплението, чрез което е придобито имуществото, не попада под наказателната юрисдикция на Република България.

Чл. 253а. (Нов - ДВ, бр. 26 от 2004 г.) (1) Приготовлението за изпиране на пари или сдружаването с такава цел се наказва с лишаване от свобода до две години или с глоба от пет хиляди до десет хиляди лева.

(2) Същото наказание се налага и на онзи, който подбужда другиго към изпиране на пари.

(3) Имуществото, предназначено за изпиране на пари, се отнема в полза на държавата, а ако липсва или е отчуждено, се присъжда неговата равностойност.

(4) Не се наказва участник в сдружението по ал. 1, който, преди да е довършено изпирането на пари, преустанови участието си в сдружението и съобщи за него на властта.

Чл. 253б. (Нов - ДВ, бр. 85 от 1998 г., предишен текст на чл. 253а, изм. - ДВ, бр. 26 от 2004 г., доп. - ДВ, бр. 84 от 2023 г., изм. - ДВ, бр. 49 от 2025 г.) Длъжностно лице, което наруши или не изпълни разпоредбите на Закона за мерките срещу изпирането на пари или Закона за мерките срещу финансирането на тероризма и на разпространението на оръжия за масово унищожение, ако извършеното не съставлява по-тежко престъпление, се наказва в немаловажни случаи с лишаване от свобода до три години и с глоба от хиляда до три хиляди лева.

Чл. 254. (Отм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., нов - ДВ, бр. 62 от 1997 г., отм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.)

Чл. 254а. (Нов - ДВ, бр. 51 от 2000 г.) (1) (Доп. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.) Длъжностно лице, което в нарушение на бюджетен закон или подзаконов акт по прилагането му се разпореди с бюджетни средства или със средства с целево

предназначение не по предназначението им, се наказва с лишаване от свобода до три години или с пробация, както и лишаване от права по чл. 37, ал. 1, т. 6.

(2) Ако от деянието по ал. 1 са настъпили вредни последици за държавата или общината, наказанието е лишаване от свобода до пет години и лишаване от права по чл. 37, ал. 1, т. 6.

(3) (Отм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.)

(4) (Изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.) В случаите по ал. 1 деецът не се наказва, ако до приключване на съдебното следствие в първоинстанционния съд противозаконният разпоредителен акт бъде отменен и неправомерно разходваните средства бъдат възстановени изцяло. Тази разпоредба не се прилага повторно.

Чл. 254б. (Нов - ДВ, бр. 24 от 2005 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 26 от 2010 г.) Който използва не по предназначение получени финансови средства от фондове, принадлежащи на Европейския съюз или предоставени от Европейския съюз на българската държава, се наказва с лишаване от свобода от една до шест години.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 26 от 2010 г.) Ако длъжностно лице разпореди да бъде извършено деянието по предходната алинея, наказанието е лишаване от свобода от две до осем години, като съдът може да лиши виновния от права по чл. 37, ал. 1, т. 6 и 7.

Чл. 255. (Отм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., нов - ДВ, бр. 62 от 1997 г., в сила от 06.11.1997 г., изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.) (1) Който избегне установяване или плащане на данъчни задължения в големи размери, като:

1. не подаде декларация;

2. потвърди неистина или затаи истина в подадена декларация;

3. не издаде фактура или друг счетоводен документ;

4. унищожи, укрие или не съхрани в законоустановените срокове счетоводни документи или счетоводни регистри;

5. осъществява или допуска осъществяването на счетоводство в нарушение на изискванията на счетоводното законодателство;

6. състави или използва документ с невярно съдържание, неистински или преправен документ при упражняване на стопанска дейност, при водене на счетоводство или при представяне на информация пред органите по приходите или публичните изпълнители;

7. приспадне неследващ се данъчен кредит,

(изм. - ДВ, бр. 26 от 2010 г.) се наказва с лишаване от свобода от една до шест години и с глоба до две хиляди лева.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 67 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 12 от 2009 г., в сила от 01.01.2010 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 32 от 2009 г.) Когато деянието по ал. 1 е извършено с участието на служител от гранична полиция, митническа администрация, Националната агенция за приходите, или регистриран одитор, наказанието е лишаване от свобода от две до шест години и глоба до пет хиляди лева, както и лишаване от права по чл. 37, ал. 1, т. 6 и 7.

(3) Когато данъчните задължения са в особено големи размери, наказанието е лишаване от свобода от три до осем години и конфискация на част или на цялото имущество на виновния.

(4) Ако до приключване на съдебното следствие в първоинстанционния съд необявеното или неплатеното данъчно задължение бъде внесено в бюджета заедно с лихвите, наказанието по ал. 1 и 2 е лишаване от свобода до две години и глоба до петстотин лева, а по ал. 3 - лишаване от свобода до три години и глоба до хиляда лева.

Чл. 255а. (Нов - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.) (1) Който избегне установяването или плащането на данъчни задължения в големи размери чрез преобразуването на търговско дружество или друго юридическо лице, чрез извършване на сделка с търговско предприятие или чрез извършване на сделка със свързани лица по смисъла на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс, се наказва с лишаване от свобода от една до шест години и глоба до десет хиляди лева.

(2) Когато данъчните задължения са в особено големи размери, наказанието е лишаване от свобода от три до осем години и конфискация на част или цялото имущество на виновния.

(3) Ако до приключване на съдебното следствие в първоинстанционния съд необявеното или неплатеното данъчно задължение бъде внесено в бюджета заедно с лихвите, наказанието е лишаване от свобода до три години и глоба до хиляда лева.

Чл. 255б. (Нов - ДВ, бр. 107 от 2014 г., в сила от 01.01.2015 г.) (1) Който укрие задължителни осигурителни вноски за държавно обществено осигуряване или за здравно осигуряване в големи размери, като:

1. обяви осигурителен доход в по-малък размер от действителния за осигуреното лице;

2. не подаде декларация;

3. потвърди неистина или затаи истина в подадена декларация;

4. състави или използва документ с невярно съдържание, неистински или преправен документ при упражняване на стопанска дейност, при водене на счетоводство или при представяне на информация пред органите по приходите;

5. унищожи или укрие в законоустановените срокове счетоводни документи, счетоводни регистри или ведомости за заплати;

се наказва с лишаване от свобода до пет години и с глоба до две хиляди лева.

(2) Когато деянието по ал. 1 е извършено с участието на орган по приходите или регистриран одитор, наказанието е лишаване от свобода от една до шест години и глоба до пет хиляди лева, както и лишаване от права по чл. 37, ал. 1, т. 6 и 7.

(3) Когато задълженията за задължителни осигурителни вноски за държавно обществено осигуряване или за здравно осигуряване са в особено големи размери, наказанието е лишаване от свобода от две до осем години и конфискация на част или на цялото имущество на виновния.

(4) Ако до приключване на съдебното следствие в първоинстанционния съд задължителните осигурителни вноски за държавно обществено осигуряване или за здравно осигуряване бъдат внесени в бюджета заедно с лихвите, наказанието по ал. 1 и 2 е лишаване от свобода до две години и глоба до петстотин лева, а по ал. 3 - лишаване от свобода до три години и глоба до хиляда лева.

(5) Работникът или служителят, подлежащ на задължително осигуряване, не носи наказателна отговорност по ал. 1 - 4, включително и за подбудителство и помагачество.

Чл. 256. (Отм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., нов - ДВ, бр. 62 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.) (1) (Доп. - ДВ, бр. 103 от 2020 г., в сила от 01.01.2021 г.) Който чрез използване на документ с невярно съдържание или на неистински или преправен документ получи от държавния бюджет, от бюджета на държавното обществено осигуряване или от бюджета на Националната здравноосигурителна каса неследваща се парична сума в големи размери или даде възможност на друго лице да получи такава сума, се наказва с лишаване от свобода от две до осем години и глоба от хиляда до пет хиляди лева.

(2) Когато деянието по ал. 1 е извършено с участието на лице по чл. 255, ал. 2 или от лице, което действа по поръчение или в изпълнение на решение на организирана престъпна група, или ако получената парична сума е в особено големи размери, наказанието е лишаване от свобода от три до десет години и конфискация на част или на цялото имущество на виновния, както и лишаване от права по чл. 37, ал. 1, т. 6 и 7.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 103 от 2020 г., в сила от 01.01.2021 г.) Ако до приключване на съдебното следствие в първоинстанционния съд получената сума бъде внесена в държавния бюджет, в бюджета на държавното обществено осигуряване или в бюджета на Националната здравноосигурителна каса заедно с лихвите, наказанието по ал. 1 е лишаване от свобода до три години и глоба до хиляда лева, а по ал. 2 - лишаване от свобода до пет години и глоба до три хиляди лева.

Чл. 257. (Отм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., нов - ДВ, бр. 62 от 1997 г., в сила от 06.11.1997 г., отм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.)

Чл. 258. (Отм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., нов - ДВ, бр. 62 от 1997 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 33 от 2011 г., в сила от 27.05.2011 г.) Който противозаконно пречи на орган по приходите да изпълни свое законово задължение, се наказва с лишаване от свобода до три години и глоба от хиляда до две хиляди лева.

(2) Ако деянието по ал. 1 е извършено чрез сила или заплашване, наказанието е лишаване от свобода от една до шест години и глоба от две хиляди до пет хиляди лева.

Чл. 259. (Отм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., нов - ДВ, бр. 62 от 1997 г.) Който създава юридическо лице с идеална цел или учредява фондация, която не извършва или извършва привидно обявената при регистрацията ѝ дейност и цел, за да получава под нейно прикритие кредити, да бъде освободен от данъци, да получава данъчни облекчения или да получи друга имотна облага, както и да извършва забранена дейност, се наказва с лишаване от свобода до три години, глоба от три хиляди до пет хиляди лева и лишаване от права по чл. 37, ал. 1, точки 6 и 7.

Чл. 259а. (Нов - ДВ, бр. 51 от 2000 г., обявен за противоконституционен с РКС № 14 от 2000 г. - ДВ, бр. 98 от 2000 г.) (1) Длъжностно лице, което разреши изплащането на възнаграждения, без да са внесени всички дължими задължителни осигурителни вноски, ако невнесеното е в големи размери, се наказва с лишаване от свобода до три години.

(2) В случаите по ал. 1 деецът не се наказва, ако до приключване на съдебното следствие в първоинстанционния съд изпълни изцяло задължението си заедно с дължимите лихви.

Чл. 260. (Отм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., нов - ДВ, бр. 62 от 1997 г.) (1) Лицензиран оценител, който даде невярна оценка или заключение за стойността на оценявано имущество и от това произтече щета в немаловажни случаи, се наказва с лишаване от свобода до три години и лишаване от права по чл. 37, ал. 1, точки 6 и 7.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 67 от 2008 г.) Регистриран одитор, който завери неверен годишен счетоводен отчет на търговец, като знае това, се наказва с лишаване от свобода до една година и глоба до петстотин лева, както и с лишаване от права по чл. 37, ал. 1, точки 6 и 7.

Чл. 260а. (Нов - ДВ, бр. 101 от 2017 г.) (1) Който придобие или се разпореди за собствена сметка или за сметка на трето лице, пряко или косвено, с финансови инструменти, като противозаконно използва вътрешна информация, отнасяща се до тях, и от това са настъпили значителни вредни последици, когато е извършено от лице, което разполага с вътрешна информация, поради това че:

1. е член на административния, управителния или надзорния орган на емитента или участник на пазара на квоти за емисии, или

2. има дялово участие в капитала на емитент или участник на пазара на квоти за емисии, или

3. има достъп до информацията чрез изпълнението на дейност, професия или служебни задължения,

се наказва за злоупотреба с вътрешна информация с лишаване от свобода до четири години и с глоба от хиляда до три хиляди лева, като съдът може да постанови лишаване от право по чл. 37, ал. 1, т. 6 и 7.

(2) Наказанието по ал. 1 се налага и на онзи, който придобие или се разпореди за собствена сметка или за сметка на трето лице, пряко или косвено, с финансови инструменти, като противозаконно използва вътрешна информация, отнасяща се до тях, придобита извън случаите по ал. 1, за която знае, че е вътрешна, и от това деяние са настъпили значителни вредни последици.

(3) Наказанието по ал. 1 се налага и на онзи, който, след като е подал нареждане за финансов инструмент, получи вътрешна информация, отнасяща се за финансовия инструмент, и въз основа на нея го отмени или измени и от това са настъпили значителни вредни последици.

(4) Наказанието по ал. 1 се налага и на онзи, който, след като е подал нареждане или оферта за собствена сметка или за сметка на трета страна, при продажби на търг на квоти за емисии или на други основани на тях тръжни продукти, които се провеждат съгласно Регламент (ЕС) 1031/2010 на Комисията от 12 ноември 2010 г. относно графика, управлението и други аспекти на търга на квоти за емисии на парникови газове съгласно Директива 2003/87/ЕО на Европейския парламент и на Съвета за установяване на схема за търговия с квоти за емисии на парникови газове в рамките на Общността (ОВ, L 302/1 от 18 ноември 2010 г.), получи вътрешна информация, отнасяща се за тях, и въз основа на нея измени или отмени нареждане, или измени, или отмени оферта и от това са настъпили значителни вредни последици.

(5) Който въз основа на вътрешна информация подбужда друго лице да придобие или да се разпореди с финансови инструменти, да измени или да отмени нареждане за финансов инструмент, за който се отнася вътрешната информация, се наказва с лишаване от свобода до четири години.

(6) Наказанието по ал. 5 се налага и на онзи, който знае, че е бил склонен въз основа на вътрешна информация и подаде, измени или отмени нареждане за финансов инструмент, за който се отнася информацията, и от това са настъпили значителни вредни последици.

(7) Ако деянието по ал. 1 - 6 е извършено:

1. от две или повече лица, сговорили се предварително;

2. от лице, което действа по поръчение или в изпълнение на решение на организирана престъпна група;

3. повторно,

наказанието е лишаване от свобода от две до пет години и глоба от хиляда до три хиляди лева.

(8) В случаите по ал. 1 - 7 предметът на престъплението се отнема в полза на държавата, а когато липсва или е отчужден, се присъжда неговата равностойност.

Чл. 260б. (Нов - ДВ, бр. 101 от 2017 г.) (1) Който противозаконно разкрие на друго лице вътрешна информация, с която разполага относно финансов инструмент, освен когато разкриването се извършва при обичайното изпълнение на дейността, професията или служебните задължения, или представлява пазарно проучване, и от това са настъпили

значителни вредни последици, се наказва за незаконно разкриване на вътрешна информация с лишаване от свобода до две години.

(2) Наказанието по ал. 1 се налага и на онзи, който разгласи склоняване, когато знае, че склоняването се основава на вътрешна информация, и от това разгласяване са настъпили значителни вредни последици.

Чл. 260в. (Нов - ДВ, бр. 101 от 2017 г.) (1) (Доп. - ДВ, бр. 83 от 2019 г.) Който сключва сделки или подава нареждания за търговия или извършва друг вид дейност или действие, като дава неверни или подвеждащи сигнали за предлагането, търсенето или цената на финансов инструмент или свързан спот договор за стоки или определя тази цена на необичайно или фиктивно ниво, и от това са настъпили значителни вредни последици, се наказва за манипулиране на пазара с лишаване от свобода до четири години и с глоба от хиляда до три хиляди лева.

(2) Който чрез използване на фиктивно средство или чрез въвеждане в заблуждение сключва сделки или подава нареждания за търговия, или извършва друг вид дейност или действие, което оказва влияние върху цената на един или повече финансови инструменти или свързан спот договор за стоки, и от това са настъпили значителни вредни последици, се наказва с лишаване от свобода от две до четири години.

(3) Който с цел да осигури предимство или да набави облага за себе си или за другиго разпространява информация чрез медия или по друг начин, която дава неверни или подвеждащи сигнали за предлагането, търсенето или цената на финансов инструмент или на свързан спот договор за стоки, или определя за един или повече финансови инструменти или свързан спот договор за стоки цена на необичайно или фиктивно равнище и от това са настъпили значителни вредни последици, се наказва с лишаване от свобода до четири години и с глоба от три до пет хиляди лева.

(4) Който предостави невярна или подвеждаща информация или входни данни или по какъвто и да е друг начин манипулира изчисляването на бенчмарк и от това са настъпили значителни вредни последици, се наказва с лишаване от свобода от една до четири години.

(5) В случаите по ал. 1 - 4 предметът на престъплението се отнема в полза на държавата, а когато липсва или е отчужден, се присъжда неговата равностойност.

Чл. 261. (Отм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г.)

Чл. 262. (Отм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г.)

Чл. 263. (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., отм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г.)

Чл. 264. (Отм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г.)

Чл. 265. (Отм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г.)

Чл. 266. (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., отм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г.)

Чл. 267. (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., отм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г.)

Чл. 268. (Отм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г.)

Глава осма.
ПРЕСТЪПЛЕНИЯ ПРОТИВ ДЕЙНОСТТА НА ДЪРЖАВНИ ОРГАНИ, ОБЩЕСТВЕНИ ОРГАНИЗАЦИИ И ЛИЦА, ИЗПЪЛНЯВАЩИ ПУБЛИЧНИ ФУНКЦИИ (ЗАГЛ. ИЗМ. - ДВ, БР. 62 ОТ 1997 Г., ИЗМ. - ДВ, БР. 43 ОТ 2005 Г., В СИЛА ОТ 01.09.2005 Г.)

Раздел I.
Престъпления против реда на управлението

Чл. 269. (Изм. - ДВ, бр. 27 от 2009 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 26 от 2010 г.) Който употреби сила или заплашване с цел да принуди орган на властта, представител на обществеността, частен съдебен изпълнител или помощник частен съдебен изпълнител да извърши или да пропусне нещо по служба или свързано с функцията му, се наказва с лишаване от свобода до шест години.

(2) Когато престъплението по ал. 1 е извършено от участници в тълпа, подбудителите и предводителите се наказват с лишаване от свобода от две до осем години.

Чл. 270. (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г.) (1) (Предишен текст на чл. 270 - ДВ, бр. 21 от 2000 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., доп. - ДВ, бр. 43 от 2005 г., в сила от 01.09.2005 г., изм. - ДВ, бр. 64 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 27 от 2009 г., изм. - ДВ, бр. 26 от 2010 г.) Който противозаконно пречи на орган на властта, частен съдебен изпълнител или помощник-частен съдебен изпълнител да изпълни задълженията си, се наказва с лишаване от свобода до три години или глоба от петстотин до две хиляди лева.

(2) (Нова - ДВ, бр. 21 от 2000 г., изм. - ДВ, бр. 27 от 2009 г., изм. - ДВ, бр. 26 от 2010 г.) Когато задълженията на органа на властта са свързани с контрол върху трафик на наркотични вещества, аналози или прекурсори, наказанието е лишаване от свобода до пет години и глоба от десет хиляди до петдесет хиляди лева.

Чл. 270а. (Нов - ДВ, бр. 26 от 1973 г., отм. - ДВ, бр. 89 от 1986 г.)

Чл. 271. (Отм. - ДВ, бр. 99 от 1989 г.)

Чл. 272. (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., в сила от 01.01.2005 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 26 от 2004 г., в сила от 01.01.2004 г., изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2004 г.) Който самоволно напусне населено място въпреки установената по надлежен административен ред забрана, се наказва с лишаване от свобода до шест месеца или пробация.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., в сила от 01.01.2005 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 26 от 2004 г., в сила от 01.01.2004 г.) Който след съответно предупреждение продължава системно да нарушава взетите по отношение на него законоустановени мерки за административен надзор, се наказва с пробация за срок от една година.

Чл. 273. (Нов - ДВ, бр. 102 от 2006 г.) Който разгласи информация, установяваща принадлежност към Държавна сигурност или разузнавателните служби на Българската народна армия, в нарушение на Закона за достъп и разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия, се наказва с лишаване от свобода от три до шест години и с глоба от петнадесет хиляди до тридесет хиляди лева.

Чл. 274. (1) (Изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) Който самоволно извърши действие, което спада в кръга на службата на длъжностно лице, която той не заема или от която е лишен, се наказва с лишаване от свобода до една година или с пробация.

(2) Същото наказание се налага и на онзи, който самоволно извърши действие, което спада в кръга на функцията на представител на обществеността, с която той не е натоварен или от която е лишен, и с това противозаконно засегне обществени или лични интереси.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) Който, без да има право, носи формени дрехи или служебен знак, се наказва с лишаване от свобода до една година или с пробация, както и с обществено порицание.

Чл. 274а. (Нов - ДВ, бр. 92 от 2002 г.) (1) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 26 от 2010 г.) Който държи или носи формено облекло, служебни знаци или надписи в нарушение на Закона за Министерството на вътрешните работи, Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България, Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража или Закона за съдебната власт, се наказва с лишаване от свобода до три години или пробация.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 26 от 2010 г.) Ако деянието по ал. 1 е осъществено с цел извършване на друго престъпление, наказанието е лишаване от свобода от една до шест години.

(3) (Нова - ДВ, бр. 26 от 2010 г.) Който по какъвто и да е начин опетни, противозаконно унищожи или повреди формено облекло, служебни знаци или надписи, носени или поставени по реда на Закона за Министерството на вътрешните работи, Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България, Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража или Закона за съдебната власт, се наказва с лишаване от свобода до една година.

Чл. 275. (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г., доп. - ДВ, бр. 43 от 2005 г., в сила от 01.09.2005 г., изм. - ДВ, бр. 64 от 2007 г.) Който, като е длъжен по закон да даде съдействие на орган на властта, частен съдебен изпълнител или помощник-частен съдебен изпълнител, не стори това, след като е надлежно поканен, се наказва с пробация или глоба от сто до триста лева.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) Който като бъде поканен от надлежно длъжностно лице в случай, опасен за живота, здравето или имота на някого, откаже да се притече на помощ, която може да даде без опасност за себе си или за другиго, се наказва с пробация или с глоба от сто до триста лева.

Чл. 276. (1) (Изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) Който подправи или пусне в обръщение подправени официални удостоверителни знаци, като печати, знаци за качеството на благородни метали, входни билети, билети за превоз и други такива, се наказва с лишаване от свобода до две години или с пробация.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г.) Който съзнателно се ползува от такъв подправен знак, се наказва с глоба от сто до триста лева.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) Който противозаконно отнеме, унищожи или скрие официални удостоверителни знаци, предназначени за установяване, плащане или отчитане на стойности, ако извършеното не съставлява по-тежко престъпление, се наказва с лишаване от свобода до две години или с пробация.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) Който без надлежно разрешение изготви печат на държавна или обществена организация, се наказва с лишаване от свобода до една година или с пробация.

(5) Същото наказание се налага и на онзи, който отнеме печат на държавна или обществена организация с цел да го ползува противозаконно.

Чл. 277. (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., доп. - ДВ, бр. 43 от 2005 г., в сила от 01.09.2005 г., изм. - ДВ, бр. 64 от 2007 г.) Който съзнателно премахне или повреди печат, поставен на законно основание от орган на властта, частен съдебен изпълнител или помощник-частен съдебен изпълнител върху движима или недвижима вещ за знак, че достъпът или разпореждането с нея са ограничени, се наказва с лишаване от свобода до две години или с глоба от сто до триста лева.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г.) Същото наказание се налага и на онзи, който се разпорежда с вещ, поставена под запор и оставена му за пазене.

Чл. 277а. (Нов - ДВ, бр. 27 от 2009 г., в сила от 10.04.2009 г.) (1) Който без съответно разрешение търси археологически обекти, се наказва с лишаване от свобода до пет години.

(2) Който без съответно разрешение извършва или нареди да бъдат извършени теренни археологически разкопки, геофизически или подводни проучвания, или не по законоустановения ред извършва изкопни работи на територията на недвижима културна ценност или в нейната охранителна зона, се наказва с лишаване от свобода до шест години и с глоба от две хиляди до двадесет хиляди лева.

(3) Ако при извършването на деянията по ал. 1 и 2 се използват технически средства или моторни превозни средства, наказанието е лишаване от свобода от една до шест години и глоба от пет хиляди до петдесет хиляди лева.

(4) Който нареди или допусне осъществяване на противозаконна дейност в защитена територия за опазване на културно наследство, се наказва с лишаване от свобода до пет години и с глоба от две хиляди до десет хиляди лева.

(5) Който продължи, нареди или допусне да бъде продължена дейността по ал. 4, след като е била спряна от надлежните органи, се наказва с лишаване от свобода от една до шест години и с глоба от три хиляди до двадесет хиляди лева.

(6) С наказанията по ал. 4 и 5 се наказва и този, който организира или ръководи дейността, ако е знаел или предполагал, че тя се осъществява в нарушение на Закона за културното наследство.

(7) Който противозаконно изготвя, държи или укрива предмети, материали, оръдия или компютърни програми, за които знае или предполага, че са предназначени или са послужили за търсене, съхранение, изменение или пренасяне на археологически обекти, се наказва с лишаване от свобода до шест години, като съдът може да наложи и лишаване от право по чл. 37, ал. 1, т. 7.

(8) В случаите по ал. 1 - 6 съдът може да постанови конфискация до една втора от имуществото на виновния, а по ал. 7 - на част или на цялото имущество на виновния.

Чл. 278. (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 27 от 2009 г., в сила от 10.04.2009 г.) (1) Който открие културна ценност и в продължение на седем дни не съобщи на властта, се наказва с лишаване от свобода до три години или с глоба от петстотин до три хиляди лева.

(2) Когато културната ценност има особено висока научна или художествена стойност, наказанието е лишаване от свобода до четири години или глоба от хиляда до пет хиляди лева.

(3) Ако е последвало унищожаване или повреждане на културната ценност, когато деецът не е искал или не е допускал това, наказанието е: в случаите по ал. 1 - лишаване от

свобода до четири години и глоба от хиляда до пет хиляди лева, а в случаите по ал. 2 - лишаване от свобода до пет години и глоба от две хиляди до десет хиляди лева.

(4) Деецът не се наказва, когато съобщи за откритата културна ценност и след срока по ал. 1, ако не са настъпили последиците по ал. 3.

(5) Длъжностно лице, което не поиска идентификация и регистрация на културна ценност, се наказва с лишаване от свобода до две години, като съдът може да наложи и лишаване от право по чл. 37, ал. 1, т. 6.

(6) Който държи археологически обект, който не е идентифициран и регистриран по съответния ред, се наказва с лишаване от свобода до четири години и с глоба от две хиляди до десет хиляди лева, а когато предметът на престъплението представлява национално богатство, както и когато се държат повече от три археологически обекта - с лишаване от свобода до шест години и с глоба от три хиляди до петнадесет хиляди лева. Съдът може да наложи и конфискация до една втора от имуществото на виновния, както и лишаване от права по чл. 37, ал. 1, т. 6 и 7.

(7) Предметът на престъплението се отнема в полза на държавата.

Чл. 278а. (Нов - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 27 от 2009 г., в сила от 10.04.2009 г.) (1) Който предлага за отчуждаване или отчужди културна ценност, която не е идентифицирана и регистрирана, се наказва с лишаване от свобода от една до шест години и с глоба от хиляда до двадесет хиляди лева.

(2) Наказанието по ал. 1 се налага и на този, който придобие такава културна ценност.

(3) Когато деянията по ал. 1 и 2 са извършени повторно или представляват опасен рецидив, или са извършени по поръчение или в изпълнение на решение на организирана престъпна група, както и когато са извършени с цел предметът на престъплението да бъде изнесен през границите на страната, наказанието е лишаване от свобода от три до десет години и глоба от пет хиляди до петдесет хиляди лева.

(4) Същото наказание се налага и на този, който без съответно разрешение изнесе извън границите на страната културна ценност.

(5) Наказанието по ал. 1 - 4 се налага и когато предметът на престъплението е документ от Националния архивен фонд.

(6) Предметът на престъплението се отнема в полза на държавата, а когато липсва или е отчужден, се присъжда неговата равностойност.

Чл. 278б. (Нов - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 26 от 2004 г., изм. - ДВ, бр. 27 от 2009 г., в сила от 10.04.2009 г.) (1) Който противозаконно

унищожи или повреди своя културна ценност или документ от Националния архивен фонд, се наказва с лишаване от свобода до три години или с глоба от петстотин до две хиляди лева, както и с обществено порицание.

(2) Длъжностно лице, което противозаконно даде разрешение за унищожаване, разрушаване, повреждане, видоизменение или за износ на културна ценност, или на документ от Националния архивен фонд, се наказва с лишаване от свобода до пет години или с глоба от хиляда до пет хиляди лева, като съдът може да наложи и лишаване от право по чл. 37, ал. 1, т. 6.

(3) Ако от деянието по ал. 2 е последвало унищожаване, разрушаване, повреждане, видоизменение или износ на културната ценност, наказанието е лишаване от свобода от една до шест години, глоба от хиляда до пет хиляди лева и лишаване от право по чл. 37, ал. 1, т. 6.

Чл. 278б[1]. (Нов - ДВ, бр. 1 от 2019 г.) (1) Който с цел да набави за себе си или за другиго имотна облага фалшифицира произведение на живописта, скулптурата, графиката или археологически предмети или обекти, се наказва с лишаване от свобода до една година и с глоба от две хиляди до двадесет хиляди лева.

(2) С наказанието по ал. 1 се наказва и лице, което предлага в продажба или пуска в обръщение като автентични произведения на живописта, скулптурата, графиката или археологически предмети.

(3) Лице, което даде невярно заключение, което удостоверява автентичността на произведения на живописта, скулптурата, графиката или археологически предмети или обекти, се наказва с лишаване от свобода до една година и с глоба от три хиляди до тридесет хиляди лева.

(4) Ако деянието е извършено от лице при упражняване на търговска дейност, наказанието е лишаване от свобода до три години и глоба от десет хиляди до петдесет хиляди лева, както и лишаване от права по чл. 37, ал. 1, т. 7.

(5) Предметът на престъплението се отнема в полза на държавата.

Чл. 278в. (Нов - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 86 от 1991 г., предишен чл. 278а - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 33 от 2011 г., в сила от 27.05.2011 г.) (1) Който противозаконно унищожи или повреди защитена територия или местообитание - предмет на опазване в защитена зона, се наказва с лишаване от свобода до три години или пробация, както и с глоба от две хиляди до десет хиляди лева.

(2) Който унищожи или повреди изключително ценни единични и невъзстановими земни и скални образувания и пещери, обявени за защитени, се наказва с лишаване от свобода до пет години и с глоба от две хиляди до двадесет хиляди лева.

(3) Когато деянието по ал. 1 или 2 е извършено по непредпазливост, наказанието е пробация и глоба от хиляда до пет хиляди лева.

Чл. 278г. (Нов - ДВ, бр. 33 от 2011 г., в сила от 27.05.2011 г.) (1) Който противозаконно унищожи, повреди, придобие, държи или отчужди екземпляр от защитен вид от дивата флора или фауна, когато не представлява маловажен случай, се наказва с лишаване от свобода до три години или пробация, както и с глоба от две хиляди до десет хиляди лева.

(2) Който търгува с екземпляри от защитени видове от дивата флора или фауна или с техни части или продукти, когато не представлява маловажен случай, се наказва с лишаване от свобода до пет години и с глоба от две хиляди до двадесет хиляди лева.

(3) Когато деянието по ал. 1 или 2 е извършено по непредпазливост, наказанието е пробация и глоба от хиляда до пет хиляди лева.

Чл. 278д. (Нов - ДВ, бр. 33 от 2011 г., в сила от 27.05.2011 г.) Който противозаконно унищожи, повреди, държи, придобие или отчужди екземпляр от европейски или световно застрашени диви гръбначни животни или екземпляр от вид по приложение № 3 към Закона за биологичното разнообразие, означен със знак (*), се наказва с лишаване от свобода до пет години, както и с глоба от пет хиляди до двадесет хиляди лева.

Чл. 279. (1) (Изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., в сила от 01.01.2005 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 26 от 2004 г., в сила от 01.01.2004 г., изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г., изм. - ДВ, бр. 67 от 2023 г.) Който влезе или излезе през границата на страната без разрешение на надлежните органи на властта или макар с разрешение, но не през определените за това места, се наказва с лишаване от свобода от три до шест години и с глоба от хиляда до пет хиляди лева.

(2) (Нова - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., в сила от 01.01.2005 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 26 от 2004 г., в сила от 01.01.2004 г., изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г., изм. - ДВ, бр. 67 от 2023 г.) Ако деянието по ал. 1 е извършено повторно или представлява опасен рецидив, наказанието е лишаване от свобода от три до осем години и глоба от пет хиляди до десет хиляди лева.

(3) (Предишна ал. 2, изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г.) В случаите по предходните алинеи съдът вместо глоба може да наложи конфискация на част или на цялото имущество на виновния.

(4) (Предишна ал. 3, изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г., изм. - ДВ, бр. 67 от 2023 г.) Приготовление към престъпление по ал. 1 и 2 се наказва с лишаване от свобода до три години или с пробация.

(5) (Предишна ал. 4 - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г.) Не се наказва онзи, който влезе в страната, за да се ползува от правото на убежище съгласно с Конституцията.

Чл. 280. (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., отм. бр. 37 от 1989 г., нов - ДВ, бр. 62 от 1997 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2015 г., изм. - ДВ, бр. 67 от 2023 г.) Който преведе през границата на страната отделни лица или групи от хора без разрешение на надлежните органи на властта или макар с разрешение, но не през определените за това места, се наказва с лишаване от свобода от три до осем години и глоба от пет хиляди до двадесет хиляди лева.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2015 г., изм. - ДВ, бр. 67 от 2023 г.) Наказанието е лишаване от свобода от три до десет години, глоба от десет хиляди до тридесет хиляди лева и конфискация на част или на цялото имущество на дееца, ако:

1. (изм. - ДВ, бр. 67 от 2023 г.) през границата на страната е преведено малолетно или непълнолетно лице;

2. превеждането е станало без знанието на лицето;

3. преведеният през границата не е български гражданин;

4. е използвано моторно, въздухоплавателно или друго транспортно средство;

5. (изм. - ДВ, бр. 74 от 2015 г., доп. - ДВ, бр. 67 от 2023 г.) превеждането е организирано от група или организация или е извършено по поръчение и/или в изпълнение на решение на организирана престъпна група;

6. (нова - ДВ, бр. 27 от 2009 г.) превеждането е извършено по начин, опасен за живота на преведените лица;

7. (нова - ДВ, бр. 67 от 2023 г.) деянието е съпроводено със съпротива и/или неподчинение спрямо орган на властта;

8. (нова - ДВ, бр. 67 от 2023 г.) деянието е извършено чрез разрушаване, подкопаване или повреждане на съоръжение за охрана на границата.

(3) (Нова - ДВ, бр. 74 от 2015 г.) Наказанието е лишаване от свобода от три до дванадесет години, глоба от десет хиляди до тридесет хиляди лева и конфискация на част или на цялото имущество на дееца, когато деянието е извършено с участието на длъжностно лице, което се е възползвало от служебното си положение.

(4) (Предишна ал. 3, доп. - ДВ, бр. 74 от 2015 г., обявена за противоконституционна в частта "или му е предоставено доброволно" с РКС № 12 от 2021 г. - ДВ, бр. 84 от 2021 г., изм. - ДВ, бр. 67 от 2023 г.) Ако деянието по ал. 1 и 2 е извършено повторно или представлява опасен рецидив, наказанието е лишаване от свобода от три до дванадесет години, глоба от десет хиляди до тридесет хиляди лева и конфискация на част или цялото имущество на дееца.

(5) (Нова - ДВ, бр. 67 от 2023 г., обявена за противоконституционна с РКС № 8 от 2025 г. - ДВ, бр. 60 от 2025 г., нова - ДВ, бр. 32 от 2026 г.) В случаите по ал. 2, т. 4

превозното средство, послужило за извършване на престъплението, се отнема в полза на държавата, ако е собственост на виновния, а ако липсва или е отчуждено, се присъжда неговата равностойност. Когато превозното средство не е собственост на виновния или е в съсобственост, се присъжда неговата равностойност.

Чл. 281. (1) (Отм. - ДВ, бр. 37 от 1989 г., нов - ДВ, бр. 27 от 2009 г., предишен текст на чл. 281, изм. и доп. - ДВ, бр. 74 от 2015 г., изм. - ДВ, бр. 67 от 2023 г.) Който по какъвто и да е начин противозаконно подпомага чужденец да пребивава или преминава в страната в нарушение на закона, се наказва с лишаване от свобода от една до шест години и с глоба от три хиляди до десет хиляди лева.

(2) (Нова - ДВ, бр. 74 от 2015 г., изм. - ДВ, бр. 67 от 2023 г.) Наказанието е лишаване от свобода от две до десет години и глоба от пет хиляди до двадесет хиляди лева, когато деянието е:

1. извършено чрез използване на моторно, въздухоплавателно или друго транспортно средство;

2. (доп. - ДВ, бр. 67 от 2023 г.) организирано от група или организация или по поръчение и/или в изпълнение на решение на организирана престъпна група;

3. извършено по начин, опасен за живота на лицето;

4. (изм. - ДВ, бр. 67 от 2023 г.) извършено по отношение на малолетно или непълнолетно лице;

5. извършено по отношение на повече от едно лице;

6. (нова - ДВ, бр. 67 от 2023 г.) извършено с цел деецът да набави за себе си или за другиго имотна облага;

7. (нова - ДВ, бр. 67 от 2023 г.) съпроводено със съпротива и/или неподчинение спрямо орган на властта.

(3) (Нова - ДВ, бр. 74 от 2015 г., обявена за противоконституционна в частта "или му е предоставено доброволно" с РКС № 12 от 2021 г. - ДВ, бр. 84 от 2021 г., изм. - ДВ, бр. 67 от 2023 г.) Ако деянието по ал. 1 и 2 е извършено повторно или представлява опасен рецидив, наказанието е лишаване от свобода от три до дванадесет години и глоба от десет хиляди до тридесет хиляди лева.

(4) (Нова - ДВ, бр. 67 от 2023 г., обявена за противоконституционна в частта "или се налага глоба в размер на пазарната стойност на превозното средство в лева, когато не е негова собственост" с РКС № 8 от 2025 г. - ДВ, бр. 60 от 2025 г., изм. - ДВ, бр. 32 от 2026 г.) В случаите по ал. 2, т. 1 превозното средство, послужило за извършване на престъплението, се отнема в полза на държавата, ако е собственост на виновния, а ако липсва или е отчуждено, се присъжда неговата равностойност. Когато превозното средство не е собственост на виновния или е в съсобственост, се присъжда неговата равностойност.

Раздел II.
Престъпления по служба

Чл. 282. (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г., изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.) Длъжностно лице, което наруши или не изпълни служебните си задължения, или превиши властта или правата си с цел да набави за себе си или за другиго облага или да причини другиму вреда и от това могат да настъпят немаловажни вредни последици, се наказва с лишаване от свобода до пет години, като съдът може да постанови и лишаване от правото по чл. 37, ал. 1, точка 6, или с пробация.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 89 от 1986 г., изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.) Ако от деянието са настъпили значителни вредни последици или е извършено от лице, което заема отговорно служебно положение, наказанието е лишаване от свобода от една до осем години, като съдът може да постанови и лишаване от правото по чл. 37, ал. 1, точка 6.

(3) (Нова - ДВ, бр. 89 от 1986 г., изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.) За особено тежки случаи по предходната алинея наказанието е лишаване от свобода от три до десет години, като съдът постановява и лишаване от право по чл. 37, ал. 1, точка 6.

(4) (Нова - ДВ, бр. 62 от 1997 г.) Наказанието по ал. 3 се налага и на длъжностно лице, което е извършило престъплението с участието на лице, посочено в чл. 142, ал. 2, точки 6 и 8.

(5) (Нова - ДВ, бр. 21 от 2000 г.) Ако деянието по предходните алинеи е свързано с упражняването на контрол върху производството, преработването, съхраняването, търговията в страната, вноса, износа, транзита и отчетността на наркотичните вещества и прекурсорите, наказанието е лишаване от свобода до десет години по ал. 1 и от три до петнадесет години по ал. 2.

Чл. 282а. (Нов - ДВ, бр. 62 от 1997 г.) Длъжностно лице, което при наличие на предвидените в нормативен акт условия, необходими за издаване на специално разрешение за осъществяване на определена дейност, откаже или забави извън предвидените по закон срокове неговото издаване, се наказва с лишаване от свобода до три години, глоба в размер до петстотин лева и лишаване от право по чл. 37, ал. 1, точка 7.

Чл. 283. (Изм. - ДВ, бр. 26 от 1973 г., изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г.) Длъжностно лице, което използува своето служебно положение, за да набави за себе си или за другиго противозаконна облага, се наказва с лишаване от свобода до три години.

Чл. 283а. (Нов - ДВ, бр. 62 от 1997 г.) Ако престъпленията по чл. 282 и 283 са свързани с приватизацията, продажбата, даването под наем или аренда, както и внасянето

в търговски дружества на държавна, общинска и кооперативна собственост, както и на собственост на юридически лица, наказанието е:

1. по чл. 282 - лишаване от свобода от три до десет години, глоба от три хиляди до пет хиляди лева и лишаване от права по чл. 37, ал. 1, точки 6 и 7;

2. по чл. 283 - лишаване от свобода от една до три години, глоба от хиляда до три хиляди лева и лишаване от права по чл. 37, ал. 1, точки 6 и 7.

Чл. 283б. (Нов - ДВ, бр. 62 от 1997 г., доп. - ДВ, бр. 92 от 2002 г.) Длъжностно лице, което пречи или затруднява упражняването от собствениците на правата им, възстановени по Закона за възстановяване собствеността върху одържавени недвижими имоти, по Закона за възстановяване собствеността върху някои отчуждени имоти по Закона за териториално и селищно устройство, Закона за планово изграждане на населените места, Закона за благоустройство на населените места, Закона за държавните имоти и Закона за собствеността и по Закона за собствеността и ползването на земеделските земи и Закона за обезщетяване на собственици на одържавени имоти, Закона за приватизация и следприватизационен контрол или чрез влезли в сила съдебни актове по друг закон, се наказва с лишаване от свобода от две до шест години.

Чл. 284. (Изм. - ДВ, бр. 26 от 2004 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) Длъжностно лице, което във вреда на държавата, на предприятие, организация или на частно лице съобщи другиму или обнародва информация, която му е поверена или достъпна по служба и за която знае, че представлява служебна тайна, се наказва с лишаване от свобода до две години или с пробация.

(2) Наказанието за деяние по ал. 1 се налага и на недлъжностно лице, работещо в държавно учреждение, предприятие или обществена организация, на което във връзка с работата му е станала известна информация, представляваща служебна тайна.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г., изм. - ДВ, бр. 9 от 2021 г., в сила от 06.02.2021 г.) Ако деянието по ал. 1 е извършено от вещо лице, преводач или преводач на български жестов език по отношение на информация, станала му известна във връзка с възложената му задача, която то е длъжно да пази в тайна, наказанието е лишаване от свобода до две години или пробация.

Чл. 284а. (Нов - ДВ, бр. 102 от 2006 г.) Длъжностно лице от състава на Комисията за разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия или от нейната администрация, което разгласи информация или разпространи документ в нарушение на Закона за достъп и разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия, станали му известни в това му качество, се наказва с лишаване от свобода от три до шест години и глоба от петнадесет хиляди до тридесет хиляди лева.

Чл. 284б. (Нов - ДВ, бр. 102 от 2006 г.) Длъжностно лице, което не свали от отчет сътрудник или служител под прикритие, заемащ публична длъжност или извършващ публична дейност по смисъла на Закона за достъп и разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия, се наказва с лишаване от свобода от три до шест години и глоба в размер от петнадесет хиляди до тридесет хиляди лева.

Чл. 284в. (Нов - ДВ, бр. 27 от 2009 г.) Длъжностно лице, което противозаконно разреши или разпореди да се използват специални разузнавателни средства, или ги прилага, или съхранява информация, получена чрез тях, се наказва с лишаване от свобода от една до пет години и с глоба до пет хиляди лева.

Чл. 285. Длъжностно лице, което съзнателно допусне подчинено нему лице да извърши престъпление, свързано със службата или работата му, се наказва с наказанието, предвидено за извършеното престъпление.

Раздел III.
Престъпления против правосъдието

Чл. 286. (1) (Изм. - ДВ, бр. 62 от 1997 г.) Който пред надлежен орган на властта набеди някого в престъпление, като знае, че е невинен, или представи неистински доказателства срещу него, се наказва за набедяване с лишаване от свобода от една до шест години и с обществено порицание.

(2) (Предишна ал. 3 - ДВ, бр. 62 от 1997 г.) (Изм. - ДВ, бр. 62 от 1997 г.) Ако набеденият бъде привлечен към наказателна отговорност, наказанието е лишаване от свобода от една до десет години.

Чл. 287. (Изм. - ДВ, бр. 26 от 2004 г., изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.) Длъжностно лице, което при или по повод изпълнение на службата си, само или чрез другиго, извърши противозаконни принудителни действия спрямо обвиняем, свидетел или вещо лице, за да изтръгне признание, показание, заключение или информация от него, се наказва с лишаване от свобода от три до десет години и с лишаване от права по чл. 37, ал. 1, точки 6 и 7.

Чл. 287а. (Нов - ДВ, бр. 62 от 1997 г.) Който с цел да заблуди орган на съдебната власт:

1. изготви неистински технически записи или преправи истински;

2. унищожи запис или част от него, събира или подрежда данните от записа и по този начин създава невярна представа за съответното обстоятелство;

3. използва подправени технически записи;

4. използва неправомерно информацията, придобита със специални разузнавателни средства, се наказва с лишаване от свобода от една до пет години и глоба от петстотин до хиляда лева.

Чл. 288. (Изм. - ДВ, бр. 50 от 1995 г., изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.) Орган на властта, който пропусне да изпълни своевременно длъжностите, които му налага службата относно наказателно преследване, или по друг начин осуети такова преследване с цел да избави другиго от наказание, което му се следва по закон, се наказва с лишаване от свобода от една до шест години и с лишаване от правото по чл. 37, ал. 1, точка 6.

Чл. 289. (Изм. - ДВ, бр. 62 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г., изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г., изм. - ДВ, бр. 26 от 2010 г.) Който склонява длъжностно лице от разследващите органи или от прокурорските или съдебните органи да наруши свое служебно задължение във връзка с правораздаването, се наказва с лишаване от свобода от една до шест години.

Чл. 290. (1) Който пред съд или пред друг надлежен орган на властта като свидетел устно или писмено съзнателно потвърди неистина или затаи истина, се наказва за лъжесвидетелствуване с лишаване от свобода до пет години.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 9 от 2021 г., в сила от 06.02.2021 г.) Същото наказание се налага и на преводач или преводач на български жестов език, който пред съд или пред друг надлежен орган на властта писмено или устно съзнателно даде неверен превод.

Чл. 290а. (Нов - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г.) Който потвърди неистина или затаи истина в писмена декларация, представена пред съд, се наказва с лишаване от свобода до три години.

Чл. 291. (1) (Изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.) Който като вещо лице пред съд или пред друг надлежен орган на властта устно или писмено съзнателно даде невярно заключение, се наказва с лишаване от свобода от една до пет години и с лишаване от правото по чл. 37, ал. 1, точка 7.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г., изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.) Ако деянието по предходната алинея е извършено по непредпазливост, наказанието е лишаване от свобода до една година или пробация. Съдът може да постанови и лишаване от правото по чл. 37, ал. 1, точка 7.

Чл. 292. (1) (Предишен текст на чл. 292 - ДВ, бр. 89 от 1986 г.) За престъпление по чл. 290 и 291 наказуемостта отпада:

1. когато лицето, ако каже истината, би обвинило себе си в престъпление и

2. (изм. - ДВ, бр. 9 от 2021 г., в сила от 06.02.2021 г.) когато лицето се отрече пред надлежния орган от своето лъжливо свидетелствуване, превод или заключение до влизане

на присъдата или решението в сила и преди да е възбудено срещу него наказателно преследване за това.

(2) (Нова - ДВ, бр. 89 от 1986 г.) Разпоредбата на точка 2 от предходната алинея се прилага и в случаите по чл. 290а, когато лицето оттегли декларацията си, преди да е постановено решението по делото, по което е представена.

Чл. 293. (1) (Предишен текст на чл. 293, доп. - ДВ, бр. 89 от 1986 г., изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) Който подбужда другиго към престъпление по чл. 290, 290а и 291, се наказва с лишаване от свобода до една година или с пробация.

(2) (Нова - ДВ, бр. 89 от 1986 г.) Ако се подбуждат две или повече лица и случаят е особено тежък, наказанието е лишаване от свобода до три години.

Чл. 293а. (Нов - ДВ, бр. 62 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.) Който, след като е осъден да изпълни парично задължение с влязъл в сила съдебен акт и в продължение на една година от влизането му в сила не изпълни задължението си към кредитора, въпреки наличие на парични средства или имущество за това, се наказва с лишаване от свобода до една година или с пробация.

Чл. 294. (1) (Изм. - ДВ, бр. 62 от 1997 г.) Който спомогне на лице, извършило престъпление, да избегне или да бъде осуетено спрямо него наказателно преследване или да остане ненаказано, без да се е споразумял с това лице, преди да е извършило самото престъпление, се наказва за лично укривателство с лишаване от свобода до пет години, но не с по-тежко наказание от предвиденото за укривания.

(2) Ако това е извършено с цел за имотна облага, наказанието е лишаване от свобода до пет години, но не по-тежко от предвиденото за укривания.

(3) Горните разпоредби не се прилагат спрямо съпрузите, низходящите, възходящите, братята и сестрите на укриваното лице и техните съпрузи.

(4) (Нова - ДВ, бр. 62 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 27 от 2009 г.) Ако деецът е съдия, прокурор, следовател или полицейски орган, разследващ полицай, наказанието е лишаване от свобода от две до осем години.

Чл. 295. (Изм. - ДВ, бр. 50 от 1995 г., изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г., изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.) Орган на властта, който с цел да избави другиго от наказание или да забави изпълнението на наказанието пропусне да изпълни влязла в сила присъда, ако по служба е бил длъжен да направи потребното за привеждане на присъдата в изпълнение, се наказва с лишаване от свобода до шест години, като съдът може да го лиши от правото по чл. 37, ал. 1, точка 6, или с пробация.

Чл. 296. (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г.) (1) (Доп. - ДВ, бр. 27 от 2009 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2009 г., в сила от 22.12.2009 г., доп. - ДВ, бр. 41 от 2015 г., в сила от 06.07.2015 г.) Който попречи или осуети по какъвто и да е начин изпълнението на съдебно решение или не изпълни заповед за защита от домашното насилие или Европейска заповед за защита, се наказва с лишаване от свобода до три години или глоба до пет хиляди лева.

(2) Който с цел да попречи или да осуети изпълнението на съдебно решение унищожи, повреди, укрие или отчужди вещ, за която се отнася това решение, се наказва с лишаване от свобода до три години или глоба от хиляда до десет хиляди лева, ако извършеното не съставлява по-тежко престъпление.

(3) (Нова - ДВ, бр. 60 от 2011 г.) Който наруши забрана за посещение на спортни мероприятия в страната или в чужбина, в срока на забраната, наложена по реда на Закона за опазване на обществения ред при провеждането на спортни мероприятия, след като е наказан за същото деяние по административен ред, се наказва с лишаване от свобода до три години или с пробация.

(4) (Нова - ДВ, бр. 16 от 2019 г.) Ако деянието по ал. 1 е извършено повторно, наказанието е лишаване от свобода от една до пет години.

Чл. 297. (1) Затворник, който избяга, се наказва с лишаване от свобода до три години.

(2) Ако за бягството затворникът си е послужил с подкопаване, събаряне, разрушаване на стени, врати, прозорци и други, наказанието е лишаване от свобода до пет години.

(3) Затворник е всеки задържан под стража по установения от закона ред.

Чл. 298. (1) Затворници, които са се наговорили да избягат чрез задружни усилия, се наказват с лишаване от свобода до две години.

(2) Ако затворниците пристъпят към изпълнение на замисленото бягство, наказанието е лишаване от свобода до пет години.

Чл. 299. (Изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.) Длъжностно лице, което самоволно освободи или пусне затворник да избяга, се наказва с лишаване от свобода до пет години, като съдът може да лиши виновния от правото по чл. 37, ал. 1, точка 6.

Чл. 300. (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., в сила от 01.01.2005 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 26 от 2004 г., в сила от 01.01.2004 г., отм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.)

Раздел IV.
Подкуп

Чл. 301. (Изм. - ДВ, бр. 61 от 2025 г., в сила от 31.10.2025 г.) (1) Длъжностно лице или чуждо длъжностно лице, което поиска или приеме дар или каквато и да е облага, която не му се следва, или приеме предложение или обещание за дар или облага за себе си или за друго лице, за да извърши или да не извърши действие по служба, или загдето е извършило или не е извършило такова действие, се наказва за подкуп с лишаване от свобода до шест години и глоба от пет хиляди до десет хиляди лева.

(2) Ако длъжностното лице или чуждото длъжностно лице е извършило някое от деянията по ал. 1, за да наруши или загдето е нарушило службата си, когато това нарушение не съставлява престъпление, наказанието е лишаване от свобода до осем години и глоба от пет хиляди до петнадесет хиляди лева.

(3) Ако длъжностното лице или чуждото длъжностно лице е извършило някое от деянията по ал. 1, за да извърши или загдето е извършило друго престъпление във връзка със службата, наказанието е лишаване от свобода до десет години и глоба от десет хиляди до тридесет хиляди лева.

(4) В случаите по предходните алинеи съдът постановява и лишаване от право по чл. 37, ал. 1, точки 6 и 7, както и конфискация до една втора от имуществото на виновния.

(5) Наказанието по ал. 1 се налага и когато длъжностното лице или чуждото длъжностно лице поиска или приеме дар или каквато и да е облага, която не му се следва, или приеме обещание за дар или облага за себе си или за друго лице, за да използва или загдето е използвало служебното си положение, извън случаите по ал. 1.

Чл. 302. За подкуп, извършен:

1. (доп. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., доп. - ДВ, бр. 26 от 2010 г.) от лице, което заема отговорно служебно положение, включително съдия, съдебен заседател, прокурор или следовател, или от полицейски орган, или от разследващ полицай;

2. чрез изнудване посредством злоупотреба със служебното положение;

3. (изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г.) повторно и

4. в големи размери, наказанието е:

а) (доп. - ДВ, бр. 89 от 1986 г., изм. - ДВ, бр. 51 от 2000 г., доп. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.) в случаите на чл. 301, ал. 1 и 2 - лишаване от свобода от три до десет години, глоба до двадесет хиляди лева и лишаване от права по чл. 37, ал. 1, точки 6 и 7;

б) (изм. - ДВ, бр. 89 от 1986 г., доп. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.) в случаите на чл. 301, ал. 3 - лишаване от свобода от три до петнадесет години, глоба до двадесет и пет хиляди лева и конфискация до една втора от

имуществото на виновния, като съдът постановява и лишаване от право по чл. 37, ал. 1, точки 6 и 7.

Чл. 302а. (Нов - ДВ, бр. 89 от 1986 г., доп. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.) За подкуп в особено големи размери, представляващ особено тежък случай, наказанието е лишаване от свобода от десет до тридесет години, глоба до тридесет хиляди лева, конфискация на цялото или на част от имуществото на виновния и лишаване от права по чл. 37, ал. 1, точки 6 и 7.

Чл. 303. (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., отм. - ДВ, бр. 74 от 2015 г.)

Чл. 304. (Изм. - ДВ, бр. 51 от 2000 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г.) (1) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 61 от 2025 г., в сила от 31.10.2025 г.) Който предложи, обещае или даде дар или каквато и да е облага на длъжностно лице или на чуждо длъжностно лице, за него или за друго лице, за да извърши или да не извърши действие по служба или загдето е извършило или не е извършило такова действие, се наказва с лишаване от свобода до шест години и глоба от пет хиляди до десет хиляди лева.

(2) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 61 от 2025 г., в сила от 31.10.2025 г.) Ако във връзка с подкупа длъжностното лице или чуждото длъжностно лице е нарушило служебните си задължения, наказанието е лишаване от свобода до осем години и глоба от три хиляди до десет хиляди лева, когато това нарушение не съставлява по-тежко наказуемо престъпление.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 61 от 2025 г., в сила от 31.10.2025 г.) Наказанието по ал. 1 се налага и когато дарът или облагата са предложени, обещани или дадени на длъжностното лице или на чуждото длъжностно лице, за него или за друго лице, да използва или загдето е използвало служебното си положение, извън случаите по ал. 1.

Чл. 304а. (Нов - ДВ, бр. 51 от 2000 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., доп. - ДВ, бр. 26 от 2010 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 61 от 2025 г., в сила от 31.10.2025 г.) Който предложи, обещае или даде подкуп на длъжностно лице или чуждо длъжностно лице, което заема отговорно служебно положение, включително съдия, съдебен заседател, прокурор или следовател, или на полицейски орган, или на разследващ полицай, се наказва с лишаване от свобода до десет години и глоба от десет хиляди до тридесет хиляди лева.

Чл. 304б. (Нов - ДВ, бр. 92 от 2002 г.) (1) Който поиска или приеме дар или каквато и да е облага, която не му се следва, или приеме предложение или обещание за дар или облага, за да упражни влияние при вземане на решение от длъжностно лице или чуждо длъжностно лице във връзка със службата му, се наказва с лишаване от свобода до шест години или глоба до пет хиляди лева.

(2) Който предложи, обещае или даде дар или каквато и да е неследваща се облага на лице, което твърди, че може да упражни влияние по ал. 1, се наказва с лишаване от свобода до три години или глоба до три хиляди лева.

Чл. 304в. (Нов - ДВ, бр. 74 от 2015 г., изм. - ДВ, бр. 61 от 2025 г., в сила от 31.10.2025 г.) Наказанията по предходните членове се налагат и когато със съгласие на лицето, което твърди, че може да упражни влияние, дарът или облагата са предложени, обещани или дадени другиму.

Чл. 305. (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г.) (1) Наказанията за подкуп по предходните членове се налагат и на арбитър или вещо лице, назначено от съд, учреждение, предприятие или организация, когато те извършат такива деяния във връзка с тяхната дейност, както и на този, който предложи, обещае или даде такъв подкуп.

(2) Наказанията за подкуп по предходните членове се налагат и на защитник или повереник, когато те извършат такива деяния, за да помогнат да се реши в полза на противната страна или във вреда на доверителя наказателно или гражданско дело, както и на този, който предложи, обещае или даде такъв подкуп.

Чл. 305а. (Нов - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г.) Който посредничи да се извърши някое от деянията по предходните членове, ако това не представлява по-тежко престъпление, се наказва с лишаване от свобода до три години и глоба до пет хиляди лева.

Чл. 306. (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г.) Не се наказва онзи, който е предложил, обещал или дал подкуп, ако е бил изнуден от длъжностното лице, арбитъра или вещото лице да стори това и ако незабавно и доброволно е съобщил на властта.

Чл. 307. (Изм. - ДВ, бр. 51 от 2000 г.) Който преднамерено създава обстановка или условия, за да предизвика предлагане, даване или получаване на подкуп с цел да навреди на онзи, който даде или приеме подкупа, се наказва за провокация към подкуп с лишаване от свобода до три години.

Чл. 307а. (Нов - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г.) Предметът на престъпленията по този раздел се отнема в полза на държавата, а когато липсва, се присъжда неговата равностойност.

Глава осма "а".
ПРЕСТЪПЛЕНИЯ ПРОТИВ СПОРТА (НОВА - ДВ, БР. 60 ОТ 2011 Г.)

Чл. 307б. (Нов - ДВ, бр. 60 от 2011 г.) Който чрез насилие, измама, заплашване или по друг незаконен начин склони другиго да повлияе на развитието или резултата от спортно състезание, администрирано от спортна организация, ако извършеното не представлява по-тежко престъпление, се наказва с лишаване от свобода от една до шест години и глоба от хиляда до десет хиляди лева.

Чл. 307в. (Нов - ДВ, бр. 60 от 2011 г.) (1) Който обещае, предложи или даде на другиго облага, която не му се следва, за да повлияе или загдето е повлиял на развитието или резултата от спортно състезание, администрирано от спортна организация, се наказва

с лишаване от свобода от една до шест години и глоба от пет хиляди до петнадесет хиляди лева.

(2) Наказанието по ал. 1 се налага и на онзи, който поиска или приеме каквато и да е облага, която не му се следва, или приеме предложение или обещание за облага с цел да повлияе или загдето е повлиял върху развитието или резултата от спортно състезание, както и когато с негово съгласие облагата е предложена, обещана или дадена другиму.

(3) Който посредничи да се извърши някое от деянията по ал. 1 и 2, ако извършеното не представлява по-тежко престъпление, се наказва с лишаване от свобода до три години и глоба до пет хиляди лева.

(4) Наказанието по ал. 1 се налага и на лице, което осигурява или организира предлагането или даването на облагата.

(5) Деецът се наказва при условията на чл. 55, ако доброволно съобщи на надлежен орган на властта за извършено престъпление по ал. 1 - 4.

Чл. 307г. (Нов - ДВ, бр. 60 от 2011 г.) (1) Наказанието е лишаване от свобода от две до осем години и глоба от десет хиляди до двадесет хиляди лева, когато деянието по чл. 307б или чл. 307в е извършено:

1. по отношение на участник в състезание, който не е навършил 18 години;

2. по отношение на двама или повече участници в състезание;

3. по отношение на или от лице от управителен или контролен орган на спортна организация, спортен съдия, делегат или друго лице, при или по повод изпълнение на службата или функцията му;

4. повторно.

(2) Наказанието е лишаване от свобода от три до десет години и глоба от петнадесет хиляди до тридесет хиляди лева, когато деянието по чл. 307б или чл. 307в:

1. е извършено от лице, което действа по поръчение или в изпълнение на решение на организирана престъпна група;

2. е извършено при условията на опасен рецидив;

3. представлява особено тежък случай;

4. се отнася за състезание, включено в хазартна игра със залагания върху развитие или резултати от спортни състезания.

Чл. 307д. (Нов - ДВ, бр. 60 от 2011 г.) (1) В случаите по чл. 307б,307в и 307г съдът може да постанови лишаване от права по чл. 37, ал. 1, т. 6 и 7.

(2) В случаите по чл. 307г съдът може да постанови и конфискация до една втора от имуществото на виновния.

Чл. 307е. (Нов - ДВ, бр. 60 от 2011 г.) Предметът на престъплението по тази глава се отнема в полза на държавата, а ако липсва или е отчужден, се присъжда неговата равностойност.

Глава девета.
ДОКУМЕНТНИ ПРЕСТЪПЛЕНИЯ

Чл. 308. (1) Който състави неистински официален документ или преправи съдържанието на официален документ с цел да бъде използуван, се наказва за подправка на документ с лишаване от свобода до три години

(2) (Нова - ДВ, бр. 26 от 2004 г., изм. - ДВ, бр. 27 от 2009 г.) Когато предмет на деянието по ал. 1 са удостоверения за наследници или актове за гражданско състояние, нотариални актове или нотариални удостоверявания, български или чуждестранни документи за самоличност, документи за завършено образование или за придобита квалификация, свидетелства за управление на превозни средства, за регистрация на превозни средства, визови стикери, други документи, удостоверяващи прехвърляне или учредяване на право на собственост или на други вещни права, правоспособност, лични или регистрационни данни, наказанието е лишаване от свобода до осем години.

(3) (Нова - ДВ, бр. 26 от 2004 г., изм. - ДВ, бр. 33 от 2011 г., в сила от 27.05.2011 г.) Наказанието е лишаване от свобода до десет години, когато:

1. (изм. - ДВ, бр. 101 от 2017 г., изм. - ДВ, бр. 61 от 2025 г., в сила от 31.01.2026 г.) деянието по ал. 1 е с цел улесняване извършването на престъпление по чл. 114а - 114т;

2. деянието по ал. 2 е с цел имотна облага.

(4) (Нова - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., предишна ал. 2, изм. - ДВ, бр. 26 от 2004 г.) В маловажни случаи наказанието е:

1. (изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) по ал. 1 - лишаване от свобода до шест месеца или пробация;

2. по ал. 2 - лишаване от свобода до две години;

3. по ал. 3 - лишаване от свобода до три години.

(5) (Нова - ДВ, бр. 26 от 2004 г.) За приготовление към престъпление по ал. 1 наказанието е лишаване от свобода до една година. За приготовление към престъпление по ал. 2 и 3 или за сдружаване с цел извършване на някое от предвидените в тях престъпления наказанието е лишаване от свобода до шест години.

(6) (Нова - ДВ, бр. 26 от 2004 г.) Не се наказва онзи участник в сдружението, който преди да е довършено съставянето на неистински официален документ или преправянето на съдържанието на официален документ (ако сдружението е образувано с такава цел) или преди да започне разпространяването на неистински или преправени документи (ако сдружението е образувано за това), се откаже от деянието и съобщи за него на властта.

(7) (Нова - ДВ, бр. 26 от 2004 г.) Който изготвя, държи или укрива предмети, материали или оръдия, за които знае или предполага, че са предназначени или че са

послужили за съставяне или за преправяне на документ по ал. 2 и 3, се наказва с лишаване от свобода до шест години.

Чл. 309. (1) Който сам или чрез другиго състави неистински частен документ или преправи съдържанието на частен документ и го употреби, за да докаже, че съществува или не съществува или че е прекратено или изменено някое право или задължение, или някое правно отношение, се наказва за подправка на документ с лишаване от свобода до две години.

(2) Ако престъплението има за предмет ценни книжа, наказанието е лишаване от свобода до три години.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г., изм. - ДВ, бр. 101 от 2017 г.) Когато деянието по ал. 1 е извършено, за да се докаже, че съществуват или не съществуват или че са прекратени или изменени права върху акции, дялове от търговско дружество или част, или цяло търговско предприятие като съвкупност от права, задължения и фактически отношения, наказанието е лишаване от свобода от една до шест години.

(4) (Нова - ДВ, бр. 101 от 2017 г.) Когато с деяние по ал. 3 са причинени щети в особено големи размери, представляващо особено тежък случай, наказанието е лишаване от свобода от една до десет години. Съдът може да постанови конфискация на част или на цялото имущество на виновния и да го лиши от права по чл. 37, ал. 1, т. 6 и 7.

(5) (Нова - ДВ, бр. 101 от 2017 г.) В маловажни случаи по ал. 1 и 2 наказанието е пробация или глоба от сто до триста лева, а по ал. 3 - лишаване от свобода до една година или пробация, или глоба от сто до триста лева.

Чл. 310. (1) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 26 от 2004 г.) Ако престъплението по чл. 308, ал. 1 и 309, ал. 1 и 2, е извършено от длъжностно лице в кръга на службата му, наказанието е лишаване от свобода до пет години, а в случаите по чл. 308, ал. 2 и 3 - лишаване от свобода до дванадесет години, като съдът може да постанови и лишаване от право по чл. 37, ал. 1, точка 6.

(2) (Нова - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) В маловажни случаи наказанието е лишаване от свобода до една година или пробация.

Чл. 311. (1) (Изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.) Длъжностно лице, което в кръга на службата си състави официален документ, в който удостовери неверни обстоятелства или изявления, с цел да бъде използуван тоя документ като доказателство за тия обстоятелства или изявления, се наказва с лишаване от свобода до пет години, като съдът може да постанови и лишаване от право по чл. 37, ал. 1, точка 6.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) В маловажни случаи наказанието е лишаване от свобода до една година или пробация.

Чл. 312. (1) (Изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) Лекар, който снабди някого с лъжливо свидетелство за състоянието на здравето му, когато не действува като длъжностно лице, се наказва с лишаване от свобода до две години или с пробация.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) При същите условия ветеринарен лекар, който издаде документ с невярно съдържание за здравословното състояние на животно, се наказва с лишаване от свобода до една година или с пробация.

Чл. 313. (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 92 от 2002 г.) Който потвърди неистина или затаи истина в писмена декларация или съобщение, изпратено по електронен път, които по силата на закон, указ или постановление на Министерския съвет се дават пред орган на властта за удостоверяване истинността на някои обстоятелства, се наказва с лишаване от свобода до три години или с глоба от сто до триста лева.

(2) (Нова - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 50 от 1995 г., изм. - ДВ, бр. 26 от 2010 г.) Когато деянието по ал. 1 е извършено с цел да се избегне заплащане на дължими данъци, наказанието е лишаване от свобода до три години или глоба до хиляда лева.

(3) (Предишна ал. 2 - изм., ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 92 от 2002 г.) Наказанието по ал. 1 се налага и на онзи, който потвърди неистина или затаи истина в частен документ или съобщение, изпратено по електронен път, в които по изрична разпоредба на закон, указ или постановление на Министерския съвет е специално задължен да удостовери истината, и употреби този документ като доказателство за невярно удостоверените обстоятелства или изявления.

(4) (Нова - ДВ, бр. 62 от 1997 г.) Който във връзка с публично предлагане на ценни книги в проспект или обзор за икономическо състояние използва неистински благоприятстващи данни или премълчава неблагоприятни такива, които са от съществено значение при вземане на решение за придобиване на ценни книги, се наказва с лишаване от свобода до три години и глоба до петстотин лева.

Чл. 313а. (Нов - ДВ, бр. 89 от 1986 г., изм. - ДВ, бр. 99 от 1989 г., отм., бр. 10 от 1993 г., предишен чл. 313б - бр. 10 от 1993 г.) (1) Който в декларация по чл. 4, ал. 2 от Закона за имуществото на Българската комунистическа партия, Българския земеделски народен съюз, Отечествения фронт, Димитровския комунистически младежки съюз, Съюза на активните борци против фашизма и капитализма и Българските професионални съюзи потвърди неистина или затаи истина с цел да осуети изцяло или отчасти отнемането на незаконно притежаваното държавно имущество, се наказва с лишаване от свобода от три до осем години.

(2) Който след поискване откаже да даде декларация по чл. 4, ал. 2 от закона, посочен в ал. 1, се наказва с лишаване от свобода от две до шест години.

(3) В случаите по ал. 1 и 2 съдът може да постанови и лишаване от права по чл. 37, ал. 1, т. 6 и 7.

(4) Деецът по ал. 1 и 2 не се наказва, ако при разкриване на истината би обвинил в престъпление себе си, съпруга си, низходящите, възходящите, братята или сестрите си.

Чл. 313б. (Нов - ДВ, бр. 102 от 2006 г.) (1) Който унищожи, скрие, преправи или повреди документ на Държавна сигурност или на разузнавателните служби на Българската народна армия, се наказва с лишаване от свобода от три до шест години и глоба от петнадесет хиляди до тридесет хиляди лева.

(2) Същото наказание се налага и на онзи, който държи документ в нарушение на Закона за достъп и разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия.

Чл. 314. (Изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) Който умишлено стане причина да се внесат неверни обстоятелства или изявления в официален документ, съставен съгласно установения ред въз основа на заявление на частно лице, се наказва с лишаване от свобода до две години или с пробация.

Чл. 315. (1) Който състави документ, като попълни лист, носещ подписа на издателя, със съдържание, което не съответствува на волята на подписалия, се наказва съобразно с различията в чл. 308 и 309.

(2) Съобразно със същите различия се наказва и онзи, който чрез измама склони другиго да подпише документ със съдържание, което не съответствува на волята на подписалия.

Чл. 316. Наказанието, предвидено по предходните членове на настоящата глава, се налага и на онзи, който съзнателно се ползува от неистински или преправен документ, от документ с невярно съдържание или от такъв по предходния член, когато от него за самото съставяне не може да се търси наказателна отговорност.

Чл. 317. (Изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) Който противозаконно се ползува от документ, като знае, че издателят го е подписал, без намерение да се задължи по него, се наказва с лишаване от свобода до две години или с пробация.

Чл. 318. (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 26 от 2010 г.) Който противозаконно си служи с официален документ, издаден за друго лице, с цел да заблуди длъжностно лице или представител на

обществеността, ако извършеното не съставлява по-тежко престъпление, се наказва с лишаване от свобода до две години или с пробация, или с глоба от сто до триста лева.

Чл. 319. (Изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) Който унищожи, скрие или повреди чужд или не изключително нему принадлежащ документ с цел да причини другиму вреда или да набави за себе си или за другиго облага, се наказва с лишаване от свобода до три години или с пробация.

Глава девета "а".
КОМПЮТЪРНИ ПРЕСТЪПЛЕНИЯ (НОВА - ДВ, БР. 92 ОТ 2002 Г.)

Чл. 319а. (Нов - ДВ, бр. 92 от 2002 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 38 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 101 от 2017 г., изм. - ДВ, бр. 53 от 2022 г.) Който неправомерно осъществи достъп до информационна система или части от нея, в немаловажни случаи се наказва с лишаване от свобода до шест години и с глоба до три хиляди лева.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 101 от 2017 г., изм. - ДВ, бр. 53 от 2022 г.) Ако деянието по ал. 1 е извършено от две или повече лица, сговорили се предварително за извършване на такова деяние, наказанието е лишаване от свобода до шест години и глоба до пет хиляди лева.

(3) (Доп. - ДВ, бр. 38 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 101 от 2017 г., изм. - ДВ, бр. 53 от 2022 г.) Ако деянието по ал. 1 е извършено повторно или по отношение на данни за създаване на електронен подпис, наказанието е лишаване от свобода до седем години и глоба до двадесет хиляди лева.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 26 от 2004 г., доп. - ДВ, бр. 38 от 2007 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 53 от 2022 г.) Ако деянията по ал. 1 - 3 са извършени по отношение на информация, представляваща държавна или друга защитена от закон тайна или срещу информационна система, която е част от критична инфраструктура, наказанието е от четири до осем години лишаване от свобода, ако не подлежи на по-тежко наказание.

(5) (Изм. - ДВ, бр. 53 от 2022 г.) Ако от деянието по ал. 4 са настъпили тежки последици, наказанието е от пет до дванадесет години.

Чл. 319б. (Нов - ДВ, бр. 92 от 2002 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 38 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 101 от 2017 г., изм. - ДВ, бр. 53 от 2022 г.) Който неправомерно добави, копира, използва, промени, пренесе, изтрие, повреди, влоши, скрие, унищожи компютърни данни в информационна система или спре достъпа до такива данни, в немаловажни случаи се наказва с лишаване от свобода до шест години и глоба до десет хиляди лева.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 101 от 2017 г., изм. - ДВ, бр. 53 от 2022 г.) Ако с деянието по ал. 1 са причинени значителни вреди или са настъпили други тежки последици, наказанието е лишаване от свобода до седем години и глоба до двадесет хиляди лева.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 53 от 2022 г.) Ако деянието по ал. 1 е извършено с цел имотна облага, наказанието е лишаване от свобода от пет до седем години и глоба до десет хиляди лева.

(4) (Нова - ДВ, бр. 101 от 2017 г., изм. - ДВ, бр. 53 от 2022 г.) Ако деянието по ал. 1 е извършено чрез компютърна програма, парола, код за достъп или други данни за достъп до информационна система или до част от нея, предназначени да засегнат повече от една информационна система, и са настъпили последиците по ал. 2, наказанието е лишаване от свобода от пет до осем години и глоба до двадесет хиляди лева.

(5) (Нова - ДВ, бр. 101 от 2017 г., изм. - ДВ, бр. 53 от 2022 г.) Наказанието е лишаване от свобода от девет до дванадесет години и глоба до тридесет хиляди лева, когато деянието по ал. 1:

1. е извършено от лице, което действа по поръчение или в изпълнение на решение на организирана престъпна група;
2. е извършено срещу информационна система, която е част от критична инфраструктура.

Чл. 319в. (Нов - ДВ, бр. 92 от 2002 г.) (1) (Доп. - ДВ, бр. 38 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 101 от 2017 г., изм. - ДВ, бр. 53 от 2022 г.) Който извърши деяние по чл. 319б по отношение на данни, които се дават по силата на закон, по електронен път или на електронен или друг носител, се наказва с лишаване от свобода до седем години и с глоба до пет хиляди лева.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 101 от 2017 г., изм. - ДВ, бр. 53 от 2022 г.) Ако деянието по ал. 1 е с цел да се осуети изпълнение на задължение, наказанието е лишаване от свобода от пет до седем години и глоба до седем хиляди лева.

Чл. 319г. (Нов - ДВ, бр. 92 от 2002 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 38 от 2007 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 101 от 2017 г., изм. - ДВ, бр. 53 от 2022 г.) Който въведе компютърен вирус в информационна система или компютърна мрежа, се наказва с лишаване от свобода до седем години и глоба до пет хиляди лева.

(2) (Нова - ДВ, бр. 38 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 101 от 2017 г.) Наказанието по ал. 1 се налага и на онзи, който въведе друга компютърна програма, която е предназначена за нарушаване на дейността на информационна система или компютърна мрежа или за узнаване, заличаване, изтриване, изменение или копиране на компютърни данни без разрешение, когато такова се изисква, доколкото извършеното не съставлява по-тежко престъпление.

(3) (Предишна ал. 2, изм. - ДВ, бр. 38 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 101 от 2017 г., изм. - ДВ, бр. 53 от 2022 г.) Ако от деянието по ал. 1 и 2 са настъпили значителни вреди или е извършено повторно, наказанието е лишаване от свобода до девет години и глоба до двадесет хиляди лева.

(4) (Нова - ДВ, бр. 53 от 2022 г.) Ако деянието по ал. 1 и 2 е извършено срещу информационна система или компютърна мрежа, която е част от критична

инфраструктура, наказанието е лишаване от свобода от пет до дванадесет години и глоба до двадесет хиляди лева.

Чл. 319д. (Нов - ДВ, бр. 92 от 2002 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 26 от 2004 г., изм. - ДВ, бр. 38 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 101 от 2017 г., изм. - ДВ, бр. 53 от 2022 г., доп. - ДВ, бр. 84 от 2023 г.) Който създава, набавя за себе си или за другиго, внася, изнася, прехвърля, превозва, предоставя или по друг начин разпространява компютърни програми, пароли, кодове или други подобни данни за достъп до информационна система или част от нея с цел да се извърши престъпление по чл. 171, ал. 3, чл. 319а, чл. 319б, чл. 319в или чл. 319г, се наказва с лишаване от свобода до шест години.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 38 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 101 от 2017 г., изм. - ДВ, бр. 53 от 2022 г.) Когато с деянието по ал. 1 са разкрити лични данни, класифицирана информация или друга защитена от закона тайна, доколкото извършеното не съставлява по-тежко престъпление, наказанието е лишаване от свобода от четири до седем години.

(3) (Нова - ДВ, бр. 101 от 2017 г., изм. - ДВ, бр. 53 от 2022 г.) За деяние по ал. 1, извършено с користна цел или от лице, което действа по поръчение или в изпълнение на решение на организирана престъпна група, или ако с него са причинени значителни вреди или са настъпили други тежки последици, наказанието е лишаване от свобода до девет години.

Чл. 319е. (Нов - ДВ, бр. 92 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 85 от 2017 г., доп. - ДВ, бр. 53 от 2022 г.) Който при доставяне на информационни услуги наруши разпоредбите на чл. 6, ал. 2, т. 5 от Закона за електронния документ и електронните удостоверителни услуги, се наказва с лишаване от свобода до шест години и глоба до пет хиляди лева, ако не подлежи на по-тежко наказание.

Глава десета.
ПРЕСТЪПЛЕНИЯ ПРОТИВ РЕДА И ОБЩЕСТВЕНОТО СПОКОЙСТВИЕ

Чл. 320. (1) (Предишен текст на чл. 320 - ДВ, бр. 92 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 67 от 2023 г.) Който явно подбужда към извършване на престъпление чрез проповед пред множество хора чрез средства за масова информация или по друг подобен начин, се наказва с лишаване от свобода до три години, но не с по-тежко наказание от това, предвидено за самото престъпление.

(2) (Нова - ДВ, бр. 92 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 33 от 2011 г., в сила от 27.05.2011 г., доп. - ДВ, бр. 101 от 2017 г., отм. - ДВ, бр. 84 от 2023 г.)

(3) (Нова - ДВ, бр. 67 от 2023 г., изм. - ДВ, бр. 39 от 2024 г.) Когато деянието по ал. 1 е извършено по расистки, ксенофобски или свързани със сексуалната ориентация подбуди, наказанието е лишаване от свобода от две до десет години.

Чл. 320а. (Нов - ДВ, бр. 41 от 1985 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., в сила от 01.01.2005 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 26 от 2004 г., в сила от 01.01.2004 г., изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г., изм. - ДВ, бр. 101 от 2017 г., изм. - ДВ,

бр. 84 от 2023 г., изм. - ДВ, бр. 61 от 2025 г., в сила от 31.01.2026 г.) Който се закани да извърши престъпление по чл. 330, чл. 333, чл. 334, чл. 336а, чл. 340, чл. 341б, чл. 342, ал. 3, чл. 344, чл. 349, чл. 350, чл. 352, ал. 1, чл. 356е, чл. 356к, чл. 356л или чл. 356м и това заканване би могло да предизвика основателно опасение за осъществяването му, се наказва с лишаване от свобода до две години.

Чл. 321. (1) (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г.) Който образува или ръководи организирана престъпна група, се наказва с лишаване от свобода от три до десет години.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г.) Който участвува в такава група, се наказва с лишаване от свобода от една до шест години.

(3) (Нова - ДВ, бр. 62 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 21 от 2000 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., доп. - ДВ, бр. 27 от 2009 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 26 от 2010 г.) Когато групата е въоръжена или създадена с користна цел или с цел да върши престъпления по чл. 142, чл. 142а, чл. 143а, чл. 243, 244, 253, 280, 337, чл. 339, ал. 1 - 4, чл. 354а, ал. 1 и 2 и чл. 354б, ал. 1 - 4 или в нея участва длъжностно лице, наказанието е:

1. по ал. 1 - лишаване от свобода от пет до петнадесет години;

2. по ал. 2 - лишаване от свобода от три до десет години.

(4) (Нова - ДВ, бр. 62 от 1997 г.) Не се наказва участник в групата, ако доброволно се предаде на органите на властта и разкрие всичко, което му е известно за групата, преди да е извършено от него или от нея престъпление.

(5) (Нова - ДВ, бр. 62 от 1997 г.) Участник в групата, който доброволно се предаде на органите на властта, разкрие всичко, което му е известно за групата и по този начин съществено улесни разкриването и доказването на извършени от нея престъпления, се наказва при условията на чл. 55.

(6) (Нова - ДВ, бр. 92 от 2002 г.) Който се сговори с едно или повече лица да върши в страната или чужбина престъпления, за които е предвидено наказание лишаване от свобода повече от три години и чрез които се цели да се набави имотна облага или да се упражни противозаконно влияние върху дейността на орган на властта или местното самоуправление, се наказва с лишаване от свобода до шест години.

Чл. 321а. (Нов - ДВ, бр. 62 от 1997 г.) (1) Който участва в ръководството на организация или група, която чрез използване сила или внушаване на страх сключва сделки или извлича облаги, се наказва с лишаване от свобода от три до осем години.

(2) Който участва в такава организация или група, се наказва с лишаване от свобода до пет години.

(3) Придобитото от организацията, от групата или от участниците в тях имущество от тази дейност се отнема в полза на държавата, ако лицата, от които е придобито, или техните наследници са неизвестни.

(4) В случаите по предходните алинеи се прилага разпоредбата на чл. 321, ал. 4 и 5.

Чл. 322. (Изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) Който не попречи на извършването на очевидно тежко престъпление, ако е могъл да стори това без значително затруднение и без опасност за себе си или за другиго, се наказва с лишаване от свобода до една година или с пробация.

Чл. 323. (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 62 от 1997 г.) Който самоволно, не по установения от закона ред, осъществи едно оспорвано от другиго свое или чуждо действително или предполагаемо право, се наказва в немаловажни случаи с лишаване от свобода до пет години и глоба до хиляда лева.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 62 от 1997 г.) Който самоволно заеме недвижим имот, от чието владение е отстранен по надлежен ред, се наказва с лишаване от свобода до три години и глоба до петстотин лева.

(3) Деецът не се наказва, ако след предупреждение от съответния държавен орган незабавно възстанови първоначалното фактическо положение.

(4) Разпоредбата на предходната алинея не се прилага, ако деецът след възстановяването извърши отново същото деяние.

(5) (Нова - ДВ, бр. 50 от 1995 г.) Когато деянието по ал. 1 е осъществено чрез сила или заплаха, наказанието е лишаване от свобода до 6 години.

Чл. 323а. (Нов - ДВ, бр. 27 от 1973 г., изм. бр. 28 от 1982 г., попр. бр. 31 от 1982 г., изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.) (1) Който построи сграда върху обработваема земя, земеделска земя или пасище, без да има право на това, се наказва с лишаване от свобода до две години и с глоба от хиляда до три хиляди лева.

(2) При повторно извършване на престъплението по ал. 1, както и при продължаване на строежа, след като е бил спрян от надлежните органи, наказанието е лишаване от свобода от една до три години и глоба от две до пет хиляди лева, както и обществено порицание.

Чл. 324. (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 1 от 1991 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г.) Който упражнява

професия или занаят, без да има съответна правоспособност, се наказва с лишаване от свобода до една година или с глоба от сто до триста лева.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 89 от 1986 г., изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., доп. - ДВ, бр. 83 от 1998 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 76 от 2005 г., в сила от 01.01.2007 г., изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г.) Когато професията или занаятът са свързани със здравеопазването на населението, наказанието е лишаване от свобода до три години и глоба от сто до триста лева. Същото наказание се налага на лекар, лекар по дентална медицина или магистър-фармацевт, които упражняват професията си в нарушение на установения за това ред.

(3) (Нова - ДВ, бр. 89 от 1986 г., изм. - бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.) Ако деянието по предходната алинея е извършено повторно, наказанието е лишаване от свобода от една до пет години и глоба от сто до триста лева, като съдът може да постанови и лишаване от права по чл. 37, ал. 1, точки 6 и 7.

Чл. 325. (1) (Изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) Който извърши непристойни действия, грубо нарушаващи обществения ред и изразяващи явно неуважение към обществото, се наказва за хулиганство с лишаване от свобода до две години или с пробация, както и с обществено порицание.

(2) Когато деянието е съпроводено със съпротива срещу орган на властта или представител на обществеността, изпълняващ задължения по опазване на обществения ред, или когато то по своето съдържание се отличава с изключителен цинизъм или дързост, наказанието е лишаване от свобода до пет години.

(3) (Нова - ДВ, бр. 95 от 2016 г.) Когато деянието по ал. 1 или 2 е извършено при управляване на моторно превозно средство, наказанието е: по ал. 1 - лишаване от свобода до три години и лишаване от право по чл. 37, ал. 1, т. 7; по ал. 2 - лишаване от свобода до пет години и лишаване от право по чл. 37, ал. 1, т. 7.

(4) (Нова - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., в сила от 01.01.2005 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 26 от 2004 г., в сила от 01.01.2004 г., изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г., предишна ал. 3, доп. - ДВ, бр. 95 от 2016 г.) Когато деянието по предходните алинеи е извършено повторно, наказанието е: по ал. 1 - лишаване от свобода до три години; по ал. 2 и 3 - лишаване от свобода от една до пет години.

(5) (Предишна ал. 3, изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., в сила от 01.01.2005 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 26 от 2004 г., в сила от 01.01.2004 г., изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г., предишна ал. 4, изм. - ДВ, бр. 95 от 2016 г.) Когато деянието по ал. 1 - 3 представлява опасен рецидив, наказанието е лишаване от свобода от една до шест години.

Чл. 325а. (Нов - ДВ, бр. 27 от 2009 г., изм. - ДВ, бр. 33 от 2011 г., в сила от 27.05.2011 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 67 от 2023 г., доп. - ДВ, бр. 61 от 2025 г., в сила от 29.07.2025 г.) Който организира или участва в провеждането на боеве с животни, отглежда, тренира или предоставя животни за боеве, се наказва с лишаване от свобода от една до шест години и с глоба от хиляда до десет хиляди лева.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 67 от 2023 г., изм. - ДВ, бр. 61 от 2025 г., в сила от 29.07.2025 г.) Наказанието е лишаване от свобода от две до осем години и глоба от шест хиляди до петдесет хиляди лева, когато:

1. деянието е извършено повторно;

2. деянието е извършено от ветеринарен лекар или техник, от лице, осъществяващо дейност или професия, свързана с отглеждане на животни или полагане на грижи за тях;

3. на боевете присъства малолетно или непълнолетно лице;

4. боевете се заснемат с цел разпространение.

(3) Наказанието по ал. 2 се налага и на онзи, който организира или участва в залагания при боеве с животни.

(4) Деецът не се наказва, ако доброволно съобщи на надлежен орган на властта за извършено престъпление по ал. 1 и 3.

(5) (Нова - ДВ, бр. 67 от 2023 г., изм. - ДВ, бр. 61 от 2025 г., в сила от 29.07.2025 г.) Наказанието е лишаване от свобода от три до десет години и глоба от десет хиляди до петдесет хиляди лева, когато деянието по предходните алинеи:

1. е извършено с користна цел;

2. е извършено от лице, което действа по поръчение или в изпълнение на решение на организация или група, или организирана престъпна група;

3. представлява опасен рецидив.

(6) (Нова - ДВ, бр. 61 от 2025 г., в сила от 29.07.2025 г.) В случаите по ал. 2, т. 2 съдът може да наложи и наказание лишаване от право по чл. 37, ал. 1, т. 7.

Чл. 325б. (Нов - ДВ, бр. 33 от 2011 г., в сила от 27.07.2011 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 67 от 2023 г., изм. - ДВ, бр. 61 от 2025 г., в сила от 29.07.2025 г.) Който, като прояви жестокост към гръбначно животно, му причини противозаконно смърт, тежко или трайно увреждане, се наказва с лишаване от свобода от една до пет години и с глоба от хиляда до пет хиляди лева.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 67 от 2023 г., изм. - ДВ, бр. 61 от 2025 г., в сила от 29.07.2025 г.) Наказанието е лишаване от свобода от две до осем години и глоба от две хиляди до десет хиляди лева, когато деянието по ал. 1 е извършено:

1. от лице, което осъществява дейност или професия, свързана с отглеждане на животни или полагане на грижи за тях;

2. по начин или със средства, опасни за живота на хора или животни, по особено мъчителен начин за животното или с особена жестокост;

3. на публично място или в присъствието на малолетно или непълнолетно лице;

4. повторно;

5. (нова - ДВ, бр. 61 от 2025 г., в сила от 29.07.2025 г.) се заснема с цел разпространение;

6. (нова - ДВ, бр. 61 от 2025 г., в сила от 29.07.2025 г.) е извършено от две или повече лица.

(3) (Нова - ДВ, бр. 67 от 2023 г., изм. - ДВ, бр. 61 от 2025 г., в сила от 29.07.2025 г.) Наказанието е лишаване от свобода от три до десет години и глоба от пет хиляди до двадесет хиляди лева, когато деянието по предходните алинеи:

1. е извършено с користна цел;

2. е извършено от лице, което действа по поръчение или в изпълнение на решение на организация или група, или организирана престъпна група;

3. представлява опасен рецидив.

(4) (Нова - ДВ, бр. 61 от 2025 г., в сила от 29.07.2025 г.) Наказанието е лишаване от свобода от три до дванадесет години и глоба от десет хиляди до тридесет хиляди лева, когато деянието по предходните алинеи представлява особено тежък случай.

(5) (Нова - ДВ, бр. 61 от 2025 г., в сила от 29.07.2025 г.) В случаите по ал. 2, т. 1 съдът може да наложи и наказание лишаване от право по чл. 37, ал. 1, т. 7.

Чл. 325в. (Нов - ДВ, бр. 33 от 2011 г., в сила от 27.07.2011 г.) (1) Който не положи достатъчно грижи за гръбначно животно, което се намира под негов надзор, в резултат на което то причини средна или тежка телесна повреда на човек, се наказва с лишаване от свобода до три години или с пробация и с глоба до пет хиляди лева.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 61 от 2025 г., в сила от 29.07.2025 г.) В случаите по ал. 1, ако е последвала смърт, наказанието е лишаване от свобода от две до шест години и глоба от десет хиляди до тридесет хиляди.

Чл. 326. (1) (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 41 от 1985 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., в сила от 01.01.2005 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 26 от 2004 г., в сила от 01.01.2004 г., изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г., предишен текст на чл. 326 - ДВ, бр. 26 от 2010 г.) Който предава по радио, телефон или по друг начин неверни повиквания или заблуждаващи знаци за помощ, злополука или тревога, се наказва с лишаване от свобода до две години.

(2) (Нова - ДВ, бр. 26 от 2010 г., изм. - ДВ, бр. 28 от 2020 г., в сила от 24.03.2020 г.) Ако от деянието по ал. 1 са настъпили значителни вредни последици, наказанието е лишаване от свобода до пет години и глоба от десет хиляди до петдесет хиляди лева.

Чл. 327. (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 60 от 2011 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 42 от 2024 г.) Който устройва хазартна игра не по установения от закона ред, се наказва с лишаване от свобода до шест години и глоба от двадесет хиляди до сто хиляди лева.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 42 от 2024 г.) Наказанието е лишаване от свобода от една до осем години и глоба от четиридесет хиляди до двеста хиляди лева, когато деянието по ал. 1:

1. е извършено при условията на опасен рецидив;

2. представлява особено тежък случай;

3. е със залагания върху развитието или резултата от спортно състезание, администрирано от спортна организация.

(3) Който участва в хазартна игра, устройвана не по установения от закона ред, се наказва с лишаване от свобода до една година или пробация.

(4) Когато деянието по ал. 3 е извършено повторно, наказанието е лишаване от свобода до три години и глоба от петстотин до пет хиляди лева.

(5) Парите или вещите, предмет на хазартната игра, се отнемат в полза на държавата, а ако липсват или са отчуждени, се присъжда тяхната равностойност.

(6) Деецът по ал. 3 не се наказва, ако доброволно съобщи на надлежен орган на властта за извършеното престъпление по ал. 1 и 2.

Чл. 328. (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., отм. - ДВ, бр. 26 от 2010 г.)

Чл. 329. (Изм. - ДВ, бр. 95 от 1975 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., в сила от 01.01.2005 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 26 от 2004 г., в сила от 01.01.2004 г., изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г., обявена за противоконституционна с РКС № 13 от 2022 г. - ДВ, бр. 79 от 2022 г.) Пълнолетно работоспособно лице, което продължително време не се занимава с общественополезен труд, като получава нетрудови доходи по непозволен или неморален начин, се наказва с лишаване от свобода до две години или с пробация.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., в сила от 01.01.2005 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 26 от 2004 г., в сила от 01.01.2004 г., обявена за противоконституционна с РКС № 13 от 2022 г. - ДВ, бр. 79 от 2022 г.) Който системно се занимава с просия, се наказва с пробация за срок до две години.

Глава единадесета.
ОБЩООПАСНИ ПРЕСТЪПЛЕНИЯ

Раздел I.
Престъпления, извършени по общоопасен начин или с общоопасни средства

Чл. 330. (1) Който запали сграда, инвентар, стоки, земеделски или други произведения, гора, машини, рудник или друго имущество със значителна стойност, се наказва за палеж с лишаване от свобода от една до осем години.

(2) Наказанието е лишаване от свобода от три до десет години:

1. ако пожарът е представлявал опасност за живота на някого;

2. ако е имало опасност той да се разпростре и върху други имоти, като посочените по-горе;

3. ако запаленото имущество има историческа, научна или художествена стойност или ако в запаленото помещение се пазят предмети, които имат историческа, научна или художествена стойност;

4. (нова - ДВ, бр. 92 от 2002 г.) ако палежът е извършен от лице, което действа по поръчение или в изпълнение на решение на организация или група по чл. 321а или организирана престъпна група;

5. (нова - ДВ, бр. 26 от 2004 г.) ако запалената гора или друго имущество със значителна стойност се намира в защитена територия;

6. (нова - ДВ, бр. 67 от 2023 г.) ако палежът е извършен по расистки или ксенофобски подбуди.

(3) Ако в случаите по предходната алинея са последвали значителни вреди, наказанието е лишаване от свобода от три до дванадесет години, а ако е последвала смърт за някого, когато деецът не е искал и не е допускал това, наказанието е лишаване от свобода от пет до петнадесет години.

Чл. 331. (1) Който по непредпазливост запали чужд имот по предходния член, се наказва с лишаване от свобода до три години.

(2) (Нова - ДВ, бр. 92 от 2002 г.) Който запали стърнище, вследствие на което предизвика пожар в горския фонд, се наказва с лишаване от свобода до три години и глоба от петстотин до пет хиляди лева.

(3) (Предишна ал. 2 - ДВ, бр. 92 от 2002 г.) Ако е последвала смърт или значителни вреди, наказанието е лишаване от свобода до пет години.

Чл. 332. За палеж деецът не се наказва, ако по собствена подбуда е загасил незабавно пожара, преди да са настъпили значителни вреди.

Чл. 333. Когато обектите по чл. 330 са повредени или унищожени чрез взрив, налагат се съответно предвидените в този член наказания.

Чл. 334. (1) Който причини наводнение и с това изложи на опасност живота или имота на другиго, се наказва с лишаване от свобода от три до дванадесет години.

(2) Ако в този случай са последвали значителни вреди, наказанието е лишаване от свобода от пет до петнадесет години, а ако е последвала смърт за някого, когато деецът не е искал и не е допускал това, наказанието е лишаване от свобода от десет до петнадесет години.

Чл. 335. (1) Който причини наводнение по непредпазливост и с това изложи на опасност живота или имота на другиго, се наказва с лишаване от свобода до три години.

(2) Ако е последвала смърт или значителни вреди, наказанието е лишаване от свобода до пет години.

Чл. 336. (Отм. - ДВ, бр. 41 от 1985 г.)

Чл. 336а. (Нов - ДВ, бр. 101 от 2017 г.) (1) Който създаде опасност за живота на другиго или за причиняване на тежка или на средна телесна повреда, или на значителна имуществена вреда, като в нарушение на установените правила:

1. използва взривно вещество, радиоактивен материал, биологично, химично или ядрено оръжие или друго ядрено съоръжение във въздухоплавателно средство срещу, или на кораб, или на неподвижна платформа, разположена върху континенталния шелф;

2. изпусне, излее, изхвърли или разтоварва от въздухоплавателно средство, от кораб или от неподвижна платформа, разположена върху континенталния шелф, взривно вещество, радиоактивен материал, биологично, химично или ядрено оръжие или друго ядрено съоръжение;

3. изпусне, излее, изхвърли или разтоварва от въздухоплавателно средство, от кораб или от неподвижна платформа, разположена върху континенталния шелф, петрол, втечнен природен газ, опасно или вредно вещество, извън случаите по т. 2;

4. използва въздухоплавателно средство или кораб,

се наказва с лишаване от свобода от пет до петнадесет години.

(2) С наказанието по ал. 1 се наказва и онзи, който противозаконно превозва на въздухоплавателно средство или на кораб оръжие, опасно вещество, материал, информационна технология или друг предмет, предвиден в международен договор, влязъл в сила за Република България.

(3) Когато с деяние по ал. 1 и 2 е причинена тежка или средна телесна повреда другиму, наказанието е лишаване от свобода от десет до двадесет години.

(4) Когато с деяние по ал. 1 и 2 е причинена смърт другиму, наказанието е лишаване от свобода от петнадесет до двадесет години или доживотен затвор.

(5) В случаите по ал. 1 - 4 съдът налага и лишаване от право по чл. 37, ал. 1, т. 7.

Чл. 336б. (Нов - ДВ, бр. 84 от 2023 г., отм. - ДВ, бр. 61 от 2025 г., в сила от 31.01.2026 г.)

Чл. 337. (1) (Изм. - ДВ, бр. 41 от 1985 г., предишен текст на чл. 337, изм. - ДВ, бр. 50 от 1995 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 33 от 2011 г., в сила от

27.05.2011 г., доп. - ДВ, бр. 47 от 2016 г., доп. - ДВ, бр. 84 от 2023 г.) Който произвежда, преработва, видоизменя, ремонтира, разработва, изследва, съхранява, търгува, транспортира, внася или изнася взривни вещества, огнестрелни, неогнестрелни, химически, биологични или ядрени оръжия, боеприпаси и пиротехнически изделия или унищожава касетъчни боеприпаси, противопехотни мини и други изделия по смисъла на Закона за изпълнение на Конвенцията по касетъчните боеприпаси и Конвенцията за забраната на използването, складирането, производството и трансфера на противопехотни мини и за тяхното унищожаване, без да има право за това по закон или без разрешение, издадено от надлежния орган на властта, когато такова се изисква, или извърши това не съгласно даденото му разрешение, се наказва с лишаване от свобода от една до шест години.

(2) (Нова - ДВ, бр. 50 от 1995 г.) Наказанието е лишаване от свобода от две до осем години, ако деянието е извършено:

1. от длъжностно лице, което се е възползвало от служебното си положение;

2. повторно, в немаловажни случаи.

(3) (Нова - ДВ, бр. 50 от 1995 г.) Когато предметът на престъплението е в големи размери, наказанието е лишаване от свобода от три до десет години.

(4) (Нова - ДВ, бр. 50 от 1995 г.) Когато предметът на престъплението е в особено големи размери и случаят е особено тежък, наказанието е лишаване от свобода от пет до петнадесет години.

(5) (Нова - ДВ, бр. 26 от 2004 г.) За приготовление към престъпление по ал. 1 - 4 наказанието е лишаване от свобода до две години.

Чл. 338. (1) (Изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 26 от 2010 г., изм. - ДВ, бр. 33 от 2011 г., в сила от 27.05.2011 г.) Който като държи, пренася, изпраща или работи с взривни вещества, огнестрелни оръжия, боеприпаси за огнестрелни оръжия или пиротехнически изделия, не взема необходимите мерки за сигурност и особено мерките, предвидени в надлежните правилници, наредби или инструкции, се наказва с лишаване от свобода от една до пет години или с глоба от петстотин до три хиляди лева.

(2) (Нова - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г., изм. - ДВ, бр. 26 от 2010 г., изм. - ДВ, бр. 33 от 2011 г., в сила от 27.05.2011 г.) Който предостави взривни вещества, оръжия, боеприпаси за огнестрелни оръжия или пиротехнически изделия на лице, ненавършило 18 години, се наказва с лишаване от свобода от две до осем години и с глоба до пет хиляди лева.

(3) (Предишна ал. 2, изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 26 от 2010 г.) Ако от деянията по ал. 1 и 2 са последвали причиняване на едно или повече лица на средна или тежка телесна повреда, или смърт, или значителна повреда на

имот, когато деецът не е искал и не е допускал това, наказанието е лишаване от свобода от три до десет години, а в особено тежки случаи наказанието е лишаване от свобода от пет до петнадесет години.

(4) (Нова - ДВ, бр. 47 от 2016 г.) Когато предмет на престъплението са касетъчни боеприпаси, противопехотни мини и други изделия по смисъла на Закона за изпълнение на Конвенцията по касетъчните боеприпаси и Конвенцията за забраната на използването, складирането, производството и трансфера на противопехотни мини и за тяхното унищожаване, наказанието е:

1. в случаите по ал. 1 - лишаване от свобода от две до осем години;

2. в случаите по ал. 2 - лишаване от свобода от три до десет години и глоба до десет хиляди лева;

3. в случаите по ал. 3 - лишаване от свобода от пет до дванадесет години, а в особено тежки случаи - лишаване от свобода от шест до петнадесет години.

Чл. 339. (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 41 от 1985 г., изм. - ДВ, бр. 33 от 2011 г., в сила от 27.05.2011 г.) (1) (Доп. - ДВ, бр. 84 от 2023 г.) Който придобие по какъвто и да е начин изследва, държи или предаде другиму взривни вещества, огнестрелни, химически, биологични или ядрени оръжия, боеприпаси за огнестрелни оръжия или пиротехнически изделия, без да има за това надлежно разрешение, се наказва с лишаване от свобода от две до осем години.

(2) Ако се касае до взривни вещества, огнестрелни, химически, биологични или ядрени оръжия, боеприпаси за огнестрелни оръжия или пиротехнически изделия в голямо количество, наказанието е лишаване от свобода от три до десет години.

(3) Който отчужди или предаде взривни вещества, огнестрелно, химическо, биологично или ядрено оръжие или пиротехнически изделия на лице, което няма разрешение за придобиването им, се наказва с лишаване от свобода от две до осем години.

(4) Наказанието по ал. 3 се налага и на онзи, който отчужди или предаде другиму боеприпаси за огнестрелно оръжие, без последният да има разрешение за носене на съответното огнестрелно оръжие.

(5) Наказанието по ал. 1 се налага и на лице, което без съответно разрешение прибере намерени взривни вещества, огнестрелно, химическо, биологично или ядрено оръжие, боеприпаси за огнестрелно оръжие или пиротехнически изделия.

(6) (Нова - ДВ, бр. 47 от 2016 г.) Когато предмет на престъплението са касетъчни боеприпаси, противопехотни мини и други изделия по смисъла на Закона за изпълнение на Конвенцията по касетъчните боеприпаси и Конвенцията за забраната на използването, складирането, производството и трансфера на противопехотни мини и за тяхното унищожаване, наказанието е:

1. в случаите по ал. 1 - лишаване от свобода от три до десет години;

2. в случаите по ал. 2 - лишаване от свобода от пет до дванадесет години;

3. в случаите по ал. 3, 4 и 5 - лишаване от свобода от три до десет години.

Чл. 339а. (Нов - ДВ, бр. 62 от 1997 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 26 от 2010 г.) Който без надлежно разрешение, което се изисква по закон, произвежда, използва, продава или държи специално техническо средство, предназначено за негласно събиране на информация, се наказва с лишаване от свобода от една до шест години.

(2) (Предишна ал. 3, изм. - ДВ, бр. 27 от 2009 г., изм. - ДВ, бр. 26 от 2010 г.) Ако деянието по ал. 1 е извършено от длъжностно лице във връзка със службата му, наказанието е лишаване от свобода от две до осем години.

(3) (Предишна ал. 2 - ДВ, бр. 27 от 2009 г.) Специалното техническо средство се отнема в полза на държавата.

Чл. 339б. (Нов - ДВ, бр. 26 от 2004 г., изм. - ДВ, бр. 38 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 26 от 2010 г.) Който произвежда, пренася, държи, придобива или предава другиму изделия или технологии с двойна употреба, определени със закон или с акт на Министерския съвет с цел да бъдат използвани за осъществяване на сделки в нарушение на забрани, ограничения или санкции, наложени от Съвета за сигурност на Организацията на обединените нации, от Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа или от Европейския съюз, или произтичащи от международен договор, по който Република България е страна, се наказва с лишаване от свобода от три до десет години и глоба до двеста хиляди лева.

Раздел II.
Престъпления по транспорта и съобщенията

Чл. 340. (1) (Изм. - ДВ, бр. 95 от 1975 г., доп. - ДВ, бр. 61 от 2025 г., в сила от 31.01.2026 г.) Който повреди подвижен железопътен състав или железен път, въздухоплавателно средство, автомобил, електротранспортно средство (тролейбус, трамвай и други такива, предназначени за масов превоз) или съоръжения, или принадлежности към тях, тунел, мост или подпорна стена по пътищата, или повреди или допусне да се повреди, заседне или потъне кораб и с това създаде опасност за живота на другиго или за значително повреждане на чужд имот, се наказва с лишаване от свобода от пет до петнадесет години, както и с глоба от десет хиляди до петдесет хиляди лева.

(2) (Нова - ДВ, бр. 95 от 1975 г., отм. - ДВ, бр. 61 от 2025 г., в сила от 31.01.2026 г.)

(3) (Нова - ДВ, бр. 101 от 2017 г., отм. - ДВ, бр. 61 от 2025 г., в сила от 31.01.2026 г.)

(4) (Нова - ДВ, бр. 101 от 2017 г., отм. - ДВ, бр. 61 от 2025 г., в сила от 31.01.2026 г.)

(5) (Предишна ал. 2, изм. - ДВ, бр. 95 от 1975 г., предишна ал. 3 - ДВ, бр. 101 от 2017 г., изм. - ДВ, бр. 61 от 2025 г., в сила от 31.01.2026 г.) Когато от деянието по ал. 1 е последвала:

а) средна или тежка телесна повреда на едно или повече лица, наказанието е лишаване от свобода от осем до петнадесет години;

б) (доп. - ДВ, бр. 50 от 1995 г., изм. - ДВ, бр. 153 от 1998 г.) смърт за едно или повече лица независимо от това, дали са настъпили последиците по буква "а", наказанието е лишаване от свобода от десет до двадесет години, доживотен затвор или доживотен затвор без замяна.

Чл. 341. (Изм. - ДВ, бр. 95 от 1975 г., изм. - ДВ, бр. 101 от 2017 г., изм. - ДВ, бр. 61 от 2025 г., в сила от 31.01.2026 г.) Когато деянието по чл. 340, ал. 1 е извършено по непредпазливост и от него са настъпили:

а) значителни имуществени вреди;

б) средна или тежка телесна повреда на едно или повече лица независимо от това, дали са настъпили последици по предходната буква;

в) смърт на едно или повече лица независимо от това, дали са настъпили последици по букви "а" и "б",

наказанието е: по буква "а" - лишаване от свобода до три години; по буква "б" - лишаване от свобода до шест години; по буква "в" - лишаване от свобода от една до десет години.

Чл. 341а. (Нов - ДВ, бр. 95 от 1975 г., изм. - ДВ, бр. 61 от 2025 г., в сила от 31.01.2026 г.) Който по непредпазливост постави във въздухоплавателно средство или на борда на кораб устройство или вещество, което може да ги разруши, да ги прави негодни за ползване или да застраши безопасността им при ползване, или да разруши или да повреди товар на кораба и от това са настъпили последици по чл. 341, му се налагат съответно предвидените в чл. 341 наказания.

Чл. 341б. (Нов - ДВ, бр. 95 от 1975 г.) (1) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 101 от 2017 г., изм. - ДВ, бр. 61 от 2025 г., в сила от 31.01.2026 г.) Който незаконно завладее въздухоплавателно средство или кораб, намиращ се в морските пространства или във вътрешните водни пътища на Република България или в открито море, или неподвижна платформа, разположена върху континенталния шелф, или установи контрол върху такива средства, се наказва с лишаване от свобода до десет години.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 61 от 2025 г., в сила от 31.01.2026 г.) Наказанието по предходната алинея се налага и на онзи, който незаконно завладее други средства за обществен транспорт или за превоз на стоки.

(3) (Нова - ДВ, бр. 84 от 2023 г., изм. - ДВ, бр. 61 от 2025 г., в сила от 31.01.2026 г.) Когато деянието по ал. 1 или 2 е извършено от лице, което действа по поръчение или в изпълнение на решение на организирана престъпна група или на група или организация по чл. 321а, наказанието е лишаване от свобода от три до дванадесет години.

(4) (Предишна ал. 3 - ДВ, бр. 84 от 2023 г.) Ако от деянието по предходните алинеи е последвала:

а) (доп. - ДВ, бр. 101 от 2017 г.) значителна повреда на въздухоплавателното средство, на кораба или на платформата;

б) средна или тежка телесна повреда на едно или повече лица независимо от това, дали са настъпили последиците по предходната буква;

в) (изм. - ДВ, бр. 153 от 1998 г., изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.) смърт на едно или повече лица независимо от това, дали са настъпили последиците по букви "а" и "б",

наказанието е: по букви "а" и "б" - лишаване от свобода от пет до петнадесет години, а по буква "в" - лишаване от свобода от десет до двадесет години или доживотен затвор без замяна, като съдът може да постанови и лишаване от права по чл. 37, ал. 1, точки 6 - 10.

Чл. 341в. (Нов - ДВ, бр. 95 от 1975 г., отм. - ДВ, бр. 41 от 1985 г., нов - ДВ, бр. 101 от 2017 г., отм. - ДВ, бр. 61 от 2025 г., в сила от 31.01.2026 г.)

Чл. 342. (Изм. - ДВ, бр. 95 от 1975 г., изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) Който при управляване на подвижен железопътен състав, въздухоплавателно средство, моторно превозно средство, плавателен съд, бойна или специална машина наруши правилата за движение, като допуска причиняването на телесна повреда или смърт на другиго, се наказва с лишаване от свобода до две години или с пробация.

(2) (Нова - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г.) Същото наказание се налага и на работник или служител по транспорта, който наруши правилата за експлоатация или изискванията за добро качество на ремонта на подвижния състав, на пътищата или на съоръженията, като допуска причиняването на телесна повреда или смърт на другиго.

(3) (Предишна ал. 2, изм., - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г.) Ако с деяния по предходните алинеи умишлено са причинени смърт, телесна повреда или значителни имуществени вреди на другиго, наказанието е:

а) при причиняване на значителни имуществени вреди - лишаване от свобода от една до десет години;

б) при причиняване на средна или тежка телесна повреда на едно или повече лица със или без имуществени вреди - от три до дванадесет години;

в) (Изм. - ДВ, бр. 85 от 1998 г.) при причиняване на смърт на едно или повече лица със или без последиците по букви "а" и "б" - лишаване от свобода от десет до двадесет години, а в особено тежки случаи - от петнадесет до двадесет години или доживотен затвор.

(4) (Нова - ДВ, бр. 61 от 2025 г., в сила от 29.07.2025 г.) Ако деянието по ал. 2 и 3 е извършено в пияно състояние или след употреба на наркотични вещества или техни аналози, или от него е настъпила телесна повреда или смърт на повече от едно лице, или деецът е избягал от местопроизшествието, или е управлявал, без да има необходимата правоспособност, когато такава се изисква по закон, както и след превишаване на

разрешената скорост в населено място с повече от 50 км/ч или ако деянието е извършено след преминаване на червен сигнал на светофарната уредба, или на пешеходна пътека, наказанието е:

а) при причиняване на значителни имуществени вреди - лишаване от свобода от две до десет години;

б) при причиняване на средна или тежка телесна повреда на едно или повече лица със или без имуществени вреди - от четири до дванадесет години;

в) при причиняване на смърт на едно или повече лица със или без последиците по букви "а" и "б" - лишаване от свобода от дванадесет до двадесет години, а в особено тежки случаи - от тринадесет до двадесет години или доживотен затвор.

(5) (Предишна ал. 3, изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 89 от 1986 г., изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г., предишна ал. 4, изм. - ДВ, бр. 61 от 2025 г., в сила от 29.07.2025 г., изм. - ДВ, бр. 115 от 2025 г.) В случаите по букви "а" и "б" на алинеи 3 и 4 съдът лишава виновния от правата по чл. 37, ал. 1, точки 6 и 7. В случаите по ал. 3, буква "в" и ал. 4, букви "б" и "в" лишаването от тези права е завинаги.

Чл. 343. (Изм. - ДВ, бр. 95 от 1975 г., изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г.) (1) Когато с деяния по предходния член по непредпазливост са причинени:

а) (изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) значителни имуществени вреди, наказанието е лишаване от свобода до една година или пробация;

б) (изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) тежка или средна телесна повреда, независимо дали са настъпили последиците по буква "а", наказанието е лишаване от свобода до четири години за тежка телесна повреда и до три години или пробация за средна телесна повреда;

в) (изм. - ДВ, бр. 60 от 2012 г., в сила от 08.09.2012 г., изм. - ДВ, бр. 67 от 2023 г., изм. - ДВ, бр. 61 от 2025 г., в сила от 29.07.2025 г.) смърт, независимо дали са настъпили последиците по буква "а", наказанието е лишаване от свобода от пет до осем години, а в особено тежки случаи - лишаване от свобода от осем до дванадесет години.

(2) (Нова - ДВ, бр. 92 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 86 от 2005 г., в сила от 29.04.2006 г., изм. - ДВ, бр. 95 от 2016 г.) Наказателното производство се прекратява, ако пострадалият поиска това:

1. за престъпления по ал. 1, буква "а";

2. за престъпления по ал. 1, буква "б", когато спрямо дееца не е било прекратявано наказателно производство на това основание през последните пет години.

(3) (Доп. - ДВ, бр. 21 от 2000 г., предишна ал. 2 - ДВ, бр. 92 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г., доп. - ДВ, бр. 60 от 2012 г., в сила от 08.09.2012 г.,

доп. - ДВ, бр. 67 от 2023 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 61 от 2025 г., в сила от 29.07.2025 г.) Ако деянието е извършено в пияно състояние или след употреба на наркотични вещества или техни аналози или лицето без медицински причини откаже да бъде тествано за алкохол и/или наркотични вещества, или техните аналози или не изпълни предписание на контролен орган за изследване по надлежния ред или от него е настъпила телесна повреда или смърт на повече от едно лице, или деецът е избягал от местопроизшествието, или е управлявал, без да има необходимата правоспособност, когато такава се изисква по закон, както и след превишаване на разрешената скорост в населено място с повече от 20 км/ч или ако деянието е извършено след преминаване на червен сигнал на светофарната уредба, или на пешеходна пътека, тротоар или друга площ, извън границите на платното за движение, банкетите и островите на платното за движение наказанието е:

а) (изм. - ДВ, бр. 60 от 2012 г., в сила от 08.09.2012 г., изм. - ДВ, бр. 74 от 2015 г.) при тежка или средна телесна повреда - лишаване от свобода от една до шест години, а в особено тежки случаи - лишаване от свобода от две до десет години;

б) (изм. - ДВ, бр. 74 от 2015 г., изм. - ДВ, бр. 67 от 2023 г., изм. - ДВ, бр. 61 от 2025 г., в сила от 29.07.2025 г.) при смърт - лишаване от свобода от десет до петнадесет години, а в особено тежки случаи - лишаване от свобода от петнадесет до двадесет години.

(4) (Предишна ал. 3 - ДВ, бр. 92 от 2002 г.) Наказанието по буква "б" на предходната алинея се налага и когато е настъпила смърт на едно или повече лица и телесна повреда на едно или повече лица.

(5) (Нова - ДВ, бр. 67 от 2023 г., изм. - ДВ, бр. 32 от 2026 г.) В случаите по ал. 3 и 4 съдът може да отнеме в полза на държавата въздухоплавателното средство, моторното превозно средство, плавателния съд или специалната машина, ако е собственост на виновния. Когато въздухоплавателното средство, моторното превозно средство, плавателният съд или специалната машина не е собственост на виновния или е в съсобственост, се присъжда неговата равностойност.

Чл. 343а. (1) (Нов - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., предишен текст на чл. 343а - ДВ, бр. 92 от 2002 г.) Ако деецът след деянието по предходния член е направил всичко, зависещо от него за оказване помощ на пострадалия или на пострадалите, наказанието е:

а) (изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) по ал. 1, буква "б" - лишаване от свобода до три години при тежка телесна повреда и лишаване от свобода до две години или пробация при средна телесна повреда;

б) по ал. 1, буква "в" - лишаване от свобода до четири години;

в) (изм. - ДВ, бр. 39 от 2024 г.) по ал. 3, буква "а", когато е причинена средна или тежка телесна повреда на повече от едно лице - лишаване от свобода до четири години, а в особено тежки случаи - до шест години;

г) (изм. - ДВ, бр. 39 от 2024 г.) по ал. 3, буква "б", когато е настъпила смърт на повече от едно лице - лишаване от свобода от две до десет години, а в особено тежки случаи - от три до дванадесет години.

(2) (Нова - ДВ, бр. 92 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 86 от 2005 г., в сила от 29.04.2006 г.) За престъпление по ал. 1, буква "а" наказателното производство се прекратява, ако пострадалият поиска това.

Чл. 343б. (Нов - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 50 от 1995 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2015 г., изм. - ДВ, бр. 61 от 2025 г., в сила от 29.07.2025 г.) Който управлява моторно превозно средство с концентрация на алкохол в кръвта си над 1,2 на хиляда, установено по надлежния ред, се наказва с лишаване от свобода от една до три години и с глоба от хиляда до пет хиляди лева.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 74 от 2015 г., изм. - ДВ, бр. 61 от 2025 г., в сила от 29.07.2025 г.) Който управлява моторно превозно средство с концентрация на алкохол в кръвта си над 0,5 на хиляда, установено по надлежния ред, след като е осъден с влязла в сила присъда за деянието по ал. 1, се наказва с лишаване от свобода от една до пет години и с глоба от две хиляди до десет хиляди лева.

(3) (Нова - ДВ, бр. 21 от 2000 г., изм. - ДВ, бр. 74 от 2015 г., доп - ДВ, бр. 67 от 2023 г., изм. - ДВ, бр. 61 от 2025 г., в сила от 29.07.2025 г.) Който управлява моторно превозно средство след употреба на наркотични вещества или техни аналози, установена по надлежния ред, се наказва с лишаване от свобода от една до три години и с глоба от хиляда до пет хиляди лева.

(4) (Нова - ДВ, бр. 74 от 2015 г., изм. - ДВ, бр. 61 от 2025 г., в сила от 29.07.2025 г.) Ако деянието по ал. 3 е извършено повторно, наказанието е лишаване от свобода от една до пет години и глоба от две хиляди до десет хиляди лева.

(5) (Нова - ДВ, бр. 67 от 2023 г., изм. - ДВ, бр. 32 от 2026 г.) В случаите по ал. 1 - 4 моторното превозно средство се отнема в полза на държавата, ако е собственост на виновния, а ако липсва или е отчуждено, се присъжда неговата равностойност. Когато превозното средство не е собственост на виновния или е в съсобственост, се присъжда неговата равностойност.

(6) (Нова - ДВ, бр. 67 от 2023 г., изм. - ДВ, бр. 61 от 2025 г., в сила от 29.07.2025 г.) Който управлява моторно превозно средство и откаже да му бъде извършена проверка по надлежния ред за установяване на употребата на алкохол и/или наркотични вещества или техни аналози, след като е бил наказван за някое от тези деяния по административен ред, се наказва с лишаване от свобода до шест месеца и с глоба от две хиляди до пет хиляди лева.

(7) (Нова - ДВ, бр. 61 от 2025 г., в сила от 29.07.2025 г.) Който откаже да му бъде извършена проверка по надлежния ред за установяване на употребата на алкохол и/или наркотични вещества или техни аналози или не изпълни предписание на контролен орган

за изследване по надлежния ред, след като е участвал в пътнотранспортно произшествие, се наказва с лишаване от свобода до една година и с глоба от две хиляди и петстотин лева.

(8) (Нова - ДВ, бр. 67 от 2023 г., предишна ал. 7, изм. - ДВ, бр. 61 от 2025 г., в сила от 29.07.2025 г.) Деецът не се наказва, ако отказът по ал. 6 и 7 се дължи на независещи от него причини.

Чл. 343в. (Нов - ДВ, бр. 50 от 1995 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2015 г.) Който управлява моторно превозно средство в срока на изтърпяване на наказанието лишаване от право да управлява моторно превозно средство, след като е наказан за същото деяние по административен ред, се наказва с лишаване от свобода до три години и с глоба от двеста до хиляда лева.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2015 г.) Който в едногодишен срок от наказването му по административен ред за управление на моторно превозно средство без съответно свидетелство за управление извърши такова деяние, се наказва с лишаване от свобода от една до три години и с глоба от петстотин до хиляда и двеста лева.

(3) (Нова - ДВ, бр. 95 от 2016 г., обявена за противоконституционна с РКС № 7 от 2025 г. - ДВ, бр. 50 от 2025 г.) Наказанието по ал. 1 се налага и на лице, което управлява моторно превозно средство в срока на изтърпяване на принудителна административна мярка за временно отнемане на свидетелството за управление на моторно превозно средство.

Чл. 343г. (1) (Нов - ДВ, бр. 50 от 1995 г., изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г., предишен текст на чл. 343г - ДВ, бр. 61 от 2025 г., в сила от 29.07.2025 г.) Във всички случаи на чл. 343, 343а, 343б и 343в, ал. 1 съдът постановява и лишаване от право по чл. 37, ал. 1, точка 7 и може да постанови лишаване от право по точка 6.

(2) (Нова - ДВ, бр. 61 от 2025 г., в сила от 29.07.2025 г.) Когато лишаването от право по ал. 1 се налага заедно с лишаване от свобода, неговият срок е не по-малък от срока на лишаването от свобода и го надминава за срок от една до пет години.

Чл. 344. (1) (Изм. - ДВ, бр. 95 от 1975 г., изм. - ДВ, бр. 74 от 2015 г.) Който премахне или премести знак или сигнал, предназначен за обезпечаване сигурността на движението на железопътния и водния транспорт и електротранспорта, постави такъв лъжлив знак или даде лъжлив сигнал и с това изложи на опасност живота или имота на някого, се наказва с лишаване от свобода от една до седем години.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 74 от 2015 г.) За деянието по ал. 1, засягащо знаци на автомобилния транспорт, наказанието е лишаване от свобода до две години или глоба от хиляда до пет хиляди лева.

Чл. 345. (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 95 от 2016 г.) (1) Който си служи с табела с регистрационен номер, издадена за друго моторно превозно средство, или с табела, неиздадена от съответните органи, се наказва с лишаване от свобода до една година или с глоба от петстотин до хиляда лева.

(2) Наказанието по ал. 1 се налага и на онзи, който управлява моторно превозно средство, което не е регистрирано по надлежния ред.

Чл. 345а. (Нов - ДВ, бр. 21 от 2000 г.) (1) Който в нарушение на установения за това ред заличи или подправи идентификационен номер на моторно превозно средство, се наказва с лишаване от свобода от три до десет години и с глоба от пет хиляди до десет хиляди лева.

(2) Ако деянието по предходната алинея е извършено повторно, наказанието е лишаване от свобода от три до дванадесет години и глоба от пет хиляди до петнадесет хиляди лева.

(3) Наказанието е лишаване от свобода до три години или глоба до три хиляди лева, ако са заличени или подправени номера на части на моторно превозно средство.

Чл. 346. (1) (Изм. - ДВ, бр. 107 от 1996 г., изм. - ДВ, бр. 62 от 1997 г.) Който противозаконно отнеме чуждо моторно превозно средство от владението на другиго без негово съгласие с намерение да го ползува, се наказва с лишаване от свобода от една до осем години.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 89 от 1986 г., попр. - ДВ, бр. 90 от 1986 г., изм. - ДВ, бр. 107 от 1996 г., изм. - ДВ, бр. 62 от 1997 г.) Наказанието е лишаване от свобода от една до десет години, ако:

1. е последвала повреда на превозното средство или то е изоставено без надзор, или

2. деянието е извършено в пияно състояние или повече от два пъти, или повторно, или

3. отнемането е извършено при условията на чл. 195, ал. 1, точки 1 - 6;

4. (нова - ДВ, бр. 26 от 2004 г.) отнемането е извършено с цел имотна облага от връщането на моторното превозно средство.

(3) (Нова - ДВ, бр. 26 от 2004 г.) Наказанието по ал. 2 се налага и на лице, което предлага съдействие за връщане на отнетото превозно средство срещу получаването на имотна облага.

(4) (Нова - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 62 от 1997 г., предишна ал. 3 - ДВ, бр. 26 от 2004 г.) В случаите на предходните алинеи съдът постановява лишаване от право да се управлява моторно превозно средство.

(5) (Предишна ал. 3 - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 62 от 1997 г., предишна ал. 4 - ДВ, бр. 26 от 2004 г.) Ако за отнемането на превозното средство или за запазване на владението върху него е употребена сила или заплашване, наказанието е лишаване от свобода от три до дванадесет години и лишаване от право да се управлява моторно превозно средство, като съдът постановява и конфискация на не по-малко от 1/2 от имуществото на дееца.

(6) (Нова - ДВ, бр. 62 от 1997 г., предишна ал. 5 - ДВ, бр. 26 от 2004 г.) Наказанието по предходната алинея се налага и когато деянието е извършено от лице, посочено в чл. 142, ал. 2, точки 6 и 8, или по поръчение на организация или група, или когато е направен опит моторното превозно средство да бъде изнесено през границата на страната или когато са изменени серийните и регистрационните му номера.

Чл. 346а. (Нов - ДВ, бр. 26 от 2004 г.) Ако до приключване на съдебното следствие в първоинстанционния съд отнетото моторно превозно средство бъде върнато, наказанието е:

1. в случаите по чл. 346, ал. 1 - лишаване от свобода до пет години;

2. в случаите по чл. 346, ал. 2, т. 4, ако връщането е извършено преди получаването на имотната облага - лишаване от свобода до осем години.

Чл. 346б. (Нов - ДВ, бр. 21 от 2000 г., предишен текст на чл. 346а - ДВ, бр. 26 от 2004 г., изм. - ДВ, бр. 7 от 2019 г.) Който противозаконно проникне в чуждо моторно превозно средство без съгласието на собственика, се наказва с лишаване от свобода до три години.

Чл. 347. (1) Който повреди телеграфна, телефонна или телеписна уредба или линия, телевизионна или радиоуредба или електрификационна уредба или линия и с това прекъсне или попречи на съобщенията, се наказва с лишаване от свобода до пет години.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) Ако деянието е извършено по непредпазливост, наказанието е лишаване от свобода до една година или пробация, или глоба от сто до триста лева.

Чл. 348. (Изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г.) Който:

а) построи, държи или ползува радиосредство, което излъчва в етера, без да има писмено разрешение за това;

б) използува радиосредство, което излъчва в етера, без предварително да го е регистрирал с пълни установъчни данни или го използува за цели, непозволени по даденото му разрешение;

в) без предварително писмено разрешение самоволно измени регистрираните данни на радиосредството, което излъчва в етера;

г) (изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г.) пречи или смущава действието на радиосъобщителна, радиоразпръсквателна, телевизионна или радиорелейна станция или радиотранслационна централа, се наказва с лишаване от свобода до пет години и глоба от сто до триста лева, като радиосредството се отнема в полза на държавата.

Чл. 348а. (Нов - ДВ, бр. 26 от 2004 г.) (1) Който чрез измама или по друг незаконен начин използва далекосъобщителна мрежа, съоръжение или услуга, за да генерира или пренасочи в свой или чужд интерес насочен пренос на сигнали, писмен текст, изображения, звук, данни или съобщения от всякакъв вид чрез проводник, радиовълни, оптична или друга преносна среда, се наказва с лишаване от свобода до шест години и глоба до десет хиляди лева.

(2) Когато деянието по ал. 1 е извършено:

1. от две или повече лица, сговорили се предварително за неговото осъществяване, когато не представлява маловажен случай;
2. чрез използване на нерегистрирано далекосъобщително средство;

3. повторно,
наказанието е лишаване от свобода до осем години и глоба от хиляда до пет хиляди лева.
(3) (Изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) В маловажни случаи по ал. 1 наказанието е лишаване от свобода до една година или пробация.

Чл. 348б. (Нов - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., предишен текст на чл. 348а - ДВ, бр. 26 от 2004 г.) Когато имуществените вреди и телесната повреда по чл. 343 са причинени на съпруг, възходящ, низходящ, брат или сестра, наказателното преследване се възбужда по тъжба на пострадалия. В тези случаи деецът може да бъде лишен по административен ред от право да управлява моторно превозно средство и когато не е подадена тъжба или подадената тъжба е оттеглена.

Раздел III.
Престъпления против народното здраве и против околната среда (Загл. доп. - ДВ, бр. 26 от 2004 г.)

Чл. 349. (1) Който умишлено тури или примеси опасен за живота или здравето предмет в кладенец, извор, водопровод или в друго приспособление, предназначено за

общо ползуване, откъдето или с което се черпи вода за пиене, се наказва с лишаване от свобода от две до осем години.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 50 от 1995 г., изм. - ДВ, бр. 153 от 1998 г.) Ако от деянието е последвала тежка телесна повреда, наказанието е лишаване от свобода от три до десет години, а ако е последвала смърт, наказанието е лишаване от свобода от десет до двадесет години, доживотен затвор или доживотен затвор без замяна.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 41 от 1985 г.) Съобразно различията по предходните алинеи се наказва и онзи, който с цел да зарази хора разпространи причинители на епидемично заболяване.

Чл. 349а. (Нов - ДВ, бр. 62 от 1997 г.) (1) Който наруши правила, установени за вземане и предоставяне на човешки органи или тъкани за трансплантация, се наказва с лишаване от свобода от една до три години.

(2) Наказанието е лишаване от свобода от три до пет години, ако деянието е извършено с користна цел.

Чл. 350. (Изм. - ДВ, бр. 26 от 2004 г.) (1) Който изготви храни или питиета, предназначени за общо ползване, по такъв начин, че в тях се създават или попадат опасни за здравето вещества, както и онзи, който продава, предлага за продан или по друг начин тури в обръщение такива храни или питиета, се наказва с лишаване от свобода до пет години.

(2) Който наруши правила, уреждащи добива, производството, преработката, съхранението или търговията с животни, суровини, храни или питиета, предназначени за общо ползване, и с това изложи на опасност здравето или живота на другиго, се наказва с лишаване от свобода до три години.

(3) Ако от деянието по ал. 1 и 2 е последвала средна телесна повреда за другиго - наказанието е лишаване от свобода до шест години, ако е последвала тежка телесна повреда за другиго - лишаване от свобода от една до осем години, а ако е последвала смърт - лишаване от свобода от три до петнадесет години.

Чл. 350а. (1) (Нов - ДВ, бр. 26 от 2004 г., изм. - ДВ, бр. 23 от 2024 г., предишен текст на чл. 350а, доп. - ДВ, бр. 39 от 2024 г.) Който в нарушение на закон произвежда или предлага на пазара храни, храни за животни или ветеринарни лекарствени продукти, продукти за растителна защита, или питиета, и с това изложи на опасност живота или здравето на другиго, се наказва с лишаване от свобода до три години.

(2) (Нова - ДВ, бр. 39 от 2024 г.) Който без нормативно установените изискуеми придружаващи документи и разрешения пренася продукти за растителна защита през границата на страната или търгува, употребява или допусне използването на неразрешени продукти за растителна защита на територията на страната, когато извършеното не

представлява маловажен случай, се наказва с лишаване от свобода до четири години и с глоба от две хиляди до пет хиляди лева.

Чл. 351. (1) (Изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) За деяния по чл. 349 и 350, извършени по непредпазливост, наказанието е лишаване от свобода до две години или пробация.

(2) Ако в този случай е последвала смърт за някого, наказанието е лишаване от свобода до пет години.

Чл. 352. (1) (Изм. - ДВ, бр. 95 от 1975 г., изм. - ДВ, бр. 86 от 1991 г., изм. - ДВ, бр. 85 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 26 от 2004 г., изм. - ДВ, бр. 33 от 2011 г., в сила от 27.05.2011 г.) Който замърсява или допуска да се замърсят почвата, въздухът, водни течения, басейни, подземни води, териториалните или вътрешните морски води или морски води в зони, определени с международно съглашение, в което участва Република България, и с това ги направи опасни за хора или животни и растения или негодни за използването им за културно-битови, здравни, земеделски и други стопански цели, се наказва с лишаване от свобода от една до пет години и с глоба от пет хиляди до тридесет хиляди лева.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 26 от 2004 г.) Същото наказание се налага и на длъжностно лице, което е допуснало при проектиране, строителство или експлоатация на отводнителни или напоителни системи да не се вземат необходимите мерки, за да се предотврати опасно замърсяване на вододайните зони за питейно водоснабдяване или покачването нивото на подземните води в населените и курортните места.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г., изм. - ДВ, бр. 33 от 2011 г., в сила от 27.05.2011 г.) Когато с деянията по ал. 1 или 2 са причинени:

1. смърт или тежка телесна повреда на едно или повече лица, наказанието е лишаване от свобода от пет до двадесет години и глоба от десет хиляди до петдесет хиляди лева;

2. немаловажни вреди на околната среда, наказанието е лишаване от свобода от две до осем години и глоба от десет хиляди до петдесет хиляди лева.

(4) (Нова - ДВ, бр. 95 от 1975 г., изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 33 от 2011 г., в сила от 27.05.2011 г.) Ако деянието по ал. 1 или 2 е извършено по непредпазливост, наказанието е лишаване от свобода до три години и глоба от две хиляди до двадесет хиляди лева.

Чл. 352а. (Нов - ДВ, бр. 95 от 1975 г., изм. - ДВ, бр. 86 от 1991 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 85 от 1997 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 33 от 2011 г., в сила от 27.05.2011 г.) Който замърси или допусне да се замърсят с петролни продукти или деривати териториални или вътрешни морски води или морски води в зони, определени с международно съглашение, в

което участвува Република България, се наказва с лишаване от свобода от една до шест години и глоба от десет хиляди до петдесет хиляди лева. Когато деянието е извършено от капитан на кораб, съдът постановява и лишаване от право по чл. 37, ал. 1, т. 7.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 33 от 2011 г., в сила от 27.05.2011 г.) Наказанието по ал. 1 се налага и на онзи, който замърси или допусне да се замърсят водите по ал. 1 с вредни течни вещества в наливно състояние, определени в международно съглашение, в което участва Република България.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 33 от 2011 г., в сила от 27.05.2011 г.) Когато деянието по ал. 1 или 2 е извършено по непредпазливост, наказанието е лишаване от свобода до три години и глоба от две хиляди до петнадесет хиляди лева.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г.) Капитан на кораб или на друго плавателно средство, който не съобщи незабавно в най-близкото пристанище за изхвърлянето във води, посочени в ал. 1, на петролни продукти или деривати, или на други вещества, опасни за хората, животните или растенията, се наказва с глоба до петстотин лева.

(5) (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г.) Капитан или друго лице от командния състав на кораб, което не изпълни задължение за вписване в корабните документи на операция с вещества, опасни за хората, животните или растенията, или внесе в тях неверни сведения за такива операции, или откаже да представи тези документи на съответните длъжностни лица, се наказва с глоба от сто до триста лева, налагана по административен ред.

Чл. 353. (1) (Изм. - ДВ, бр. 95 от 1975 г., изм. - ДВ, бр. 86 от 1991 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г.) Длъжностно лице, което пусне или нареди да бъде пуснато в експлоатация предприятие или топлоелектрическа централа, преди да бъдат поставени в действие необходимите пречиствателни съоръжения, се наказва с лишаване от свобода до три години и глоба от сто до триста лева.

(2) Същото наказание се налага и на длъжностно лице, което не изпълни задълженията си за изграждане на пречиствателни съоръжения, както и за осигуряване изправността и непрекъснатото правилно действие на такива съоръжения, поради което те не са могли да влязат в действие напълно или частично или са прекратили действието си.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) Ако деянието по предходните алинеи е извършено по непредпазливост, наказанието е пробация или глоба от сто до триста лева.

(4) (Нова - ДВ, бр. 95 от 1975 г., изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г.) В маловажни случаи наказанието е: по ал. 1 и 2 - глоба от сто до триста лева, а по ал. 3 - глоба от сто до триста лева, налагана по административен ред.

Чл. 353а. (Нов - ДВ, бр. 86 от 1991 г., изм. - ДВ, бр. 85 от 1997 г.) Длъжностно лице, което в кръга на служебните си задължения укрие или разгласи невярна информация за състоянието на околната среда и нейните компоненти - въздух, вода, почва, морски пространства - и от това последват немаловажни вреди за околната среда, живота и човешкото здраве, се наказва с лишаване от свобода до пет години и глоба от сто до хиляда лева.

Чл. 353б. (Нов - ДВ, бр. 62 от 1997 г., доп. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 33 от 2011 г., в сила от 27.05.2011 г.) (1) (Доп. - ДВ, бр. 32 от 2026 г.) Който управлява отпадъци не по установения ред или изхвърли битови, производствени или строителни отпадъци в големи количества на неразрешени за това места и с това създаде опасност за живота или здравето на другиго или за причиняване на немаловажни вреди за околната среда, се наказва с лишаване от свобода от една до пет години и с глоба от пет хиляди до тридесет хиляди лева.

(2) Когато с деянието по ал. 1 е причинена:

1. смърт или тежка телесна повреда на едно или повече лица, наказанието е лишаване от свобода от пет до двадесет години и глоба от десет хиляди до петдесет хиляди лева;
2. немаловажна вреда на околната среда, наказанието е лишаване от свобода от две до осем години и глоба от десет хиляди до петдесет хиляди лева.

(3) Който наруши или не изпълни задълженията си за осигуряване на изправността и правилното функциониране на инсталация или съоръжение за обезвреждане или оползотворяване на отпадъци и с това причини смърт или тежка телесна повреда на едно или повече лица, се наказва с лишаване от свобода от пет до двадесет години и с глоба от десет хиляди до петдесет хиляди лева, а ако е причинена немаловажна вреда на околната среда, наказанието е лишаване от свобода от две до осем години и глоба от десет хиляди до петдесет хиляди лева.

(4) Когато деянията по ал. 1 - 3 са извършени по непредпазливост, наказанието е лишаване от свобода до три години и глоба от две хиляди до петнадесет хиляди лева.

Чл. 353в. (Нов - ДВ, бр. 62 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 33 от 2011 г., в сила от 27.05.2011 г.) (1) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 32 от 2026 г.) Който управлява опасни отпадъци не по установения ред или изхвърли опасни отпадъци в големи количества на неразрешени за това места, се наказва с лишаване от свобода от една до шест години и с глоба от пет хиляди до тридесет хиляди лева.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 32 от 2026 г.) Когато с деянието по ал. 1 се създаде опасност за живота или здравето на другиго или за причиняване на немаловажни вреди за околната среда, наказанието е лишаване от свобода от две до осем години и глоба от десет хиляди до четиридесет хиляди лева.

(3) Когато с деянието по ал. 1 е причинена смърт или тежка телесна повреда на едно или повече лица, наказанието е лишаване от свобода от десет до двадесет години и глоба от петнадесет хиляди до петдесет хиляди лева, а ако е причинена немаловажна вреда на околната среда, наказанието е лишаване от свобода от три до десет години и глоба от двадесет хиляди до петдесет хиляди лева.

(4) Длъжностно лице, което наруши или не изпълни задълженията си по управление на опасни отпадъци, се наказва с лишаване от свобода до три години.

(5) Когато деянията по ал. 1 - 3 са извършени по непредпазливост, наказанието е лишаване от свобода до три години и глоба от три хиляди до двадесет хиляди лева.

Чл. 353г. (Нов - ДВ, бр. 33 от 2011 г., в сила от 27.05.2011 г.) (1) Който в нарушение на установения ред пренася отпадъци през границата на страната, когато извършеното не представлява маловажен случай, се наказва с лишаване от свобода до четири години и с глоба от две хиляди до пет хиляди лева.

(2) Който в нарушение на международни договори, по които Република България е страна, пренася през границата на страната опасни отпадъци, токсични химически вещества, биологически агенти, токсини и радиоактивни вещества, се наказва с лишаване от свобода от една до пет години и с глоба от пет хиляди до двадесет хиляди лева.

(3) Когато деянията по ал. 1 или 2 са извършени по непредпазливост, наказанието е лишаване от свобода до две години или пробация.

Чл. 353д. (Нов - ДВ, бр. 33 от 2011 г., в сила от 27.05.2011 г.) (1) Който съхранява не по установения ред опасни вещества или смеси и с това създаде опасност за живота или здравето на другиго или за причиняване на немаловажни вреди за околната среда, се наказва с лишаване от свобода до четири години и с глоба от две хиляди до пет хиляди лева.

(2) Който не по установения ред пусне или нареди да се пусне в експлоатация предприятие или инсталация, за чието функциониране се използват опасни вещества или смеси, и с това създаде опасност за живота или здравето на другиго или за причиняване на немаловажни вреди за околната среда, се наказва с лишаване от свобода от една до пет години и с глоба от пет хиляди до двадесет хиляди лева.

(3) Наказанието по ал. 2 се налага и на онзи, който не по установения ред пусне или нареди да се пусне в експлоатация предприятие или инсталация, чието функциониране може да създаде опасност за живота или здравето на другиго или за причиняване на немаловажни вреди на околната среда.

(4) Ако в случаите по ал. 2 и 3 е причинена смърт или тежка телесна повреда на едно или повече лица, наказанието е лишаване от свобода от осем до петнадесет години и глоба от десет хиляди до тридесет хиляди лева, а ако е причинена немаловажна вреда на

околната среда, наказанието е лишаване от свобода от две до осем години и глоба от петнадесет хиляди до тридесет хиляди лева.

(5) Когато деянията по ал. 1 - 4 са извършени по непредпазливост, наказанието е лишаване от свобода до две години или пробация.

Чл. 353е. (Нов - ДВ, бр. 33 от 2011 г., в сила от 27.05.2011 г.) (1) Който в нарушение на установения ред произвежда, употребява, разпространява, внася или изнася през границата на страната вещества, които нарушават озоновия слой, се наказва с лишаване от свобода до четири години и с глоба от хиляда до пет хиляди лева.

(2) Когато деянието по ал. 1 е извършено по непредпазливост, наказанието е лишаване от свобода до една година или пробация.

Чл. 353ж. (Нов - ДВ, бр. 26 от 2004 г., предишен чл. 353г - ДВ, бр. 33 от 2011 г., в сила от 27.05.2011 г.) Който в нарушение на закон изгради водовземно съоръжение или съоръжение за използване на повърхностни или подземни води, се наказва с лишаване от свобода до две години и глоба от пет хиляди до петнадесет хиляди лева.

Чл. 353з. (Нов - ДВ, бр. 26 от 2004 г., предишен чл. 353д - ДВ, бр. 33 от 2011 г., в сила от 27.05.2011 г.) Който в нарушение на закон използва минерална вода за стопанска дейност, се наказва с лишаване от свобода до една година и глоба до пет хиляди лева.

Чл. 354. (1) (Изм. - ДВ, бр. 95 от 1975 г., изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., доп. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.) Който без надлежно разрешение произведе, придобие, държи, отчужди или предаде другиму силно действуващо или отровно вещество, което не е наркотично вещество поставено под разрешителен режим, се наказва с лишаване от свобода до две години или с глоба от сто до триста лева.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.) Ако престъплението по ал. 1 се извършва системно, наказанието е лишаване от свобода до три години и глоба от сто до триста лева.

(3) Предметът на престъплението се отнема в полза на държавата.

(4) (Нова - ДВ, бр. 95 от 1975 г., изм. бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) Който наруши правила, установени за производство, придобиване, пазене, отчитане, отпускане, превозване или пренасяне на вещества по ал. 1, се наказва с лишаване от свобода до две години или с пробация или с глоба от сто до триста лева.

Чл. 354а. (Нов - ДВ, бр. 95 от 1975 г., изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.) (1) Който без надлежно разрешително произведе, преработи, придобие или държи наркотични вещества или техни аналози с цел разпространение, или разпространява наркотични вещества или техни аналози, се наказва за високорискови наркотични

вещества или техни аналози - с лишаване от свобода от две до осем години и с глоба от пет хиляди до двадесет хиляди лева, а за рискови наркотични вещества или техни аналози - с лишаване от свобода от една до шест години и с глоба от две хиляди до десет хиляди лева. Когато предмет на престъплението са прекурсори или съоръжения или материали за производство на наркотични вещества или техни аналози, наказанието е лишаване от свобода от три до дванадесет години и глоба от двадесет хиляди до сто хиляди лева.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 26 от 2010 г.) Когато наркотичните вещества или техните аналози са в големи размери, наказанието е лишаване от свобода от три до дванадесет години и глоба от десет хиляди до петдесет хиляди лева. Който без надлежно разрешително на публично място придобие или държи с цел разпространение, или разпространява наркотични вещества или техни аналози, както и когато наркотичните вещества или техните аналози са в особено големи размери или деянието е извършено:

1. от лице, което действа по поръчение или в изпълнение на решение на организирана престъпна група;

2. от лекар или фармацевт;

3. от възпитател, преподавател, ръководител на учебно заведение или длъжностно лице при или по повод изпълнение на службата му;

4. при условията на опасен рецидив,

наказанието е лишаване от свобода от пет до петнадесет години и глоба от двадесет хиляди до сто хиляди лева.

(3) Който без надлежно разрешително придобие или държи наркотични вещества или техни аналози, се наказва:

1. за високорискови наркотични вещества или техни аналози - с лишаване от свобода от една до шест години и с глоба от две хиляди до десет хиляди лева;

2. за рискови наркотични вещества или техни аналози - с лишаване от свобода до пет години и с глоба от хиляда до пет хиляди лева.

(4) Който наруши правила, установени за производство, придобиване, пазене, отчитане, отпускане, превозване или пренасяне на наркотични вещества, се наказва с лишаване от свобода до пет години и с глоба до пет хиляди лева, като съдът може да постанови и лишаване от правата по чл. 37, ал. 1, т. 6 и 7.

(5) В маловажни случаи по ал. 3 и 4 наказанието е глоба до хиляда лева.

(6) В случаите по ал. 1 - 5 предметът и средствата на престъплението се отнемат в полза на държавата.

Чл. 354б. (Нов - ДВ, бр. 95 от 1975 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 62 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 21 от 2000 г., изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.) Който склонява или подпомага другиго към употреба на наркотични вещества или техни аналози, се наказва с лишаване от свобода от една до осем години и глоба от пет хиляди до десет хиляди лева.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 21 от 2000 г.) Когато деянието по ал. 1 е извършено:

1. по отношение на малолетен, непълнолетен или невменяем;

2. по отношение на повече от две лица;

3. (доп. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.) от лекар, фармацевт, възпитател, преподавател, ръководител на учебно заведение или длъжностно лице в местата за лишаване от свобода при или по повод изпълнение на службата му;

4. (изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.) на публично място;

5. (изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г., изм. - ДВ, бр. 67 от 2023 г.) чрез средствата за масова информация;

6. (изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.) при условията на опасен рецидив,

наказанието е лишаване от свобода от три до десет години и глоба от двадесет хиляди до петдесет хиляди лева, като съдът в случаите на т. 3 постановява и лишаване от права по чл. 37, ал. 1, т. 6 и 7.

(3) (Нова - ДВ, бр. 21 от 2000 г., изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.) Който даде другиму наркотично вещество или негов аналог в количества, които могат да предизвикат смърт и последва такава, се наказва с лишаване от свобода от петнадесет до двадесет години и глоба от сто хиляди до триста хиляди лева.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 62 от 1997 г., предишна ал. 3 - ДВ, бр. 21 от 2000 г., изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.) Който системно предоставя помещение на различни лица за употреба на наркотични вещества или организира употреба на такива вещества, се наказва с лишаване от свобода от една до десет години и глоба от пет хиляди до двадесет хиляди лева.

(5) (Изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 62 от 1997 г., предишна ал. 4 - ДВ, бр. 21 от 2000 г., изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.) Лекар, който в нарушение на установения ред съзнателно предписва другиму наркотични вещества или техни аналози или лекарства, които съдържат такива вещества, се наказва с лишаване от свобода до пет години и с глоба до три хиляди лева, като съдът може да постанови и лишаване от права по чл. 37, ал. 1, т. 6 и 7.

(6) (Предишна ал. 5 - ДВ, бр. 21 от 2000 г., изм. - ДВ, бр. 26 от 2004 г.) Ако деянието по предходната алинея е извършено повторно, наказанието е лишаване от

свобода от една до шест години, глоба до пет хиляди лева и лишаване от права по чл. 37, ал. 1, точки 6 и 7.

Чл. 354в. (Нов - ДВ, бр. 95 от 1975 г., изм. - ДВ, бр. 62 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 21 от 2000 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.) Който засява или отглежда растения от опиев мак и кокаинов храст или растения от рода на конопа в нарушение на установените в Закона за контрол върху наркотичните вещества и прекурсорите правила, се наказва с лишаване от свобода от две до пет години и глоба от пет хиляди до десет хиляди лева.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.) Който организира, ръководи или финансира организирана престъпна група за отглеждане на растения по ал. 1 или за добиване, производство или преработване на наркотични вещества, се наказва с лишаване от свобода от десет до двадесет години и с глоба от петдесет хиляди до двеста хиляди лева.

(3) (Доп. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.) Който участва в организирана престъпна група по предходната алинея, се наказва с лишаване от свобода от три до десет години и глоба от пет хиляди до десет хиляди лева.

(4) (Доп. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.) Не се наказва участник в организирана престъпна група, който доброволно е съобщил на властта всички известни му факти и обстоятелства за дейността на престъпната група.

(5) В маловажни случаи по ал. 1 наказанието е лишаване от свобода до една година и глоба до хиляда лева.

Чл. 355. (1) (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 23 от 2020 г., изм. - ДВ, бр. 28 от 2020 г., в сила от 24.03.2020 г.) Който наруши наредба, правила или мерки, издадени против разпространяването или появяването на заразна болест по хората, се наказва с лишаване от свобода до три години и глоба от хиляда до десет хиляди лева.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г., изм. - ДВ, бр. 23 от 2020 г.) Ако деянието е извършено по време на епидемия, пандемия или извънредно положение, свързано със смъртни случаи, наказанието е лишаване от свобода до пет години и глоба от десет до петдесет хиляди лева.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) Който наруши наредба, издадена за предотвратяване на хранителни отравяния, се наказва с пробация или с глоба от сто до триста лева.

Чл. 356. (1) Който наруши установените строителни, санитарни или противопожарни правила при проектиране, ръководене или изпълнение на строежи и с това изложи на опасност живота на другиго, се наказва с лишаване от свобода до две години.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) Ако нарушението на правилата по предходната алинея е извършено по непредпазливост, наказанието е лишаване от свобода до една година или пробация.

Раздел IV.
Други общоопасни престъпления (Нов - ДВ, бр. 41 от 1985 г.)

Чл. 356а. (Нов - ДВ, бр. 41 от 1985 г., изм. - ДВ, бр. 21 от 2000 г., доп. - ДВ, бр. 26 от 2004 г., изм. - ДВ, бр. 33 от 2011 г., в сила от 27.05.2011 г., изм. - ДВ, бр. 61 от 2025 г., в сила от 31.01.2026 г.) За приготовление към престъпление по чл. 330, 333, 334, 340, 341б, чл. 342, ал. 3, чл. 344, 349, 350, чл. 352, ал. 1, чл. 353ж, 353з, чл. 354, 354а и 354в, ако извършеното не съставлява по-тежко престъпление, наказанието е лишаване от свобода от три до осем години, но не повече от наказанието, предвидено за съответното престъпление.

Чл. 356б. (Нов - ДВ, бр. 41 от 1985 г.) (1) Чужд гражданин, който на територията на републиката се подготвя да извърши в чужбина деяние по чл. 242, ал. 2 и 3 или някое от деянията, посочени в чл. 356а, се наказва с лишаване от свобода до пет години, но не повече от наказанието, предвидено за съответното престъпление.

(2) Ако със същата цел е създадена организация или група, наказанието е лишаване от свобода от една до шест години, а за организаторите и ръководителите - лишаване от свобода от три до осем години, но не повече от наказанието, предвидено за съответното престъпление.

Чл. 356в. (Нов - ДВ, бр. 41 от 1985 г., отм. - ДВ, бр. 21 от 2000 г.)

Раздел V.
Престъпления при използуване на атомната енергия за мирни цели (Нов - ДВ, бр. 79 от 1985 г., попр. - ДВ, бр. 80 от 1985 г.)

Чл. 356г. (1) (Изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) Длъжностно лице, което нареди или допусне да се започне или извърши дейност, без да бъде издадено или преди да бъде издадено предвидено в Закона за използуване на атомната енергия за мирни цели разрешение или в отклонение от разрешението, се наказва с лишаване от свобода до две години или с пробация или с глоба от сто до триста лева.

(2) Ако деянието по предходната алинея е извършено повторно или е създадена непосредствена опасност за живота или здравето на другиго, наказанието е лишаване от свобода до три години.

Чл. 356д. (Нов - ДВ, бр. 79 от 1985 г., изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) Длъжностно лице, което назначи или допусне да работи с ядрен материал, ядрени съоръжения или други източници на йонизиращи лъчения лице без необходимата правоспособност, се наказва с лишаване от свобода до една година или с пробация или с глоба от сто до триста лева.

Чл. 356е. (Нов - ДВ, бр. 79 от 1985 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 101 от 2017 г.) Който унищожи или повреди ядрено съоръжение, ядрен материал или източник на йонизиращи лъчения и с това създаде опасност за живота или за здравето на другиго, за увреждане на околната среда или за настъпване на значителни имуществени вреди, се наказва с лишаване от свобода от пет до петнадесет години.

(2) Ако в случаите по предходната алинея е последвала:

а) (нова - ДВ, бр. 101 от 2017 г.) вреда за околната среда или значителна имуществена вреда, наказанието е лишаване от свобода от пет до десет години;

б) (предишна б. "а" - ДВ, бр. 101 от 2017 г.) средна или тежка телесна повреда на едно или повече лица, наказанието е лишаване от свобода от осем до петнадесет години;

в) (доп. - ДВ, бр. 50 от 1995 г., изм. - ДВ, бр. 153 от 1998 г., предишна б. "б" - ДВ, бр. 101 от 2017 г.) смърт на едно или повече лица със или без последиците по буква "а" наказанието е лишаване от свобода от десет до двадесет години, доживотен затвор или доживотен затвор без замяна.

Чл. 356ж. (Нов - ДВ, бр. 79 от 1985 г.) Когато с деянието по предходния член по непредпазливост са причинени:

а) значителни имуществени вреди;

б) средна или тежка телесна повреда на едно или повече лица със или без последиците по буква "а";

в) смърт на едно или повече лица със или без последиците по букви "а" и "б",

наказанието е: по буква "а" - лишаване от свобода до пет години; по буква "б" - лишаване от свобода до осем години; по буква "в" - лишаване от свобода от три до петнадесет години.

Чл. 356з. (Нов - ДВ, бр. 79 от 1985 г.) (1) Който наруши правилата за ядрената или радиационната безопасност, като допуска, че може да последва телесна повреда или смърт на другиго, се наказва с лишаване от свобода до три години.

(2) Който наруши правилата за ядрената или радиационната безопасност и умишлено причини значителни имуществени вреди, телесна повреда или смърт на другиго, се наказва:

а) при причиняване на значителни имуществени вреди - с лишаване от свобода от пет до петнадесет години;

б) при причиняване на средна или тежка телесна повреда на едно или повече лица със или без последиците по буква "а" - с лишаване от свобода от пет до двадесет години;

в) (доп. - ДВ, бр. 50 от 1995 г., изм. - ДВ, бр. 153 от 1998 г.) при причиняване на смърт на едно или повече лица със или без последиците по букви "а" и "б" - с лишаване от свобода от десет до двадесет години, доживотен затвор или с доживотен затвор без замяна.

Чл. 356и. (Нов - ДВ, бр. 79 от 1985 г.) Когато с деяние по предходния член по непредпазливост са причинени:

а) значителни имуществени вреди;

б) средна или тежка телесна повреда на едно или повече лица със или без последиците по буква "а";

в) смърт на едно или повече лица със или без последиците по букви "а" и "б",

наказанието е: по буква "а" - лишаване от свобода до пет години; по буква "б" - лишаване от свобода до осем години; по буква "в" - лишаване от свобода от три до петнадесет години.

Чл. 356й. (Нов - ДВ, бр. 79 от 1985 г., изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.) В случаите по чл. 356е, ал. 2, чл. 356ж, букви "б" и "в", чл. 356з, ал. 2 и чл. 356и, букви "б" и "в" съдът лишава виновния от права по чл. 37, ал. 1, точки 6 и 7.

Чл. 356к. (Нов - ДВ, бр. 26 от 2004 г., , изм. - ДВ, бр. 61 от 2025 г., в сила от 31.01.2026 г.) (1) Който без надлежно разрешение произвежда, обработва, видоизменя, обезврежда, получава, придобие по какъвто и да е начин, държи, използва, разпръсква, унищожава, погребва, превозва, пренася, премества, изпраща или предава другиму ядрен материал или източници на йонизиращи лъчения или компоненти за тях и с това е причинил средна или тежка телесна повреда на едно или повече лица, когато не е искал и не е допускал това, се наказва с лишаване от свобода от пет до осем години.

(2) Ако в случаите по ал. 1 е последвала смърт на едно или повече лица, когато деецът не е искал и не е допускал това, наказанието е лишаване от свобода от осем до петнадесет години и глоба от десет хиляди до двадесет хиляди лева.

(3) Когато деянието е извършено по непредпазливост, наказанието е:

1. по ал. 1 - лишаване от свобода от две до осем години;

2. по ал. 2 - лишаване от свобода от пет до десет години.

Чл. 356л. (Нов - ДВ, бр. 101 от 2017 г.) (1) Който противозаконно извърши действие, насочено срещу ядрено съоръжение или представляващо намеса в дейността на ядрено съоръжение, като цели или допуска, че може да последва смърт, тежка или средна телесна повреда, значителни имуществени вреди или вреда за околната среда, чрез излагане на радиоактивно лъчение или изхвърляне на радиоактивни вещества, се наказва с лишаване от свобода до пет години.

(2) Ако с деянието по ал. 1 са причинени:

1. значителни имуществени вреди или вреда за околната среда, наказанието е лишаване от свобода от пет до петнадесет години;

2. средна или тежка телесна повреда на едно или повече лица със или без последиците по т. 1, наказанието е лишаване от свобода от пет до двадесет години;

3. смърт на едно или повече лица със или без последиците по т. 1, наказанието е лишаване от свобода от десет до двадесет години, доживотен затвор или с доживотен затвор без замяна.

(3) Когато с деяние по ал. 2 по непредпазливост са причинени:

1. значителни имуществени вреди или вреда за околната среда;

2. средна или тежка телесна повреда на едно или повече лица със или без последиците по т. 1;

3. смърт на едно или повече лица със или без последиците по т. 1 и 2,

наказанието е:

по т. 1 - лишаване от свобода до пет години;

по т. 2 - лишаване от свобода до осем години;

по т. 3 - лишаване от свобода от три до петнадесет години.

Чл. 356м. (Нов - ДВ, бр. 101 от 2017 г.) (1) Който чрез употреба на сила или заплашване поиска да му бъде предоставен ядрен материал или друг източник на йонизиращо лъчение, ако извършеното не съставлява по-тежко престъпление, се наказва с лишаване от свобода от две до десет години и конфискация до една втора от имуществото на виновния.

(2) Ако в случаите на ал. 1 деецът заплашва, че:

1. ще използва ядрен материал или друг източник на йонизиращо лъчение за:

а) причиняване на смърт, на тежка или на средна телесна повреда;

б) причиняване на значителна имуществена вреда или вреда за околната среда;

2. ще отнеме ядрен материал чрез кражба или грабеж;

3. ще извърши престъпление по чл. 356л, за да принуди другиго да извърши, да пропусне или да претърпи нещо противно на волята му,

наказанието е лишаване от свобода от три до дванадесет години и конфискация до една втора от имуществото на виновния.

Глава дванадесета.
ПРЕСТЪПЛЕНИЯ ПРОТИВ ОТБРАНИТЕЛНАТА СПОСОБНОСТ НА РЕПУБЛИКАТА, ПРОТИВ ИНФОРМАЦИЯТА, ПРЕДСТАВЛЯВАЩА ДЪРЖАВНА ТАЙНА, И ПРОТИВ ЧУЖДЕСТРАННАТА КЛАСИФИЦИРАНА ИНФОРМАЦИЯ (ЗАГЛ. ИЗМ. - ДВ, БР. 26 ОТ 2004 Г.)

Раздел I.
Престъпления против информацията, представляваща държавна тайна, и против чуждестранната класифицирана информация (Загл. изм. - ДВ, бр. 26 от 2004 г.)

Чл. 357. (1) (Зал., предишна ал. 2, изм. - ДВ, бр. 95 от 1975 г., изм. - ДВ, бр. 26 от 2004 г., изм. - ДВ, бр. 26 от 2010 г.) Който разгласи информация, представляваща държавна тайна, която му е била поверена или станала известна по служба или работа, както и този, който разгласи такава информация, като съзнава, че от това може да последват вреди за интересите на Република България, ако не подлежи на по-тежко наказание, се наказва с лишаване от свобода от две до осем години.

(2) (Предишна ал. 3 - ДВ, бр. 95 от 1975 г., изм. - ДВ, бр. 26 от 2010 г.) Ако от деянието са настъпили или могат да настъпят особено тежки последици за сигурността на държавата, наказанието е лишаване от свобода от пет до петнадесет години.

(3) (Нова - ДВ, бр. 26 от 2004 г.) С наказанието по ал. 1 и 2 се наказва и този, който разгласи чуждестранна класифицирана информация, получена по международен договор, по който Република България е страна.

Чл. 357а. (Нов - ДВ, бр. 10 от 1993 г., отм. - ДВ, бр. 26 от 2004 г.)

Чл. 357б. (Нов - ДВ, бр. 41 от 2001 г., отм. - ДВ, бр. 26 от 2004 г.)

Чл. 358. (1) (Изм. - ДВ, бр. 26 от 2004 г., изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) Който загуби документи, издания или материали, съдържащи информация, представляваща държавна тайна, или чуждестранна класифицирана информация, получена по международен договор, по който Република България е страна, се наказва с лишаване от свобода до две години или с пробация.

(2) Ако от деянието са настъпили или могат да настъпят особено тежки последици, наказанието е лишаване от свобода до пет години.

Чл. 359. (1) (Изм. - ДВ, бр. 26 от 2004 г., изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) Който стане причина да бъде разкрита информация, представляваща държавна тайна, или чуждестранна класифицирана информация, получена по международен договор, по който Република България е страна по непредпазливост, се наказва с лишаване от свобода до две години или с пробация.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 26 от 2004 г.) Ако това е станало поради неспазване на нормативно установените изисквания за защита на класифицирана информация, наказанието е лишаване от свобода до три години.

Чл. 360. (Изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) Който разгласи сведения от военно, стопанско или друго естество, които не са държавна тайна, но чието разгласяване е забранено със закон, заповед или друго административно разпореждане, се наказва с лишаване от свобода до една година или пробация.

Раздел II.
Престъпления против носене на военната служба

Чл. 361. (1) (Отм. - ДВ, бр. 38 от 2007 г., в сила от 01.12.2007 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 89 от 2007 г.)

(2) (Изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г., изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г., отм. - ДВ, бр. 20 от 2012 г., в сила от 10.06.2012 г.)

Чл. 362. (Отм. - ДВ, бр. 38 от 2007 г., в сила от 01.12.2007 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 89 от 2007 г.)

Чл. 363. (Отм. - ДВ, бр. 38 от 2007 г., в сила от 01.12.2007 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 89 от 2007 г.)

Чл. 364. (1) Който при мобилизация се отклони от военна служба, се наказва с лишаване от свобода от една до пет години.

(2) (Отм. - ДВ, бр. 38 от 2007 г., в сила от 01.12.2007 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 89 от 2007 г.)

(3) (Изм. - ДВ, бр. 153 от 1998 г., изм. - ДВ, бр. 38 от 2007 г., в сила от 01.12.2007 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 89 от 2007 г.) Ако деянието по ал. 1 е извършено във военно време, наказанието е лишаване от свобода от пет до двадесет години или доживотен затвор без замяна.

Чл. 365. (Изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г., отм. - ДВ, бр. 38 от 2007 г., в сила от 01.12.2007 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 89 от 2007 г.)

Чл. 366. (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 20 от 2012 г., в сила от 10.06.2012 г.) Който наруши задълженията си по военния отчет на българските граждани и техниката извън случаите, предвидени в специалните закони за военния отчет, се наказва с лишаване от свобода до две години и с глоба от сто до триста лева, ако извършеното не съставлява по-тежко престъпление, а във военно време - с лишаване от свобода от три до десет години и с глоба от сто до триста лева.

Чл. 367. (1) Който не изпълнява разпорежданията, свързани с подготовката и провеждането на мобилизация, или пречи на нейното нормално провеждане, се наказва с лишаване от свобода от една до осем години, а в особено тежки случаи - с лишаване от свобода от пет до петнадесет години.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) Ако деянието по предходната алинея е извършено по непредпазливост, наказанието е пробация или глоба от сто до триста лева.

Чл. 368. (Изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г., изм. - ДВ, бр. 38 от 2007 г., в сила от 01.12.2007 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 20 от 2012 г., в сила от 10.06.2012 г.) Който съзнателно наруши задълженията си при медицинско освидетелстване на военнослужещи, резервисти и запасни, или при преглед на техниката във връзка с военния

отчет, се наказва с лишаване от свобода до осем години, а във военно време - с лишаване от свобода от пет до петнадесет години.

Раздел II "а".
Престъпления против изпълнението на мирновременната алтернативна служба (Нов - ДВ, бр. 132 от 1998 г., отм. - ДВ, бр. 38 от 2007 г., в сила от 01.12.2007 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 89 от 2007 г.)

Чл. 368а. (Нов - ДВ, бр. 132 от 1998 г., отм. - ДВ, бр. 38 от 2007 г., в сила от 01.12.2007 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 89 от 2007 г.)

Чл. 368б. (Нов - ДВ, бр. 132 от 1998 г., отм. - ДВ, бр. 38 от 2007 г., в сила от 01.12.2007 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 89 от 2007 г.)

Чл. 368в. (Нов - ДВ, бр. 132 от 1998 г., отм. - ДВ, бр. 38 от 2007 г., в сила от 01.12.2007 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 89 от 2007 г.)

Чл. 368г. (Нов - ДВ, бр. 132 от 1998 г., отм. - ДВ, бр. 38 от 2007 г., в сила от 01.12.2007 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 89 от 2007 г.)

Чл. 368д. (Нов - ДВ, бр. 132 от 1998 г., отм. - ДВ, бр. 38 от 2007 г., в сила от 01.12.2007 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 89 от 2007 г.)

Чл. 368е. (Нов - ДВ, бр. 132 от 1998 г., отм. - ДВ, бр. 38 от 2007 г., в сила от 01.12.2007 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 89 от 2007 г.)

Чл. 368ж. (Нов - ДВ, бр. 132 от 1998 г., отм. - ДВ, бр. 38 от 2007 г., в сила от 01.12.2007 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 89 от 2007 г.)

Раздел III.
Други престъпления

Чл. 369. (1) Който през време на война не изпълнява задълженията си във връзка с противовъздушната, противоатомната и противохимическата защита, се наказва с лишаване от свобода до две години.

(2) Ако от деянието са настъпили тежки последици, наказанието е лишаване от свобода до осем години.

Чл. 370. Който през време на война като трудовомобилизиран се отклони или не изпълнява задълженията си във връзка с възложената му работа, се наказва с лишаване от свобода до пет години.

Глава тринадесета.
ВОЕННИ ПРЕСТЪПЛЕНИЯ

Чл. 371. (Изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.) За престъпления по тази глава носят отговорност:

а) военнослужещите по Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България;

б) генерали, офицери и лица от сержантския и редовия състав от други министерства и ведомства;

в) (изм. - ДВ, бр. 27 от 2009 г., изм. - ДВ, бр. 53 от 2014 г.) държавните служители в Министерството на вътрешните работи, когато са извършени във военно време или в бойна обстановка или при участие в мисия или операция извън страната или във връзка с бойни действия;

г) (изм. - ДВ, бр. 20 от 2012 г., в сила от 10.06.2012 г.) резервистите при изпълнение на активна служба в доброволния резерв и лицата на военновременна служба;

д) неупоменатите в този член лица за съучастие в престъпления по тази глава.

Раздел I.
Престъпления против подчинеността и военната чест

Чл. 372. (1) Който не изпълни или откаже да изпълни заповед на началника си, се наказва с лишаване от свобода до две години.

(2) Ако това е извършено от група лица или пред строя, или по демонстративен начин, наказанието е лишаване от свобода от една до пет години.

(3) За престъпления по предходните алинеи в особено тежки случаи наказанието е лишаване от свобода от три до десет години.

Чл. 373. С наказанието по съответните алинеи на предходния член се наказва и неизпълнението или отказът да се изпълни законно искане на военно длъжностно лице, изпълняващо задължение по военната служба.

Чл. 374. Който явно изрази недоволство против разпореждане или заповед на началника си, се наказва с лишаване от свобода до една година.

Чл. 375. Който заплаши началника си или военно длъжностно лице, изпълняващо задълженията по военната служба, с телесна повреда или с убийство, се наказва с лишаване от свобода до три години.

Чл. 376. (1) Който се съпротивлява на началника си или на военно длъжностно лице, изпълняващо задължения по военната служба, се наказва с лишаване от свобода до пет години.

(2) Същото наказание се налага и на онзи, който принуждава такова лице към нарушение на неговите задължения.

(3) Ако деянието по предходните алинеи е извършено с оръжие или от група лица, наказанието е лишаване от свобода от две до осем години, а в особено тежки случаи - лишаване от свобода от три до петнадесет години.

Чл. 377. (1) (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г.) Който извърши насилствено действие по отношение на началника си, както и по отношение на военно длъжностно лице при или по повод изпълнение на задължение по военната служба, се наказва с лишаване от свобода от една до десет години.

(2) Ако от деянието са настъпили тежки последици, наказанието е лишаване от свобода от три до петнадесет години.

Чл. 378. (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.) Който обиди или наклевети лице, посочено в чл. 371, букви "а", "б", "в" и "г" се наказва с лишаване от свобода до една година и обществено порицание.

(2) Когато деянието по предходната алинея е извършено от подчинен срещу началник, от началник срещу подчинен, както и от военно длъжностно лице или на военно длъжностно лице при или по повод изпълнение на задължение по военната служба, наказанието е лишаване от свобода до три години и обществено порицание.

(3) Наказанието по ал. 2 се налага и на този, който в отсъствие на началника си каже или извърши нещо от естество да накърни честта или достойнството му.

Чл. 379. (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.) Който причини лека телесна повреда на лице, посочено в чл. 371, букви "а", "б", "в" и "г", ако извършеното не съставлява по-тежко престъпление, се наказва с лишаване от свобода до една година.

(2) За причиняване на лека телесна повреда от началник на подчинен, от военно длъжностно лице при или по повод изпълнение на задължение по военната служба или на повече от едно лице, наказанието е лишаване от свобода до три години.

Чл. 379а. (Нов - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г.) Който извърши насилствено или непристойно действие, грубо нарушаващо войсковия ред и изразяващо явно неуважение към войнската чест и достойнство на военнослужещ, ако извършеното не

съставлява по-тежко престъпление, се наказва с лишаване от свобода от една до шест години.

Раздел II.
Отклонение от военна служба

Чл. 380. (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г.) (1) Който без разрешение напусне частта или мястото на службата си или не се яви на служба при назначение, превод, командировка, от отпуск, лечебно или поправително място за срок от едно до три денонощия, се наказва за отклонение от военната служба с лишаване от свобода до две години.

(2) С наказанието по предходната алинея се наказва и този, който се отклони за по-малко от едно денонощие, ако деянието е извършвано системно, групово или ако лицето е осъждано за отклонение от военна служба.

Чл. 381. (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г.) Който се отклони от военна служба за повече от три денонощия или ако деянието по ал. 1 на предходния член е извършвано системно, повторно или групово, се наказва с лишаване от свобода до пет години.

Чл. 382. Който се отклони с намерение да избегне завинаги изпълнението на задължението си по военната служба, се наказва с лишаване от свобода от една до осем години.

Чл. 383. (1) (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г.) Който се отклони от задължение по военната служба чрез симулиране на болест, подправка на документ или по друг измамлив начин, ако извършеното не съставлява по-тежко престъпление, се наказва с лишаване от свобода от една до пет години.

(2) Който се отклони от задължение по военната служба чрез причиняване разстройство на здравето, се наказва с лишаване от свобода от една до осем години.

(3) Ако деянието по предходните алинеи представлява особено тежък случай, наказанието е лишаване от свобода от три до десет години.

Чл. 384. (Зал. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г.)

Чл. 385. Който откаже да изпълнява задължения по военната служба или систематически се отклонява от изпълнението им, се наказва с лишаване от свобода до пет години.

Чл. 386. (1) (Нова - ДВ, бр. 89 от 1986 г.) Който се отклони от военна служба, с намерение да напусне пределите на страната без разрешение на надлежните органи, се наказва с лишаване от свобода от една до осем години.

(2) (Предишна ал. 1 - ДВ, бр. 89 от 1986 г.) Който се отклони от военна служба, като без разрешение на надлежните органи напусне пределите на страната или не се завърне в нея в определения срок, ако извършеното не съставлява по-тежко престъпление, се наказва с лишаване от свобода от три до десет години.

(3) (Предишна ал. 2, изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 89 от 1986 г.) За приготовление по предходните алинеи наказанието е лишаване от свобода до пет години.

Раздел III.
Длъжностни престъпления

Чл. 387. (1) Който злоупотреби с властта или със служебното си положение, не изпълни задълженията си по служба или превиши властта си и от това произлязат вредни последици, се наказва с лишаване от свобода до три години.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г.) Ако от деянието са настъпили тежки последици или то се извършва системно от началник към подчинен, наказанието е лишаване от свобода от една до осем години.

(3) (Нова - ДВ, бр. 89 от 1986 г., изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.) Ако деянието по предходните алинеи е извършено с цел деецът да набави за себе си или за другиго имотна облага или да причини другиму вреда, наказанието е: лишаване от свобода от една до пет години по ал. 1, от три до осем години по ал. 2, а в особено тежки случаи - от три до десет години, като съдът постановява и лишаване от право по чл. 37, ал. 1, точка 6.

(4) (Нова - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., предишна ал. 3 - бр. 89 от 1986 г.) Когато вредните последици са причинени по непредпазливост, наказанието е: по ал. 1 - лишаване от свобода до две години, по ал. 2 - лишаване от свобода до пет години.

Чл. 388. (1) (Предишен текст на чл. 388, изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г.) Който по непредпазливост наруши или не изпълни служебните си задължения и от това произлязат вредни последици, ако извършеното не представлява по-тежко престъпление, се наказва с лишаване от свобода до две години.

(2) (Нова - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г.) Ако от деянието са настъпили тежки последици, наказанието е лишаване от свобода до пет години.

Раздел IV.
Престъпления против караулната, постовата, патрулната, вътрешната и граничната служба

Чл. 389. (1) Който умишлено или по непредпазливост наруши уставните правила на караулната, постовата или патрулната служба или издадените въз основа на тези правила разпореждания, се наказва с лишаване от свобода до една година.

(2) Ако престъплението е извършено при обект от особено важно държавно или военно значение наказанието е лишаване от свобода до три години.

(3) Ако престъплението е съпроводено с настъпване на вредни последици, за предотвратяването на които е установен караулът, постът или патрулът, наказанието е лишаване от свобода от една до осем години.

(4) Ако деянието по ал. 2 и 3 представлява особено тежък случай, наказанието е лишаване от свобода от три до десет години.

Чл. 390. С наказанието по съответните алинеи на предходния член се наказва и нарядно лице, което наруши установените правила по наблюдението или оповестяването във връзка с осигуряване на противовъздушната, противоатомната, противохимическата или санитарната отбрана, както и отбраната на водното пространство.

Чл. 391. (1) Лице от денонощния наряд, което умишлено или по непредпазливост наруши уставните правила на вътрешната служба, се наказва в немаловажни случаи с лишаване от свобода до шест месеца.

(2) Ако престъплението е съпроводено с настъпване на вредни последици, за предотвратяването на които е установен нарядът, наказанието е лишаване от свобода до две години.

(3) Ако деянието представлява особено тежък случай, наказанието е лишаване от свобода до три години.

Чл. 392. (1) Лице от състава на граничния наряд, което умишлено или по непредпазливост наруши правилата по охраната на държавната граница, се наказва с лишаване от свобода до три години.

(2) Ако деянието се е изразило в самоволно изоставяне или незаемане на охранявания обект или участък от държавната граница, наказанието е лишаване от свобода от една до осем години.

(3) За престъпленията по предходните алинеи в особено тежки случаи наказанието е лишаване от свобода от три до петнадесет години.

Раздел V.
Други военни престъпления

Чл. 393. (Изм. - ДВ, бр. 26 от 2004 г.) Който разгласява по какъвто и да е начин информация с военен характер, представляваща държавна тайна, или чуждестранна класифицирана информация, получена по международен договор, по който Република България е страна, ако не подлежи на по-тежко наказание, се наказва с лишаване от свобода от три до десет години.

Чл. 394. (Зал. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г.)

Чл. 395. Който изостави или загуби вещи, дадени му за лична употреба по служба, се наказва в немаловажни случаи с лишаване от свобода до една година.

Раздел VI.
Военни престъпления, извършени във военно време или в бойна обстановка или при участие в мисия или операция извън страната (Загл. доп. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.)

Чл. 396. (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., доп. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.) За военни престъпления, извършени във военно време или в бойна обстановка или при участие в мисия или операция извън страната, наказанието е:

1. по чл. 387, ал. 3, предложение първо, 388, ал. 1 и 391 - лишаване от свобода до пет години;
2. по чл. 372, ал. 1, 373 във връзка с чл. 372, ал. 1, 374, 375, 380 и 387, ал. 3, предложение второ, 388, ал. 2 - лишаване от свобода до осем години;
3. по чл. 381, 385, 386, ал. 2, 387, ал. 1 - лишаване от свобода от три до десет години;
4. по чл. 373, във връзка с чл. 372, ал. 2 и 3, 387, ал. 2, 389, ал. 2 и 3, и 390 - лишаване от свобода от три до петнадесет години.

Чл. 397. (1) (Изм. - ДВ, бр. 153 от 1998 г., доп. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.) За престъпленията по чл. 372, ал. 2 и 3, 376, 377, ал. 2, 382, 383, ал. 3, извършени във военно време или в бойна обстановка или при участие в мисия или операция извън страната, наказанието е лишаване от свобода от пет до двадесет години или доживотен затвор без замяна.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 153 от 1998 г., доп. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.) За престъплението по чл. 101, ал. 2 и 386, ал. 1, извършено във военно време или в бойна обстановка или при участие в мисия или операция извън страната, наказанието е лишаване от свобода двадесет години или доживотен затвор без замяна.

Чл. 397а. (Нов - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г.) (1) (Доп. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.) Който във военно време или в бойна обстановка или при участие в мисия или операция извън страната самоволно напусне мястото на службата си или не се яви на служба за не повече от едно денонощие, се наказва с лишаване от свобода до пет години.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.) Който във военно време или в бойна обстановка или при участие в мисия или операция извън страната по непредпазливост не се яви на служба за повече от едно денонощие, се наказва с лишаване от свобода до пет години.

Раздел VII.
Престъпления във връзка с военни действия

Чл. 398. (1) Началник, който:

а) не унищожи или не приведе в негодност поверени му средства за водене на война или не вземе надлежните мерки за тяхното унищожаване или привеждане в негодност, когато ги грози непосредствена опасност от завземане от неприятеля, или

б) макар и да не получи заповед за военни действия, но като е било необходимо да се действува, своевременно не предизвиква издаването на такава заповед или при неотложни обстоятелства не действува по собствен почин, се наказва с лишаване от свобода от три до петнадесет години, доколкото извършеното не съставлява по-тежко престъпление.

(2) Ако деянието е извършено по непредпазливост, наказанието е лишаване от свобода до пет години.

Чл. 399. (Изм. - ДВ, бр. 153 от 1998 г.) Командир на погиващ военен кораб, който без да е изпълнил докрай служебния си дълг, изостави кораба, както и лице от корабния екипаж, което изостави кораба без разпореждане на командира си, се наказва с лишаване от свобода от десет до двадесет години или с доживотен затвор без замяна.

Чл. 400. (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 153 от 1998 г.) Който самоволно напусне полесражението във време на бой или се предаде в плен поради страх или малодушие, или откаже във време на бой да действува с оръжие, се наказва с лишаване от свобода двадесет години или доживотен затвор без замяна.

Чл. 401. Който, намирайки се в плен, доброволно участвува в работа, която има непосредствено военно значение, ако извършеното не съставлява по-тежко престъпление, се наказва с лишаване от свобода от две до осем години.

Чл. 402. Който, намирайки се в плен, като старши се отнася жестоко с друг военнопленник, се наказва с лишаване от свобода от две до осем години.

Чл. 403. Който, намирайки се в плен, за да си набави облага или да си осигури снизходително отношение от страна на противника, извърши действия във вреда на друг военнопленник, се наказва с лишаване от свобода от една до пет години.

Чл. 404. Който ограби, открадне, присвои, повреди, унищожи или противозаконно отнеме имущество на население, намиращо се в района на военните действия, ако извършеното не съставлява по-тежко престъпление, се наказва с лишаване от свобода от три до петнадесет години, а в особено тежки случаи - с лишаване от свобода от десет до петнадесет години.

Чл. 405. Който на полесражението отнеме вещи от ранен, пленник или убит с намерение противозаконно да ги присвои, ако извършеното не съставлява по-тежко престъпление, се наказва за мародерство с лишаване от свобода от три до петнадесет години, а в особено тежки случаи - с лишаване от свобода от десет до петнадесет години.

Допълнителна разпоредба

Чл. 406. (1) (Изм. - ДВ, бр. 153 от 1998 г., изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.) За престъпленията по тази глава, за които е предвидено наказание лишаване от свобода повече от десет години или доживотен затвор без замяна, съдът постановява и лишаване от права по чл. 37, ал. 1, точки 6, 7, 9 и 10.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.) За престъпленията по чл. 386 и 393 съдът може да постанови лишаване от права по чл. 37, ал. 1, точки 9 и 10.

(3) (Ал. 3 зал., предишна ал. 4, изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., отм. - ДВ, бр. 86 от 2005 г., в сила от 29.04.2006 г.)

(4) (Нова - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., отм. - ДВ, бр. 86 от 2005 г., в сила от 29.04.2006 г.)

Глава четиринадесета.
ПРЕСТЪПЛЕНИЯ ПРОТИВ МИРА И ЧОВЕЧЕСТВОТО

Раздел I.
Престъпления против мира

Чл. 407. Който върши по какъвто и да е начин пропаганда за война, се наказва с лишаване от свобода до осем години.

Чл. 408. Който пряко или косвено, чрез печат, слово, радио или по друг начин се стреми да предизвика въоръжено нападение от една държава върху друга, се наказва за подстрекателство към война с лишаване от свобода от три до десет години.

Чл. 409. (Изм. - ДВ, бр. 153 от 1998 г.) Който планира, подготвя или води агресивна война, се наказва с лишаване от свобода от петнадесет до двадесет години или с доживотен затвор без замяна.

Раздел II.
Престъпления против законите и обичаите за водене на война

Чл. 410. Който в нарушение на правилата на международното право за водене на война:

а) извърши или заповяда да се извършат спрямо ранени, болни, корабокрушенци или санитарен персонал убийство, изтезания или нечовешко третиране, включително биологически експерименти, причини или заповяда да се причинят на такива лица тежки страдания, осакатявания или друго увреждане на здравето;

б) извърши или заповяда да се извършат значителни разрушения или присвоявания на санитарни материали или инсталации,

(изм. - ДВ, бр. 153 от 1998 г.) се наказва с лишаване от свобода от пет до двадесет години или с доживотен затвор без замяна.

Чл. 411. Който в нарушение на правилата на международното право за водене на война:

а) извърши или заповяда да се извършат спрямо военнопленници убийство, изтезания или нечовешко третиране, включително биологически експерименти, причини или заповяда да се причинят на такива лица тежки страдания, осакатявания или друго увреждане на здравето;

б) принуди пленник да служи във въоръжените сили на неприятелската държава или

в) лиши пленник от правото му да бъде съден от редовен съд и по редовна процедура,

(изм. - ДВ, бр. 153 от 1998 г.) се наказва с лишаване от свобода от пет до двадесет години или с доживотен затвор без замяна.

Чл. 412. Който в нарушение на правилата на международното право за водене на война:

а) извърши или заповяда да се извършат спрямо гражданското население убийства, изтезания, нечовешко третиране, включително биологически експерименти, причини или заповяда да се причинят тежки страдания, осакатявания или други сериозни увреждания на здравето;

б) вземе или заповяда да се вземат заложници;

в) извърши или заповяда да се извършат незаконни депортирания, преследвания или задържания;

г) принуди гражданско лице да служи във въоръжените сили на неприятелска държава;

д) лиши гражданско лице от правото му да бъде съдено от редовен съд и по редовна процедура;

е) незаконно или произволно извърши или заповяда да се извършат разрушения или присвоявания на имущества в големи размери,

(изм. - ДВ, бр. 153 от 1998 г.) се наказва с лишаване от свобода от пет до двадесет години или с доживотен затвор без замяна.

Чл. 413. Който без да има право, носи знака на Червения кръст или Червения полумесец или който злоупотреби с флаг или знак на Червения кръст или Червения полумесец, или с цвета, определен за транспортните средства за санитарна евакуация, се наказва с лишаване от свобода до две години.

Чл. 414. (1) Който в нарушение на правилата на международното право за водене на война унищожи, повреди или направи негодни културни или исторически паметници и предмети, произведения на изкуството, сгради и съоръжения с културно, научно или друго хуманитарно предназначение, се наказва с лишаване от свобода от една до десет години.

(2) Същото наказание се налага и на онзи, който открадне, противозаконно присвои или укрие предмети, посочени в предходната алинея, или наложи по отношение на такива предмети контрибуция или конфискация.

Чл. 415. (1) (Доп. - ДВ, бр. 62 от 1997 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 92 от 2002 г.) Който в нарушение на правилата на международното право за водене на война използува или заповяда да бъдат използувани ядрено, химическо, бактериологическо, биологично или токсично оръжие или непозволени средства или начини за водене на война, се наказва с лишаване от свобода от три до десет години.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 153 от 1998 г.) Ако от това са настъпили особено тежки последици, наказанието е лишаване от свобода от десет до двадесет години или доживотен затвор без замяна.

Чл. 415а. (Нов - ДВ, бр. 92 от 2002 г.) Който предприема военни приготовления за използване на ядрено, химическо, бактериологическо, биологично или токсично оръжие като метод за водене на война, се наказва с лишаване от свобода от една до шест години.

Раздел III.
Унищожаване на групи от населението (геноцид) и апартейд (Загл. доп. - ДВ, бр. 95 от 1975 г.)

Чл. 416. (1) Който с цел да унищожи изцяло или отчасти определена национална, етническа, расова или религиозна група:

а) причини смърт, тежка телесна повреда или постоянно разстройство на съзнанието на лице, принадлежащо към такава група;

б) постави групата в такива условия на живот, които водят към нейното пълно или частично физическо унищожение;

в) предприема мерки, насочени към възпрепятствуване раждаемостта сред такава група;

г) насилствено предава деца от една група в друга,

(изм. - ДВ, бр. 153 от 1998 г.) се наказва за геноцид с лишаване от свобода от десет до двадесет години или с доживотен затвор без замяна.

(2) (Предишен чл. 417 - ДВ, бр. 95 от 1975 г.) Който извърши приготовление към геноцид, се наказва с лишаване от свобода от две до осем години.

(3) (Предишен чл. 418 - ДВ, бр. 95 от 1975 г.) Който явно и пряко подбужда към геноцид, се наказва с лишаване от свобода от една до осем години.

Чл. 417. (Нов - ДВ, бр. 95 от 1975 г.) Който с цел да бъде установено или поддържано господство или систематическо подтисничество на една расова група хора над друга расова група хора:

а) причини смърт или тежка телесна повреда на едно или повече лица от тази група хора или

б) налага условия на живот от естество да причинят пълно или частично физическо унищожаване на расова група хора,

(изм. - ДВ, бр. 153 от 1998 г.) се наказва за апартейд с лишаване от свобода от десет до двадесет години или доживотен затвор без замяна.

Чл. 418. (Нов - ДВ, бр. 95 от 1975 г.) Който с целта по предходния член:

а) незаконно лиши от свобода членове на расова група хора или ги подлага на принудителен труд;

б) поставя в действие мерки за възпрепятствуване участието на расова група хора в политическия, социалния, икономическия и културния живот на страната и за преднамерено създаване на условия, които препятстват пълното развитие на такава група хора, в частност, като лишава нейните членове от основните свободи и права на гражданите;

в) постави в действие мерки за разделяне населението по расов признак чрез създаване на резервати и гета, чрез забрана на смесени бракове между членове на различни расови групи или чрез експроприация на принадлежаща им поземлена собственост;

г) отнема основни права и свободи на организации или лица, понеже те се противопоставят на апартейда,

се наказва с лишаване от свобода от пет до петнадесет години.

Допълнителни разпоредби (Загл. изм. - ДВ, бр. 33 от 2011 г., в сила от 27.05.2011 г.)

Чл. 419. Съобразно с различията по предходните членове се наказва и онзи, който съзнателно допусне негов подчинен да извърши предвидено в тази глава престъпление.

Чл. 419а. (Нов - ДВ, бр. 33 от 2011 г., в сила от 27.05.2011 г., изм. - ДВ, бр. 67 от 2023 г.) (1) Който публично оправдава, отрича или грубо омаловажава извършено

престъпление по тази глава и деянието е извършено по начин, който може да създаде опасност да се упражни насилие или да се създаде омраза срещу отделни лица или групи от хора, обединени по раса, цвят на кожата, религия, произход, национална или етническа принадлежност, се наказва с лишаване от свобода от една до пет години.

(2) Наказанието по ал. 1 се налага и когато престъплението по тази глава е извършено по време на и във връзка с националсоциалистическия режим.

(3) Който подбужда другиго към престъпление по ал. 1 и 2, се наказва с лишаване от свобода до една година.

Преходни разпоредби

Чл. 420. Този кодекс влиза в сила от 1 май 1968 г. и отменя:

1. Наказателния кодекс от 1951 г.,

2. Закона за защита на мира от 1951 г.,

3. Указа за засилване на борбата против лицата, отклоняващи се от общественополезен труд и водещи противообществен, паразитен начин на живот.

Чл. 421. Лицата, осъдени на лишаване от право да бъдат избиратели или избираеми или от правото да получават определена пенсия (чл. 28, точки 1 и 4 от Наказателния закон от 1951 г.) се освобождават от това наказание от деня на влизане на този кодекс в сила.

Чл. 422. Смъртното наказание на лица, осъдени за престъпления, за които такова наказание не се предвижда по този кодекс, се заменя с лишаване от свобода за срок двадесет години. Тази разпоредба влиза в сила от деня на обнародването на този кодекс.

Чл. 423. Мерките, наложени до влизане на този кодекс в сила, по Указа за засилване на борбата против лицата, отклоняващи се от общественополезен труд и водещи противообществен, паразитен начин на живот, се изпълняват по установения от него ред, като максималният срок на тези мерки по чл. 1, ал. 1, буква "б" се намалява на три години.

Чл. 424. (Изм. - ДВ, бр. 92 от 1969 г., изм. - ДВ, бр. 95 от 1975 г., изм. - ДВ, бр. 3 от 1977 г., изм. - ДВ, бр. 89 от 1979 г., изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 89 от 1986 г., изм. - ДВ, бр. 1 от 1991 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., доп. - ДВ, бр. 62 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 51 от 2000 г., изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г., изм. - ДВ, бр. 33 от 2011 г., в сила от 27.05.2011 г.) За деянията по чл. 135, ал. 5, чл. 218б, чл. 225б, ал. 3, чл. 228, ал. 3, чл. 231, ал. 2, чл. 232, ал. 3, чл. 242, ал. 6, чл. 352а, ал. 5 и чл. 353, ал. 4 се прилагат разпоредбите на Закона за административните нарушения и наказания.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 3 от 1977 г., изм. - ДВ, бр. 89 от 1979 г., изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г.; доп. - ДВ, бр. 62 от 1997 г.) Наказателните постановления се издават:

а) (изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г.) по чл. 135, ал. 5 - от министъра на здравеопазването;

б) (изм. - ДВ, бр. 89 от 1986 г., ДВ, бр. 10 от 1993 г., доп. - ДВ бр. 62 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г., изм. - ДВ, бр. 33 от 2011 г., в сила от 27.05.2011 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г., изм. - ДВ, бр. 41 от 2024 г., в сила от 10.05.2024 г., изм. - ДВ, бр. 55 от 2026 г.) по чл. 225б, ал. 3 - от министъра на финансите; по чл. 228, ал. 3 и чл. 231, ал. 2 - от министъра на икономиката, инвестициите и индустрията или от председателя на Държавната агенция за метрологичен и технически надзор;

в) (изм. - ДВ, бр. 89 от 1986 г., ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 33 от 2011 г., в сила от 27.05.2011 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г., изм. - ДВ, бр. 41 от 2024 г., в сила от 10.05.2024 г., изм. - ДВ, бр. 55 от 2026 г.) по чл. 232, ал. 3 - от министъра на икономиката, инвестициите и индустрията, от министъра на финансите или от председателя на Държавната агенция за метрологичен и технически надзор;

г) (изм. - ДВ, бр. 89 от 1986 г., ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 51 от 2000 г., изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.) по чл. 242, ал. 6 - от министъра на финансите;

д) (изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 93 от 2009 г., в сила от 25.12.2009 г., изм. - ДВ, бр. 33 от 2011 г., в сила от 27.05.2011 г.) по чл. 352а, ал. 5 и чл. 353, ал. 4 - от министъра на околната среда и водите, а когато нарушението е във връзка със замърсяване на морските води - от министъра на околната среда и водите или от министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията.

е) (изм. - ДВ, бр. 89 от 1986 г.; зал. - ДВ, бр. 10 от 1993 г.)

ж) (нова - ДВ, бр. 89 от 1986 г.; отм. - ДВ, бр. 1 от 1991 г.)

(3) (Изм. - ДВ, бр. 89 от 1986 г.) В случаите по предходната алинея наказателните постановления могат да се издават и от определени от ръководителите на съответните ведомства длъжностни лица.

(4) (Нова - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 89 от 1986 г., отм. - ДВ, бр. 33 от 2011 г., в сила от 27.05.2011 г.)

(5) (Нова - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 89 от 1986 г., изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г.) Административното наказание глоба по чл. 218б се налага с наказателно постановление от кмета, въз основа на материали, изпратени му от прокурора, или на акт от администрацията на предприятието, на учреждението или от контролните органи. Когато нарушението е констатирано от органите на Министерството на вътрешните работи, наказателното постановление се издава от министъра на вътрешните работи или от упълномощено от него лице.

(6) (Нова - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 86 от 2005 г., в сила от 29.04.2006 г.) По отношение на военнослужещите, както и офицерите и сержантите и редовия състав от други ведомства административните наказания, предвидени в този кодекс, се налагат от съответните командири и началници, имащи право да им налагат дисциплинарни наказания. В този случай жалбите срещу наказателните постановления се разглеждат от военен съд.

(7) (Нова - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., отм. - ДВ, бр. 86 от 2005 г., в сила от 29.04.2006 г.)

(8) (Нова - ДВ, бр. 89 от 1986 г., изм., ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г.) В маловажни случаи на нарушения по чл. 225б, ал. 3, установени при извършването им, овластените контролни органи могат да налагат на място глоба от сто до триста лева по реда на чл. 39, ал. 2 от Закона за административните нарушения и наказания.

Чл. 425. (Нов - ДВ, бр. 10 от 1993 г., отм. - ДВ, бр. 51 от 1999 г.)

Чл. 426. (Нов - ДВ, бр. 50 от 1995 г.) Лицата, които на основание на досегашния чл. 343б, изречение второ, са лишени от правото да управляват моторно превозно средство завинаги, могат да възстановят правото си не по-рано от три години от изтърпяване на наказанието лишаване от свобода и след като положат изпит за придобиване на право за управление на моторно превозно средство.

ИЗМЕНЕНИЯ В ДРУГИ ЗАКОНИ

§ 1. В Закона за българското гражданство:

В чл. 26 думите "а в особено важни случаи - с лишаване от свобода" се заличават.

§ 2. В Закона за горите:

1. В чл. 42, ал. 1 след думите "отсечени или паднали" се прибавят думите "когато размерът на вредата е под сто лева".

Алинея 2 на същия член се отменя.

2. В чл. 43 думите "алинея 1" и думите накрая "а в случаите по ал. 2 на същия член - с лишаване от свобода до три години или с поправителен труд" се заличават.

3. В чл. 45, ал. 1 след думите "горски разсадник" се прибавят думите "когато размерът на вредата е под сто лева".

Алинея 2 на същия член се отменя.

4. В чл. 52, ал. 2 думите "с лишаване от свобода до три години или с поправителен труд" се заменят с думите "с глоба до петстотин лева".

§ 3. В Закона за защита на растенията от болести и неприятели:

В чл. 10, ал. 1 след думите "карантина на растенията" се прибавят думите "доколкото извършеното не представлява престъпление", а думите "с лишаване от свобода до пет години, а в маловажни случаи" се заличават.

§ 4. В Закона за митниците:

1. В чл. 51, ал. 1 след думите "по установения ред" се прибавят думите "доколкото извършеното не представлява престъпление".

2. Алинея 2 на чл. 51 се изменя така:

"Стоките, обект на контрабанда, както и превозните и преносни средства, послужили предимно за превозването или пренасянето им през границата, независимо от това, чия собственост са, се отнемат в полза на държавата, а ако липсват или са отчуждени, присъжда се тяхната равностойност по съответни държавни цени на дребно".

3. В членове 52, 53, 54 и 59 думите "се конфискуват" се заменят с думите "се отнемат в полза на държавата", а в чл. 61 думите "на конфискация" се заменят с думите "на отнемане в полза на държавата".

4. Членове 55 и 57 се отменят.

§ 5. В Закона за сделките с валутни ценности и валутния контрол:

1. В чл. 37 и 38, ал. 2 думите "по чл. 240" се заменят с думите "по чл. 250".

2. Член 39 се изменя така:

"За деянията по чл. 250, ал. 3 от Наказателния кодекс се прилагат разпоредбите на глава XXVIII от Наказателно-процесуалния кодекс.

Наказателните постановления се издават от министъра на финансите или от определени от него длъжностни лица.

Ако стойността на предмета на деянието е до двадесет лева, налага се глоба в двоен размер от органа, установил нарушението, или от друго надлежно овластено лице. Налагането на глобата подлежи на обжалване пред Министерството на финансите.

§ 6. В Закона за наемите:

В чл. 37 думите "с лишаване от свобода до една година или" се заличават.

§ 7. В Закона за опазване на въздуха, водите и почвата от замърсяване:

Членовете 18 и 19 се отменят.

§ 8. В Закона за планово изграждане на населените места:

В чл. 67, ал. 1 думите "с тъмничен затвор до една година" се заменят с думите "с глоба до хиляда лева".

§ 9. В Закона за лова:

Член 21 се изменя така:

"Който убие или улови без надлежно разрешение едър дивеч, като елен, кошута, дива коза, елен лопатар, сърна, мечка, дива свиня, се наказва по чл. 237, ал. 1 от Наказателния кодекс.

Който без да притежава ловен билет, убие или улови заек, златка, белка, глухар, фазан, яребица или кеклик, както и онзи, който макар и да притежава ловен билет, убие или улови такъв дивеч в забранено време, в забранено място или със забранени средства, се наказва по чл. 237, ал. 2 от Наказателния кодекс.

Който, без да притежава ловен билет, убие или улови дива гъска, дива патица, дропла, лещарка, катерица, гълъб, гургулица, пъдпъдък и всички останали видове полезен дивеч, предмет на лов, се наказва с глоба до петдесет лева.

С наказанието по предходната алинея се наказва и онзи, който, макар и да притежава ловен билет, убие или улови такъв дивеч в забранено време, в забранено място или със забранени средства.

Убитият или уловен дивеч се отнема в полза на държавата, а ако липсва или е отчужден, се заплаща неговата равностойност".

§ 10. В Закона за рибарството:

1. Алинея 2 на чл. 23 се отменя.
2. Членове 24 и 35 се отменят.

§ 11. В Закона за контрол над взривните вещества, оръжията и боеприпасите:
В чл. 14 думите "лишаване от свобода" се заличават.

Изпълнението на настоящия кодекс се възлага на министъра на правосъдието.

Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАТЕЛНИЯ КОДЕКС

(ОБН. - ДВ, БР. 28 ОТ 1982 Г., В СИЛА ОТ 01.07.1982 Г.)

§ 151. За престъпленията, които съгласно този закон се преследват по тъжба на пострадалия, сроковете по чл. 84, ал. 1 и 2 започват да текат от влизане на закона в сила. Висящите пред съда производства се завършват по досегашния ред.
. . . . . .

§ 159. Този закон влиза в сила от 1 юли 1982 г.

Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАТЕЛНИЯ КОДЕКС

(ОБН. - ДВ, БР. 10 ОТ 1993 Г.)

§ 43. Навсякъде в текста на Наказателния кодекс думите "Народна република България" се заменят с "Република България", думите "Народната република" се заменят с "републиката", думите "Народната милиция" се заменят с "полицията", думите "социалистическото стопанство" и "народното стопанство" се заменят със "стопанството", думите "правилата на социалистическото общежитие" се заменят с "добрите нрави" и думите "Държавният съвет" се заменят с "президентът".

Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАТЕЛНИЯ КОДЕКС

(ОБН. - ДВ, БР. 62 ОТ 1997 Г.)

§ 75. Разпоредбите на чл. 255 и 257 влизат в сила три месеца след обнародването на този закон в "Държавен вестник". Ако в този срок необявените и неплатените данъчни задължения, заедно с дължимите лихви се внесат в бюджета, предварително производство не се образува.

Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАТЕЛНИЯ КОДЕКС

(ОБН. - ДВ, БР. 21 ОТ 2000 Г.)

§ 26. Висящите производства към деня на влизане на закона в сила за престъпления по чл. 146 - 148а се довършват по досегашния ред, ако в тримесечен срок от влизане на закона в сила пострадалият поиска това.

Допълнителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАТЕЛНИЯ КОДЕКС

(ОБН. - ДВ, БР. 92 ОТ 2002 Г., ИЗМ. - ДВ, БР. 26 ОТ 2004 Г., В СИЛА ОТ 01.01.2004 Г., ИЗМ. - ДВ, БР. 103 ОТ 2004 Г., В СИЛА ОТ 23.11.2004 Г.)

§ 87. Навсякъде в Особената част наказанието глоба до сто лева се заменя с "глоба от сто до триста лева".

(Бел. ред. - В случая става дума за въвеждане на минимален размер на наказанието глоба, в размер на сто до триста лева, а не за замяна на думите "глоба до сто лева". Това е мнението на участници в изработването на изменението до които редакцията се допита, поради неясната формулировка на изменението.)

§ 88. Навсякъде в Общата част думите "задължително заселване", "задължителното заселване", "лишаване от право на местоживеене в определено населено място" и "лишаване от правото на местоживеене в определено населено място" се заличават, а в Особената част думите "задължително заселване" и "задължителното заселване" се заменят съответно с "пробация" и "пробацията".

Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАТЕЛНИЯ КОДЕКС

(ОБН. - ДВ, БР. 92 ОТ 2002 Г., ИЗМ. - ДВ, БР. 26 ОТ 2004 Г., В СИЛА ОТ 01.01.2004 Г., ИЗМ. - ДВ, БР. 103 ОТ 2004 Г., В СИЛА ОТ 23.11.2004 Г., ИЗМ. - ДВ, БР. 86 ОТ 2005 Г., В СИЛА ОТ 29.04.2006 Г.)

§ 89. (Изм. - ДВ, бр. 26 от 2004 г., в сила от 01.01.2004 г.) Параграфи 1, 3, 5, 8, 9, 10, 11, 12 - по отношение на наказанието пробация, § 13 - 17, § 18, т. 2 - 5, § 19, 20, 21, § 42, т. 4, § 43 и 88 влизат в сила от 1 януари 2005 г.

§ 90. (Доп. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 23.11.2004 г., изм. - ДВ, бр. 86 от 2005 г., в сила от 29.04.2006 г.) Рецидивистите, осъдени с влезли в сила присъди при условията на действащия до влизането на този закон в сила чл. 26 (в сила от 8 август 1997 г.), изтърпяват наказание за всяко осъждане, но не повече от предвидения от закона максимален размер за най-тежкото от престъпленията, за които са осъдени. Наказанието се определя по реда на чл. 306 от Наказателно-процесуалния кодекс.

§ 91. Висящите производства към деня на влизане в сила на закона за престъпления по чл. 172, ал. 2, чл. 182, ал. 2 и чл. 183 се довършват по досегашния ред, ако в тримесечен срок от влизане в сила на закона пострадалият поиска това.

Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАТЕЛНИЯ КОДЕКС

(ОБН. - ДВ, БР. 103 ОТ 2004 Г., В СИЛА ОТ 01.01.2005 Г.)

§ 43. Навсякъде в Особената част думите "поправителен труд" се заменят с "пробация".

. . . . . .

§ 46. Този закон влиза в сила от 1 януари 2005 г., а § 44 влиза в сила от деня на обнародването на закона в "Държавен вестник".

Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ЧАСТНИТЕ СЪДЕБНИ ИЗПЪЛНИТЕЛИ

(ОБН. - ДВ, БР. 43 ОТ 2005 Г., В СИЛА ОТ 01.09.2005 Г.)

§ 23. Законът влиза в сила от 1 септември 2005 г.

Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА СЪСЛОВНИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ НА ЛЕКАРИТЕ И СТОМАТОЛОЗИТЕ

(ОБН. - ДВ, БР. 76 ОТ 2005 Г., В СИЛА ОТ 01.01.2007 Г.)

§ 15. Законът влиза в сила от 1 януари 2007 г.

Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ НАКАЗАТЕЛНО-ПРОЦЕСУАЛНИЯ КОДЕКС

(ОБН. - ДВ, БР. 86 ОТ 2005 Г., В СИЛА ОТ 29.04.2006 Г.)

§ 18. Кодексът влиза в сила шест месеца след обнародването му в "Държавен вестник".

Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА КРЕДИТНИТЕ ИНСТИТУЦИИ

(ОБН. - ДВ, БР. 59 ОТ 2006 Г., В СИЛА ОТ 01.01.2007 Г.)

§ 36. Законът влиза в сила от деня на влизане в сила на Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз, с изключение на § 35, т. 2, която влиза в сила от деня на обнародването на закона в "Държавен вестник".

Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАТЕЛНИЯ КОДЕКС

(ОБН. - ДВ, БР. 75 ОТ 2006 Г., В СИЛА ОТ 13.10.2006 Г.)

§ 73. Навсякъде в Особената част думите "по чл. 37, точка" и "по чл. 37, точки" се заменят съответно с "по чл. 37, ал. 1, точка" и "по чл. 37, ал. 1, точки", думите "запасен", "запасни" и "запасните" се заменят съответно с "резервист", "резервисти" и "резервистите" и думите "учебен, проверочен или практически сбор" се заменят с "учебно-мобилизационно мероприятие".

. . . . . .

§ 77. Този закон влиза в сила един месец след обнародването му в "Държавен вестник".

Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАТЕЛНИЯ КОДЕКС

(ОБН. - ДВ, БР. 38 ОТ 2007 Г., ИЗМ. - ДВ, БР. 89 ОТ 2007 Г.)

§ 23. (Изм. - ДВ, бр. 89 от 2007 г.) Параграфи 16 - 21 влизат в сила от 1 декември 2007 г.

Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА НАЦИОНАЛНИЯ АРХИВЕН ФОНД

(ОБН. - ДВ, БР. 57 ОТ 2007 Г., В СИЛА ОТ 13.07.2007 Г.)

§ 23. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник".

Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА СЪДЕБНАТА ВЛАСТ

(ОБН. - ДВ, БР. 64 ОТ 2007 Г.)

§ 20. В Наказателния кодекс (обн., ДВ, бр. 26 от 1968 г.; попр., бр. 29 от 1968 г.; изм., бр. 92 от 1969 г., бр. 26 и 27 от 1973 г., бр. 89 от 1974 г., бр. 95 от 1975 г., бр. 3 от 1977 г., бр. 54 от 1978 г., бр. 89 от 1979 г., бр. 28 от 1982 г.; попр., бр. 31 от 1982 г.; изм., бр. 44 от 1984 г., бр. 41 и 79 от 1985 г.; попр., бр. 80 от 1985 г.; изм., бр. 89 от 1986 г.; попр., бр. 90 от 1986 г.; изм., бр. 37, 91 и 99 от 1989 г., бр. 10, 31 и 81 от 1990 г., бр. 1 и 86 от 1991 г.; попр., бр. 90 от 1991 г.; изм., бр. 105 от 1991 г., бр. 54 от 1992 г., бр. 10 от 1993 г., бр. 50 от 1995 г., бр. 97 от 1995 г. - Решение № 19 на Конституционния съд от 1995 г.; изм., бр. 102 от 1995 г., бр. 107 от 1996 г., бр. 62 и 85 от 1997 г., бр. 120 от 1997 г. - Решение № 19 на Конституционния съд от 1997 г.; изм., бр. 83, 85, 132, 133 и 153 от 1998 г., бр. 7, 51 и 81 от 1999 г., бр. 21 и 51 от 2000 г., бр. 98 от 2000 г. - Решение № 14 на Конституционния съд от 2000 г.; изм., бр. 41 и 101 от 2001 г., бр. 45 и 92 от 2002 г., бр. 26 и 103 от 2004 г., бр. 24, 43, 76, 86 и 88 от 2005 г., бр. 59, 75 и 102 от 2006 г., бр. 38 и 57 от 2007 г.) навсякъде думите "помощник-изпълнител" се заменят с "помощник-частен съдебен изпълнител".

Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ДОПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАТЕЛНИЯ КОДЕКС

(ОБН. - ДВ, БР. 85 ОТ 2007 Г., В СИЛА ОТ 23.10.2007 Г.)

§ 4. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник".

Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ДАНЪЧНО-ОСИГУРИТЕЛНИЯ ПРОЦЕСУАЛЕН КОДЕКС

(ОБН. - ДВ, БР. 12 ОТ 2009 Г., В СИЛА ОТ 01.05.2009 Г., ДОП. - ДВ, БР. 32 ОТ 2009 Г.)

§ 68. (Доп. - ДВ, бр. 32 от 2009 г.) Законът влиза в сила от 1 май 2009 г., с изключение на § 65, 66 и 67, които влизат в сила от датата на обнародването на закона в "Държавен вестник" и § 2 - 10, § 12, т. 1 и 2 - относно ал. 3, § 13 - 22, § 24 - 35, § 36, ал. 1 - 4, § 37 - 51, § 52, т. 1 - 3, т. 4, буква "а", т. 7, буква "е" - относно ал. 10 и 11, т. 8, буква "а", т. 9 и 12 и § 53 - 64, които влизат в сила от 1 януари 2010 г.

Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ПЛАТЕЖНИТЕ УСЛУГИ И ПЛАТЕЖНИТЕ СИСТЕМИ

(ОБН. - ДВ, БР. 23 ОТ 2009 Г., В СИЛА ОТ 01.11.2009 Г.)

§ 21. Законът влиза в сила от 1 ноември 2009 г., с изключение на § 10, който влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник".

Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАТЕЛНИЯ КОДЕКС

(ОБН. - ДВ, БР. 27 ОТ 2009 Г.)

§ 70. Параграфи 36, 50, 51, 52, 53 и § 64, т. 1 влизат в сила от 10 април 2009 г., а § 1, 2, 3 и § 64, т. 2, 3, 4, 7 и 8 влизат в сила от 1 юни 2009 г.

Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ СЕМЕЕН КОДЕКС

(ОБН. - ДВ, БР. 47 ОТ 2009 Г., В СИЛА ОТ 01.10.2009 Г.)

§ 18. Този кодекс влиза в сила от 1 октомври 2009 г.

Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ГОРИТЕ

(ОБН. - ДВ, БР. 80 ОТ 2009 Г.)

§ 60. В Наказателния кодекс (обн., ДВ, бр. 26 от 1968 г.; попр., бр. 29 от 1968 г.; изм., бр. 92 от 1969 г., бр. 26 и 27 от 1973 г., бр. 89 от 1974 г., бр. 95 от 1975 г., бр. 3 от 1977 г., бр. 54 от 1978 г., бр. 89 от 1979 г., бр. 28 от 1982 г.; попр., бр. 31 от 1982 г.; изм., бр. 44 от 1984 г., бр. 41 и 79 от 1985 г.; попр., бр. 80 от 1985 г.; изм., бр. 89 от 1986 г.; попр., бр. 90 от 1986 г.; изм., бр. 37, 91 и 99 от 1989 г., бр. 10, 31 и 81 от 1990 г., бр. 1 и 86 от 1991 г.; попр., бр. 90 от 1991 г.; изм., бр. 105 от 1991 г., бр. 54 от 1992 г., бр. 10 от 1993 г., бр. 50, 97 и 102 от 1995 г., бр. 107 от 1996 г., бр. 62, 85 и 120 от 1997 г., бр. 83, 85, 132, 133 и 153 от 1998 г., бр. 7, 51 и 81 от 1999 г., бр. 21, 51 и 98 от 2000 г., бр. 41 и 101 от 2001 г., бр. 45 и 92 от 2002 г., бр. 26 и 103 от 2004 г., бр. 24, 43, 76, 86 и 88 от 2005 г., бр. 59, 75 и 102 от 2006 г., бр. 38, 57, 64, 85, 89 и 94 от 2007 г., бр. 19, 67 и 102 от 2008 г., бр. 12, 23, 27, 32 и 47 от 2009 г.) навсякъде думите "Държавната агенция по горите" се заменят с "Изпълнителната агенция по горите".

Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА МИНИСТЕРСТВОТО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

(ОБН. - ДВ, БР. 93 ОТ 2009 Г., В СИЛА ОТ 25.12.2009 Г.)

§ 100. Законът влиза в сила един месец след обнародването му в "Държавен вестник" с изключение на § 1, 2, 21, 36, 39, 41, 44, 45, 49, 50, 51, 53, 55, 56, 57, 59, 62, 63, 64, 65, 70 и 91, които влизат в сила от деня на обнародването му.

Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ЗАЩИТА СРЕЩУ ДОМАШНОТО НАСИЛИЕ

(ОБН. - ДВ, БР. 102 ОТ 2009 Г., В СИЛА ОТ 22.12.2009 Г.)

§ 27. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник" с изключение на § 7, т. 2 относно чл. 6, ал. 5, 6, 7 и 8, който влиза в сила от 1 януари 2010 г.

Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАТЕЛНО-ПРОЦЕСУАЛНИЯ КОДЕКС

(ОБН. - ДВ, БР. 32 ОТ 2010 Г., В СИЛА ОТ 28.05.2010 Г.)

§ 72. Този закон влиза в сила един месец след обнародването му в "Държавен вестник" с изключение на разпоредбата на § 5, която влиза в сила една година след обнародването на закона в "Държавен вестник".

Допълнителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАТЕЛНИЯ КОДЕКС

(ОБН. - ДВ, БР. 33 ОТ 2011 Г., В СИЛА ОТ 27.05.2011 Г.)

§ 38. Този закон въвежда изискванията на:

1. Директива 2009/123/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 21 октомври 2009 г. за изменение на Директива 2005/35/ЕО относно замърсяване от кораби и налагане на санкции при нарушения (ОВ, L 280/52 от 27 октомври 2009 г.);

2. Директива 2008/99/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 19 ноември 2008 г. относно защитата на околната среда чрез наказателно право (ОВ, L 328/28 от 6 декември 2008 г.);

3. Рамково решение 2008/675/ПВР на Съвета от 24 юли 2008 г. за вземане предвид присъдите, постановени в държавите - членки на Европейския съюз, в хода на новообразувани наказателни производства (ОВ, L 220/32 от 15 август 2008 г.);

4. Рамково решение 2008/919/ПВР на Съвета от 28 ноември 2008 г. за изменение на Рамково решение 2002/475/ПВР относно борбата срещу тероризма (ОВ, L 330/21 от 9 декември 2008 г.);

5. Рамково решение 2008/913/ПВР на Съвета от 28 ноември 2008 г. относно борбата с определени форми и прояви на расизъм и ксенофобия посредством наказателното право (ОВ, L 328/55 от 6 декември 2008 г.).

Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАТЕЛНИЯ КОДЕКС

(ОБН. - ДВ, БР. 33 ОТ 2011 Г., В СИЛА ОТ 27.05.2011 Г.)

§ 45. Министерският съвет в срок един месец от влизането в сила на този закон внася в Народното събрание проекти на закони за изменение и допълнение на законите, чиито разпоредби трябва да бъдат приведени в съответствие с него.

§ 46. Законът влиза в сила един месец след обнародването му в "Държавен вестник", с изключение на § 21 и § 22, които влизат в сила три месеца след обнародването му в "Държавен вестник".

Допълнителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ДОПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАТЕЛНИЯ КОДЕКС

(ОБН. - ДВ, БР. 19 ОТ 2012 Г.)

§ 2. Този закон въвежда изискванията на Директива 2009/52/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 18 юни 2009 г. за предвиждане на минимални стандарти за санкциите и мерките срещу работодатели на незаконно пребиваващи граждани на трета държава (ОВ, L 168/24 от 30 юни 2009 г.).

Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА РЕЗЕРВА НА ВЪОРЪЖЕНИТЕ СИЛИ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

(ОБН. - ДВ, БР. 20 ОТ 2012 Г., В СИЛА ОТ 10.06.2012 Г.)

§ 12. Законът влиза в сила три месеца след обнародването му в "Държавен вестник", с изключение на разпоредбите на чл. 56, 57, 58 и 59, които влизат в сила от 1 септември 2013 г.

Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАТЕЛНИЯ КОДЕКС

(ОБН. - ДВ, БР. 60 ОТ 2012 Г., В СИЛА ОТ 08.09.2012 Г.)

§ 3. Законът влиза в сила един месец след обнародването му в "Държавен вестник".

Допълнителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАТЕЛНИЯ КОДЕКС

(ОБН. - ДВ, БР. 84 ОТ 2013 Г.)

§ 6. Този закон въвежда изискванията на Директива 2011/36/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 5 април 2011 г. относно предотвратяването и борбата с трафика на хора и защитата на жертвите от него и за замяна на Рамково решение 2002/629/ПВР на Съвета (ОВ, L 101/1 от 15 април 2011 г.).

Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ИЗБОРНИЯ КОДЕКС

(ОБН. - ДВ, БР. 19 ОТ 2014 Г., В СИЛА ОТ 05.03.2014 Г.)

§ 30. Кодексът влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник".

Преходни и Заключителни разпоредби
ЗАКОНА ЗА БЮДЖЕТА НА ДЪРЖАВНОТО ОБЩЕСТВЕНО ОСИГУРЯВАНЕ ЗА 2015 Г.

(ОБН. - ДВ, БР. 107 ОТ 2014 Г., В СИЛА ОТ 01.01.2015 Г.)

§ 10. Законът влиза в сила от 1 януари 2015 г. с изключение на § 3, т. 5, буква "б", т. 18 и 31, които влизат в сила от 1 януари 2016 г.

Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ЕЛЕКТРОННИТЕ СЪОБЩЕНИЯ

(ОБН. - ДВ, БР. 24 ОТ 2015 Г., В СИЛА ОТ 31.03.2015 Г.)

§ 9. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник".

Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ЕВРОПЕЙСКАТА ЗАПОВЕД ЗА ЗАЩИТА

(ОБН. - ДВ, БР. 41 ОТ 2015 Г., В СИЛА ОТ 06.07.2015 Г.)

§ 6. Законът влиза в сила един месец след обнародването му в "Държавен вестник".

Допълнителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАТЕЛНИЯ КОДЕКС

(ОБН. - ДВ, БР. 74 ОТ 2015 Г., ИЗМ. - ДВ, БР. 83 ОТ 2016 Г.)

§ 32. Този закон въвежда изискванията на Директива 2011/93/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2011 г. относно борбата със сексуалното насилие и със сексуалната експлоатация на деца, както и с детската порнография и за замяна на Рамково решение 2004/68/ПВР на Съвета (ОВ, L 335/1 от 17 декември 2011 г.; попр., ОВ, L 18/7 от 21 януари 2012 г.).

Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАТЕЛНИЯ КОДЕКС

(ОБН. - ДВ, БР. 74 ОТ 2015 Г., ИЗМ. - ДВ, БР. 83 ОТ 2016 Г.)

§ 33. Висящите производства за престъпления по чл. 167, ал. 2, чл. 168а, чл. 343, ал. 3 и 4 и по чл. 344, ал. 1 се довършват по досегашния ред.

. . . . . .

§ 35. (Обявен за противоконституционен с РКС № 12 от 2016 г. - ДВ, бр. 83 от 2016 г.) Параграф 2 се прилага и по отношение на престъпленията, за които давностните срокове вече са изтекли.

§ 36. (Обявен за противоконституционен с РКС № 12 от 2016 г. - ДВ, бр. 83 от 2016 г.) Наказателните дела за престъпления по § 2, които са прекратени поради изтекла давност, се възобновяват с влизането в сила на този закон.

Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ "РАЗУЗНАВАНЕ"

(ОБН. - ДВ, БР. 79 ОТ 2015 Г., В СИЛА ОТ 01.11.2015 Г.)

§ 31. Законът влиза в сила от 1 ноември 2015 г., с изключение на § 17, т. 4 относно чл. 69, който влиза в сила от 1 януари 2016 г.

Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ КОДЕКСА ЗА ЗАСТРАХОВАНЕТО

(ОБН. - ДВ, БР. 102 ОТ 2015 Г., В СИЛА ОТ 01.01.2016 Г.)

§ 50. (1) Този кодекс влиза в сила от 1 януари 2016 г., с изключение на чл. 574, ал. 8, който влиза в сила от 1 юли 2016 г.

(2) До 1 юли 2016 г. обменът на данни по чл. 574, ал. 3 - 7 се извършва ежеседмично, като всеки първи работен ден от седмицата:

1. Министерството на вътрешните работи и Изпълнителна агенция "Автомобилна администрация" предоставят на Информационния център актуалните данни по чл. 574, ал. 3 и 4;

2. Информационният център предоставя на Министерството на вътрешните работи и Изпълнителна агенция "Автомобилна администрация" актуалните данни по чл. 574, ал. 5 - 7.

Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАНИЯТА И ЗАДЪРЖАНЕТО ПОД СТРАЖА

(ОБН. - ДВ, БР. 13 ОТ 2017 Г., В СИЛА ОТ 07.02.2017 Г.)

§ 53. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник", с изключение на:

1. параграфи 3, 4, 5 и § 6 относно чл. 35а и чл. 36, ал. 1, които влизат в сила от 1 юли 2017 г.;

2. параграф 45 относно част шеста, който влиза в сила от 1 май 2017 г.

Допълнителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАТЕЛНИЯ КОДЕКС

(ОБН. - ДВ, БР. 101 ОТ 2017 Г.)

§ 33. Този закон въвежда изискванията на:

1. Директива 2013/40/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 12 август 2013 г. относно атаките срещу информационните системи и за замяна на Рамково решение 2005/222/ПВР на Съвета (ОВ, L 218/8 от 14 август 2013 г.).

2. Директива 2014/62/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 15 май 2014 г. относно защитата по наказателноправен ред на еврото и на другите парични знаци срещу подправяне и за замяна на Рамково решение 2000/383/ПВР на Съвета (ОВ, L 151/1 от 21 май 2014 г.).

3. Директива 2014/57/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 16 април 2014 г. относно наказателноправните санкции за пазарна злоупотреба (Директива за пазарната злоупотреба) (ОВ, L 173/179 от 12 юни 2014 г.).

Допълнителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАТЕЛНИЯ КОДЕКС

(ОБН. - ДВ, БР. 7 ОТ 2019 Г.)

§ 5. Този закон въвежда изискванията на Директива 2014/42/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 3 април 2014 г. за обезпечаване и конфискация на средства и облаги от престъпна дейност в Европейския съюз (ОВ, L 127/39 от 29 април 2014 г., поправка ОВ, L 138/114 от 13 май 2014 г.).

§ 6. Националният статистически институт събира от компетентните органи и предоставя на Европейската комисия статистическите данни по чл. 11 от Директива 2014/42/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 3 април 2014 г. за обезпечаване и конфискация на средства и облаги от престъпна дейност в Европейския съюз.

Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАТЕЛНИЯ КОДЕКС

(ОБН. - ДВ, БР. 16 ОТ 2019 Г.)

§ 16. (1) Неприключените до влизането в сила на този закон производства по чл. 177 и чл. 190 се довършват по досегашния ред.

(2) Неприключените до влизането в сила на този закон съдебни производства по чл. 182, ал. 2 се довършват по досегашния ред.

Допълнителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ДОПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАТЕЛНО-ПРОЦЕСУАЛНИЯ КОДЕКС

(ОБН. - ДВ, БР. 83 ОТ 2019 Г.)

§ 3. Член 201, ал. 2 от Наказателния кодекс и чл. 83а, ал. 1 от Закона за административните нарушения и наказания въвеждат изисквания на Директива (ЕС) 2017/1371 на Европейския парламент и на Съвета от 5 юли 2017 г. относно борбата с измамите, засягащи финансовите интереси на Съюза, по наказателноправен ред (ОВ, L 198/29 от 28 юли 2017 г.).

Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ПЛАТЕЖНИТЕ УСЛУГИ И ПЛАТЕЖНИТЕ СИСТЕМИ

(ОБН. - ДВ, БР. 13 ОТ 2020 Г., В СИЛА ОТ 14.02.2020 Г.)

§ 44. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник", с изключение на § 31, който влиза в сила в 6-месечен срок от обнародването му.

Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА МЕРКИТЕ И ДЕЙСТВИЯТА ПО ВРЕМЕ НА ИЗВЪНРЕДНОТО ПОЛОЖЕНИЕ, ОБЯВЕНО С РЕШЕНИЕ НА НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ ОТ 13 МАРТ 2020 Г. И ЗА ПРЕОДОЛЯВАНЕ НА ПОСЛЕДИЦИТЕ

(ОБН. - ДВ, БР. 28 ОТ 2020 Г., В СИЛА ОТ 13.03.2020 Г., ИЗМ. И ДОП. - ДВ, БР. 44 ОТ 2020 Г., В СИЛА ОТ 14.05.2020 Г.)

§ 52. (Изм. - ДВ, бр. 44 от 2020 г., в сила от 14.05.2020 г.) Законът влиза в сила от 13 март 2020 г., с изключение на чл. 5, § 3, § 12, § 25 - 31, § 41, § 49 и § 51, които влизат в сила от деня на обнародването на закона в "Държавен вестник".

Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ЗДРАВЕТО

(ОБН. - ДВ, БР. 44 ОТ 2020 Г., В СИЛА ОТ 14.05.2020 Г.)

§ 44. Законът влиза в сила от 14 май 2020 г., с изключение на § 33, 34 и 35, които влизат в сила от деня на обнародването на закона в "Държавен вестник".

Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА БЮДЖЕТА НА ДЪРЖАВНОТО ОБЩЕСТВЕНО ОСИГУРЯВАНЕ ЗА 2021 Г.

(ОБН. - ДВ, БР. 103 ОТ 2020 Г., В СИЛА ОТ 01.01.2021 Г.)

§ 14. Законът влиза в сила от 1 януари 2021 г. с изключение на:
1. параграф 8, т. 1, буква "а", която влиза в сила от 1 януари 2023 г.;

2. параграф 8, т. 6, 8, 9 и т. 17, буква "б", които влизат в сила от 1 септември 2021 г.

Допълнителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАТЕЛНО-ПРОЦЕСУАЛНИЯ КОДЕКС

(ОБН. - ДВ, БР. 103 ОТ 2020 Г.)

§ 11. Този закон и чл. 253, ал. 3, т. 5 от Наказателния кодекс въвеждат изискванията на Директива (ЕС) 2018/1673 на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2018 г. за борба с изпирането на пари по наказателноправен ред (ОВ, L 284/22 от 12 ноември 2018 г.).

Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАТЕЛНО-ПРОЦЕСУАЛНИЯ КОДЕКС

(ОБН. - ДВ, БР. 103 ОТ 2020 Г.)

§ 12. По неприключените наказателни производства за престъпления от компетентност на Европейската прокуратура, извършени след 20 ноември 2017 г., образувани от органите на Република България, могат да встъпват европейският прокурор и европейските делегирани прокурори съгласно Регламент (ЕС) 2017/1939.

Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА БЪЛГАРСКИЯ ЖЕСТОВ ЕЗИК

(ОБН. - ДВ, БР. 9 ОТ 2021 Г., В СИЛА ОТ 06.02.2021 Г.)

§ 9. Законът влиза в сила три дни след обнародването му в "Държавен вестник", с изключение на чл. 10, ал. 2 - 5, които влизат в сила от 15 септември 2026 г.

Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАТЕЛНИЯ КОДЕКС

(ОБН. - ДВ, БР. 53 ОТ 2022 Г.)

§ 14. Неприключилите до влизането в сила на този закон производства по чл. 155б, ал. 1, чл. 155в, чл. 159, ал. 3, чл. 172а, ал. 1 и 2, чл. 172б, ал. 1, чл. 319а, ал. 1, 2, 3 и 4, чл. 319б, ал. 1, 2, 3 и 4, чл. 319в, ал. 1 и 2, чл. 319г, ал. 1, 2 и 3, чл. 319д, ал. 1, 2 и 3 и чл. 319е се довършват по досегашния ред.

Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАТЕЛНИЯ КОДЕКС

(ОБН. - ДВ, БР. 67 ОТ 2023 Г.)

§ 41. Висящите производства за престъпления по чл. 279, ал. 1, чл. 281, ал. 1 и чл. 325а, ал. 1 и 2 се довършват по досегашния ред.

. . . . . .

Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ЕКСПОРТНИЯ КОНТРОЛ НА ПРОДУКТИ, СВЪРЗАНИ С ОТБРАНАТА, И НА ИЗДЕЛИЯ И ТЕХНОЛОГИИ С ДВОЙНА УПОТРЕБА

(ОБН. - ДВ, БР. 41 ОТ 2024 Г., В СИЛА ОТ 10.05.2024 Г.)

. . . . . .

§ 76. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник".

Преходни и заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАТЕЛНИЯ КОДЕКС

(ОБН. - ДВ, БР. 61 ОТ 2025 Г., В СИЛА ОТ 29.07.2025 Г.)

§ 44. Неприключилите до влизането в сила на този закон производства по досегашния чл. 193, ал. 2, по чл. 325б, чл. 325в и по чл. 343, ал. 3, буква "б" се довършват по досегашния ред.

. . . . . .

§ 61. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник", с изключение на:

1. параграфи 23, 24, 25, 26 и § 45, т. 1, т. 3 - 6, т. 7, буква "а", т. 8, т. 12 - 15 и т. 17 - 40, § 46, т. 1, буква "а", буква "бб" и букви "б" - "к", т. 2 - 7, § 47 и 59, които влизат в сила три месеца след обнародването на закона в "Държавен вестник";

2. параграфи 1 - 15, 19, 21, 22, 27, 28, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 42, 43, § 45, т. 2, т. 7, буква "б", т. 9, 10 (относно думите "след думите "глава първа" се поставя запетая и се добавя "глава първа "а"), т. 11 и 16, § 46, т. 1, буква "а", буква "аа" относно думите "в текста преди т. 1 думите "по чл. 108а, 109, 110 (приготовление към тероризъм), чл. 111" се заменят с "по чл. 114а - 114с"; § 48, 50, 51, 53 - 57, § 58, т. 1 (относно думите "след думите "глава първа" се поставя запетая и се добавя "глава първа "а"), т. 2 - 4 и § 60, които влизат в сила 6 месеца след обнародването на закона в "Държавен вестник".

Преходни и заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ДВИЖЕНИЕТО ПО ПЪТИЩАТА

(ОБН. - ДВ, БР. 64 ОТ 2025 Г., В СИЛА ОТ 07.09.2025 Г.)

. . . . . .

§ 113. Законът влиза в сила един месец след обнародването му в "Държавен вестник" с изключение на:

1. параграф 3 относно чл. 13, ал. 5, § 4, § 19 относно чл. 80а, ал. 2, т. 1, § 40, т. 1 и 3, § 51, т. 1 - 4, § 69 и § 87 относно чл. 183, ал. 2, т. 5, които влизат в сила 6 месеца след обнародването;

2. параграф 43 относно чл. 143, ал. 16, § 45, т. 3, § 64, т. 1, буква "б" и т. 2, буква "г", § 65, § 67, т. 1 относно ал. 1, т. 4 и 5, т. 2, букви "б" и "д", т. 3, 5, т. 7 относно думите "чл. 181, т. 1" и думите "по чл. 638, ал. 4 или 6 от Кодекса за застраховането", т. 8 относно ал. 5, в текста преди т. 1 за числото "166" и т. 4 и 5, т. 10 относно ал. 7, § 70, § 71 относно чл. 167г, ал. 1 и 2, § 92, т. 1, § 95, т. 1, 4 и 11, § 97, т. 1 относно думите "чл. 181, т. 1" и думите "по чл. 638, ал. 4 или 6 от Кодекса за застраховането" и числото "166" и т. 12, § 98, т. 2, 9 и т. 10 относно думите "чл. 181, т. 1" и думите "по чл. 638, ал. 4 от Кодекса за застраховането", § 101, т. 1 и § 112, които влизат в сила 9 месеца след обнародването;

3. параграф 107, който влиза в сила от 15 септември 2025 г.;

4. параграф 45, т. 4, буква "а" относно заличаването на думите "и знаци за периодичен преглед за проверка на техническата изправност" и т. 5, които влизат в сила от 1 януари 2026 г.

Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ДОПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАТЕЛНИЯ КОДЕКС

(ОБН. - ДВ, БР. 65 ОТ 2025 Г., В СИЛА ОТ 10.11.2025 Г.)

. . . . . .

§ 4. Законът влиза в сила три месеца след обнародването му в "Държавен вестник".

Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ГРАЖДАНСКОТО ВЪЗДУХОПЛАВАНЕ

(ОБН. - ДВ, БР. 87 ОТ 2025 Г.)

§ 32. Параграф 31 влиза в сила от 31 януари 2026 г.

Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАТЕЛНИЯ КОДЕКС

(ОБН. - ДВ, БР. 115 ОТ 2025 Г.)

. . . . . .

§ 9. Параграф 1 относно чл. 114ж и § 2 относно чл. 114р влизат в сила от 31 януари 2026 г.

Преходни и заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАТЕЛНИЯ КОДЕКС

(ОБН. - ДВ, БР. 32 ОТ 2026 Г.)

§ 20. Неприключените до влизането в сила на този закон производства се довършват по досегашния ред.

. . . . . .

Релевантни актове от Европейското законодателство

Директиви:

ДИРЕКТИВА (ЕС) 2024/1226 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 24 април 2024 година относно определянето на престъпленията и санкциите при нарушаване на ограничителните мерки на Съюза, и за изменение на Директива (ЕС) 2018/1673

ДИРЕКТИВА (ЕС) 2018/1673 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 23 октомври 2018 година за борба с изпирането на пари по наказателноправен ред

ДИРЕКТИВА (ЕС) 2017/1371 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 5 юли 2017 г. относно борбата с измамите, засягащи финансовите интереси на Съюза, по наказателноправен ред

ДИРЕКТИВА (ЕС) 2017/541 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 15 март 2017 година относно борбата с тероризма и за замяна на Рамково решение 2002/475/ПВР на Съвета, и за изменение на Решение 2005/671/ПВР на Съвета

ДИРЕКТИВА (ЕС) 2015/2366 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 25 ноември 2015 година за платежните услуги във вътрешния пазар, за изменение на директиви 2002/65/ЕО, 2009/110/ЕО и 2013/36/ЕС и Регламент (ЕС) № 1093/2010 и за отмяна на Директива 2007/64/ЕО

ДИРЕКТИВА 2014/62/ЕС НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 15 май 2014 г. относно защитата по наказателноправен ред на еврото и на другите парични знаци срещу подправяне и за замяна на Рамково решение 2000/383/ПВР на Съвета

ДИРЕКТИВА 2014/57/ЕС НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 16 април 2014 г. относно наказателноправните санкции за пазарна злоупотреба (Директива за пазарната злоупотреба)

ДИРЕКТИВА 2014/42/ЕС НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 3 април 2014 година за обезпечаване и конфискация на средства и облаги от престъпна дейност в Европейския съюз

ДИРЕКТИВА 2013/40/ЕС НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 12 август 2013 г. относно атаките срещу информационните системи и за замяна на Рамково решение 2005/222/ПВР на Съвета

ДИРЕКТИВА 2011/99/ЕС НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 13 декември 2011 година относно европейската заповед за защита

ДИРЕКТИВА 2011/93/ЕС НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 13 декември 2011 г. относно борбата със сексуалното насилие и със сексуалната експлоатация на деца, както и с детската порнография и за замяна на Рамково решение 2004/68/ПВР на Съвета

ДИРЕКТИВА 2011/36/ЕС НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 5 април 2011 година относно предотвратяването и борбата с трафика на хора и защитата на жертвите от него и за замяна на Рамково решение 2002/629/ПВР на Съвета

ДИРЕКТИВА 2009/123/ЕО НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 21 октомври 2009 година за изменение на Директива 2005/35/ЕО относно замърсяване от кораби и налагане на санкции при нарушения

ДИРЕКТИВА 2009/52/ЕО НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 18 юни 2009 година за предвиждане на минимални стандарти за санкциите и мерките срещу работодатели на незаконно пребиваващи граждани на трета държава

ДИРЕКТИВА 2008/99/ЕО НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 19 ноември 2008 година относно защитата на околната среда чрез наказателно право

ДИРЕКТИВА 2006/43/ЕО НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 17 май 2006 година относно задължителния одит на годишните счетоводни отчети и консолидираните счетоводни отчети, за изменение на Директиви 78/660/ЕИО и 83/349/ЕИО на Съвета и за отмяна на Директива 84/253/ЕИО на Съвета

ДИРЕКТИВА 2005/35/ЕО НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 7 септември 2005 година относно замърсяване от кораби и налагане на санкции при нарушения.

ДИРЕКТИВА 2003/87/ЕО НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 13 октомври 2003 година за установяване на схема за търговия с квоти за емисии на парникови газове в рамките на Общността и за изменение на Директива 96/61/ЕО на Съвета

Регламенти:

ДЕЛЕГИРАН РЕГЛАМЕНТ (ЕС) 2023/2830 НА КОМИСИЯТА от 17 октомври 2023 година за допълване на Директива 2003/87/ЕО на Европейския парламент и на Съвета чрез определяне на правила относно графика, управлението и други аспекти на търга на квоти за емисии на парникови газове

РЕГЛАМЕНТ (ЕС) 2017/1939 НА СЪВЕТА от 12 октомври 2017 година за установяване на засилено сътрудничество за създаване на Европейска прокуратура

Решения:

РАМКОВО РЕШЕНИЕ 2008/913/ПВР НА СЪВЕТА от 28 ноември 2008 г. относно борбата с определени форми и прояви на расизъм и ксенофобия посредством наказателното право

РАМКОВО РЕШЕНИЕ 2008/675/ПВР НА СЪВЕТА от 24 юли 2008 г. за вземане предвид присъдите, постановени в държавите - членки на Европейския съюз, в хода на новообразувани наказателни производства